APULEJUS

Det Gyldne Æsel

24.12.1983 Claus Due

fra Bent og Mor

DET GYLDNE ÆSEL

A P U L E I U S

DET GYLDNE ÆSEL

OVERSAT FRA LATIN AF OTTO GELSTED

MED TRÆSNIT AF AXEL SALTO

VISDOMSBØGERNE
Sankt Ansgars Forlag

Apuleius: Det gyldne æsel
oversat fra latin af Otto Gelsted
med træsnit af Axel Salto.
Bogen er et fotografisk genoptryk af 1942 udgaven
der kom på Athenæums Forlag.
VISDOMS BØGERNE
Sankt Ansgars Forlag, København 1982
trykt på Jølaprint.
ISBN 87-875-0535-5

APULEIUS FRA MADAURA

Ingen anden Bog fra Oldtiden giver os et saa broget Indtryk af Liv som Apuleius' »Forvandlinger«, eller som den efterhaanden kom til at hedde »Det gyldne Æsel«, hvor Ordet gylden maa opfattes som et rosende Tillægsord, omtrent som naar Goethe taler om Livets gyldne Træ.

Her møder vi Stratenrøvere og Turister og betlende Dansepræster, Legionærsoldaten, Torveinspektøren i fuld Funktion, Godsejeren og Husmanden, den fornemme Dame i hendes Palæ og den forføriske Tjenestepige, Hekse og Spaamænd, vi føres ind i Mølleriet, hvor Slaverne træller omkap med Heste og Mulæsler, og vi overværer den rige Borgmesters Folkefest med mytologisk Ballet og Fremvisning af vilde Dyr, der sønderriver en Giftmorderske. Og tilsidst faar vi Adgang til Isispræsternes højtidelige Kompagni og indvies i deres Propaganda- og Forretningsmetoder, der forekommer os mærkværdigt bekendte.

Lige saa afvekslende som Indholdet er Formen og Stilen. Bogen er efter orientalsk Mønster en Samling Noveller, indrammet i en Fortælling. Her findes løsslupne Humoresker, tragiske Historier, Rejsebeskrivelser og Fantastik. Den afsluttende Bog om Isisdyrkelsen, der er et kulturhistorisk Dokument af første Rang, rummer liturgiske Hymner af stor Skønhed, og midt i det hele lyser Eventyret om Amor og Psyche op, som Herder kaldte den mangfoldigste Roman, nogen Forfatter nogensinde har digtet, og som aftvang Goethe det beundrende Udbrud:

»Næppe nogensinde er noget yndigere og sartere steget op i et Menneskes Aand; Forstanden er stillet tilfreds, Sindet glæder sig, og Hjertet henrykkes

og banker Værket i Møde; det ægger os, griber os og sætter vore skønneste Følelser i Bevægelse; Kunsten overøser os med sine Velgerninger.«

Ogsaa dette Eventyr er sammensat af de mest forskelligartede Bestanddele. Ægte folkelig Eventyrstil er Begyndelsen, der sikkert er uden Sidestykke i latinsk Litteratur: Erant in quadam civitate rex et regina: *Der var engang en Konge og en Dronning . . . Men i Eventyret indgaar ogsaa platonisk Filosofi og et satirisk og parodisk Moment, der er karakteristisk for den romerske Kejsertid — læs f. Eks. Skildringen af Gudernes Raadslagning paa Olympen. Orientalske, græske og romerske Islæt danner Eventyrets flyvende Tæppe.*

Lige saa forviklet er Stilen, der paa en Gang er retorisk, vulgær og arkaistisk. I visse Passager, som der hvor Apuleius skildrer Kvindens Haar, kan Stilen nærme sig det moderne Prosadigt. Filologerne taler om en særlig Africitas, *og da tænker de paa den afrikanske Svulst,* tumor Africus, *i det andet Aarhundredes Latin. Men al Maniererthed til Trods ejer Apuleius et friskt og raskt Fortællertalent, der er helt naturligt, og som det først og fremmest gælder om kommer til sin Ret i en Oversættelse.*

Saa mangfoldig Det gyldne Æsel er i Indhold, Form og Stil, saa spraglet er ogsaa Forfatterens Personlighed.

Han er født under Kejser Hadrian ca. Aar 125 i Madaura, nu Mdauroch, i Algier, dengang en blomstrende romersk Koloni. Familien var anset og velhavende, og Faderen opnaaede Stillingen som Borgmester. Fornavnet Lucius, der ofte tillægges Apuleius, er usikkert, maaske er det overført paa ham fra Hovedpersonen i hans Bog. Som ganske ung kom han til Karthago, Afrikas Hovedstad og intellektuelle Centrum, for at studere. Derefter rejste han til Athen, der endnu bevarede sin Prestige som et Aandens Arnested, og besøgte vist ogsaa Samos og Frygien.

Han studerede platonisk Filosofi, hvorom han skrev en Bog, Naturhistorie, Geometri, Astronomi, Jura, Musik, Poesi og først og sidst Retorik, for han tilhørte et Aarhundrede, hvor Retoriken gjorde baade Videnskab og Poesi til sine Slaver, og hvor man kunde finde paa at udgive Bøger, hvis Titel spurgte: Er Vergil Digter eller Retor? Saadan blev Apuleius Advokat, Filosof, Skri-

kent og professionel Taler. Og hertil kom, at han paa sine Rejser stiftede Bekendtskab med de forskellige Mysteriereligioner, der kæmpede om Overtaget, og modtog en hel Række Indvielser.

For Kristendommen synes han ikke at have næret venlige Følelser. Vi ved, at han naaede at blive udnævnt til Provincial-Præst i Kejserdyrkelsen — den officielle Statsreligion —, men Mysteriereligionerne, særlig Isisdyrkelsen, har sikkert betydet mere for ham. I sidste Bog af Det gyldne Æsel fortæller han om, hvordan Lucius i Rom indvies i Isisdyrkelsen, og jeg tror, man kan tillægge Beretningen ikke ringe autobiografisk Vægt. Der er nemlig det mærkelige ved det, at Lucius — Hovedpersonen i Det gyldne Æsel — ved en Forglemmelse af Forfatteren forvandles fra Græker til Madaurenser, hvad der ikke er den mindst bemærkelsesværdige Metamorfose i Bogen. Det kan daarligt forklares paa anden Maade, end at Apuleius fra nu af i højere Grad identificerer sig med sin Hovedfigur. En saadan Antagelse stemmer godt overens med Fortællingens paafaldende realistiske Karakter.

Hjemkommen til Afrika blev Apuleius syg i Byen Oea, det nuværende Tripolis. Han var ca. 30 Aar gammel og havde allerede et kendt Navn. Af sine Venner modtog han Opfordring til at holde Tale i Byens Basilika.

I Oea traf han den rige Aemilia Pudentilla, der havde været Enke i fjorten Aar og var betydeligt ældre end ham. Han giftede sig med hende, og Slægtninge af hende rejste Anklage imod ham for at have forgjort Aemilia ved Trolddom. Risikoen for Apuleius var ikke ringe. Loven sammenknyttede Magi og Giftmord, og Straffen kunde blive Døden.

Vi har Apuleius' Forsvarstale bevaret, et karakteristisk Stykke sofistisk Talekunst. Ikke ganske smagfuldt gør Apuleius opmærksom paa, at en Dame, der i fjorten Aar har vansmægtet i Enkestand, vel ikke behøver at fortrylles ved magiske Midler for at beslutte sig til at indgaa Ægteskab. Et Afsnit af Talen giver os Oplysninger om hans Udseende, idet en af hans Anklagere beskylder ham for at være for smuk og opstadset! Apuleius overdænger ham til Gengæld med grove Skældsord og forklarer, at hans lange Haar aldeles ikke vidner om Koketteri. Det sidder i Hvirvler og Knuder, der næppe lader sig rede ud, fordi hans uafladelige Studier ikke giver ham Tid til at soignere sig til-

strækkeligt. At han ikke ser ud som et rent Bondehoved, der kommer stinkende lige fra Stalden saadan som hans ærede Modstander, haaber han den noble og uforlignelige Dommer vil tilgive ham.

Man ser tydeligt Tidens elegante og pompøse Retor for sig og mærker, at han spiller for Galleriet.

Efter sin Frikendelse slog Apuleius sig ned i Karthago, hvor vi taber ham af Syne ca. 170. Hans Dødsdag er ukendt. Men vi ved, at han nød saa stor Anseelse, at der oprejstes en Statue til hans Ære.

For en senere Tid kom han til at staa som den store Polyhistor og Troldmand, en antik Faust. Sammen med Apollonius fra Tyana stilledes han op imod Kristus som Magiker og Mysteriemand — heller ikke den hellige Augustinus, der jo ogsaa var Afrikaner, betvivler hans Undergerninger, og hans Navn som Troldmand holdt sig hele Middelalderen igennem.

En dyb Karakter vil vi ikke tillægge Apuleius nu, og der er mange Slakker i hans Kunst. Jeg tror dog ikke, der kan være Tvivl om, at han har ment noget alvorligt med Eventyret om Amor og Psyche og med at lade det til Dyr nedsunkne Menneske ikke blot genvinde sin Menneskelighed men møde Altets Gudinde Ansigt til Ansigt og optages i hendes Tjeneste.

Otto Gelsted.

FØRSTE BOG

Kære Læser! I denne fabelagtige Historie knytter jeg forskellige Fortællinger sammen, som jeg haaber vil falde i din Smag, hvis du ikke holder dig for god til at læse en Bog, der er skrevet i den lette ægyptiske Tone. Du vil faa at høre om mærkelige Skæbner og om Mennesker, der forvandles til Dyr og tilbage igen paa den forunderligste Maade. Jeg gaar straks til Sagen. Hvilken *jeg?* spørger du maaske. Det skal jeg fortælle dig i faa Ord.

Min ældgamle Slægt blomstrede engang paa det attiske Hymettos, paa Landtangen ved Korinth og det spartanske Tænaros, disse lykkelige og lovpriste Egne. Saadan kom det sig, at jeg allerede som Dreng lærte det attiske Sprog. Snart efter kom jeg til Rom, hvor jeg med stor Flid og uden Hjælp af nogen Lærer tilegnede mig Latin. Derfor beder jeg om Undskyldning, hvis jeg engang imellem støder Læseren ved en raa og bondsk Behandling af dette mærkelige og mig fremmede Sprog. Forvandlingen af selve Sproget

passer godt til det komiske Stof, jeg vil behandle. Og nu begynder jeg saa paa mit græske Eventyr. Følg med fra Begyndelsen, kære Læser! Du skal nok komme til at more dig.

Jeg gjorde engang en Rejse til Thessalien, hvor jeg havde forskellige Ærinder at udrette. Paa min indfødte Skimmel red jeg over stejle Bjerge og sumpede Dalstrøg, over duggede Enge og klumpede Brakmarker, indtil baade jeg og Skimlen var dygtigt trætte. Jeg sprang derfor af, tørrede Sveden af den med noget Løv, gned dens Ører, befriede den for Bidslet og trak den langsomt efter mig, for at den skulde komme til Kræfter. Mens den nu saadan gik og af og til nippede sig en Mundfuld Græs, indhentede jeg to Mænd, der gik et lille Stykke foran mig. Jeg gav mig til at lytte efter, hvad de snakkede om, og pludselig lo den ene af dem højt og sagde:

»Aa, hold op! Det er den værste Løgn, jeg har hørt i mit Liv.«

Det gjorde mig nysgerrig, og jeg sagde:

»Lad mig høre, hvad det er, I taler om — ikke fordi jeg er nysgerrig, men fordi jeg gerne vil vide Besked. Lidt munter Samtale gør det ogsaa langt lettere for os at komme op ad det stejle Bjerg, vi har foran os.«

»Ja,« sagde han, der havde let saa hjerteligt, »hans Løgne er akkurat lige saa sande, som hvis en vilde sige, at han ved Trolddom kunde faa Floderne til at løbe opad, gøre Havet ubevægeligt, tage Vejret fra Vindene, faa Solen til at staa stille, skumme Maanen, plukke Stjernerne af Himlen, faa Dagen til at forsvinde og Natten til at vare Døgnet rundt!«

»Fortæl De bare den Historie videre, som De begyndte paa,« sagde jeg lidt mere kammeratligt. Saa vendte jeg mig til den anden: »De maa nemlig være klar over, at mange Ting godt kan være sande, selvom De ikke kan faa dem ind i Deres tykke Hoved. Ved Hercules! tit og ofte er vi urimelige nok til at stemple alle de Ting som Løgn, der blot er sjældne eller svære at forstaa. Ser man

nærmere til, saa opdager man, at de er meget nemme at begribe og lette at lave. Forleden var jeg i Selskab og var nær blevet kvalt i et Stykke Skørost, fordi jeg i min Graadighed puttede en altfor stor Bid i Munden. Den sejge Masse blev siddende i den gale Hals, og jeg var altsaa lige ved at være færdig. Og alligevel har jeg nylig set med mine egne Øjne, hvordan en Gøgler i Athen — det var udenfor den Buegang, der kaldes Poikile — nedsvælgede en skarp Rytterpallask med Spidsen nedad. Ja, for nogle faa Skillinger, som Tilskuerne gav ham, slugte han et Jagtspyd, og paa Spydskaftet, der stak ham ud af Munden, viste der sig til vor store Forundring en smuk Dreng, der drejede sig rundt om Skaftet i saa mange Snoninger, som havde han ikke Knogler i Livet — man skulde tro, han var Slangen paa Lægegudens Stok. — Fortæl De altsaa bare videre, og vil han ikke tro Dem, saa tror jeg for os begge, og paa den første Kro, vi tager ind i, skal jeg betale Deres Fortæring til Gengæld for Deres Umage.«

»Aa, Tak, det er ikke nødvendigt,« sagde han, »jeg skal gerne fortælle min Historie igen. Men først sværger jeg ved Solen, der ser alt, at det er sandt hvert Ord, jeg siger, og det vil I heller ikke tvivle om, naar I kommer til den nærmeste By i Thessalien, hvor disse Ting er sket ganske aabenlyst og endnu er i alles Mund. Jeg vil ogsaa først meddele jer, hvem jeg er. Jeg hedder Aristomenes, er fra Ægina og driver i Thessalien, Ætolien og Bøotien Handel med Honning, Ost og andre af den Slags Varer, der bruges i Værtshusene.

Nu fik jeg engang at vide, at der i Hypata, der er den største By i hele Thessalien, solgtes en højst velsmagende og billig Ost, og jeg skyndte mig derhen for at opkøbe hele Lageret. Men som det saa ofte sker, maa jeg have sat det gale Ben ud af Sengen, for Haabet om at gøre en god Forretning slog fejl. Den rige Købmand Lupus havde været der Dagen i Forvejen og opkøbt alt. Jeg var godt træt efter alt mit unyttige Hastværk, og hen ad Aften gik jeg

hen i et Bad, og hvad sker? paa Vejen faar jeg Øje paa min gamle Kammerat Socrates. Han sad paa Jorden, halvt indsvøbt i en pjaltet Kappe og var næppe til at kende igen, saa udtæret var han — mest af alt lignede han et af de Lykkens Stedbørn, der betler om en Almisse paa Gadehjørnerne. Skønt han var min gode Ven og Bekendt, var jeg alligevel lidt i Tvivl, om jeg skulde gaa hen til ham. Naa, jeg gjorde det og sagde:

»Hov, Socrates! Hvad er den af? Og hvordan er det du ser ud? Hvad er der dog sket? Hjemme har de allerede begrædt dig som død. Dine Børn har faaet tildelt Formyndere af Øvrigheden. Din Kone har sørget og græmmet sig Dag og Nat og næsten grædt sig Øjnene ud af Hovedet. Nu har hun aflagt Sorgen, og hendes Slægtninge opmuntrer hende til at glemme sin Ulykke og søge Trøst i et nyt Ægteskabs Glæder. Og her sidder du som et Genfærd i den skammelige Tilstand!«

»Aristomenes!« svarede han, »hvad kender du til Lykkens Omskiftelser og Hvirvelsind og Troløshed!«

Og han dækkede sit Ansigt, der blussede af Skamrødme, med sin pjaltede Kappe, saa han blottede hele sin Krop lige fra Navlen og nedefter. Jeg kunde ikke længere udholde at se ham i denne ynkelige Forfatning og tog fat i ham for at rejse ham op. Men med tilhyllet Hoved, som han var, raabte han:

»Lad mig være, lad mig være! Lad bare Skæbnen triumfere over mig og fuldende, hvad den har begyndt!«

Men jeg tvang ham til at følge med mig, trak min ene Overkjortel af og gav ham den paa i en Fart eller rettere sagt: kastede den om ham, og trak ham saa med mig hen til Badet. Jeg skaffede Salve og Haandklæder, skrubbede energisk den uhyre Skorpe Snavs af ham, og da jeg saaledes havde plejet ham paa det bedste, førte jeg ham — jeg var selv saa træt, at jeg næppe kunde støtte ham — hen til et Værtshus, hvor jeg bragte ham til Sengs, sørgede for Mad og Drikkevarer og søgte at opmuntre ham med alskens Snak. Vi

begyndte at blive lystige, lo og sagde Vittigheder. Han snakkede allerede løs uden Hæmninger, men saa drog han et dybt, vaandefuldt Suk fra Dybet af sit Hjerte, slog sig med knyttet Næve for Panden og begyndte saaledes:

»Jeg ulyksalige er faldet i al denne Elendighed, blot fordi jeg var opsat paa at se en Gladiatorkamp, som alle Mennesker snakkede om. Jeg var jo, som du ved, rejst til Makedonien paa en Forretningsrejse, og efter et Ophold paa ti Maaneder syntes jeg, at jeg havde tjent saa meget, at jeg kunde begive mig paa Hjemvejen. Men paa Vejen gjorde jeg en Afstikker til Larissa for at se Gladiatorkampen, og i en uvejsom og afsides Slugt blev jeg overfaldet af en Bande Stratenrøvere, der plyndrede mig for alt. Jeg var i den yderste Nød, og det var lige, at jeg slap fra dem med Livet. Naa, det lykkedes mig at flygte, og jeg kom til en gammel, men ganske køn Krokone Meroe og fortalte hende om Grunden til min Rejse og Hjemfart og hvordan jeg saa skammeligt var blevet berøvet alt, hvad jeg ejede. Hun hørte fuld af Medlidenhed paa min Fortælling, satte et veltillavet Maaltid foran mig, og det uden Betaling, og tog mig bagefter, grebet af Kødets Lyst, med sig i Seng. Og fra den første Nat, vi var sammen, stammer al min Ulykke, i den Grad havde hun forhekset mig, at jeg gav hende selv de Klæder, som Røverne af Barmhjertighed havde ladet mig beholde, og den Smule, som jeg fortjente ved at sjakre, mens jeg endnu kunde røre mig — indtil den gode Kone og min onde Skæbne bragte mig i den Tilstand, hvori du traf mig.«

»Ved Pollux,« sagde jeg, »du fortjener virkelig at døje den yderste Elendighed og faa det endnu værre, end du har det, dersom det kan tænkes — du som har foretrukket en ussel Vellyst og en skændig Skøge for dit Hjem og dine Børn!«

Helt lynslagen af Skræk lagde Socrates Pegefingeren for Munden: »Tys, tys!« sagde han, saa sig forskrækket omkring, om nogen skulde høre ham, og sagde:

»Pas paa, hvad du siger om denne guddommelige Kvinde, ellers kan din ubeherskede Mund let bringe dig i Ulykke!«

»Og hvordan det?« spurgte jeg. »Hvad er da denne stormægtige Dronning og Krokone for et Fruentimmer?«

»En Troldkvinde,« svarede han, »en Heks, der har Magt til at hale Himlen ned og hænge Jorden op, forvandle Bække til Sten og Bjerge til Vand, mane Forfædrenes Aander op af Jorden og Guderne ned fra Himlen, slukke Stjernerne og oplyse selve Underverdenen.«

»Hov, hov!« sagde jeg, »kan du ikke udtrykke dig lidt mindre tragisk og højttravende og tale som andre Mennesker?«

»Har du Lyst til at høre et Par af hendes Bedrifter?« spurgte han. »At hun tvinger ikke blot Indere og Æthiopere, men selv Antipoderne til at forelske sig i hende og det med rasende Lidenskab — det er hendes mindste Kunst. Men nu skal du høre, hvad hun har gjort lige for Øjnene af Folk.

En af hendes Elskere havde engang voldtaget en Pige, og med et eneste Ord forvandlede hun ham til en Bæver, fordi dette Dyr gilder sig selv med Tænderne, naar det bliver forfulgt, og saadan haabede hun nu ogsaa, at det skulde gaa ham. En gammel Vinhandler, der boede i Nærheden af hende, og som hun mente, skadede hende i hendes Forretning, forvandlede hun til en Frø, og nu svømmer den gamle Mand rundt i et af sine egne Vinfade og raaber og kalder paa sine gamle Kunder, helt nedsænket i Bærme og med kvækkende Røst.

En anden Gang forvandlede hun en Sagfører til en Gedebuk, fordi han havde angrebet hende under en Retssag, og Bukken fører Sager for Retten den Dag i Dag.

Saadan havde ogsaa en af hendes Elskere en Kone, der talte ilde om hende. Hun var højt frugtsommelig, og for at hævne sig lukkede Heksen Livet paa hende og drev Barnet tilbage, saa den ulykkelige nu paa ottende Aar gaar rundt i et evigt Svangerskab

og efterhaanden ser ud, som skulde hun føde en Elefant. Da det var blevet kendt i hele Byen, opstod der en saadan Harme imod hende, at man besluttede at stene hende næste Dag. Men det forhindrede hun ved sine Trolddomskunster. Og ligesom Medea, der fik en eneste Dags Frist af Kong Creon inden sin Afrejse, benyttede sig af den til at brænde den gamle selv, hans Datter og hans Hus til Aske, saadan fastmanede Meroe ved Hjælp af de afdødes Aander, som hun manede op af Gravene, alle Byens Indbyggere i deres Huse — hun har selv fortalt mig det en Dag, hun havde drukket en Taar over Tørsten — og i hele to Døgn kunde de hverken lukke en Dør op eller bryde Hul i en Mur, indtil de endelig med een Mund skreg, at de højt og helligt svor paa ikke at ville tilføje hende noget ondt, men tværtimod ville forsvare hende mod alle Angreb.

Bevæget af deres Løfter slap hun Byen fri, men den Mand, der havde taget Initiativet til Lovforslaget imod hende, flyttede hun ved Midnatstid med samt hans Hus, Vægge og Grundvold og det hele, til en By hundrede Mile borte. Den laa paa et nøgent og goldt Bjerg, hvor der ikke fandtes Vand, og Husene var bygget saa tæt sammen, at der ikke var Plads til et nyt. Saa slængte hun det hen udenfor Byens Port.«

»Kære Socrates!« raabte jeg, »sikke mærkværdige og rædsomme Ting, du fortæller mig! Du gør mig virkelig helt forskrækket for, at den gamle Kvinde skal bruge sine Trolddomskunster til at høre, hvad vi taler om. Lad os hellere gaa tidligt i Seng, og naar vi er udhvilede, lad os saa staa op, saa snart Dagen gryr, og stikke herfra saa hurtigt som muligt.«

Jeg havde næppe sagt disse Ord, før Socrates, overvældet af Træthed, Vin og Mad, allerede var sunket i Søvn og begyndte at snorke. Jeg lukkede og laasede Døren og skød Slaaen for. Yderligere stillede jeg min Seng hen foran Døren som en Barrikade og lagde mig saa til Hvile. Men til at begynde med kunde jeg slet

ikke sove paa Grund af Frygt, og først henimod Midnat slumrede jeg ind.

Ikke saa snart var jeg faldet i Søvn, før Døren pludselig sprang op, og det med større Alarm end man kunde vente sig af Tyve — Hængslerne blev rusket ud af Stolperne og raslede ned paa Gulvet. Min Seng, der var lille og skrøbelig, og som havde et raaddent og itubrækket Ben, blev kastet over Ende, saa jeg faldt ud af den og blev liggende under den.

Ved denne Lejlighed gjorde jeg den Erfaring, at Sindsbevægelser kan ytre sig paa en Maade, der er ganske modsat deres Natur. Ligesom man ofte græder af Glæde, saadan kunde jeg midt i min Skræk ikke bare mig for at le ved Tanken om, at jeg fra Aristomenes var blevet forvandlet til en Skildpadde.

Da jeg dristede mig til at kigge under Sengen, fik jeg Øje paa to gamle Kællinger. Den ene bar en brændende Fakkel, den anden en Svamp og en Dolk. I dette Optog stod de foran den sødt sovende Socrates.

»Se her, Søster Panthia!« sagde hun med Dolken, »det er min kære Endymion, min Ganymedes, som ved Dag og Nat har misbrugt min uskyldige Ungdom. Nu foragter han min Elskov, bagvasker mig paa det skændigste og lægger Planer om at flygte. Det er aabenbart Meningen, at jeg skal lades i Stikken af denne lumske Ulysses og ligesom Calypso i al Evighed begræde min Ensomhed!«

Med fremstrakt Haand viste hun Panthia, hvor jeg laa skjult:

»Og denne udmærkede Raadgiver Aristomenes, der fik Idéen til Flugten, og som nu ligger halvdød under sin Seng og har set alt, hvad vi har gjort — han indbilder sig stadig, at han ustraffet kan fornærme mig. Men jeg skal sørge for at han engang, nej nu, lige paa Minuttet skal komme til at angre baade sine tidligere Smædeord og sin Nysgerrighed nu!«

Da jeg hørte disse Ord, brød den kolde Sved ud af mine Lem-

mer og mit Hjerte skælvede af Frygt, saa Sengen over mig ligeledes gav sig til at ryste og danse.

»Men hvorfor river vi da ikke først ham i Smaastykker?« spurgte den søde Panthia, »eller skal vi hellere binde ham og kastrere ham?«

»Nej, lad ham hellere leve,« sagde Meroe, »saa kan han begrave Liget af den anden Stakkel i et eller andet Hul.«

Og dermed drejede hun Socrates' Hoved om paa Siden og stødte Dolken lige til Hæftet ind i hans Strube. Blodet, der strømmede ud, opfangede hun saa snildt, i en lille Krukke, at ikke en Draabe spildtes: jeg saa det med mine egne Øjne. Og for at hun ikke skulde undlade noget, der hørte med til Offerhandlingen — tænker jeg mig — stak hun sin Haand gennem Saaret, ledte omkring i hans indvendige Dele og trak tilsidst min stakkels Kammerats Hjerte frem, mens han rallende gennem den overskaarne Strube opgav sin Aand.

Saa stoppede Panthia Saaret i hans Strube til med Svampen og sagde:

»Svamp, der blev født i det dybe Hav,
find ikke i hans Blod din Grav!«

Derefter fjernede de sig, men ikke før de havde væltet min Seng til Side og ladet en saadan Syndflod skylle ned over mig, at jeg blev dyngvaad af den afskyværdigste Væske.

Straks lukkede Døren sig af sig selv, Hængslerne sprang paa Plads, Slaaen skød sig for igen. Og der laa jeg paa Gulvet, nøgen og frysende og pjaskvaad, som kom jeg lige fra Moders Skød, skønt jeg var mere død end levende og følte mig som en sikker Kandidat til Galgen.

— Hvad skal der blive af mig, tænkte jeg, naar min Kammerat i Morgen bliver fundet myrdet her i Værelset? Ingenting vil lyde mere usandsynligt end Sandheden! De vil sige: — Hvis du, der

dog er en Mand, var ræd for en Kvinde, hvorfor raabte du saa ikke om Hjælp? Fandt du dig stiltiende i, at en Mand blev myrdet lige for dine Øjne? Og hvorfor slog de ikke ogsaa dig ihjel? De var jo ellers grusomme nok — hvorfor sparede de dig, der var Øjenvidne til deres Rædselsgerning? Men hvis du undslap Døden i Nat, saa skal du sandelig ikke undslippe den nu!

Natten igennem grundede jeg over disse Ting, og da det begyndte at dæmre, ansaa jeg det bedst at tage min Hest inden Solopgang og stjæle mig væk i al Hemmelighed. Jeg tog min Bylt og lukkede Døren op, men den forbandede Dør, der i Nat sprang op af sig selv, var nu næsten ikke til at dirke op med Nøglen. Endelig slap jeg ud og kaldte straks paa Gaardskarlen:

»Hallo, Karl!« raabte jeg, »luk Porten op, jeg vil af Sted før Daggry!«

Gaardskarlen, der laa og snuede bagved Staldøren paa et Knippe Halm, svarede halvt i Søvne:

»Hvad for en Smed? Ved De ikke, at Stratenrøvere gør alle Veje usikre? De har maaske selv begaaet en eller anden Forbrydelse og har Lyst til at komme af med Livet, men derfor behøver vi andre jo ikke at være saadan nogle Kødhoveder, at vi vil lade os slaa ihjel for Deres Skyld!«

»Det er snart Dag,« sagde jeg, »og hvad kan Tyve tage fra den, der ingenting ejer? Ved du ikke, din Idiot, at ti udlærte Røvere ikke kan plyndre en nøgen Mand?«

Men Syvsoveren drejede sig halvt om paa Siden og svarede søvndrukken:

»Kan jeg vide, om De ikke har myrdet Deres Rejsefælle, som De kom med igaar Aftes, og nu prøver paa at bringe Dem i Sikkerhed?«

Jeg husker, det var som aabnede Jorden sig under mig, og jeg saa Helvedhunden Cerberus fare løs paa mig fra det yderste Tartarus. Jeg var overbevidst om, at Meroe ikke havde skaanet mit

ikke af Barmhjertighed, men snarere af Grusomhed havde sparet mig til Galgen.

Tilbage i mit Kammer begyndte jeg at overveje, paa hvilken voldelig Maade jeg bedst skulde gøre en Ende paa mit Liv. Og da jeg saa, at Skæbnen ikke havde reserveret mig andre Redskaber end min Seng, sagde jeg til den:

»Ja ja, min kære, bedste Seng, der har gennemgaaet saa store Besværligheder sammen med mig og har været med til alt, der er foregaaet i Nat, du, der er den eneste, jeg kan kalde til Vidne paa min Skyldfrihed, giv mig et Vaaben, der kan lindre min Nød og aabne mig Vej til Underverdenen!«

Og dermed gav jeg mig til at løse et Tov, Sengen var bundet sammen med, og bandt den ene Ende af det fast til en lille Bjælke, der ragede frem over Vinduet. Paa den anden Ende gjorde jeg en Løkke og stod op paa Sengen for at stikke mit Hoved ind igennem den.

Men da jeg skubbede det Bræt, jeg stod paa, bort med Foden, for at hele Vægten af mit Fald skulde snøre Løkken sammen, brast den gamle, raadne Strikke, og jeg ramlede ned i Hovedet paa Socrates og rullede sammen med ham ned paa Gulvet. I det samme kom Gaardskarlen ind og raabte højlydt:

»Naa, det var Dem, der havde saadan et Hastværk midt om Natten, og nu ligger De og snorker og ruller rundt i Sengen!«

Og nu vaagnede Socrates — jeg ved ikke, om det var mit Fald eller Gaardskarlens Brøl, der vækkede ham.

»Det er ikke uden Grund,« sagde han og begyndte at strække sig, »at de rejsende altid klager over Gaardskarlene, for denne frække Slambert kommer rendende ind og vækker mig med sit Skraal af min søde Søvn, saa træt og mødig jeg var.«

Med glad Hjerte — ganske mod Forventning — rejste jeg mig op, munter og frisk, og sagde:

»Se her, gode Karl, min Broder og Rejsefælle, som du i Nat i din Drukkenskab beskyldte mig for at have myrdet!«

Og dermed omfavnede og kyssede jeg Socrates. Men da han lugtede den Balsam, hvormed Heksene saa gavmildt havde salvet mig, stødte han mig bort og sagde:

»Væk med dig, Menneske! Du stinker jo som en gammel Natpotte.«

Han begyndte venligt at spørge mig ud om, hvorfra al denne Vellugt kom. Men jeg hjalp mig ud af min Forlegenhed med en Spøg, tog ham under Armen og sagde:

»Hvad venter vi egentlig paa? Lad os benytte os af Morgenen til at komme af Sted!«

Og dermed tog jeg min Bylt, betalte Regningen, og vi drog af. Vi var næppe kommet en Fjerdingvej bort fra Byen, før det var højlys Dag. Nu betragtede jeg nysgerrigt Socrates' Hals, dér hvor jeg havde set Meroes Dolk gennembore den. — Jeg maa jo være skør, tænkte jeg, det var dog nogle forfærdelige Ting, jeg drømte i Nat i min Rus. Der gaar Socrates frisk som en Fisk. Hvor er Saaret? Og Svampen? Og den store, friske Skramme?

Saa vendte jeg mig til ham og sagde:

»Lægerne har ikke Uret, naar de paastaar, at umaadeholden Æden og Drikken fremkalder vilde og mørke Drømme. Blot fordi jeg igaar tog lidt rigeligt til mig af Vinen, havde jeg i Nat saa mærkelige og forfærdelige Syner og Drømme, at jeg endnu føler mig ligesom oversprøjtet med Menneskeblod.«

»Det er ikke Blod, du er oversprøjtet med,« sagde han leende. »Men for Resten har jeg selv drømt i Nat, at Halsen blev skaaret over paa mig! Jeg følte Smerten af Saaret og at mit Hjerte blev halet ud af min Krop. Mine Knæ ryster endnu, saa snart jeg kommer til at tænke paa det, og jeg kan næppe trække Vejret. Jeg vilde ønske, jeg snart fik en god Frokost for at komme til Kræfter igen.«

»Her skal du se din Frokost!« sagde jeg, og med det samme tog jeg min Vadsæk fra Skulderen og rakte ham Brød og Ost. »Kom og lad os sætte os under den store Alm.«

Det gjorde vi saa, og jeg tog selv en Bid med. Socrates spiste med god Appetit, men til min Forfærdelse lagde jeg Mærke til, hvordan han pludselig blegnede og kom til at se ud som et Lig. Alle Nattens frygtelige Skræmmebilleder stod atter lyslevende for mig, og Maden blev stikkende mig i Halsen. Og hvad der ikke mindst forøgede min Frygt, var de mange vejfarende, der passerede forbi — kunde de vel tænke andet, end at jeg havde myrdet min Rejsefælle?

Socrates spiste imidlertid rolig videre, til han følte sig mæt og dygtig tørstig. Han havde ogsaa sat et stort Stykke af den bedste Ost til Livs. Ikke langt fra den Alm, vi sad under, rislede en yndig Kilde, klar som Sølv eller Krystal, og jeg sagde til ham, at han skulde komme med hen og drikke og stille sin Tørst.

Han stod op, og efter at have set sig lidt om, fandt han et lavt Sted ved Bredden af Kilden. Her knælede han ned og lænede sig ud over Vandet, idet han støttede sig paa begge Hænder. Men næppe havde han naaet at væde Læberne, før Saaret i Halsen brød op saa stort og vidt det var, og Svampen faldt ud i Bækken, fulgt af nogle faa Blodsdraaber. Nær var hans livløse Legeme styrtet i Vandet, havde jeg ikke grebet ham ved Benene og med stor Møje faaet trukket ham op paa Bredden. Og efter at jeg, som Tid og Lejlighed tillod det, havde begrædt min stakkels Kammerats Død, begravede jeg ham i Sandet ved Floden og overgav ham til den evige Hvile.

Skælvende af Angst red jeg videre gennem mange ensomme og øde Ørkener, som om jeg var skyldig i Mord, jeg forlod min Kone og mine Børn og begav mig frivillig i Landflygtighed. Saadan kom jeg til Ætolien, hvor jeg nu har giftet mig paany.«

Det var den Historie, Aristomenes fortalte, og hans Ledsager,

der før havde vægret sig saa haardnakket ved at tro paa hans Sandfærdighed, begyndte igen:

»Aldrig har jeg hørt en mere fantastisk Historie og en mere forrykt Løgn.« Derefter vendte han sig til mig og sagde: »Jeg ved ikke, hvem De er, men efter Deres Optræden og Klædedragt at dømme maa De være en dannet og hæderlig Mand — tror De virkelig paa denne Historie?«

»Jeg for mit Vedkommende,« svarede jeg, »anser intet for utroligt, men jeg tror, at alt, hvad Skæbnen har besluttet, det vil ogsaa hænde os. Der vederfares jo baade Dem og mig og alle Mennesker en Mængde underfulde og næsten uhørte Ting, som den, der ikke ved Besked, anser for Opspind. Jo, jeg tror paa hans Fortælling og takker ham for, at han paa en saa behagelig og festlig Maade har forkortet den lange og besværlige Rejse for os. Jeg tror, selv min Hest har frydet sig over den: uden at overanstrenge den er jeg kommet lige til Byens Port, som om jeg ikke havde redet paa dens Ryg, men var blevet trukket herhen ved mine egne Ører!«

Saadan endte vor Samtale og vor fælles Rejse, for mine to Ledsagere drejede til venstre i Retning af den nærmeste Landsby, og jeg red hen til det første Værtshus, jeg fik Øje paa. Jeg spurgte en gammel Kone, om Byen var Hypata, og om hun kendte en vis Milo — en af de første Mænd i Byen. Hun lo og sagde:

»Jo, det er rigtignok, at han er den første, for han bor lige indenfor Porten.«

»Naa, Spøg til Side, gode Kone,« sagde jeg, »fortæl mig hellere, hvad for en Slags Mand han er, og i hvilket Hus han bor.«

»Kan De ikke se de Vinduer der, som vender ud til Gaden, og Døren ud til det lille Stræde? Der bor Milo, og han er meget velhavende, ja stenrig, men han er ilde berygtet paa Grund af sin nederdrægtige Gerrighed og Havesyge. Han lever af at laane Penge ud imod Pant i Guld- og Sølvsager og imod høje Renter. Selv bor han i den lille Knaldhytte og bestiller ikke andet end at tælle sine

Penge, og skønt han har en Kone, der deler hans elendige Liv med ham, holder han kun een Tjenestepige til Hjælp i Huset og gaar klædt som en Tigger.«

Da jeg fik denne Besked, lo jeg ved mig selv og tænkte: — Der har min gode Ven Demeas gjort mig en god Tjeneste ved at sende mig som Gæsteven til saadan en Mand, i hvis Hjem jeg hverken vil blive generet af Røg eller af Damp fra Køkkenet!

Saa red jeg hen til Døren, der var fast laaset, og gav mig til at banke paa og raabe Hallo. Endelig viste der sig en Pige, der sagde:

»Hov, hov, sikke De banker! Hvad vil De laane paa? De ved jo nok, at vi ikke tager mod andre Panter end Guld og Sølv?«

»Tal lidt mere høfligt,« sagde jeg, »og fortæl mig, om din Herre er hjemme.«

»Jo, han er, men hvad vil De ham?«

»Jeg kommer fra Corinth og har Brev med til ham fra hans Ven Demeas.«

»Et Øjeblik,« sagde hun, »saa skal jeg give Herren Besked.« Og dermed lukkede hun Døren, og lidt efter kom hun ud igen og sagde:

»Værsgod og kom indenfor!« — og jeg fulgte med hende og fandt Milo liggende til Bords paa en lille Løjbænk, og hans Kone sad ved Fødderne af ham, men der stod ikke nogle Retter paa Bordet. Han pegede paa et tomt Fad og sagde:

»Vær saa artig, der er Deres Middag!«

Jeg takkede og gav ham straks Brevet fra Demeas, som han hurtigt løb igennem.

»Jeg er Demeas meget forbunden,« sagde han, »fordi han har sendt mig en saa fremragende Gæst,« og dermed gav han sin Kone Ordre til at overlade mig sin Plads. Jeg vægrede mig høfligt, men han greb fat i mig og tvang mig til at give efter: »Vi har nemlig af Hensyn til Tyvene ingen Stole eller andre overflødige Møbler.«

Jeg satte mig saa, og han snakkede videre:

»Jeg ser af Deres fine Maade at føre Dem paa og af Deres næsten

jomfruelige Beskedenhed, at De er den fødte Gentleman, og det skriver jo ogsaa min Ven Demeas i sit Brev. Jeg beder Dem derfor ikke forsmaa mit ringe Hus, men lade som De var hjemme. Værelset lige ved Siden af staar helt og holdent til Deres Raadighed. Vær saa venlig at tage til Takke — derved vil De baade kaste Glans over min beskedne Bolig og indlægge Dem selv Ære ved at følge Theseus' Eksempel — han var jo Deres Faders Navne — og han kastede ikke Vrag paa den gamle Hecales lave Rønne.«

Derpaa kaldte han paa Pigen, der hed Fotis, og sagde til hende: »Bær den Herres Vadsæk ind paa Værelset og hent med det samme Olie og Haandklæde fra Forraadskammeret — vis saa min Gæst Vej til det nærmeste Bad, for jeg er sikker paa, at han er træt efter saa lang og møjsommelig en Rejse.«

Jeg havde nu faaet Syn for Sagn, hvad Milos Gerrighed angik, og da jeg gerne vilde gøre mig gode Venner med ham, sagde jeg: »Tak, men alt det behøves slet ikke! Jeg fører selv med, hvad jeg behøver af den Slags Ting, og jeg kan sagtens finde Vej til en Badeanstalt. Men jeg vilde meget gerne have, at der blev sørget for min Hest, for den har travet godt til, og derfor beder jeg Fotis om at tage disse Penge og købe noget Hø og Byg til den.«

Da det var afgjort og mine Sager bragt ind paa mit Værelse, gik jeg hen for at finde et Bad, men først gik jeg hen til Torvet for at skaffe mig noget at leve af. Der var herlige Fisk til Salg, og efter noget Prutteri fik jeg tilsidst Prisen bragt ned til tyve Denarer. Jeg vilde netop gaa bort, da jeg fik Øje paa en gammel Skolekammerat af mig fra Athen ved Navn Pythias. Han stirrede en Tid lang paa mig, indtil han kendte mig igen og hjerteligt kom hen til mig og omfavnede mig.

»Lucius, kære Ven!« raabte han, »der er løbet noget Vand i Stranden, siden vi sidst saas. Lige siden vi kom ud af Skolen, har jeg ikke hørt det mindste Nyt om dig. Sig mig nu, hvad gælder din Rejse herhen?«

»Det kan jeg fortælle dig om i Morgen,« sagde jeg, »men hvad er det med dig? Du har nok ordentlig haft Held med dig! Jeg ser jo, du har et helt Følge af Torvebetjente i Hælene, og du selv er i Embedsdragt.«

»Jeg er Torvefoged,« svarede han, »og dersom du vil gøre Indkøb, saa lad mig gaa dig til Haande.«

Jeg takkede mange Gange, men sagde, at jeg allerede havde købt Fisk nok til Middag. Men Pythias tog min Kurv, kiggede paa Fiskene og spurgte:

»Og hvad har du saa givet for det Bras?«

»Ja, det var med Nød og næppe jeg fik pruttet dem ned til tyve Denarer.«

Da han hørte det, tog han mig i Haanden og førte mig tilbage til Torvet.

»Af hvem har du købt dette Kram?«

Jeg pegede paa en gammel Mand, der havde Stade i en Krog, og han begyndte i sin Embedsiver at skælde ham Huden fuld:

»Er det saadan du tillader dig at behandle en Mand, der er fremmed her i Byen? Og til og med en Ven af mig? Hvad er det for en Pris at tage for saadan noget Smaakravl? Er det din Mening at gøre denne By, der er den mest blomstrende i hele Thessalien, til en Ørken. Men det skal ikke gaa ustraffet hen! Du skal faa at mærke, hvordan saadanne Slyngler som du bliver afstraffede under min Forvaltning!«

Og dermed tog han min Kurv, rystede Fiskene ud paa Gaden og befalede en af Torvebetjentene at træde dem allesammen ud under sine Fødder. Da denne strenge Dom var blevet udført, vendte han sig meget selvtilfreds til mig og sagde:

»Nu vil jeg ikke opholde dig længere. Det er mig tilstrækkeligt, at den gamle Bedrager er blevet offentligt beskæmmet.«

Helt forbløffet og lammet over min højvise Skolekammerats Optræden, der havde berøvet mig baade mine Penge og mit Maal-

tid, gik jeg hen i Badet, og efter at have vasket og forfrisket mig, gik jeg tilbage til Milo og ind paa mit Værelse.

Straks efter kom Fotis ind og sagde, at hendes Herre bad mig til Bords, men jeg vidste jo, hvor afholdende Milo var, og bad mig høfligt undskyldt — hvad jeg trængte til var ikke Mad men Søvn. Da hun havde bragt ham den Besked, kom han selv ind, tog mig i Armen og vilde venligt trække mig med sig. Jeg søgte at slippe fri, men han forsikrede mig, at han ikke vilde vige fra Stedet, før jeg fulgte med, og det svor han en høj Ed paa. Saadan tvang han mig meget mod min Vilje til at gaa med. Vi tog Plads paa Løjbænken, og han begyndte at spørge mig ud om, hvordan hans Ven Demeas havde det, og hvordan det gik hans Kone og Børn og hele Familie. Jeg svarede ham, saa godt jeg kunde, og maatte ogsaa gøre udførligt rede for Grunden til min Rejse. Derefter vilde han have Oplysninger om mit Fædreland, de mest fremtrædende Borgere og især Landets Statholder. Og endelig langt om længe, da han lagde Mærke til, at jeg var aldeles udkørt af min Dagsrejse og af hans uendelige Spørgsmaal, saa jeg var ved at falde i Søvn midt i det hele og kun kunde fremstamme uforstaaelige Ord, gav han mig Lov til at trække mig tilbage. Saa slap jeg da tilsidst fra den gamle Gniers Bord, der bød paa mere Snak end Mad, og kunde hengive mig til en haardt tiltrængt Hvile.

ANDEN BOG

Jeg stod op med Solen, og ikke saa snart havde jeg rystet Søvnen af mig, før jeg følte mig grebet af Spænding og af Iver efter at se alt det mærkelige og vidunderlige, der ventede mig i Byen, for jeg befandt mig jo midt i Thessalien, der efter alles Sigende var alle Heksekunsters sande Arnested. Jeg huskede ogsaa min Rejsefælle Aristomenes Fortælling, der netop foregik her i Byen. Derfor brugte jeg mine Øjne med den største Nysgerrighed. Og der var ikke den Ting i hele Byen, som jeg ansaa for at være, hvad den virkelig var — alting forekom mig at være forhekset og forvandlet. Klipperne antog jeg for forstenede Mennesker, ja Fuglene, Træerne ved Bymuren og Springvandene ansaa jeg for bevingede, løvklædte og flydende Mennesker. Det vilde ikke have undret mig, om Statuerne var begyndt at spasere rundt, Væggene at tale og Okserne og det andet Kvæg at profetere, ja Himlen og Solen selv at udtale Orakelsprog.

Helt ør og tosset af det brændende Ønske om at møde noget overnaturligt, der plagede mig, drev jeg igennem Gaderne og tumlede endelig i min Taagetilstand ind paa Torvet, hvor jeg fik Øje paa en Dame, der ledsagedes af en hel Flok Tjenere, og hvis guldindfattede Smykker og guldindvirkede Klæder tydeligt nok viste, at hun var en fornem Person. Ved Siden af hende gik en ældre Herre, der straks han saa mig udbrød:

»Minsandten om det ikke er Lucius!«

Han skyndte sig hen til mig, omfavnede mig, gik tilbage til Damen og hviskede hende noget i Øret. Saa kom han igen hen til mig og sagde:

»Naa, vil De ikke hilse paa denne Dame, der er Deres kære Ven og Slægtning?«

»Jamen jeg har ikke den Ære at kende hende!« Og dermed vilde jeg halvflov og rød i Hovedet trække mig tilbage, men hun vendte sig om imod mig, kiggede paa mig og sagde:

»Hvor ligner han dog sin Moder, den søde Salvia! Samme ædle Skikkelse og Holdning, samme Ynde, samme fine Ansigtsfarve — og de gule Krøller, der er ordnet saa smagfuldt! Hans graablaa Øjne, der er ildfulde som en Ørns! Og saa det noble, indtagende Væsen!«

Saa henvendte hun sig direkte til mig:

»Lucius! jeg har baaret Dem paa disse mine Hænder. Hvorfor skulde jeg ikke det? Jeg er jo ikke alene af samme Slægt som Deres Moder, men er ogsaa hendes Fostersøster. Vi har diet den samme Amme og blev opdraget som Tvillingesøstre. Der er heller ingen anden Forskel paa os, end hun har giftet sig fornemmere end jeg, ved det at hun ægtede en Embedsmand, mens jeg kun fik en simpel Borger. Jeg er den Byrrheana, hvis Navn Deres Opdragere sikkert saa tit har nævnt for Dem. Tag derfor ind i mit Hus og betragt det som Deres eget!«

Jeg havde nu faaet Tid til at komme mig af min Forlegenhed og svarede:

»De maa undskylde, kære Tante, men jeg kan ikke saadan forlade min Gæsteven Milo uden gyldig Grund, men saa tit jeg med god Samvittighed kan, skal jeg aflægge Dem Besøg, og hvis jeg atter faar Ærinde til denne By, skal jeg straks opsøge Dem.«

Mens vi nu snakkede sammen, var vi allerede kommet til hendes Hus, der kun laa nogle faa Skridt fra Torvet.

Jeg blev ført ind i den indre Gaard, et pragtfuldt Rum, i hvis fire Hjørner der stod Søjler, som bar en Sejrsgudinde. Vingerne holdt hun udspredte, med Spidsen af sin duggede Fod berørte hun næppe en rullende Kugle, saa hun allerede syntes i Færd med at flyve bort. Midt i Salen prangede en Diana af parisk Marmor og holdt ligesom alt i Balance, et fuldendt Mesterværk, for det saa ud som ilede hun de indtrædende i Møde med flagrende Klæder og fuld af guddommelig Majestæt. Paa begge Sider af hende stod Hunde, ogsaa udhugget i Marmor. De syntes at se sig omkring med truende Øjne, spidsede deres Ører, fnyste med udspilede Næsebor og viste Tænder. Hvis en Hund i Nabolaget havde givet sig til at gø, vilde man have troet, at dens Bjæffen kom fra Marmorhundenes Struber. Og sin største Kunst havde den talentfulde Billedhugger vist derved, at Hundene, der stod paa Bagbenene med Forbenene i Vejret, virkelig syntes at løbe.

Bagved Gudinden rejste sig en Klippe i Form af en Grotte med Mos, Urter, Løv, Blomster og Vinranker, og Billedstøtten kastede sin Glans helt ind i Grottens Skygge. Ned fra dens Indgang hang herligt slebne Æbler og Vindruer, et Under af Naturtroskab i Kunsten. Hvis den vinrige Høst havde aandet paa dem og forlenet dem med den modne Frugts Farver, vilde du have ladet dig skuffe og troet, at de kunde plukkes! Og dersom du bøjede dig over den Kilde, der rislede frem for Gudindens Fod, vilde du faa det Indtryk, at de hængende Vinranker virkelig bevægede sig. Midt i Stenløvet saa man Aktæon, der belurede Gudindens Bad og allerede var ved at forvandles til en Hjort.

Fuld af Beundring betragtede jeg det altsammen, og Byrrheana sagde, at alt, hvad jeg saa, var mit, og derpaa gav hun alle de andre et hemmeligt Vink om at lade os være alene.

»Kæreste Lucius,« sagde hun, »jeg sværger ved Gudinden her, at jeg er meget ængstelig for Deres Sikkerhed, ja, akkurat som var De min egen Søn. Tag dem i Agt, siger jeg Dem, tag Dem i Agt for denne Pamphile, der er gift med Deres Vært — vogt Dem for hendes fordærvelige Kunster og skændige Forførelse. Hun er en vidtberømt Troldkvinde og anses for at være kyndig i alle Dødninge-Besværgelser. Ved at mumle nogle Trylleord over Grene og Smaasten kan hun sænke Stjernehimlen ned i Helvedes Dyb og opvække det gamle Chaos. Saa snart hun faar Øje paa en smuk, ung Mand, bliver hun optændt af Elskov til ham og hænger ved ham med Sjæl og Blik. Hun smigrer og lokker ham, hun besætter alle hans Tanker og indfanger ham i ubrydelige Elskovsbaand. Og hvis der er en, der ikke indvilliger i hendes skammelige Begær, men viser hende tilbage med Haan, saa forvandler hun ham til en Sten eller et Dyr, eller maaske slaar hun ham ihjel. Saadan frygter jeg ogsaa det skal gaa Dem, og jeg beder Dem tage Dem i vare: for hun staar bestandig i Lue, og med Deres Ungdom og Skønhed er De lige et Bytte for hende.«

Saadan talte Byrrheana til mig med stor Bekymring, men i min Iver efter at lære al denne Trolddom nærmere at kende, var jeg paa ingen Maade til Sinds at sky Pamphile, men langt snarere at gaa i Lære hos hende, selvom det skulde koste mig nok saa meget, ja, jeg drømte ikke om andet end at kaste mig hovedkuls ud i den Afgrund, som Byrrheana advarede mig imod.

Saa tog jeg da hastigt Afsked, som om jeg frigjorde mig for en trykkende Lænke, og skyndte mig tilbage til Milos Hus. Og mens jeg løb af Sted, som havde jeg mistet Vid og Sans, sagde jeg til mig selv:

— Tag dig nu sammen, min gode Lucius, og hav Øjnene med

dig! Nu har du endelig Lejlighed til at tilfredsstille din Længsel og slukke din Tørst efter det overnaturlige! Overvind din barnlige Frygt, gaa Sagen rigtigt paa Klingen! Naturligvis maa du respektere Milos Ægteseng — Tjenestepigen Fotis maa du derimod se at vinde, for hun er smuk, letfærdig og snaksom. Igaar da du gik i Seng, fulgte hun dig pænt ind paa dit Kammer, puttede Tæpperne ned om dig og gav dig et Kys paa Panden, inden hun nølende og uvillig trak sig tilbage. Altsaa frisk Mod, Lucius! selvom du løber en vis Risiko. Du maa forsøge din Lykke hos Fotis.

Mens jeg anstillede disse Overvejelser, var jeg naaet til Milos Hus, men jeg traf hverken ham eller hans Kone hjemme — derimod den søde Fotis, der var i Færd med at lave en Hachis til sit Herskab. Alene Lugten af den fortalte hvor godt den smagte. Selv var hun i en nydelig Tunica med et rosenrødt Silkebaand under Brysterne, og mens hun drejede rundt i Gryden med sine Blomsterhænder og rørte omkring i Sovsen med store Sving, satte hun ogsaa sine Lænder og Hofter i en let, bølgende Bevægelse.

Jeg blev staaende helt fortabt i det smukke Syn, alt, hvad jeg ejede af Livsmod, rejste sig, og jeg raabte:

»Sødeste Fotis, hvor smukt og lystigt du forstaar at svinge din lille Gryde og din lille Ende! Hvilken herlig Ret du er ved at lave! Lykkelige Menneske, der faar Lov til at stikke sin Finger deri!«

Det kvikke og skælmske Pigebarn svarede:

»Gaa hellere væk, unge Herre, og kom ikke min Ild for nær! For hvis blot en eneste, lille Lue af min Ild slaar ud og rammer Dem, saa fænger De, og ingen anden end jeg kan slukke Deres Brand. Jeg forstaar nemlig at krydre andet end Maden og at sætte baade Sengen og Gryden i Sving!«

Saa kiggede hun over Skulderen til mig og lo, og jeg blev staaende og stirre paa hende og rigtig udforske hele hendes Skikkelse. Men hvorfor skal jeg opremse andre af hendes Ynder, naar det

altid har været min største Fornøjelse i Selskab med Kvinder at lægge Mærke til deres Hoved og Haar og senere, naar jeg kom hjem, glæde mig ved Erindringen derom. Hovedet er den fornemste Del af hele Kroppen og den, der først viser sig for vore Øjne, og hvad spraglede Klæder er for det øvrige Legeme, er Haaret for Hovedet. Og der findes jo adskillige Kvinder, der gerne smider alt Tøjet for ret at vise deres Skønhed og stoler mere paa deres Rosenhud end paa gyldne Klæder — men kunde det tænkes (man har heldigvis aldrig hørt om en saadan Forbrydelse), at en Kvinde klippede Haaret af, saa kunde hun være saa skøn som Venus og være steget ned fra Himlen eller op af Havets Skum, ledsaget af Gratierne, omdanset af Amoriner, smykket med Elskovsgudindens Bælte, duftende af Kanel og salvet med Balsam — skred hun skaldet frem, vilde hun ikke engang kunne behage sin Ægtemand Vulcan.

Hvad kan derimod være mere fortryllende, end naar Haaret skinner med skøn Farve og Straaleglans, lynende mod Solen eller dæmpet lysende, eller naar det skifter yndefuldt fra glinsende Guld til skygget Honningblidhed eller er saa ravnesort, at det kappes med det blaalige Skær, der spiller paa Durikens Hals! Snart er det salvet med Nardus fra Arabien, skilt med Kammens fine Tænder og strøget glat tilbage, saa det spejler Elskerens Billede. Snart er det samlet tæt og tykt til en Krone paa Hovedet eller falder i rige Lokker over Kvindens Skuldre. Med eet Ord, saa stor Vægt ligger der paa Haaret, at om en Kvinde er iklædt Guld, Silke og kostelige Stene, har hun ikke gjort sit Haar til en Pryd, da kan hun ikke siges at være tækkeligt pyntet.

Hos min Fotis var det nu ikke den fine Opsætning af Haaret, men en vis vilter Skødesløshed, der gjorde det tiltrækkende. Hendes fyldige Lokker var bundet sammen med en Sløjfe oven paa Issen og bølgede ned om hendes Hals paa den krusede Krave.

Jeg kunde ikke længere tøjle mit brændende Begær, men greb hende i mine Arme og kyssede hende ømt paa Haaret lige ved

Sløjfen. Hun drejede Hovedet om og sagde med et forelsket Øjekast:

»Det er bittersøde Sager, lille Ven! Altfor meget Honning fordærver Galden.«

»Hvad gør det, min elskede,« svarede jeg, »naar jeg er parat til at lade mig koge over Ilden der for et eneste saadant Kys.« Og straks trykkede jeg hende endnu tættere ind til mig og begyndte at kysse hende for Alvor. Hun omfavnede og kyssede mig, optændt af samme Lidenskab som jeg, og jeg inddrak med Vellyst hendes Aande, der duftede som Kanel, og hendes Tunges Nectarsødme.

»Jeg dør,« stønnede jeg, »jeg dør, hvis du ikke har Medlidenhed med mig!«

»Vær du bare ganske rolig,« sagde hun og kyssede mig atter og atter, »jeg har Lyst til akkurat det samme som du, og tidlig i Aften skal jeg komme ind til dig paa dit Kammer. Gaa saa nu og gør dig parat, for jeg erklærer dig Krig for den hele Nat.«

Og med disse og lignende Elskovsord skiltes vi for den Gang.

Næppe var det blevet Middag, før Byrrheana sendte mig en Gave, der bestod af en fed Svinesteg, fem Kyllinger og en Krukke gammel og sjælden Vin. Jeg sendte straks Bud efter Fotis.

»Kan du se,« sagde jeg, »hvor Venus' Kampfælle og Medsammensvorne Bacchus af egen fri Vilje iler os til Hjælp? Lad os drikke denne Vin i Aften, saa den kan forjage den fejge Skam og opvække Lystens Vovemod. Det er den eneste Fragt, Venus' Skib behøver, og du skal faa at se, at der paa Nattevagten ikke kommer til at mangle Olie i Lampen eller Vin i Bægeret.«

Resten af Dagen tilbragte jeg i Badet, og til Aften var jeg inviteret ind til Milo. Maaltidet var tarveligt, og jeg huskede Byrrheanas Advarsler og holdt mig, saa godt jeg kunde, borte fra min Værtinde. Kun en Gang imellem kastede jeg et ængsteligt Blik paa hende, som saa jeg ned i Helvedes Sø. Men saa vendte jeg

mig om og kiggede til Fotis, der vartede op, og det satte mig igen i højt Humør.

Det blev nu mørkt, og da Lampen kom paa Bordet, udbrød Pamphile pludseligt:

»Sikke et Regnvejr det bliver i Morgen!«

Milo spurgte, hvor hun dog vidste det fra, og hun svarede:

»Det kan jeg se paa Lampen!«

»Det er altsaa en ren Sibylle, vi har i den Lampe,« sagde Milo og lo, »den ved Besked om alle de himmelske Ting og om Solen selv.«

»Man har jo dog udmærkede Eksempler paa den Slags Spaadomme,« tillod jeg mig at bemærke. »Og det er heller ikke saa underligt, for selv om denne Lampe kun er et lille Lys og dannet af Menneskets Haand, saa har den dog en Erindring om det store og himmelske Lys, der er dens Fader, og i Kraft af sin guddommelige Spaadomsaand ved den god Besked med, hvad han foretager sig oppe i Ætheren, og er i Stand til at aabenbare det for os. Hjemme hos os i Corinth kendte jeg en vis Mand fra Assyrien, der satte Byen paa den anden Ende med sine Spaadomme, og som for Penge var villig til at forudsige Skæbnen. Han fortalte Folk, hvornaar de skulde gifte sig, hvornaar de skulde begynde at bygge Huse, og paa hvilke Dage det var heldigt at rejse eller afslutte Forretninger. Mig selv har han forkyndt mange højst mærkelige Ting, da jeg spurgte ham ud om min Rejse. Snart talte han om en stor Ære, der skulde times mig, snart om en helt utrolig Historie, jeg skulde komme ud for, og som skulde blive genfortalt i Bøger.«

Milo lo igen og spurgte mig, hvordan den Assyrier saa ud, og hvad han hed.

»En høj, mørk Mand, og han hedder Diophanes.«

»Saa er det den samme Spaamand, der har været her i Byen og tjent ikke saa faa Penge ved sine Profetier, men tilsidst kom han galt af Sted. Engang han sad midt i en stor Forsamling af

Folk, som han var i Færd med at spaa, kom der en vis Købmand, der hedder Cerdo, hen til ham og spurgte ham til Raads om en Rejse, han vilde gøre. Cerdo havde allerede taget sin Pung op og var ved at tælle de hundrede Denarer, som Spaamanden skulde have i Betaling, da en ung Adelsmand pludselig trænger sig gennem Mængden, trækker Spaamanden i Kjolen og omfavner ham fuld af Gensynsglæde. Diophanes beder ham sætte sig ned og i sin Forvirring over det uventede Møde, glemmer han helt den Forretning, han var i Færd med at gøre. I Stedet for begynder han at udspørge Vennen, om hvordan han har det, og om hvornaar han var kommet tilbage fra sin lange Rejse.

»Igaar Aftes,« svarede den anden, »men fortæl mig, hvordan er det gaaet Dem selv paa Deres Rejse til Euboea?«

Diophanes, denne fremragende Chaldæer, havde endnu ikke rigtigt samlet sine Tanker.

»Jeg beder til Gud,« sagde han, »at alle vore Fjender maa komme ud paa en lige saa farlig Rejse, for den var lige saa besværlig som Ulysses'. Skibet, vi sejlede med, blev saadan omtumlet af et skrækkeligt Uvejr, at det mistede baade Ror og Mast og sank, inden vi naaede Strandbredden. Vi maatte svømme i Land og reddede med Nød og næppe det blotte Liv. Og alt, hvad vi fik foræret af Venner eller barmhjertige fremmede, blev frataget os af en Bande Stratenrøvere, og da min Broder Arignotus satte sig til Modværge, myrdede de ham lige for Øjnene af mig.«

Mens Diophanes med bedrøvet Mine fortalte om disse Ulykkeshændelser, tog Købmanden Cerdo lige saa stille sine Penge og løb sin Vej. Nu kom Diophanes til sig selv, og det gik op for ham, hvilken Dumhed, han havde begaaet. Alle vi, der stod og saa paa, brast i en skingrende Latter.

»Men naturligvis ønsker jeg,« fortsatte Milo, »at alt hvad Chaldæeren har spaaet Dem, Hr. Lucius, maa være den rene Sandhed, og at De maa faa en rigtig lykkelig og behagelig Rejse.«

Milos langvarige Snak fik mig til at angre, at jeg selv havde bragt et Emne paa Bane, der spildte en god Del af Nattens Fornøjelse for mig, og tilsidst tabte jeg Taalmodigheden og sagde:

»Vi vil overlade den gode Diophanes til hans Skæbne, og gid han maa give alle de Penge, han har taget fra Folk, tilbage til baade Land og Hav, men nu er jeg saa træt efter mit Ridt igaar, at jeg beder Dem undskylde, jeg trækker mig tilbage og gaar tidligt i Seng.«

Dermed forlod jeg Milo og gik ind paa mit Værelse, hvor jeg fandt en Opdækning af alle Slags fine Retter paa Bordet ved Siden af min Seng. Et Par Drikkebægre stod allerede halvt fyldte med Vin og ventede kun paa Vandet, der skulde blandes deri. En fyldt Vinkrukke med vid Munding stod parat til at opmuntre os til Elskovskampen.

Ikke saa snart var jeg i Seng, saa kom min søde Fotis ind, efter at have bragt sin Frue til Ro. Hun havde en Krans af Roser om Panden og en enkelt Rose stukket i det svulmende Bryst. Hun omfavnede mig tæt og snoede en Krans af Roser om mit Hoved, og Resten strøede hun ud over mig. Saa tog hun et Bæger Vin, tempererede det med varmt Vand og rakte mig det, men før jeg havde drukket ud, tog hun det med en øm Bevægelse fra min Mund og drak selv Resten, langsomt og med spidsede Læber, med sine Øjne fæstet i mine. Paa den Maade drak vi to-tre Bægre sammen. Jeg var allerede blevet noget ør, og Aand og Legeme længtes lige utaalmodige efter at begynde Elskovens søde Kamp.

»Elskede Fotis,« sagde jeg, »hav Medlidenhed med mig, for som du ser, er jeg parat til at tage fat paa Kampen. Cupidos Pil har ramt mig, og jeg har selv spændt min Bue saa stærkt, at jeg er bange for, Strengen skal briste. Vil du gøre det rigtig godt for mig, saa løs dit Haar og lad det bølge frit og omfavn mig saa.«

Hun nølede ikke længe, men løste Haaret og lagde sine Klæder og viste sig for mig som Venus, der dukker under i Bølgerne.

»Nu er Kampspillets Time kommet,« sagde hun, »og jeg haaber, du vil kæmpe tappert, for jeg har ikke i Sinde at vige eller vende dig Ryggen. Er du en Mand, saa træk blank og gaa over til Angreb, og dø, mens du dræber din Modstander! I Dag er der ikke bestemt nogen Tid, naar Kampen skal holde op.«

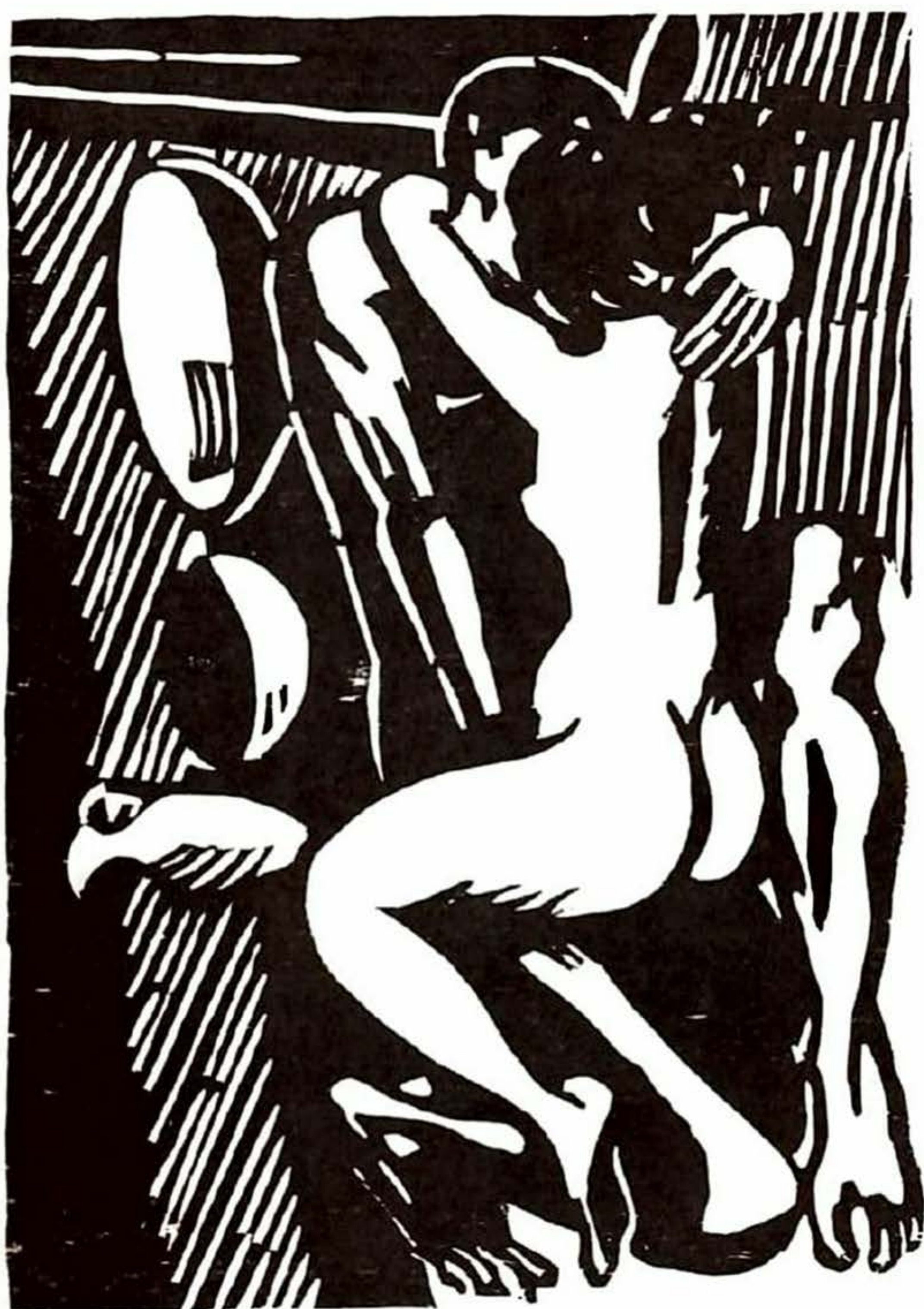
Og nu tilbragte vi hele Natten i Vellyst og Fryd og sov ikke ind, før det begyndte at dages, og naar vi blev trætte, stimulerede vi vore Kræfter med Vin. Og paa samme Maade tilbragte vi flere følgende Nætter. — —

En Dag inviterede Byrrhaena mig til Aften, og det hjalp ikke, at jeg undskyldte mig, saa godt jeg kunde. Jeg blev nødt til at gaa ind til Fotis og spørge hende om Lov, som om hun var et Orakel, og jeg fik da allernaadigst en lille Ferie fra Elskovskampen, skønt hun nødigt saa at jeg fjernede mig blot et Par Skridt fra hende.

»Men bliv nu ikke for sent ude,« sagde hun, »for der er en Bande fornemme, unge Mennesker, der muntrer sig med at lave Optøjer og Panik i Gaderne om Natten, og som ikke engang viger tilbage for Mord. Statholderens Tropper ligger i Lejr langt herfra og kan ikke befri Byen for disse skrækkelige Plageaander. De vil sikkert faa Lyst til at falde over dig — du vækker jo Opsigt ved den Glans, der staar om dit Væsen, og paa den anden Side mener de sikkert, at de ikke behøver at tage saa meget Hensyn til dig, fordi du er fremmed her.«

»Du skal ikke nære Bekymring for mig, kære Fotis,« svarede jeg. »Du kan nok begribe, at jeg foretrækker de Fornøjelser, jeg har sammen med dig, for alle Festmiddage i Verden, og jeg skal nok komme tidlig hjem. Men for en Sikkerheds Skyld vil jeg ikke gaa ud uden Ledsager, og derfor vil jeg tage mit Sværd med mig, som nok skal vide at forsvare mig.«

Hos Byrrhaena fandt jeg et stort Selskab samlet, alle Byens Spidser, som man kunde vente sig det hos en saa fornem Dame. Bordene var lavet af vellugtende, afrikansk Træ og Elfenben og skin-

nede prægtigt, Løjbænkene var dækket af guldindvirkede Tæpper, Bægrene var store og af forskellig Form, men alle lige kostbare. Der var Glas med indlagte Billeder, Glas af skinnende Krystal, Bægre af glinsende Sølv og funklende Guld eller udhulede i Rav eller ædle Stene, saa det var et Under at se — kort sagt, alt hvad der ingen Steder findes, det fandtes her! En Hærskare af Tjenere i prægtige Dragter bar de overdaadige Retter ind, silkeklædte Pager med smukt friserede Lokker fyldte Ædelstensbægrene med Vin af gamle Aargange.

Der blev tændt Lys, og Samtalen over Bordet blev støjende, Vittighederne fløj, og Latteren klang.

»Naa, hvad synes De saa om vor By, kære Lucius?« spurgte Byrrhaena. »Jeg tror virkelig ikke, nogen anden By har saa prægtige Templer, Bade og anden Komfort, som vi har. Og alle de dejlige Møbler! Den, der ingenting bestiller, har Lov til frit at leve, som han har Lyst til, og Forretningsmanden, der kommer hertil, finder lige saa stor Trængsel og Trafik som i selve Rom. Paa den anden Side kan en fremmed her finde lige saa stor Stilhed og Ro som i en Villa paa Landet. Kort sagt, enhver der vil nyde Provinslivets Fornøjelser, kommer til os.«

»Det har De Ret i,« sagde jeg, »jeg har heller aldrig noget Sted befundet mig saa fri som her. Det eneste jeg er bange for, er alle de lede Trolddomskunster, der drives i Løndom og næsten ikke er til at undgaa. Det siges, at ikke engang de døde i Graven er paa den sikre Side, men at de myrdedes Lemmer og Rester bliver gravet op af Jorden og stjaalet fra Ligbaalene og brugt til at pine og plage de levende. Og saa snart de gamle Hekse hører, at en er død, skynder de sig derhen og lemlæster Liget paa selve Baaren!«

»Ja, hvad der er endnu værre,« faldt en anden mig i Talen, »de skaaner ikke engang de levende — jeg kender i alt Fald en, der ikke er langt borte, som blev mishandlet af dem paa det skrækkeligste og fik hele sit Ansigt skamferet.«

Denne Bemærkning fik hele Selskabet til at le af fuld Hals og kigge hen paa en Mand, der sad for sig selv i en Krog af Salen. Dette Menneske blev højst fornærmet over den Opmærksomhed, han blev Genstand for, mumlede nogle hæftige Ord og vilde rejse sig og gaa. Men Byrrhaena beroligede ham og sagde:

»Bliv dog siddende, kære Thelyphron, og vær ikke uselskabelig, men fortæl os hellere din Historie, saa ogsaa min Søn Lucius kan nyde godt af den!«

»Ja De, Frue, er altid Godheden og Artigheden selv, men der er visse andre, hvis Uforskammethed overskrider alle Grænser.« Han var dygtig vred endnu, men Byrrhaena blev ved med at snakke godt for ham, og tilsidst lod han sig formilde og overtale. Han stablede nogle Hynder ovenpaa hinanden, støttede Albuen paa Dyngen, rejste sig op paa Løjbænken og rakte paa Talervis højre Haand ud med Lillefinger og Ringfinger bøjede og de andre Fingre samlede og udstrakte, og saa begyndte han da endelig:

»Jeg var en ung Mand, da jeg kom fra Milet for at se de olympiske Lege. Jeg havde ogsaa stor Lyst til at se denne berømte Provins, og efter at jeg havde gennemrejst hele Thessalien, kom jeg til Byen Larissa. Jeg havde brugt alle mine Rejsepenge, og drev rundt i Gaderne for at se, om der ikke skulde vise sig noget. Jeg fik saa Øje paa en gammel Mand, der stod paa en Sten midt paa Torvet og raabte med høj Røst, at hvis der var en Mand, der vilde staa Vagt ved et Lig den kommende Nat, skulde han faa en god Betaling for sin Umage. Jeg spurgte en forbipasserende, hvad det skulde betyde, om de døde plejede at løbe bort i dette Land.«

»Aa hold Mund!« svarede han. »De er fremmed her og ikke andet end en Grønskolling. Ellers vilde De vide, at her i Thessalien er det ikke nogen Sjældenhed, at Heksene gnaver Kødet af de dødes Ansigter for at bruge det til deres Trolddomskunster.«

»Godt Ord igen,« sagde jeg, »kan De ikke forklare mig, hvad saadan en Ligvagt egentlig gaar ud paa.«

»Naa ja,« sagde han, »først maa De holde Dem vaagen hele Natten og ufravendt holde Øje med Liget uden at blinke eller se til Siden, for disse Hekse kan forvandle sig til alle mulige Dyr, saa hverken Retfærdighedens Øje eller selve Solen kan faa Kig paa dem. Undertiden omskaber de sig til Fugle, undertiden til Hunde eller Mus eller Fluer. De forstaar ogsaa at trylle Ligvogteren i Søvn, og ingen kan udregne alle de Kunster, disse djævelske Fruentimmer bruger. Og alt, man betaler for det farlige Job, er fire eller højst seks Guldstykker. Ja, og hør — det havde jeg nær glemt — hvis Vagten ikke næste Morgen afleverer Liget helt og ubeskadiget, som han modtog det, saa skal Vogteren selv lemlæstes paa samme Maade, som Liget er blevet det!«

Da jeg havde faaet disse Oplysninger, skød jeg Hjertet op i Livet og gik hen til Udraaberen og bad ham holde op, for jeg vilde selv paatage mig Nattevagten. Jeg spurgte ogsaa, hvor meget jeg skulde have i Betaling.

Han nævnte Summen og tilføjede, at jeg maatte passe særlig godt paa, for den døde var Søn af en af Byens fornemste Mænd.

»Sludder og Vrøvl,« svarede jeg, »jeg er en Mand af Jern, jeg trænger aldrig til Søvn, og jeg er lutter Øjne og mere skarpsynet end Lynceus eller Argus.«

Derpaa tog Udraaberen mig med til et Hus, hvis Indgang var tilspærret. Han lod mig gaa gennem en lille Bagdør og førte mig ind i et halvmørkt Værelse med Gardinerne trukket for Vinduerne. Der sad en sortklædt Dame derinde og græd ynkeligt.

»Her er en, der vil holde Vagt over Deres afdøde Mand,« sagde han til hende.

Hun strøg Haaret, der hang ned over Ansigtet, til Side, og jeg saa, at hun selv i sin dybe Sorg var overmaade smuk. Saa vendte hun sig til mig og paalagde mig, endelig at være vagtsom til det yderste. Jeg bad hende ikke nære nogen Bekymring, især hvis hun vilde give mig en god Drikkeskilling, og det gik hun ind paa. Saa

rejste hun sig og tog mig med ind i et andet Værelse, hvor Liget laa dækket af et hvidt Lagen. Nu blev der hentet syv Vidner, Damen slog Ligklædet til Side, græd længe over den døde og opfordrede saa alle Vidnerne til at attestere, at Liget var aldeles ubeskadiget.

»Ser De, mine Herrer,« sagde hun, »hans Næse er hel, hans Øjne i Behold, hans Ører uden en Rift, hans Læber uskadte og hans Hage fejlfri. Vil De, mine Herrer, underskrive som Vidner?«

Saa førte Notarius det hele til Protokols.

Da det var overstaaet, vilde hun gaa, men jeg raabte efter hende:

»Jamen Frue! vil De ikke nok give Ordre til, at man skal bringe mig de Ting, jeg har Brug for?«

»Og hvad er det for Ting,« spurgte hun.

»En stor Lampe fuld af Olie, Vin og varmt Vand til at blande med og nogle Levninger fra Deres Aftensbord.«

Hun rystede paa Hovedet:

»Tror du virkelig, dit Fæ, at du kan faa Mad i et Sørgehus, hvor der ikke har været set Røg i mange Dage? Tror du, det er for at du skal fraadse, du er blevet hentet herhen?«

Saa vendte hun sig til Pigen:

»Bring ham straks en Lampe med Olie!«

Og dermed forlod hun Værelset tilligemed de andre, og jeg var alene med Liget.

Jeg begyndte at gnide mine Øjne og berede mig til at vaage, og for ikke at blive søvnig istemte jeg en Sang. Saadan gik Tiden, til det blev mørkt, Stilheden blev dybere og dybere. Det var Midnat. Min Angst steg, og pludselig kommer en Væsel krybende, sætter sig paa Bagbenene lige overfor mig og stirrer mig vedholdende ind i Øjnene. Jeg undrede mig over det lille Dyrs Frækhed, men tilsidst overvandt jeg min Skræk og sagde til den:

»Vil du komme af Sted med dig, dit urene Kreatur! Pak dig og

kryb ned til Musene og dine andre Ligemænd, ellers skal du times en Ufærd. Naa, vil du gaa eller ikke?«

Væselen vender mig Ryggen, og vips var den borte. Og ikke saa snart var den forsvundet, før jeg faldt i saa dyb en Søvn, at selv Apollo vilde have haft svært ved at afgøre, hvem der var Liget, den døde eller jeg. Jeg laa aldeles livløs, og i Stedet for at være Vagt trængte jeg selv til en Vogter.

Endelig begyndte Hanerne at gale mod Gryet, jeg vaagnede i stor Skræk og skyndte mig hen til Liget med Lampen i Haanden, afdækkede dets Ansigt og undersøgte det nøje. Der manglede ikke det mindste. I det samme kom Enken ind, helt forgrædt i Ansigtet, og sammen med hende Vidnerne. Hun kastede sig selv over Liget, kyssede det og undersøgte det omhyggeligt i Lampelyset, men der manglede intet. Saa vendte hun sig om og gav sin Hushovmester Philodespotus Ordre til at udbetale den gode Vogter hans Løn, og da det var sket, sagde hun:

»Modtag min inderligste Tak, unge Menneske! De har tjent mig med den største Agtpaagivenhed, og jeg vil for Eftertiden altid regne Dem til mine Venner.«

Jeg rystede mine Penge i Haanden og svarede:

»Nej, Frue, regn mig hellere for en af Deres trofaste Tjenere, og saa tit De har Brug for min Tjeneste, staar jeg med Fornøjelse til Deres Raadighed.«

Ikke saa snart havde jeg sagt disse ubetænksomme Ord, før alle Husets Tjenere begyndte at spytte for at afvende det onde Varsel, der laa i dem. I Flok drev de mig paa Døren, en knaldede mig Lussinger, en anden dunkede mig i Nakken, og atter andre slog løs paa mig, rev mig i Haaret og sled i mine Klæder, og saadan blev jeg smidt ud omtrent som den unge, stolte Adonis, der blev sønderrevet af en Orne.

Da jeg var kommet hen i den næste Gade, søgte jeg at samle mig selv en Smule og angrede for silde de ukloge Ord, der var

undsluppet mig. Jeg kunde godt indse, at jeg havde fortjent endnu flere Prygl for min Taabelighed, end jeg allerede havde faaet. Imidlertid havde man allerede sagt den døde det sidste Farvel, og med Pomp og Pragt, som det sømmede sig en saa fornem Mand, gjorde Ligtoget efter Stedets Skik en Runde paa Torvet. Og ved Siden af Processionen løb en gammel Mand, der under Graad og Jammerskrig udrykkede sine graa Haar, omfavnede Baaren og hulkende raabte:

»Hør mig, Borgere! saa sandt I elsker jeres Fædreland! Hav Medlidenhed med denne døde, der er blevet myrdet paa den elendigste Maade, og tag Hævn over hans forbandede Kone, der har taget hans Liv! Det er hende og ingen anden, der har forgivet sin Mand, min Søstersøn, for at kunne leve videre i Hor og bemægtige sig hans Arv.«

Det var den frygtelige Anklage, den gamle, jamrende Mand rejste, og Folk begynder at tænke over, hvor rimelig den lyder. Snart opløfter hele Folkemængden et eneste Skrig:

»Brænd! hende! brænd hende!«

Nogle af dem ledte efter Sten og hidsede Smaadrengene paa Enken, der blev ved at græde og svor ved alle Guder paa, at hun var uskyldig.

»Lad os overlade til det guddommelige Forsyn at afsige Dommen, om hvem der taler Sandhed. Her er Zatchlas, en stor ægyptisk Profet, som har lovet mig mod en anselig Betaling, at han for en kort Stund vil bringe denne Mands Sjæl tilbage fra Underverdenen og lade den oplive det døde Legeme!«

Med disse Ord fører han en ung Mand frem, der var klædt i linnede Klæder med Sko af Palmeblade og raget Hoved. Den gamle omfavnede hans Knæ og kyssede længe hans Hænder:

»Forbarm dig, Præst!« sagde han, »Jeg beder og bønfalder dig ved de himmelske Planeter og Helvedes Magter, ved Kraften i de naturlige Elementer, ved Nattens Stilhed, ved de coptiske Tem-

pler, ved Nilens Flodbølge, ved Memphis Mysterier og ved Isis' klaprende Metalrangle: vær barmhjertig og kald for et kort Øjeblik dette døde Legeme til Live, og lad hans Øjne, der var lukkede for evigt, atter blive aabnede og se! Ikke for at sætte os op mod Dødens Lov, eller fordi vi vil berøve Jorden dens Ret, men for at vi kan finde Trøst i vor retfærdige Hævn — derfor beder vi dig: opvæk den døde!«

Profeten lod sig bevæge af denne højtidelige Bøn, lagde en vis Urt tre Gange paa den dødes Mund, og en anden lagde han paa hans Bryst. Derpaa vendte han sig imod Øst og bad stille til den stigende Sol, og alle Folk blev grebet af den højtidelige Handling og var forberedt paa, at et stort Mirakel vilde ske.

Jeg puffede mig Vej gennem Mængden og trængte mig frem lige til Baaren. For at se endnu bedre stod jeg op paa en Sten. Og se — sagte begyndte den dødes Bryst at hæve sig, det døde Legeme at besjæles, Aarerne at fyldes med rullende Blod, Livet kom igen, og den døde rejser sig op og siger til Profeten:

»Hvorfor kaldte du mig tilbage, der allerede har drukket af Lethes Vand og svømmet gennem de stygiske Sumpe — hvorfor vakte du mig for saa kort en Stund til Live igen? Stands, stands, siger jeg dig, og forstyr ikke min Ro!«

Men nu blev Profeten vred og sagde:

»Jeg byder dig straks at fortælle hele det forsamlede Folk Hemmeligheden ved din Død! Tror du ikke, at jeg ved mine Besværgelser kan tilkalde Furierne og har Magt til at lade dine trætte Lemmer pines og martres?«

Saa rejste Liget igen sit Hoved og med et dybt Suk talte det saadan til Folket:

»Nylig havde jeg ægtet min Hustru, og hendes Nederdrægtighed har skilt mig ved Livet. Hun blandede en Gift i min Drik, saa jeg maatte overlade min Seng, der var varm endnu, til hendes Boler.«

Saa tager hans udmærkede Hustru Mod til sig, træder frem foran

sin Mand, afviser alle hans Beskyldninger og skælder ham i sin Frækhed ud for en Løgner.

Folket var i Oprør og Meningerne delte. Nogle mente, at den djævelske Kvinde skulde begraves levende sammen med Manden, men andre sagde, at man kunde ikke stole paa en død Mands Vidnesbyrd. Men den døde gjorde snart Ende paa Trætten.

»Jeg vil give jer et Tegn,« sagde han dybt sukkende, »et fuldstændigt klart Tegn, som ingen anden end jeg kender, og som skal overbevise jer om Sandheden!«

Dermed pegede han paa mig, der stod paa Stenen og sagde:

»Det er den gode Vogter, der passede paa mit Legeme i Nat. Da de onde Hekse kom ind i Værelset for at lemlæste mig, forvandlede de sig til Dyr. Men det lykkedes dem ikke at forvirre hans vagtsomme Øjne, og derfor nedsænkede de ham i saa dyb en Tryllesøvn, at han laa hen som livløs. Derefter begyndte de at besværge mig ved mit Navn og holdt ikke op, før de kolde Lemmer begyndte at faa Liv paany ved deres magiske Kunster. Men Vogteren dér og jeg har samme Navn, og da han hørte det nævne rejste han sig af sin Tryllesøvn og begyndte at gaa ligesom et livløst Genfærd og fulgte deres Kalden. Skønt Døren var forsvarligt laaset og stængt, lykkedes det alligevel Heksene at slippe ind gennem et eller andet Hul og skære Næsen og Ørerne af ham i Stedet for af mig. Og for at ingen skulde opdage det, lavede de en Næse og et Par Ører af Voks, der aldeles lignede hans egne og passede ham paa en Prik. Og nu staar den ulykkelige dér med de Penge i Haanden, som han har faaet som Godtgørelse ikke for sin Aarvaagenhed, men for sin Lemlæstelse.«

Forskrækket over disse Ord greb jeg mig straks i Næsen, og den faldt af, og da jeg tog i mine Ører, faldt de af paa samme Maade. Alle de omkringstaaende lo og pegede Fingre af mig, og med Koldsveden piblende ud af alle Porer, listede jeg mig bort mellem Benene paa dem og forsvandt.

Siden den Tid har jeg ikke vovet at vende tilbage til mit Fædreland, vansiret som jeg er paa saa latterlig en Vis. Jeg lader Haaret hænge ned paa begge Sider af Hovedet, og min Mangel paa Næse prøver jeg, saa godt det gaar, at skjule ved at klæbe et tætsiddende Plaster fast paa Stedet.

Saa snart Thelyphron havde endt sin Fortælling, opslog Gæsterne, der havde drukket tæt, igen en Skoggerlatter og raabte, at der efter Byens Skik skulde udbringes en Skaal for Latterens Gud. Det forklarede Byrrhaena for mig:

»Fra Byens Grundlæggelse af har vi alene af alle Mennesker haft for Skik at festligholde denne store Dag som en Hyldest til Latterens Gud. Det er i Morgen, Festen finder Sted under mange muntre Ceremonier, og jeg haaber meget, De kommer til Stede, især hvis De, som det vittige Hoved De er, selv kan finde paa noget morsomt til Ære for vor Gud.«

»Jeg skal hjertelig gerne komme,« svarede jeg, »og jeg haaber ogsaa, det maa lykkes mig at finde paa noget morsomt, der kan være *Latteren* til Behag.«

Det var begyndt at blive sent, og jeg havde drukket rigeligt af Vinen, saa jeg rejste mig fra Bordet og tog Afsked med Byrrhaena. Med ravende Skridt gik jeg hjemad, ledsaget af min Tjener, men da vi gik ned gennem den første Gade, blæste et pludseligt Vindstød Lyset ud i Lygten, saa det blev bælgmørkt omkring os og vi med stort Besvær fandt tilbage til Milos Hus, helt ømme i Tæerne af at snuble over Gadens Sten.

Da vi var naaet helt hen til Huset, fik jeg Øje paa tre kæmpestore Mænd, der rendte af alle Kræfter mod Døren for at bryde den op. De lod ikke til at blive det mindste forskrækkede ved vor Ankomst, men fordoblede blot deres Kræfter, og jeg kunde ikke længere være i Tvivl om, at jeg stod overfor nogle usædvanligt farlige Røvere.

Jeg tog straks til Sværdet, som jeg bar under min Kappe, og

løb ind imellem dem, huggede og stak til alle Sider, indtil de alle tre havde faaet saa svære Saar, at de faldt om for mine Fødder og opgav Aanden.

Svedende og pustende bankede jeg paa Døren, og Fotis, der var vaagnet ved Spektaklet, lukkede mig ind. Og dødsens træt efter Kampen med de tre Banditter — som Hercules efter Kampen med det tredobbelte Uhyre Geryon — vaklede jeg op mit Værelse og krøb i Seng.

TREDJE BOG

Aurora løftede sin rosenrøde Arm for at styre sit purpurskinnende Spand ud over Himmelen, og jeg blev rykket ud af min trygge Søvn og overgivet af Natten til Dagen.

Jeg for op og satte mig overende i Sengen med Benene over Kors, Hænderne foldede over Knæene, og begyndte at græde bitterligt: mit Hjerte brændte af Uro og Angst ved Tanken om det tredobbelte Mord, jeg havde begaaet Aftenen i Forvejen. Jeg forestillede mig allerede Rettergangen, Domfældelsen og Bødlen, der trak mig af Sted til Galgen. Hvilken Dommer, var han end nok saa mild og venligsindet, kunde frikende mig for Mordet paa disse tre uskyldige Borgere, hvis Blod plettede mine Hænder? Det var altsaa den hæderfulde Rejse, som Spaamanden Diophanes med saa stor Selvtillid profeterede mig!

Mens jeg atter og atter grublede over og begræd min Vanskæbne, hørte jeg stor Tummel og høje Raab nede paa Gaden. Døren fløj

op, og ind kom forskellige Øvrighedspersoner med deres Betjente og en broget Hob af alskens Pøbel, der fyldte hele Værelset. To Betjente fik Ordre til at paagribe mig og føre mig til Fængslet, og jeg gik frivilligt med. Da vi kom til Enden af Strædet, var allerede hele Byen paa Benene og fulgte os i tætte Skarer. Og skønt jeg hele Tiden kiggede ned i Jorden, ja ned i selve Dødens Dyb, kunde jeg ikke lade være med af og til at kaste et Blik til Siden og undre mig over, at blandt saa mange tusind Mennesker, var der ikke en eneste, der ikke var ved at briste af Latter.

Som et Sonoffer førtes jeg i Procession gennem alle Byens Gader og Gyder, og endelig blev jeg bragt hen foran Dommeren. Øvrigheden tog Plads paa dens ophøjede Sæde, og Herolden befalede alle at forholde sig stille. Men Folkemassen skreg med een Røst, at Retsforhandlingen burde finde Sted i det store Teater, der var den eneste Bygning, der kunde rumme den utallige Menneskemængde, uden at der opstod Trængsel og Panik.

Saa blev der en almindelig Løben, og i lynende Hast fyldtes hele Teatrets Tilskuerplads, ja nogle klatrede op paa Taget, andre klamrede sig fast til Statuerne, og andre igen stak deres Hoveder ind gennem Vinduerne. Alle vilde de se mig og trodsede enhver Fare.

Rettens Betjente førte mig frem over Skuepladsen og stillede mig midt i Orkestret for alles Øjne. Herolden paabød atter med frygtelige Brøl Tilhørerne Tavshed og opfordrede Anklagerne til at træde frem. En gammel Mand viste sig. Men før han begyndte at tale vendte man en Slags Timeglas med Vand, der dryppede ned gennem en smal Aabning — saa længe Vandet løb, havde Anklageren Lov til at tale.

»Højtærede Medborgere!« begyndte den gamle, »det er ingen ringe Sag, jeg her skal forelægge for jer, nej, den angaar Byens Fred og Rolighed og kan komme til at tjene som en alvorlig Advarsel for Fremtiden. Derfor beder jeg jer, Medborgere og Dom-

mere, een som alle og alle som een, om ikke at lade denne Manddraber, der er besudlet af saa meget Blod, undslippe ustraffet. Og tro blot ikke, at jeg har noget som helst privat udestaaende med ham — jeg er Kaptajn for Nattevagten, og endnu har ingen beskyldt mig for at forsømme mine Forpligtelser. Nu skal jeg forklare Sagen, nøjagtigt som det hele gik for sig i Nat.

Det var ved Midnatstid, og jeg gjorde en Runde i Byen for at inspicere og overvaage alt. Saa fik jeg pludselig Øje paa denne unge Bandit, der stod med draget Sværd, og der laa allerede tre Mænd foran hans Fødder og rallede i deres Blod, i Færd med at opgive Aanden. I Ly af Mørket lykkedes det ham at slippe ind i Huset, hvor han holdt sig skjult hele Natten, klar over hvilken skrækkelig Forbrydelse, han havde begaaet. Men Guderne tillader ikke, at nogen Forbrydelse gaar ustraffet hen, og nu i Morges lykkedes det at paagribe ham, før han havde naaet at luske væk. Saa førte jeg ham altsaa hen foran denne ærværdige Domstol, for at han kan faa Straf som fortjent.

I har her en Mand skyldig i tredobbelt Mord, en Mand grebet paa fersk Gerning og en Mand, der tilmed er fremmed her i Byen. Straf ham strengt, selvom det var en Medborger, der havde begaaet en saadan Forbrydelse, vilde han jo ingen Skaansel eller Naade kunne vente!«

Saadan sluttede den strenge Anklager sin frygtelige Tale. Herolden opfordrede mig til at svare, dersom jeg havde noget at fremføre, men jeg kunde ikke faa et eneste Ord frem for Graad. Det var ikke saa meget den haarde Anklage som min egen daarlige Samvittighed, der hensatte mig i Fortvivlelse. Men tilsidst indgød Himlen mig Mod, og jeg begyndte saaledes:

»Det er sandelig ikke let for mig, staaende her foran de tre myrdede Borgeres Lig, at overbevise saa stor en Forsamling om, at jeg er uskyldig i den Forbrydelse, jeg anklages for. Men hvis d'Herrer vil høre paa mig, skal jeg klart og tydeligt vise, at jeg ikke ved egen

Skyld men kun ved et Spil af ulykkelige Omstændigheder staar som anklaget for denne Forbrydelse.

Jeg kom sent hjem fra et Selskab igaar — ikke helt ædru, det indrømmer jeg ligeud — og var næsten kommet helt hen til det Hus, hvor jeg logerer (det er hos Deres gode Medborger Milo), da opdagede jeg tre kæmpestore Røvere, der var i Færd med at bryde Gadedøren ind og allerede havde faaet Laase og Skodder brudt fra. Jeg hørte dem drøfte indbyrdes, hvad de skulde gøre ved de Mennesker, de traf i Huset, og en af dem, der var større og stærkere end de andre, sagde:

»Kom Drenge, ind i Huset og løs paa dem, mens de ligger og sover! Der er ikke noget at betænke sig paa, ikke noget at være bange for. Lad Mordet med dragen Klinge gaa gennem dette Hus! Dem, der ligger og sover, slaar vi ihjel, og dem, der sætter sig til Modværge, sabler vi ned! Kun naar vi ikke lader en levende Sjæl undslippe, kan vi selv undslippe i Sikkerhed!«

Jeg tilstaar aabent, I Dommere! at jeg drog mit Sværd, som jeg netop havde taget med, hvis jeg skulde komme i saadan en Situation. Det var min Hensigt at forskrække de tre Slyngler og jage dem væk — det syntes jeg var min Pligt baade af Hensyn til Byens Vel og til min Værts og min egen Sikkerhed.

Men Røverne lod sig ikke kyse, tværtimod gik de dristigt løs paa mig, og det kom til en hidsig Kamp. Deres Kaptajn for løs paa mig, greb mig i Haaret med begge Hænder for at tvinge mit Hoved tilbage og vilde have knust min Hjerneskal med en stor Sten, hvis jeg ikke var kommet ham i Forkøbet og lykkeligt havde strakt ham til Jorden. Den anden Røver omklamrede mine Ben og bed sig fast i dem, men jeg stødte mit Sværd ned gennem Ryggen paa ham. Og den tredje for saa blindt løs paa mig, at han selv rendte sig mit Sværd ind i Livet.

Det faldt mig ikke ind, at jeg havde begaaet en strafværdig Handling ved saaledes at genoprette Ro og Orden og redde mit

eget og mine Værters Liv — tværtimod tænkte jeg, at jeg havde gjort mig værdig til offentlig Ros. Jeg er aldrig før blevet beskyldt for nogen Forbrydelse, og jeg nyder det bedste Rygte i min Hjemstavn som et Menneske, der sætter en god Samvittighed over alt andet. Hvorfor skal jeg anklages og dømmes til Døden, fordi jeg gav disse Stimænd deres retfærdige Straf? Jeg kendte dem aldeles ikke, havde aldrig set dem før, saa ingen kan paastaa, at jeg dræbte dem af personligt Had, og endnu mindre kan man beskylde mig for, at jeg dræbte dem for Vindings Skyld.«

Dermed sluttede jeg min Tale og begyndte igen at græde. Med oprakte Hænder bad jeg alle og enhver om Barmhjertighed, baade for deres Børns og for almindelig Menneskekærligheds Skyld.

Jeg troede allerede, at jeg havde rørt deres Hjerter, og kaldte Retfærdighedens og Solens Øje til Vidne paa, at jeg var uskyldig, og dermed overgav jeg min Sag til det guddommelige Forsyn. Men ved at se ud over Forsamlingen, opdagede jeg, at alle Folk lo højt, og ikke mindst min gode Ven og Vært Milo. — Hvor findes Venskab og Troskab i vore Dage? tænkte jeg. For at frelse min Vært og hans Familie, staar jeg nu anklaget for Manddrab, og i Stedet for at komme mig til Hjælp, ler han af min Ulykke!

Nu traadte en Kvinde, klædt i Sørgedragt, ind paa Skuepladsen, hun havde et Barn paa Armen og græd af alle Kræfter. Og efter hende fulgte en gammel Kælling, klædt i de usleste Pjalter, og ogsaa hun jamrede sig og græd. Begge havde Olivengrene i Hænderne og stillede sig ved Siden af den Baare, hvorpaa de myrdedes tildækkede Legemer laa. Under Jamren begyndte de at raabe og skrige:

»Retfærdige Dommere! Ved al menneskelig Ret og Barmhjertighed, hav Medlidenhed med disse skammeligt myrdede unge Mennesker, og und os stakkels ulykkelige Enker den Trøst at se os hævnede! Understøt det spæde Barn, der har mistet sin Forsørger, og forson Retfærdigheden ved at udgyde Morderens Blod!«

Nu rejste den ældste Dommer sig og talte til Folket:

»At denne Forbrydelse fortjener den haardeste Straf, kan ikke engang Gerningsmanden nægte, men vi har endnu en anden Pligt: at undersøge om han har haft Medskyldige. Det er ikke sandsynligt, at een Mand alene kunde dræbe tre saa stærke unge Mennesker. Derfor maa vi tvinge Sandheden frem ved Hjælp af Pinebænken. Den Tjener, han havde med sig, har reddet sig ved Flugt, og vi maa bringe Morderen selv til at gaa til Bekendelse om sine Medskyldige, saa vi endelig kan faa udryddet hele Røverreden.«

Straks blev der, som det er Skik i Grækenland, bragt Ild, Hjul og mange Slags Svøber ind.

Min Angst forøgedes, ja fordobledes — jeg skulde altsaa ikke engang faa Lov til at dø med hel Hud. Men den gamle Kone, der hele Tiden havde forstyrret Retten med sine Klagehyl, raabte til Alderspræsidenten:

»Før De nagler ham til Korset, skal De lade ham tage Ligklædet af de myrdede, saa alle kan se, hvor smukke unge Mænd det var, saa han ikke skal slippe for billigt fra sin Forbrydelse!«

Forsamlingen brød ud i Bifald, og Dommeren gav Befaling til, at hendes Ønske skulde opfyldes.

Jeg modsatte mig af alle Kræfter af Frygt for, at Forsamlingen skulde blive endnu mere ophidset, men Retsbetjentene tvang mig til at strække Haanden ud og trække Ligklædet til Side og afdække de myrdedes Legemer.

I Guder, hvilken Sagernes Vending! Hvilket Mirakel! Jeg troede allerede, at jeg befandt mig i Underverdenen, og jeg savner Ord for at udtrykke den Forvandling, der med eet Slag ændrede hele min Situation!

De tre myrdedes Legemer var slet ingen Legemer men tre oppustede Vinsække, der var gennemborede paa forskellige Steder — netop paa de Steder, hvor jeg havde ramt de tre Tyve med mit Sværd!

Havde Folk tidligere søgt at holde deres Latter tilbage, saa gav de den nu frit Løb. Nogle ønskede mig til Lykke, bristefærdige af Latter, nogle holdt sig paa Maven af Grin, og leende af fuld Hals forlod Mængden Teatret med alles Blik vendt imod mig som Latterens ulykkelige Centrum.

Jeg stod kold som Is og stiv som en Sten akkurat som de andre Statuer og Søjler i Salen, og jeg kom ikke til mig selv igen, før min Vært Milo kom hen til mig og med venlig Tvang førte mig ud. Taarerne strømmede fra mine Øjne, og jeg hulkede højt. Ad Sidegader og ensomme Stræder førte han mig hjem og søgte forgæves at trøste og opmuntre mig, jeg var altfor harmfuld over den Skam, der var overgaaet mig.

Saa pludselig kommer hele Øvrigheden med dens Insignier spadserende ind og prøvede at stille mig tilfreds med følgende Ord:

»Hr. Lucius, vi er ikke uvidende hverken om Deres personlige Fortjenester eller om Deres udmærkede Slægt, der ogsaa har Medlemmer rundt omkring i denne Provins. De skal ikke være saa ked af det, for vi har aldeles ikke haft til Hensigt at gøre Dem til Skamme. Paa denne Aarsdag holder vi Fest for den gode Gud *Latteren*, og hvert Aar prøver vi at højtideligholde Dagen med et nyt lystigt Paafund. Ophavsmanden til Spøgen er sikker paa Gudens særlige Bevaagenhed, og han ønsker ikke, at De skal sørge, men at skyfri Munterhed skal straale fra Deres Pande! Selv udnævner vi Dem herved som Tak for Deres Assistance til Æresborger, og vi vil til evig Amindelse rejse en Broncestatue af Dem.«

Paa denne Tale gav jeg følgende Svar:

»Jeg skal aldrig glemme den store Hæder, som Deres straalende og enestaaende By har vist mig, men hvad det angaar at rejse en Statue af mig, beder jeg Dem reservere denne Ære til Folk, der er større og værdigere end jeg.«

Med disse beskedne Ord prøvede jeg paa at sætte et fornøjet

Ansigt op og tog høfligt Afsked med den forsamlede Øvrighed.

Nu kom ogsaa en Tjener med en Indbydelse til mig fra min Tante Byrrhaena — jeg maatte ikke glemme, at jeg havde lovet at spise hos hende samme Dag. Men bare Tanken om at gaa derhen fik mig til at ryste af Skræk. Jeg sagde, at jeg gerne skulde efterkomme min Tantes Befaling, hvis jeg kunde gøre det med god Samvittighed, men Milo havde besvoret mig ved den Guddom, der herskede den Dag, at spise hos ham. Han vil ikke give Slip paa mig, og jeg maa bede min Tante have mig undskyldt til en anden Dag.

Saa tog Milo mig med i Bad, og jeg søgte at skjule mig bag ham paa Gaden, for at ingen skulde faa Øje paa mig ulyksalige, der havde været Aarsagen til saa vældig en Latter. Jeg kom hjem helt forstyrret af al den Gloen, Vinken og Pegen Fingre, jeg havde været udsat for paa Vejen.

I en Hast spiste jeg et tarveligt Maaltid sammen med Milo og foregav saa, at jeg havde Hovedpine efter alt det jeg havde grædt Dagen igennem. Jeg kastede mig paa Sengen og fordybede mig i min Vanskæbne, indtil min elskede Fotis kom ind til mig, ganske ulig sig selv. Hvor var hendes fornøjede Ansigt og lystige Pludren blevet af? Med mørk Mine og rynket Pande sagde hun frygtsomt og tøvende:

»Jeg bekender rent ud, at det er mig, der er Skyld i hele denne ærgerlige Historie.«

Og dermed tog hun en Svøbe af Læder frem fra sit Bryst og rakte mig den:

»Tag den og hævn dig paa din troløse Pige, eller slaa mig ihjel, hvis du vil! Tro blot ikke, det er med Vilje, jeg har voldt dig al denne Angst og Fortræd. Før du skulde lide det ringeste ondt for min Skyld, vilde jeg hellere bede Guderne lade Ulykken komme over mit eget Hoved! Jeg handlede efter Befaling, og hvad jeg foretog mig, havde slet ikke noget med dig at gøre, men ved et ulykkeligt Tilfælde kom det til at vende sig til din Skade.«

Min gamle Nyfigenhed vaagnede i mig, og jeg var spændt paa, hvad det var for en Hemmelighed, der skjulte sig bag mine ubehagelige Oplevelser.

»Før,« sagde jeg, »skal jeg skære denne forbandede Læderpisk i tusind Stykker, før den skal faa Lov til at røre din Hud, der er saa dunblød og mælkehvid! Men fortæl mig, hvad det er, du har gjort, der ved Skæbnens Ugunst har faaet et saa uheldigt Udfald for mig. Jeg sværger dig til ved dit eget Hoved, der er mig saa dyrebart — aldrig nogensinde kan det falde mig ind at tro, at du med Overlæg vilde gøre mig Fortræd, og et hændeligt Uheld kan ikke lægges nogen til Last.«

Med disse Ord kyssede jeg ømt Fotis Øjne, der allerede lukkede sig halvt til og var vaade af Vellyst og taagede af Begær.

Paa den Maade fik jeg hende snart gjort glad igen. Hun gik hen til Døren og undersøgte omhyggeligt, om den var rigtigt lukket, saa ingen kunde opsnappe noget af, hvad hun havde at fortælle mig. Saa kom hun tilbage til mig, slyngede begge Arme om min Hals og begyndte hviskende:

»Jeg ligefrem ryster ved Tanken om at røbe Husets og min Frues Hemmeligheder, men jeg har saadan en Tillid til dig og din Klogskab — du er jo af saa fornem Familie, og du er selv saadan et fint Menneske og indviet i saa mange religiøse Mysterier. Du forstaar, hvad det vil sige at bevare en Hemmelighed, og alt, hvad jeg fortæller dig, vil du sænke ned paa Bunden af dit Hjerte og holde det gemt der i evigt Mørke. Jeg er den eneste, der kender disse Hemmeligheder, og det er kun den Kærlighed, jeg nærer til dig, der faar mig til at røbe dem. Nu skal du høre, hvordan det staar til i vort Hus! Nu skal du høre om alle min Frues hemmelige Tryllekunster, som kan faa de døde til at rejse sig af Graven, forstyrre Stjernerne, tvinge Gudernes Vilje og byde over Elementerne.

Al denne Trolddomsmagt bruger hun aldrig med større Voldsomhed og Energi, end naar hun har faaet Øje paa en smuk ung

Mand, der vækker hendes Begær, hvad der ikke er nogen Sjældenhed. For Tiden elsker hun indtil Vanvid en ung Bøotier, og mod ham afflyrer hun alle sine Kunster. Jeg har endnu i Aftes hørt med disse mine Ører, at hun truede Solen med evigt Mørke, hvis den ikke straks gik ned, saa hun i Nattens Skjul kunde begynde paa sine Besværgelser.

Igaar, da hun kom fra Badet, saa hun Bøotieren sidde hos en Barber og gav mig hemmeligt Befaling til at gaa hen og opsamle nogle af de Haar, der var klippet af ham og laa paa Gulvet.

Saa forsigtig jeg end var, opdagede Barberen alligevel, hvad jeg havde for, og da vi nu engang har Ord for at være nogle slemme Hekse, greb han fat i mig, rystede mig dygtigt og overfusede mig med de værste Skældsord:

»Vil din afskyelige Mær aldrig holde op med at stjæle de unge Menneskers Haar? Hvis jeg griber dig i det een Gang til, saa overgiver jeg dig øjeblikkelig til Politiet!«

Derpaa visiterede han mig paa det omhyggeligste og fandt ogsaa Bootierens Hovedhaar, som jeg havde gemt ved mit Bryst. Jeg var meget ked af, at han tog dem fra mig, for jeg vidste, at min Frue vilde blive frygtelig vred og give mig en ordentlig Omgang Pisk. Først tænkte jeg paa at løbe bort, men det kunde jeg ikke beslutte mig til af Kærlighed til dig. Men for ikke at komme hjem med tomme Hænder, tog jeg nogle Gedehaar, der var klippet af nogle Vinsække, som netop var blevet lavet færdige. De var gule og kunde godt ligne Bøotierens Børster, og min Frue lod sig da ogsaa skuffe af Ligheden.

Om Aftenen før du var kommet tilbage fra Selskabet hos din Tante, gik Pamphile — helt opslugt af sit afsindige Begær — op i et Tagkammer, der laa frit til alle Sider og egnede sig fortrinligt til de Trolddomskunster, hun havde for.

Først samler hun alt det sammen, hun skal bruge til sine Besværgelser, alle Slags Krydderier, Metalplader med ulæselig Skrift,

ulykkesvarslende Fugle og Dele af Lig, der var gravet op af Jorden, — Næser og Fingre, Nagler fra et Kors med Kødtrevler hængende ved endnu, Blodet af myrdede Mennesker og sønderbrudte Pandeskaller, revet ud af de vilde Dyrs Gab.

Derefter begyndte hun at fremmumle magiske Ord over Indvolde, der endnu er varme og bævende, og at trylle med Kildevand og Komælk, Bjerghonning og Mjød.

Naar det er sket, knytter hun den elskedes Haar i mange Slags Knuder, vikler dem sammen til et Nøgle og lader dem brænde sammen med en Masse Røgelse paa en Kulild.

I Kraft af Trolddommen og de Aander, hun har manet frem, faar de Sække, hvis Haar brænder i Ilden, menneskeligt Liv, de kan føle, høre og gaa, og saa snart de mærkede Lugten af de brændende Haar, kom de og bankede paa Døren i Stedet for Bøotieren.

Da var det saa, du kom til, helt ædru var du jo ikke, og Mørket var tykt. Du trak blank og lige saa modig som den rasende Ajax dræbte du — ikke som Ajax en Flok levende Kvæg, nej du udførte en langt berømmeligere Daad og tog Livet af tre oppustede Vinsække. Og efter at du havde strakt dine Fjender til Jorden uden at udgyde Blod, kan jeg nu slutte dig i mine Arme, ikke som en Menneskemorder men som en Vinsækkemorder.«

Saadan skæmtede Fotis, og jeg gengældte hendes Spøg:

»Ja, jeg regner mig heller ikke for ringere end Hercules, der udførte de tolv berømmelige Bedrifter og overvandt det tredobbelte Uhyre Geryon og Helvedhunden Cerberus med de tre Hoveder. Men dersom du vil have, at jeg af mit ganske Hjerte skal tilgive dig al den Bekymring, du har voldt mig, saa skal du gøre mig en stor Tjeneste — du skal lade mig overvære, naar din Frue gør sine Heksekunster, og især naar hun forvandler sig til et eller andet Dyr. Jeg brænder af Lyst til at lære disse magiske Kunster at kende, og du er vist heller ikke helt ukendt med dem. Det er i alt Fald sikkert, at jeg der aldrig før har ladet mig be-

daare af et Kvindemenneske, jeg er helt lamslaaet og fanget af dine straalende Øjne, dine røde Kinder, dit skinnende Haar, smægtende Kys, sødt duftende Bryster, saa at jeg af fri Vilje har gjort mig til Slave og ikke længere tænker paa at rejse hjem, men sætter den Lyst jeg skal nyde hos dig i Nat over alt andet i Verden.«

»Jeg vilde hellere end gerne opfylde dit Ønske,« sagde hun, »men for at undgaa Had og Forfølgelse opsøger hun altid skjulte og ensomme Steder, naar hun skal til at hekse. Men jeg skal ikke sky nogen Fare, og jeg skal gribe den første Lejlighed, der viser sig, til at opfylde dit Ønske, naturligvis paa den Betingelse, jeg nævnte før: at du bevarer den dybeste Tavshed om alt.«

Saadan snakkede vi sammen, og efterhaanden kom vi i Elskovshumør og udfægtede saa mange Elskovskampe, at vi tilsidst sank i dyb Søvn til højt op paa Dagen.

Paa den Maade gik flere Nætter, indtil Fotis en Dag smuttede ind til mig og helt dirrende af Ophidselse fortalte, at hendes Frue i Nat vilde iføre sig en Fjerham og flyve hen til sin Elsker, efter at alle hendes andre Kunster var slaaet fejl. Jeg skulde altsaa holde mig parat, saa skulde jeg i Sandhed faa noget at se!

Saa snart det blev Nat, førte Fotis mig paa Taaspidserne saa sagte som muligt op til det tidligere omtalte Tagkammer. Der lod hun mig kigge gennem en Revne i Døren, og nu saa jeg Pamphile lægge alle sine Klæder og derefter aabne en Skuffe, hvoraf hun tog forskellige Daaser frem. I en af dem var der en Salve, som hun gned længe mellem Hænderne og indsmurte sin Krop med lige fra Isse til Fod.

Derpaa havde hun en lang, hemmelig Samtale med sin Lampe, og nu rystede hun alle sine Lemmer, saa de bølgede, og frem paa dem skød bløde Dun, og stærke Vingefjer voksede frem. Næsen blev til et haardt og krummet Næb, Neglene til Kløer — Pamphile var blevet forvandlet til en Ugle.

Hun udstødte et rigtigt Ugleskrig og begyndte ligesom for at

prøve sig frem at hoppe omkring paa Gulvet. Endelig svang hun sig i Vejret, og hendes Vinger bar hende ud af Tagkamret.

Jeg var saa forbavset over, hvad jeg havde set, at jeg uden at være forvandlet ved Trolddom saadan som Pamphile alligevel forekom mig at være alle mulige andre Ting snarere end Lucius. Jeg var helt fra Sans og Samling, at jeg drømte vaagen og gned mine Øjne for at overbevise mig om, at jeg ikke sov. Da jeg havde summet mig lidt, greb jeg Fotis' Haand, trykkede den til mine Øjne og sagde:

»Nu er Lejligheden der, og lad mig nu se, om du virkelig elsker mig! Skaf mig noget af den Salve! Ved dine søde Bryster besværger jeg dig, du min allerdejligste, opfyld mit Ønske, og jeg skal aldrig glemme dig det! Du skal hjælpe mig, og jeg vil staa som en vinget Cupido her ved Siden af min Venus!«

»Ja, du er en værre Ræv!« sagde hun, »du vil have, jeg skal binde et Ris til min egen Bag. Naar du først er forvandlet til en Fugl, hvordan skal jeg saa passe paa, at du ikke flyver fra mig og bort til en eller anden af disse thessalske Hundjævle, det vrimler med? Og hvornaar faar jeg dig saa at se igen?«

»Guderne bevare mig for at begaa en saa skammelig Synd!« sagde jeg. »Selvom jeg blev til en Ørn og Jupiters Sendebud, vilde jeg ogsaa som Fuglenes Konge altid flyve tilbage til dig! Jeg sværger ved dine yndige Lokker, at der ikke er nogen anden Pige, jeg har kær, end min egen elskede Fotis. Naar jeg er blevet til en Fugl, vil jeg for Resten tage mig i vare for at komme nær til noget Menneskes Hus. For hvis den bliver fanget, nagler de den til Døren, fordi Folk er bange for, at den skal betyde et ondt Varsel. Men jeg havde nær glemt at spørge om, hvad jeg skal gøre for at komme af med Fjerene og blive Lucius igen.«

»Det skal du ikke gøre dig Bekymringer om,« sagde hun, »min Frue har allerede lært mig, hvordan man skal bære sig ad, saa jeg kan assistere hende, naar hun kommer hjem fra sin Udflugter.

Og kan du tænke dig, hvad det er for nogle ubetydelige Urter, der kan bevirke saa stort et Under? I Dag faar hun noget Kildevand med lidt Dild og nogle Laurbærblade i til at drikke og vaske sig med.«

Fotis forsikrede mig gentagne Gange, at alt, hun havde sagt, var den rene Sandhed, og gik saa endelig skælvende af Angst ind i Tagkamret og tog en Daase ud af Skuffen.

Jeg omfavnede og kyssede hende og bad hende hjælpe mig, saa at jeg maatte faa en lykkelig Flugt. Saa klædte jeg mig af, stak ivrigt min Haand ned i Daasen, tog en god Portion af Salven og gned hele min Krop og alle mine Lemmer grundigt ind. Jeg løftede mine Arme og begyndte at hoppe omkring i det Haab, at jeg ligesom Pamphile maatte blive omskabt til en Fugl. Men der voksede ingen Fjer og ingen Vinger frem — mine Haar forvandledes til Børster og min Hud til Dyreskind, mine Fingre og Tæer blev til Hove, og min Rygrad forlængedes til en lang Hale. Mit Ansigt groede, min Mund udvidede sig, mine Næsebor gabede, og mine Øren blev lodne og strittede stift i Vejret.

Jeg var ikke blevet til en Fugl men til et Æsel!

Jeg vilde til at skælde Fotis ud, men jeg var ikke blot berøvet min menneskelige Skikkelse men ogsaa den menneskelige Stemme, og alt, hvad jeg kunde gøre, var at stirre paa hende med hængende Mule og vaade Øjne og saaledes stiltiende gøre hende Bebrejdelser.

Saa snart hun saa, hvad der var sket med mig, slog hun sig af al Magt i Ansigtet og raabte:

»Jeg ulyksalige! Jeg er Dødsens! I min Angst og i Skyndingen har jeg faaet fat i en forkert Daase. Men det gør ikke saa meget, der findes et Lægemiddel, som nok skal redde dig: blot du æder nogle Roser, saa skal du blive befriet for Æselshammen og igen blive Lucius. Havde jeg blot i Aften haft nogle Rosenkranse med mig, som jeg plejer! Saa skulde jeg straks have forvandlet dig til

et Menneske igen, nu maa du vente, til det bliver Morgen.«

Fotis græd og jamrede sig, men skønt jeg nu var et fuldkomment Æsel, havde jeg alligevel bevaret Evnen til at føle og tænke som et Menneske, og jeg overvejede længe, om jeg straks skulde dræbe denne skændige og ondsindede Heks ved at sønderrive hende med mine Tænder eller sparke hende ihjel med mine Hove. Men ved at tænke mig bedre om, huskede jeg paa, at jeg ikke kunde undvære hendes Hjælp.

Med hængende Hoved bed jeg min Harme i mig og bøjede mig for min Skæbne. Jeg gik ned i Stalden til min egen gode Hest, hvor der ogsaa stod et Æsel, der tilhørte min tidligere Vært Milo. Jeg tænkte, at dersom der i de umælende Bæster findes nogen naturlig Samvittighed og Sympati, saa vilde min Hest sikkert genkende mig og føle Medlidenhed med mig og vise mig Gæstfrihed. Men ved Jupiter, Gæstevenskabets Gud og alle Troskabens Guder! min Kleppert og Æslet var lige enige om, at jeg endelig ikke skulde faa Lov til at nærme mig Krybben og æde deres Foder. Med sænkede Ører slog de bagud og jog mig væk fra den Byg, jeg selv havde givet min trofaste og taknemmelige Ridehest.

Jeg krøb ind i en Krog af Stalden og trøstede mig med, at jeg næste Morgen vilde blive til Lucius igen og saa nok skulde vide at hævne mig paa mine to Kolleger for deres Mangel paa Høflighed. Og nu fik jeg Øje paa en lille Statue af Gudinden Epona, der beskytter Staldene. Den stod i en lille Niche paa den Midterpille, som alle Tagspærrene hvilede paa, og den var prydet med en Krans af friske Roser!

Her havde jeg det Tryllemiddel, jeg havde Brug for. Jeg stemmede mine Forben mod Pillen, strakte Hals og prøvede at naa Roserne med Mulen. Men min onde Skæbne magede det saadan, at min Tjener, som jeg altid lod passe Hesten, pludselig opdagede mig, rejste sig fra sit Leje og ude af sig selv af Raseri løb hen imod mig:

»Det fordømte Øg! Er det ikke nok, at det vil æde Hestens Foder, nu forgriber det sig minsandten paa Gudernes Statuer! Men jeg skal slaa det forbandede Asen baade lam og halt!«

Han saa sig om efter et Vaaben og fik fat paa et helt Knippe Stokke. Han valgte den tykkeste og mest knortede og slog løs paa mig stakkels Asen, indtil der opstod en vældig Larm udenfor, man hørte, at der dundredes paa Døren til Huset, og Naboerne raabe: »Tyve og Røvere!«, og det gjorde min Plageaand saa forskrækket, at han lod mig være og løb sin Vej.

Et Øjeblik efter blev Døren rendt op og en hel Røverbande brød ind. De var allesammen bevæbnede og besatte hvert Kammer og hver Krog. Naboerne prøvede at komme til Hjælp, men blev drevet tilbage af Røverne, der oplyste Natten med deres flammende Fakler og blanke Sværd. Med deres Økser brød de ind i et Forraadshus, der stod midt i Gaarden og var tilspærret med stærke Skodder. Det var i Virkeligheden Milos Skatkammer, og alle hans Rigdomme blev fundet frem, indpakket i Bylter og slæbt ud. Men der var mere, end Mændene kunde slæbe, saa stor en Skat havde Milo puget sammen, og derfor gik Røverne ind i Stalden og trak os to Æsler og min Kleppert ud, læssede de tungeste Byrder paa os og drev os foran sig med Stokkeslag. Af Sted gik det over Stok og Sten ad uvejsomme og afsides Stier. En af Kumpanerne lod de blive tilbage, for at han skulde bringe dem Meddelelse om, hvilke Foranstaltninger, man vilde træffe til at sætte efter dem.

Den tunge Bepakning og den stejle Bjergsti og den urolige Nat, jeg havde haft, var ved at gøre det rent af med mig, og jeg besluttede — sent, men bedre end aldrig — at søge Frelse ved at anraabe selve Staten om Beskyttelse og udfri mig af min Elendighed ved at paakalde Kejserens ophøjede Navn.

Det var allerede lys Dag, og vi drog netop gennem en Landsby, hvor en Mængde Mennesker var forsamlet til Marked. Midt i den

tætteste Trængsel forsøgte jeg med høj Røst og paa Landets Sprog at udraabe Kejserens Navn. Det lykkedes mig ogsaa at raabe et tydeligt og fortræffeligt »O«, men »Caesar« kunde jeg paa ingen mulig Maade faa frem. Og Røverne, der blev gale i Hovedet over min umusikalske Brægen, garvede min stakkels Hud, saa den ikke engang kunde bruges til et Sold.

Men nu viste Jupiter mig endelig et uventet Redningsmiddel. Vi var passeret forbi en Mængde Smaahuse og store Landsteder, og jeg havde det Held at faa Øje paa en dejlig Have, hvori der mellem mange andre skønne Blomster ogsaa stod en frisk Rosenhæk, badet i Morgenduggen.

Hvor jeg glædede mig til at nippe til denne velsignede Hæk! Jeg nærmede mig den mere og mere, min Mule løb allerede i Vand — da kom jeg heldigvis paa andre Tanker! Hvis jeg pludselig blev forvandlet fra et Æsel til Lucius, vilde jeg falde i Røvernes Hænder, og enten vilde de tro, at jeg var en Troldkarl, eller de vilde være bange for, at jeg skulde forraade dem, og i begge Tilfælde vilde de utvivlsomt slaa mig ihjel paa Stedet.

Jeg lod altsaa Roserne staa, føjede mig i min Skæbne og nøjedes som de andre Æsler med Hø.

FJERDE BOG

Det var henimod Middagstid, og Solen bagte, da vi naaede en Landsby og tog ind hos nogle gamle Mænd, der aabenbart var gode bekendte af Røverne. De omfavnede hinanden hjerteligt, og Røverne forærede deres Værter en Del af de Skatte, jeg slæbte paa min Ryg. Saa vidt jeg kunde forstaa af deres Hvisken og Snak, lagde Røverne ikke Skjul paa, at det drejede sig om Tyvekoster.

Vi Æsler og Hesten blev nu aflæssede for vore Byrder og sluppet løs paa en Eng, hvor vi kunde græsse. Men jeg havde endnu ikke vænnet mig til at æde Græs og listede mig ind i en Have, hvor jeg halvdød af Sult fyldte min slunkne Bug med raa Salat. Med en brændende Bøn til alle Guder spejdede jeg rundt omkring efter en Rosenbusk — nu var Lejligheden gunstig, for jeg var ganske alene og skjult af Buskene, saa jeg uden Fare kunde aflægge min firbenede Skikkelse og igen begynde at gaa oprejst paa to.

Det var de Tanker, der bølgede gennem mit Sind, og jeg fik virkelig Øje paa en skyggefuld Dal et Stykke borte, hvori der blandt mange andre yndige Buske og Planter ogsaa blomstrede et Flor af dejlige, røde Roser.

Mit Hjerte var langtfra saa æselsagtigt som min Skikkelse, og jeg troede at se for mig Venus' og Gratiernes Lund, i hvis lønlige Skygger den prægtige Blomst spredte sin kongelige Glans.

Jeg bad en Bøn til Heldets muntre og gunstige Gud og travede saa lystigt af Sted, at jeg følte mig selv ikke som et Æsel men som en Væddeløbshest. Men saa rapfodet jeg var, kunde jeg dog ikke løbe fra min onde Skæbne. Da jeg naaede hen til Stedet, saa jeg ingen af disse søde og yndige Roser, der dugges af Nektar og blomstrer rødmende paa lykkelige Tjørnegrene. Nej, jeg saa ikke engang en Dal, men kun Bredden af en Flod, der var tæt tilgroet med Buske. De havde langagtige Blade ligesom Laurbærtræer og bar en Blomst uden Duft og nærmest blegrød — Bønderne kalder dem ganske passende for Laubærroser, og de er en dødelig Gift for alle Slags Kvæg.

Jeg forbandede min Vanskæbne og var rede til at æde af disse Giftroser for at gøre Ende paa mit elendige Liv. Men nu saa jeg en ung Mand komme hen imod mig, som jeg antog for den Gartner, hvis Have jeg havde plyndret for Salat. Han svor og bandte og løb efter mig med en stor Knippel, og han tærskede saadan løs paa mig, at jeg var lige ved at opgive Aanden.

Heldigvis fandt jeg i sidste Øjeblik paa Raad og gav ham et saadant Spark bagud, at han fløj af Sted og landede ved Foden af Højen, hvor han blev liggende som livløs, og dermed løb jeg min Vej.

I det samme viste der sig en Kone, der formodentlig var Gartnerens Hustru, og saa snart hun oppe fra Toppen af Højen fik Øje paa Manden, der laa udstrakt som et Lig i Græsset, begyndte hun at jamre og skrige saa ynkeligt, at hun snart havde kaldt

hele Landsbyen til. Bønderne havde med sig en Flok store Hunde, der kunde have taget Kampen op baade med Bjørne og Løver, og dem pudsede de paa mig. Jeg opgav at redde mig ved Flugt og sprang i fuld Fart tilbage til den Hytte, hvor Røverne var taget ind.

Her fik Bønderne fat i mig, og mens de med Besvær holdt Hundene tilbage, bandt de mig med en Grime fast til en Ring og begyndte at tærske løs paa mig og vilde utvivlsomt have slaaet mig ihjel, hvis ikke min Bug, der var oppustet af den raa Salat og nu trak sig sammen under de smertelige Prygl, pludselig havde skaffet sig Luft i en Straale, der sprøjtede nogle af dem i Ansigtet og jog Resten paa Flugt med sin afskyelige Stank.

Den værste Middagshede var ovre, og snart læssede Røverne igen vore Byrder paa os og bepakkede især mig ulyksalige langt værre end før.

Vi drog atter af, og jeg var saa træt af den lange Vej og den tunge Byrde og saa mør af alle de Prygl, jeg havde faaet, at jeg snublede og haltede og næppe kunde slæbe mig frem. Da vi kom til en lille Bæk, der snoede sig rislende forbi, sagde jeg til mig selv: — Her har jeg fundet en god Lejlighed! Jeg vil strække mig ned med alle mine Lemmer og jeg vil ikke rejse mig op, hvor meget de saa prygler løs paa mig, ja selvom de vil stikke mig ned med et af deres Sværd! Jeg er saa afkræftet, at de maaske giver mig min Afsked paa Grund af Svagelighed. De er jo ogsaa interesseret i at komme hurtigt af Sted og ikke blive sinket paa deres Flugt eller Rejse. Naar de ser, at jeg ikke kan gaa længere, vil de sikkert læsse min Byrde over paa de to andre Dyr og ikke straffe mig paa anden Maade end ved at lade mig ligge som et Bytte for Ulve og Gribbe.

Men det skulde gaa helt anderledes! Det lod til, at det andet Æsel havde gættet mine Tanker — i alt Fald kom det mig i Forkøbet, det lod, som om det ikke længere kunde holde sig oprejst,

lagde sig ned med hele sin Oppakning og blev liggende som dødt. Hverken Slag eller Stik kunde faa det til at rejse sig, og det hjalp ikke, hvor meget de saa ruskede det i Ørerne og trak det i Halen og Benene. Tilsidst blev de trætte af det unyttige Besvær og besluttede, at de ikke vilde lade sig sinke mere af Æslets Stædighed. De tog Oppakningen af det og fordelte den paa mig og Hesten, derpaa huggede de Haserne over paa det genstridige Æsel, slæbte det lidt bort fra Vejen og styrtede det endnu levende fra Toppen af en Klippe ned i en dyb Dal.

Min stakkels Kammerats Skæbne fik mig til at tænke mig om, og jeg lovede mig selv at lade alt Hykleri og Bedrag fare og for Fremtiden tjene mine Herrer som et skikkeligt og retskaffent Æsel. Jeg forstod ogsaa af deres Samtale, at vi snart var naaet til Vejs Ende og til det Sted, hvor Røverne havde deres Hule. Det varede heller ikke længe før vi over en lille Høj kom til vort Bestemmelsessted. Vore Byrder blev læsset af og bragt ind, og jeg gav mig til at vælte mig rundt i Støvet for paa den Maade, i Mangel af Bad, at skaffe mine trætte Lemmer lidt Vederkvægelse.

Her er Tiden og Stedet til at beskrive den Egn og den Hule, hvori Røverne havde deres Bopæl. Jeg kan derved faa Lejlighed til at lægge min Kløgt for Dagen, saa Læseren kan bedømme, om jeg ogsaa i Sind var et Æsel, som jeg var det i Skind.

Vi befandt os paa et højt, skrækindjagende Bjerg, dækket af mørke Skove. Opad Skraaningerne, der var omringet af stejle, utilgængelige Klipper, og imellem dem løb dybe Kløfter, tæt bevoksede med Tjørnebuske, saa de dannede en naturlig Forskansning. Fra den øverste Top udsprang en skummende Kilde, der gød en Strøm af sølvklare Bølger ud over Skrænterne, delte sig i flere Bække og oversvømmede Dalen, saa den dækkede alt som et opdæmmet Hav eller en stillestaaende Sø.

Der hvor Klipperne hørte op, kom man ind i Røvernes høje Borg, en vældig Hule, til alle Sider omgivet af en tyk Hæk, saa

det saa ud som en stor Faarefold. Selve Indgangen, der ikke var lukket af nogen Væg, var kun tilgængelig ad snævre Stier — det var i Sandhed en rigtig Røverhule. Udenfor laa en lille, rørtækt Hytte, hvor — som jeg siden erfarede — de Røvere, som Loddet traf, skulde holde Nattevagt.

Røverne bandt os udenfor Hyttens Dør. De maatte dukke Nakken for at komme ind og begyndte straks at skælde ud paa en gammel Kælling derinde, som var krumbøjet af Alderdom, og til hvem hele Bandens Velfærd og unge Liv syntes at være betroet:

»Gamle Pulverheks, forpestede Aadsel, som hverken kan leve eller dø! Hele Dagen sidder du hjemme og driver, mens vi døjer Fare og Besvær, og saa gider du ikke engang lave lidt Mad til os! Du tænker kun paa at fylde Vommen med Vin og drikke dig fuld fra Morgen til Aften.«

Den gamle rystede af Skræk og sagde med pibende Stemme:

»Mine modige og trofaste Beskyttere og unge Herrer! I skal straks faa Mad og det af aller bedste Slags, Vin og Brød har jeg til jer i Overflod, og det varme Vand staar parat til jeres Bad.«

Røverne klædte sig nu af og tændte et stort Baal, vaskede sig og indsmurte sig med Olie. Saa tog de Plads ved Bordet, der var dækket med en Masse Retter.

Ikke saa snart havde de taget Plads, saa kom der en anden Bande unge Røvere ind, endnu flere end den første Bande. Ogsaa de bragte med sig deres Bytte af Sølv- og Guldmønter og Kar og Klæder af Silke og med Guldbroderi. De tog Bad ligesom de forrige og satte sig til Bords, efter at de havde kastet Lod om, hvem der skulde opvarte de andre.

Allesammen spiste og drak de uden Maadehold, de fuldeste Fade blev tømte, hele Dynger af Brød forsvandt som Dug for Solen, og de angreb Vinbægrene med sandt Løvemod. De raabte, lo og lavede et saadant Spektakel, at man skulde tro, det var halvvilde og drukne Centaurer.

»Vi har med Mod og Kraft erobret Milos Hus i Hypata,« brølte en af dem, der var større og stærkere end de andre. »Og foruden alle de Skatte, vi har bragt med os, er vi ovenikøbet kommet otte Ben mere hjem, end vi drog ud, hvis det er Umagen værd at nævne Æslet og Hesten. Vi har ikke mistet en eneste Mand. Men I, der har sat Kursen til Bøotien, har mistet jeres tapre Anfører Lamachus, og det er et Tab, der ikke paa langt nær kan opvejes af alle de Skatte, I har røvet. Men det er hans eget Mod, der førte ham i Ulykke, og derfor skal han mindes for stedse blandt de berømteste Fyrster og Hærførere. I derimod er elendige Stympere, der sniger jer rundt i Badene og gamle Kællingers Kamre for at rapse en eller anden Bagatel.«

En af dem, der var kommet sidst, gav Svar paa Tiltale:

»Er du den eneste, der ikke ved, at jo større et Hus er, des lettere er det at gøre Indbrud i? Selvom der er en Mængde Tjenerskab spredt omkring i alle Værelser, saa er de allesammen mere interesserede i at redde deres eget Liv end deres Herres Skatte. Men naar det drejer sig om Folk, der lever ensomt og fattigt, saa gemmer de omhyggeligt hver Smule, de ejer, og sætter deres Liv paa Spil for at forsvare det.

Det er vores egne Oplevelser et godt Bevis paa. Vi var næppe kommet nær til Theben med de syv Porte, før vi begyndte at undersøge, hvad der fandtes af rige Folk i Byen — det er jo Begyndelsesgrundene i vort Fag. Vi fik at vide, at der var en rig Vekselerer Chryseros, som af Frygt for de offentlige Skatter og Afgifter til Folket gjorde alt for at skjule sin Rigdom og levede alene og tilbagetrukken i et lille, men godt tilstænget Hus. Klædt i Pjalter rugede han Dag og Nat over sine Guldposer.

Ham besluttede vi straks at aflægge en Visit, og vi tænkte, at den ene Mand kunde vi sagtens faa Has paa, og at det vilde være en smal Sag at lette ham for hans Rigdomme.

Saa snart Natten brød frem, skyndte vi os hen til hans Hus.

Vi blev enige om, at vi ikke vilde bryde Døren op eller prøve at løfte den af Hængslerne for ikke at gøre Støj og tilkalde Naboerne.

Derfor stak vor tapre Anfører Lamachus sin Haand ind igennem Hullet til Nøglen*) og vilde skyde Slaaen fra. Men den nederdrægtige Slyngel til Chyseros laa vaagen og listede sig paa Kattepoter hen til Døren. Med et stort Spiger naglede han af al Magt vor Anførers Haand fast til Dørplanken!

Saadan lod han ham staa som sømmet til Galgen, steg op paa Taget af sin usle Rønne og begyndte med høj Røst at kalde paa alle sine Naboer. »Ild, Ild!« raabte han, og hvis de ikke straks kom ham til Hjælp, vilde deres egne Huse blive tændt i Brand.

Opskræmte af den truende Fare skyndte Naboerne sig til Hjælp. Vi var kommet i en forfærdelig Situation: skulde vi redde os ved Flugt og lade vor Kammerat i Stikken eller skulde vi dø sammen med ham? Men han gjorde selv en Ende paa vor Tvivl og gav os det Raad at hugge hans Arm over i Skulderleddet. Det afhuggede Stykke lod vi hænge, svøbte Klude omkring Stumpen, for at Blodsporene ikke skulde røbe os, og flygtede bort med det, der var tilbage af Lamachus.

Forfølgerne var lige i Hælene paa os, og han var for svag til at følge os hurtigt nok — at sakke agterud var ensbetydende med Døden.

Da viste Lamachus, hvilken ædel og ophøjet Sjæl han var!

Han bad og besvor os ved Krigsguden og ved den Troskabsed, der bandt os til hinanden, om at vi skulde redde ham fra Pinsler og Fangenskab. Han spurgte, hvordan en tapper Røverkaptajn skal leve uden sin højre Haand? Hvordan skal han røve, hvordan myrde saa mange Mennesker? Det vilde være langt bedre for ham at falde frivilligt for en god Kammerats Haand.

Da han saa, at vi alle veg tilbage for at begaa et saadant Broder-

*) De gamles Døre var helt anderledes indrettede end vore.

mord, drog han Sværdet med venstre Haand, kyssede det længe og stødte det med al sin Kraft gennem Brystet.

Med Ærefrygt betragtede vi den store Mands afsjælede Legeme, indsvøbte det omhyggeligt i et Linklæde og besluttede at kaste det i Havet: i dette store Element ligger han nu begravet.

Saadan fik han en Død, der var hans store Evner værdig. Men Alcimus, der dog ogsaa var en dygtig Mand, kunde heller ikke afvende sin onde Skæbne. En Dag brød han ind i en gammel Kones Hus for at bestjæle hende, mens hun sov. Han trængte ind i hendes Soveværelse, der laa i øverste Stokværk, og i Stedet for straks at kvæle hende — som han burde have gjort — var han mere optaget af at kaste Røverkosterne ud af Vinduet til os, der stod nedenfor.

Han havde snart ryddet hele Huset og vilde ikke engang spare Kællingens Seng, men gik hen til den og rev hende ud af den for at faa fat i Sengetæppet. Den gamle Heks faldt rystende paa Knæ foran ham:

»Aa kære Herre,« jamrede hun, »De vil da ikke tage mine stakkels Pjalter fra mig og kaste dem ned i Gaarden til min rige Nabo! Det er hans Gaard, Vinduet vender ud til.«

Alcimus lod sig narre og gik hen til Vinduet og lænede sig ud for at kigge sig omkring og konstatere, at Røverkosterne ikke faldt i urette Hænder. Mens han nu hang saadan med den halve Krop ude af Vinduet og ikke tænkte paa Forræderi, ser den forbandede gamle sit Snit til at komme bag paa ham, og skønt hun var svag og affældig, griber hun ham pludseligt ved Fødderne og kaster ham hovedkuls ned i Gaarden.

Foruden det at Faldet var meget dybt, var han saa uheldig at ramme en stor Sten, der laa tæt ved Huset, saa at han knuste Sidebenene. Blodet strømmede ham ud af Munden, og efter at han havde fortalt os det hele, pintes han ikke længe men opgav Aanden. Saa gav vi ham samme Begravelse som den, Lamachus fik.

Efter at disse sørgelige Dødsfald havde ramt os, havde vi mistet Smagen for Theben og marcherede til den nærmeste By Platæa. Her gik der stort Ry af en vis Demochares, der var i Færd med at forberede et stort Festskuespil med alle Slags Gladiatorkampe. Han var en Mand af god Familie, uhyre rig, meget gavmild, og det var hans Hensigt, at disse Folkeforlystelser skulde svare til den Glans, der stod om hans Navn.

Der kræves mere Talent og Veltalenhed, end jeg er i Besiddelse af, for i passende Ord at beskrive alle de Foranstaltninger, der blev truffet. Her var samlet en Flok berømte Gladiatorer, de bedst trænede Dyrefægtere og en Mængde stakkels dødsdømte, der fededes op for at kastes for Vilddyrene. Der var rejst en stor Tribune med Taarne og Platforme og bemalet med Billeder, hvorfra Publikum kunde overvære Jagten paa Dyrene.

Og hvilket Utal af Dyr var der ikke samlet og af saa mange forskellige Arter! Det var nemlig med særlig Iver han havde ladet Dyr hente fra fjerne Egne — disse vilde Bæster, der skulde blive de dødsdømtes levende Grave!

Men foruden alle de andre Forberedelser til Festen, havde han brugt en stor Del af sin Fædrenearv til at anskaffe sig en Mængde store Bjørne. Andre havde han selv fanget paa sine Jagter eller faaet foræret af Venner.

Men saa store Bekostninger, han satte sig i for at tilfredsstille Publikum, kunde han dog ikke unddrage sig den misundelige Skæbnes onde Øje. Det langvarige Fangenskab, den stegende Solhede og Manglen paa Bevægelse fik Bjørnene til at blive syge. Der udbrød en pestagtig Smitte mellem de svækkede Dyr, og snart kunde man se dem ligge halvdøde rundt omkring i Gaderne og opgive Aanden. Fattige Folk, der ingen anden Middagsmad havde, kunde fylde sig med gratis Bjørnekød.

Nu fik Babulus og jeg en god Ide.

Vi bar en af Bjørnene, der var større og federe end de andre,

til vort Herberg, som om vi havde i Sinde at lave et godt Maaltid i Stand. Vi flaaede den og passede paa, at Labberne og Hovedet ikke tog Skade. Huden skrabede vi ren, strøede Aske paa den og hængte den op til Tørre i Solen. I Mellemtiden gjorde vi os sammen med vore Kammerater til gode med Kødet, og vi svor allesammen paa, at en af os, der overgik Resten i Legemsstyrke og især i Mod, skulde tage Skindet paa, gebærde sig som en Bjørn og lade sig føre til Demochares' Hus. Var han først sluppet ind i Huset, skulde han i Nattens Stilhed lukke os andre ind.

Mange af vort tapre Broderskab var ivrige efter at udføre Vovestykket. Udvalgt blev Thrasyleon. Han krøb ind i Skindet — vi havde i Forvejen lavet smaa Aabninger ved Øjnene og Næsen, saa han kunde aande og se sig omkring. Saadan forvandlede vi vor tapre Kammerat til et Vilddyr. For en billig Penge havde vi lejet et Bur, og med fast Mod steg han ind deri.

Nu skred vi videre i Udførelsen af vor Plan. Vi skrev et Brev, som om det kom fra en vis Nicanor i Thracien, der var en god Ven af Demochares. Heri skrev vi, at han havde sendt sin Ven det første Udbytte af sin Jagt, saa han ogsaa kunde bidrage til den store Fest, Demochares vilde give.

Da Natten brød frem, bragte vi beskyttede af Mørket Buret hen til Demochares. Forundret saa han paa den mægtige Bjørn og glædede sig over sin Ven Nicanors Gavmildhed. Han befalede sin Hushovmester at give os ti Guldstykker i Drikkepenge.

Der samlede sig snart det sædvanlige Opløb af nysgerrige, men Thrasyleon var bange for at de ved nærmere Eftersyn skulde opdage Sandheden, saa han forstod at holde dem paa passende Afstand ved at gaa løs paa dem og true dem bort. Alle var enige om, at Demochares havde haft stort Held med sig ved at faa en saa god Erstatning for de mange døde Bjørne.

Demochares gav Befaling til, at hans Slaver skulde føre Bjørnen til en Park i Nærheden, men jeg greb straks ind og sagde:

»Vær forsigtig, Hr., med at bringe Dyret, der er træt af Solen og den lange Rejse, sammen med andre Bjørne, som — efter hvad jeg hører — lider af forskellige Sygdomme. Lad ham hellere ligge i et eller andet aabent Rum i Deres Hus, hvor der er frisk Luft, og helst i Nærheden af Vand. Saa kan han hvile ud og forfriske sig selv — der er jo ikke noget den Slags Dyr holder mere af end skyggefulde Træer og dybe Huler og kølige Kilder.«

Demochares blev helt forskrækket ved mine Advarsler og tænkte paa, hvor mange Bjørne der allerede var døde for ham, saa han gav os Lov til at sætte Buret, hvor i Huset vi vilde.

»Vi er ogsaa villige til,« blev jeg ved, »at vaage ved Buret i Nat og give det trætte Dyr Foder og Drikkevand til de rette Tider.«

»Nej, i den Henseende behøver jeg ikke at lægge Beslag paa Jeres Hjælp,« sagde han. »Næsten alle mine Slaver ved af lang Erfaring, hvordan Bjørne skal behandles.«

Saa tog vi Afsked og gik udenfor Byen, hvor vi opsøgte et Gravsted, der laa noget udenfor Alfarvejen paa et fjernt og ensomt Sted. Her aabnede vi nogle Kister, der var halvt raadne af Ælde. De indeholdt ikke andet end Støvet af længst hensmuldrede døde, men nu skulde de tjene os til Gemmested for de Skatte, vi snart skulde komme i Besiddelse af.

Som vi plejer, ventede vi, til Maanen var gaaet ned og alle Folk laa i deres sødeste Søvn. Saa omringede vort velbevæbnede Kompagni Indgangen til Demochares' Hus.

Thrasyleon holdt sig parat og krøb paa det rigtige Tidspunkt ud af Buret. Han dræbte først sine Bevogtere, der alle som een var faldet i Søvn, og derefter Portneren. Saa lukkede han os ind og viste os et Værelse, hvori han om Aftenen havde set en Mængde Sølvtøj.

Vi brød Døren op, og jeg bad dem allesammen tage saa meget Guld og Sølv, de kunde bære, og i al Hast bringe det hen til Gravstedet og skjule det hos vore trofaste allierede, de døde. Saa snart

som muligt skulde de komme tilbage igen og hente et nyt Læs. Selv vilde jeg stille mig nær ved Udgangen og have Øje med alt, hvad der foregik, indtil de kom tilbage, og Bjørnen skulde nok jage Skræk i dem, hvis nogle af Slaverne skulde vaagne og staa op. Hvem er vel saa modig, at han ikke lader sig skræmme af saa stort et Vilddyr, især midt om Natten, og skynder sig at rende sin Vej og laase sig inde paa sit Værelse?

Indtil nu var alt gaaet godt, men nu indtraf et skæbnesvangert Uheld: en ung Fyr var blevet vækket ved Støjen og fik Øje paa Bjørnen, der løb frit omkring i Huset. I al Stilhed satte han de andre Slaver ind i, hvad der var sket, og med eet Slag vrimlede hele Huset af Folk.

Uafladelig kom de strømmende med Fakler, Lygter og Lys, og de kom ikke ubevæbnede men med Køller, Spyd og dragne Sværd for at besætte Udgangene. Med sig havde de nogle lodne og langørede Jagthunde, som de hidsede paa Bjørnen.

Der var ingen Tid at spilde — det gjaldt om snarest muligt at slippe bort, inden Tumulten blev endnu større. Men jeg kunde ikke løsrive mig fra det vidunderlige Syn: Thrasyleon, der holdt Hundene Stangen. Jeg blev staaende skjult bag Døren og saa til. Skønt han befandt sig i den yderste Livsfare, glemte han ikke et Øjeblik, hvad han skyldte sig selv og sine Kammerater. Med frygtløst Mod vedblev han at kæmpe, skønt han allerede befandt sig i Helvedhundens opspilede Gab. Saa længe der var Liv i ham, spillede han den Rolle, han frivilligt havde paataget sig. Snart trak han sig nogle Skridt tilbage, snart satte han sig til Modværge og tumlede tilsidst ud af Huset.

Men det var umuligt for ham af flygte — hele Nabolagets Hærskare af vilde Hunde sluttede sig sammen med Demochares' Jagthunde om at angribe og sønderrive ham. Jeg kunde ikke længere udholde det sørgelige Syn. Jeg blandede mig i Trængslen og prøvede at komme min Kammerat til Hjælp uden at røbe mig selv:

»Det er en Skam og Skændsel,« raabte jeg, »at lade et saa stort og kostbart Dyr gaa til Grunde!«

Men min List var til ingen Nytte for den ulykkelige unge Mand. En stor og stærk Karl styrtede ud af Huset med et Spyd i Haanden og rendte det ind i Bjørnens Bringe. Og nu blev ogsaa de andre Angribere dristigere og gik løs paa ham med deres Sværd, og saadan dræbte de ham.

Men den tapre Thrasyleon viste nu, at han med Rette ansaas for den ypperste af os alle. Han kunde dø, men hans Mod kunde ikke dø. Ikke et Klageskrig kom over hans Læber, mens Hundenes Bid og Sværdenes Hug gjorde det af med ham. Ikke et Øjeblik hørte han op med at knurre og brumme som er rigtig Bjørn!

Saa glorværdig var hans Død, og saa stor Skræk indjog han sine Fjender, at lige indtil det var højlys Dag vovede ingen at røre ham saa meget som med en Finger, skønt han var død som en Sten. Endelig tog en Slagter Mod til sig, skar Maven op og bragte den berømmelige Røver for Dagens Lys.

Saadan mistede Thrasyleon Livet men ikke sin Ære.

Vi andre skyndte os at pakke de Skatte sammen, som de trofaste døde havde bevogtet for os, og snart havde vi overskredet Grænsen og var ude af Platæas Landomraade. Men vi kunde ikke lade være med at tænke paa, hvor lidt man kan regne med de levende, og at det kun er de døde, man fuldt og fast kan stole paa.

Trætte af at slæbe vore Byrder og af den lange March, med Tabet af tre Mand, kom vi da endelig tilbage med de Skatte, I har set.«

Han tav, og til Minde om de dræbte Kammerater drak Røverne af Guldbægre ublandet Vin og sang Hymner til Krigsguden. Endelig lagde de sig til at sove.

Mig og Hesten gav den gamle Kone et rigeligt Foder af Byg, saa min Hest ved Synet af al den Overflod godt kunde faa det

Indtryk, at den var til Festmiddag hos en Ypperstepræst. Men jeg var jo ikke vant til Korn, der ikke var tilberedt, og kunde ikke afvinde denne Ret nogen Smag. Heldigvis opsnusede jeg i en Krog en hel Del Brød, der var levnet fra Maaltidet, og nu satte jeg mine Kæber i ordentlig Sving, ømme som de var af den lange Faste og ligesom fyldte med Spindelvæv.

Et Stykke ud paa Natten vaagnede Tyvene og stod op. Nogle af dem væbnede sig med Sværd, andre klædte sig ud som Spøgelser, og saadan drog de ud.

Saa søvnig jeg var, var jeg dog endnu mere sulten — dengang jeg var et Menneske, kunde jeg nøjes med eet eller højst to Brød, nu var min Bug saa bundløs, at tre fulde Kurve næppe slog til. Jeg blev ved at æde, lige til den lyse Morgen overraskede mig. Saa skammede jeg mig over mig selv trods min Æselsagtighed og gik ud for at slukke min Tørst i den nære Bæk.

Kort efter kom Røverne hjem, men denne Gang saa de ængstelige og alvorlige ud. De havde ingen Pakker med sig, ikke saa meget som den usleste Pjalt. Alt, hvad de med deres samlede Styrke og alle deres Sværd havde erobret og bragt med sig, var en ung Pige.

Hendes Udseende og Væsen tydede paa, at hun tilhørte en af Provinsens fornemste Familier. Og hvilken Pige var det ikke! Selv et Æsel som jeg maatte finde, at hun var henrivende. Hun græd og trak sig i Haaret og sønderrev sine Klæder, da de slæbte hende ind, og Røverne prøvede at berolige hende:

»De behøver ikke at nære Frygt hverken for Deres Liv eller Deres Ære! Vis blot Taalmodighed, indtil vi har faaet udbetalt Løsepenge for Dem — det er jo kun af Nød og Fattigdom, vi driver denne Haandtering. Og selv om Deres Forældre er gerrige, saa er de saa rige, at de sikkert med det samme vil rykke ud med de nødvendige Skillinger for at befri deres eget Barn.«

Men Pigen lod sig ikke trøste, hun blev ved at græde med Ho-

vedet i sit Skød. Saa kaldte Røverne paa den gamle og gav hende Ordre til at sætte sig hen til Pigen og opmuntre hende, og derefter begav de sig ud til deres vante Dagværk.

Alt, hvad den gamle Kone kunde finde paa af Trøsteord, hjalp ikke det mindste. Pigen græd og sukkede blot endnu stærkere end før, saa hun tilsidst ogsaa fik mig til at fælde Taarer.

»Hvordan kan jeg Stakkel holde op med at græde?« hulkede hun. »Jeg er af fornem Slægt, og nu er jeg revet bort fra min Familie og mine Venner og spærret inde i en Klippehule, berøvet al den Komfort, jeg er vant til og vokset op i. Hvert Øjeblik kan jeg vente at blive revet i Stykker af disse frygtelige Røvere. Der er ikke andet tilbage end at dø!«

Endelig græd hun sig i Søvn, men ikke saa snart havde hun lukket Øjnene, før hun for op som en rasende, slog sig for Brystet og Ansigtet og jamrede voldsommere end nogensinde. Den gamle Kone spurgte hvad der nu var paa Færde, og med et hjerteskærende Suk svarede Pigen:

»Det sidste Haab er bristet! Jeg er fortabt! Giv mig en Dolk eller en Strikke eller vis mig en Afgrund, jeg kan styrte mig i!«

Nu tabte den gamle Kone Taalmodigheden og sagde, at hun værsaagod maatte komme med en Forklaring paa, hvad det var for en ny Ulykke, der havde ramt hende, mens hun sov:

»Hvad er Meningen?« sagde hun vredt. »Vil De snyde mine unge Herrer for Løsepengene — er det derfor De laver alt det Postyr? Røvere plejer ikke at lade sig formilde af Taarer, og hvis De ikke holder op med Deres Hyleri, saa brænder vi Dem levende!«

Den gamles Trusel gjorde Pigen helt ude af sig selv af Skræk, hun bedækkede hendes Hænder med Kys og sagde:

»Hav Barmhjertighed med mig, sødeste Morlille! Jeg er saa ulykkelig! Jeg kan ikke tro, at Deres høje Alder helt har udslukt Medlidenhedens Gnist under Deres ærværdige hvide Haar. Nu skal De faa hele Historien om den frygtelige Skæbne, der har ramt mig.

Der var en smuk og fornem ung Mand, som ragede op over alle sine jævnaldrende og var elsket af hele Byen som en Søn. Han var min Fætter og kun tre Aar ældre end jeg. Fra Barnsben af voksede vi op i samme Hus, sov under samme Tag, ja i samme Værelse og Seng, saa stærkt var vi knyttet til hinanden i gensidig Kærlighed.

Vi blev forlovet med vore Forældres Samtykke, og Bryllupsdagen er inde. I et stort Følge af Slægt og Venner gaar min Forlovede omkring i alle Byens Templer og til alle de offentlige Altre. Hele Huset var smykket med Laurbærgrene, Bryllupsfaklerne blusser, Bryllupshymnen toner. Min ulyksalige Moder tager mig op paa sit Skød og kysser mig ømt, iførcr mig Brudedragten og opsender tusind Bønner om, at mit Ægteskab skal blive velsignet med Børn.

Da bryder en stor Bande Røvere ind med dragne Sværd i Hænderne, men de vilde hverken plyndre eller slaa ihjel, det er i mit Værelse, de stormer ind og river mig ud af min Moders Arme. Ingen af vore Folk vover at sætte sig til Modværge, bevidstløs af Skræk slæber de mig med sig. Saadan blev mit Bryllup forstyrret og forhindret.

Og nu før havde jeg en rædsom Drøm, der gør mig endnu langt ulykkeligere end før. Jeg drømte, at jeg med Vold var blevet slæbt bort fra mit Hjem, fra Brudekamret, ja fra selve Brudesengen, og at jeg flakkede omkring i en øde Egn. Jeg raabte og raabte paa min Mand, og han svigtede mig ikke. Endnu duftende af Salve og med en Blomsterkrans om Panden fulgte han mit Spor og kaldte Folk til Hjælp. Allerede var han ganske nær, da tog en af Røverne en stor Sten, og med den dræbte han min ulykkelige Mand. Dette forfærdelige Syn fik mig til at fare op af min uhyggelige Søvn.«

Den gamle sukkede og sagde, at hun skulde være ved godt Mod og ikke lade sig skræmme af Drømmesyner:

»Mange Drømme betyder lige det modsatte af det, de foregøgler os. At drømme, at man græder, faar Prygl eller bliver slaaet ihjel, er et Varsel om Held og Lykke, men drømmer man om Latter, dejlig Mad eller Elskovslyst, betyder det Hjertesorg, Sygdomme og al Slags Ubehageligheder. Men jeg vil fortælle dig et rigtigt gammeldags Ammestue-Eventyr — saa kan jeg maaske faa dig til at glemme dine Sorger.

EVENTYRET OM AMOR OG PSYCHE

Der var engang en Konge og en Dronning, de havde tre meget smukke Døtre. De to ældste var saa skønne, at det var umuligt at sige noget overdrevent om den, men den yngstes Skønhed var saa stor, at intet menneskeligt Tungemaal evnede at udtrykke, hvor dejlig hun var. Hun hed Psyche.

Mange af Byens Borgere og en Mængde fremmede, der strømmede til ved Rygtet om hendes uforlignelige Skønhed, blev som lamslaaet ved Synet af hende og tilbad hende, som var hun Venus i egen Person.

Rundt om spredte sig det Rygte, at Gudinden, der fødtes af det blaa Havdyb, og som blev opfødt med de skummende Bølgers Dug, havde forladt Gudernes Boliger og færdedes mellem de dødelige. Andre mente, at denne Gang havde Jorden og ikke Havet, befrugtet af de himmelske Stjerners Lys, undfanget en ny Venus, der straalede i Jomfruelighedens Glans.

Disse Rygter bredte sig Dag for Dag ud over Landet og de omliggende Øer. Langvejs fra baade til Lands og til Vands kom Mennesker rejsende for at se dette Vidunder. Ingen sejlede mere til Paphos for at se Gudinden Venus, ingen til Cnidus, ja ikke engang til Cythera. Ingen hyldede hende længere, hendes Templer stod forladte, hendes Hynder blev traadt under Fødder, de

hellige Ceremonier forsømtes, hendes Billedstøtter stod uden Kranse, og de tomme Altre dækkedes af kold Aske.

Man tilbad Prinsessen, den mægtige Gudinde æredes i et Menneskes Skikkelse, og hver Morgen, naar Psyche viste sig, dyrkede man Venus ved at bringe Ofre og afholde Festmaaltider til Ære for Prinsessen. Vandrede hun gennem Gaderne, fejrede Folket hende med Blomster og Kranse.

Den usømmelige Maade, hvorpaa man viste et dødeligt Pigebarn guddommelig Ære, vakte den virkelige Venus' Forbitrelse. Fuld af Harme rystede hun paa Hovedet og sagde til sig selv:

— Saadan maa altsaa jeg Naturens Moder, Elementernes Ophav, hele Jordkredsens hulde Fru Venus dele sin Højhedsret med en dødelig Menneskepige! Mit Navn, der æres i Himlen, trækkes ned i Jordens Smuds! Jeg skal for Fremtiden dele min Ære med en anden, der skal have Lov til at gaa omkring i min Skikkelse! Det var altsaa hen i Vind og Vejr, naar Paris, paa hvis retfærdige Dom Jupiter stolede, gav mig Skønhedsprisen frem for to saa mægtige Gudinder. Nej, hvem hun saa er, hun skal ikke anmasse sig en Ære, der tilkommer mig alene. Hun skal snart komme til at fortryde sin forbryderiske Skønhed.

Og straks tilkaldte hun sin Søn, denne vingede, dumdristige Dreng, der er saa fuld af Unoder, bryder sig Pokker om den offentlige Velanstændighed, og som om Natten bevæbnet med Pile og Flammer sværmer om i andres Huse, bringer Forstyrrelse i Ægteskaber, og ikke laver andet end Utyskestreger.

Som om han ikke af Natur var tilstrækkelig fræk, ansporer hun ham med Ord og fører ham hen til den By, hvori Psyche boede. Hun viste ham Pigen, berettede ham hele Historien om, hvordan Psyche vovede at kappes med hende og sagde tilsidst dirrende af Vrede og Harme:

»Jeg besværger dig ved Moderkærlighedens Baand, ved dine Piles søde Saar, ved din Fakkels vellystige Ild — skaf din Moder

Hævn, Hævn til Bunds og straf denne Pige, der pukker paa sin Skønhed! Men der er een Ting, jeg især ønsker af dig, og som du først og fremmest maa love mig: Sørg for, at denne Pige bliver optændt af brændende Elskov til det elendigste af alle Mennesker, en Mand, der er berøvet sin Ære, sin Fædrenearv, en lovløs, som alle frit kan dræbe, et Udskud saa forkastet af alle, at der ikke findes et uslere Kreatur paa hele den vide Jord.«

Saadan talte Gudinden, omfavnede og kyssede sin Søn længe og indtrængende og begav sig saa til den nærmeste Strandbred. Med sine Rosenfødder traadte hun ud paa de krusede Bølgers Skumtoppe. Søen lagde sig, og fra alle Sider forsamler sig hendes Følge af Havets Beboere, rede til at lystre hendes mindste Vink. Der kommer Nereiderne syngende i Kor, Portunus med det stride, blaa Skæg, Salacia med Favnen fuld af Fisk, den lille Palæmon, der styrer Delfinernes Forspand, og Tritonernes Skarer, der tumler sig i Bølgerne. En blæser lifligt paa den tonende Konkylje, en beskytter sin Herskerinde med en Silkeparasol mod de glødende Solstraaler, en holder et Spejl op for hende, andre bærer som Tvespand hendes Vogn. Saadan var det Følge, der ledsagede Venus paa hendes Vej til Oceanet.

Hvad nu Psyche angaar, saa havde hun ingen Glæde af sin vidt priste Skønhed. Alle stimlede sammen for at se hende, alle beundrede hende, men ingen Konge eller Prins, end sige da en af Folket, vovede at nærme sig hende for at bejle. De beundrer hendes guddommelige Skikkelse, men de beundrer den som et Kunstværk, ikke som et levende Væsen. De to ældre Søstre, hvis mere almindelige Skønhed ikke havde vakt en saadan Opsigt, var forlængst gifte med et Par fremmede Konger. Psyche sad som Jomfru i sin Faders Hus og begræd sin Ensomhed. Syg paa Sjæl og Legeme hadede hun den Skønhed, der vakte alle andres Beundring.

Hendes Fader var helt ulykkelig derover og raadspurgte Apol-

los ældgamle Orakel i Milet — han havde nemlig Mistanke om, at Datterens Ulykke skyldtes Gudernes Vrede og Had. Med Bønner og Ofre haaber han at skaffe den forskudte Jomfru en Mand. Men Apollo svarede med disse Ord:

Lad Psyche blive ført i Sørgedragt
til Bryllupsfærd paa Bjergets bratte Tinde.
En dødelig skal ikke favne hende
men en bevinget Slange, vild og grum.
Han flyver i det høje Æther-Rum
og kuer alles Liv med Sværd og Luer.
Selv Jupiter er ræd for Dragens Magt,
og Underverdnens skumle Floder gruer.

Dybt bedrøvet vendte Kongen hjem og fortalte sin Gemalinde, hvilken skrækkelig Skæbne der ventede deres Datter. De sørgede, græd og klagede sig i mange Dage. Men Oraklets Bud maatte adlydes, hvor gruopvækkende det saa var.

Det sørgelige Bryllup staar allerede for Døren. Det er som en Begravelse. Faklerne oser med sodet Flamme, Fløjterne hulker, og den glade Bryllupssang ender i dystre Hyl. Den unge Brud aftørrer sine Taarer med Brudesløret.

Hele Byen deltager i Sorgen over den haarde Skæbne, der havde ramt det kongelige Hus. En almindelig Landesorg paabydes. Og da Sørgehøjtiden er forbi, følger hele Folket Psyche paa Vej, som var hun et levende Lig.

Forældrene er helt nedbøjede af Ulykken og tøver med at begive sig af Sted og fuldbringe den uhørte Handling. Men Psyche opfordrer dem selv til at gøre deres Pligt:

»Hvorfor piner I jer i jeres ulykkelige Alderdom med at græde Dag efter Dag? Hvorfor forbitrer I jeres Liv, der er mig mere kært end mit eget? Hvorfor skæmmer I jeres kære, ærværdige Ansigter med Taarer? Hvorfor udriver I jeres graa Haar og slaar

jer fra jeres Bryst? Er det den Løn, min uforlignelige Skønhed har bragt jer? For sent, for sent forstaar I, hvilken dødbringende Ødelæggelse Misundelsen bringer over os Mennesker.

Dengang, da Mennesker og Folk fejrede os med guddommelige Æresbevisninger, dengang skulde I have grædt og klaget, dengang skulde I have sørget over mig som over en død. Nu forstaar jeg det først: det er det, at man kaldte mig ved Venus' Navn, der har forvoldt min Undergang.

Men før mig nu op paa Bjerget, saadan som Skæbnen har bestemt. Jeg længes efter at fejre mit Bryllup og lære min ædle Husbond at kende. Hvorfor tøver jeg? Hvorfor skulde jeg prøve at undfly den, der er født til hele Jordens Undergang?«

Jomfruen tav og med faste Skridt begav hun sig paa Vej sammen med Folget. Man gik op ad Bjerget, og oppe paa den højeste Tinde forlod man Psyche. Taarer slukkede Bryllupsfaklerne, og med sænket Hoved tiltraadte Folket Hjemvejen.

Forældrene lukkede sig inde i deres Palads og gemte sig bort i Morket med deres Sorg.

Oppe paa Bjergets Tinde staar Psyche og græder og skælver. Da hæver sig pludselig den blidt aandende Zephyr, Vindpustet faar hendes Klæder til at flagre op, og sagtelig bærer han hende ned i en dyb Dal og lægger hende i en Seng af blomstrende Græs.

FEMTE BOG

Paa det bløde Leje af duggede Blomster faldt Psyche, efter saa mange store Sindsbevægelser, i sød Slummer. Vederkvæget af Søvnen vaagnede hun med Ro i Sindet. Forundret saa hun sig omkring. Nær ved stod en Lund med høje, mægtige Træer. En klar Kilde rislede midt inde i Skoven, og her rejste sig et prægtigt Palads, der saa ud som var det ikke bygget af Menneskehænder men ved guddommelig Kunst.

Straks man traadte ind, vilde man udbryde: her bor en Gud! Gyldne Søjler støttede de hvælvede Lofter, der var indlagt med Elfenben og sjældne Træsorter. Væggene dækkedes af Figurer i ophøjet Sølvarbejde, Skulpturer af vilde Dyr sprang en i Møde. Et Geni, en Halvgud, ja en virkelig Gud maatte have udført disse Sølvarbejder med saa fin en Kunst.

Gulvene var en Billedmosaik af kostbare Sten. Hvilken Lykke, hvilken Salighed at kunne sætte sin Fod paa et saadant Gulv!

Og der var ikke en Krog i Paladset, ikke en Korridor, ikke en Dørfløj, der ikke skinnede af Guld og ædle Stene. Selvom Solen udenfor nægtede at skinne, var Slottet sin egen Sol. Her kunde Jupiter bo, hvis han vilde tage Ophold blandt de dødelige.

Psyche frydede sig ved Synet af Slottet og gik nærmere og nærmere. Endelig tog hun Mod til sig og traadte indenfor. Hun faldt i Forundring over alle de ophobede Skatte — der var ikke den Ting i Verden, der ikke fandtes her. Men især undrede hun sig over, at al denne Rigdom ikke beskyttedes hverken af Nøgle eller Slaa og laa hen uden Bevogtning. Da hørte hun pludselig en Stemme, der talte til hende og sagde:

»Hvorfor undrer du dig, Herskerinde, over alle disse Skatte? Det er allesammen dine. Gaa blot ind i dit Soveværelse, hvil dig ud, og hvis du har Lyst, saa forfrisk dig med et Bad. Vi, hvis Stemmer du hører, er dine Terner, og vi vil opvarte dig med al tænkelig Omhu, og et kongeligt Maaltid skal staa rede til dig.«

Psyche forstod, at en eller anden Guddom tog sig af hende som et Forsyn. Hun fulgte de ulegemlige Røsters Opfordring og forfriskede sig ved en god Søvn og et Bad. Veltilmode satte hun sig til Bords, alle Slags Retter blev baaret ind og Vin, der var liflig som Gudernes Drik. Men hun saa ingen, hørte kun Stemmerne til alle Sider og havde kun Røster til at opvarte sig.

Efter at hun havde spist, kom en Stemme ind og sang, en anden usynlig spillede paa Harpe, og nu lod saa mange Røster sig høre i harmonisk Samklang, at der aabenbart var et helt Kor til Stede, skønt hun ikke saa et Menneske.

Da Underholdningen var til Ende og det allerede begyndte at blive sent, lagde Psyche sig til at sove. Det var allerede dyb Nat, da hun hørte en svag Støj. Ensom som hun var, ængstedes hun for sin Jomfrudom og rystede af Skræk. Hun var saa meget mere forskrækket, som hun ikke rigtig vidste, hvad hun frygtede.

Det er hendes ukendte Mand. Han bestiger Sengen, favner Psyche og forsvinder hurtigt før Dagens Gry.

Kort efter lod Røsterne sig atter høre, og de usynlige Terner stod rede til at yde den nygifte Kone enhver Hjælp. Og saadan gik det en lang Tid. Efterhaanden blev det uvante hende en sød Vane, og de ubekendte Stemmer var hende en Trøst i hendes Ensomhed.

Imidlertid græmmede hendes Forældre sig gamle og graa i deres Sorg. Saa snart Rygtet om det skete naaede hendes Søstre, forlod de deres Hjem og skyndte sig til deres Forældre. I den samme Nat talte Psyches Mand, som hun aldrig saa men kun kunde føle og høre, til hende og sagde:

»Søde Psyche, min egen elskede Hustru, en skrækkelig Fare truer dig, og du maa endelig tage dig i Vare. Dine Søstre tror ikke paa Rygtet om din Død og de er allerede paa Vej op til Bjerget. Hvis du hører dem jamre sig og klage, saa maa du endelig ikke svare dem, ja du maa ikke engang kaste et Blik paa dem. For hvis du gør det, saa vil du volde mig en stor Sorg og bringe Ulykke over dit eget Hoved.«

Psyche lovede alt, hvad han bad om, men da han var taget bort, græd hun hele den følgende Dag. Hun syntes, hendes Liv var aldeles trøstesløst — indesluttet som hun var i et gyldent Fængsel, uden et Menneske at tale med, ja ikke engang med sine egne Søstre maatte hun komme sammen! Hverken Bad eller Mad kunde kvikke hende op, og grædende gik hun i Seng. Og straks kom hendes Mand, noget tidligere end han plejede, omfavnede hende og kyssede hendes vaade Kinder:

»Er det, hvad du lovede mig, Psyche?« sagde han. »Hvad skal jeg, din Mand, egentlig vente mig af dig, hvad skal jeg gøre mig for Haab, naar du Dag og Nat, og selv naar jeg favner dig, ikke holder op med at pine dit Sind? Gør saa, som du vil, il din egen Undergang i Møde, og naar det er for sent at angre, saa husk mine Ord!«

Men Psyche blev ved med at bønfalde sin Mand og forsikrede, at hun vilde dø, hvis hun ikke fik Lov til at tale med sine Søstre og trøste dem. Tilsidst lod han sig overtale, og han sagde til og med, at hun kunde give dem saa meget Guld og saa mange Juveler, som hun vilde. Man han advarede hende indtrængende imod at lade sig forlede af Søstrene til at ville udforske sin Ægtefælles Skikkelse. En saadan Nysgerrighed var utilladelig, og gav hun efter for den, vilde hun styrte sin Lykke i Grus og aldrig mere komme til at hvile i hans Arme.

Fuld af Glæde takkede hun sin Mand og sagde:

»Hellere vil jeg dø hundrede Gange end undvære at hvile hos min elskede! Jeg elsker dig som min egen Sjæl, ja som var du Amor selv! Der er kun een Ting endnu, jeg vil bede dig om: giv din Tjener Zephyr Ordre til, at han skal bære mine Søstre ned i Dalen, saadan som han gjorde med mig.«

Og hun overvældede ham med søde Kys og kælne Ord og lidenskabelige Kærtegn, kaldte ham sin allersødeste, sin elskede Mand, sit Liv og sin Sjæl, saa han til sidst mod sin Vilje lod sig blødgøre og lovede, at hun skulde faa sin Vilje. Derpaa forsvandt han ved Morgenens Komme ud af hendes Arme.

Hendes Søstre havde nu fundet frem til den Bjergtop, hvor man havde forladt Psyche. De græd og slog sig for Brystet, saa deres Jammerskrig gav Genlyd rundt omkring i Klippernes Kløfter. De kaldte deres forsvundne Søster ved Navn med saa gennemtrængende Hyl og Skrig, at Psyche helt forvildet og skælvende styrtede ud af Paladset og raabte op til dem:

»Hvorfor plager I jer med unyttig Sorg? Her er jeg jo! Hold op med jeres Klageskrig og tør jeres Taarer! Kom hellere og omfavn den, hvis Død I begræder!«

Hun kaldte paa Zephyr og sagde til ham, hvad hendes Mand havde befalet. Uden at tøve adlød han og bar dem paa blide Luftninger velbeholdne ned i Dalen. Nu omfavnede og kyssede

Søstrene hinanden, Glædestaarer strømmede, og Psyche sagde: »Kom nu med mig ind og vær glade sammen med jeres genfundne Psyche!«

Saa viste hun dem alle sine umaadelige Skatte, lod dem høre Røsterne i Luften og spise ved Bordet, der som af sig selv fyldtes med kostelige Retter. Men da de rigtig havde set sig mæt paa al denne næsten guddommelige Pragt og Herlighed, begyndte Misundelsen at snige sig ind i deres Hjerter, og en af dem begyndte ivrigt at udspørge hende, hvem der var Herre over dette himmelske Slot, og hvordan hendes Mand var. Psyche tænkte paa sin Ægtefælles Advarsler og forraadte ikke nogle af sine Hjertehemmeligheder. Hun opdigtede lige paa Minuttet, at han var en statelig ung Mand med Kinderne lige skygget af et dunblødt Skæg, og at han den meste Tid var paa Jagt i Bjergene og Skoven. Og for at der ikke i Samtalens Løb skulde undslippe hende et ubetænksomt Ord, kaldte hun paa Zephyr og lod ham bære Søstrene op paa Bjerget igen, men først gav hun dem en Mængde Guldsager og prægtige Smykker.

Paa Hjemvejen talte Søstrene sammen om alt, hvad de havde oplevet, og Misundelsens Gift rasede i deres Hjerter. Tilsidst sagde den ene:

»Hvor Skæbnen dog er haard og uretfærdig! Vi er alle født af samme Moder, og alligevel er det gaaet os saa forskelligt. Synes du, det er til at udholde? Vi, som dog er de ældste, er blevet giftet bort til nogle udenlandske Ægtemænd, som om vi var Slavinder, og maa leve som bandlyste fjernt fra vore Forældres Hus og alle vore Slægtninge. Men denne skrantende Sildefødning vader i Dynger af Guld og har faaet en Gud til Mand, skønt hun ikke har Begreb om, hvordan hun skal bruge alle sine Rigdomme.

Saa du ikke, Søster, alt hvad der fandtes i Slottet? Alle de Juveler, alle de pragtfulde Dragter, alt det Guld og de ædle Stene, vi traadte paa? Hvis hun har en saa smuk Mand, som hun for-

tæller, er der ikke noget Menneske, der er lykkeligere end hun. Hvem ved, om ikke hendes guddommelige Mand, efterhaanden som hans Kærlighed til hende bliver mere og mere glødende, ender med at gøre hende til en Gudinde — hun opfører sig i alt Fald, som om hun allerede var det! Hun har jo Stemmer til at varte sig op, hun befaler over Vindene!

Og jeg Stakkel har giftet mig med en Mand, der er ældre end min Fader, mere skaldet end en Agurk og mere kraftløs end et Barn, og som i sin Skinsyge holder hele Huset aflaaset med Bolt og Slaa.«

»Er jeg da bedre faren?« sagde den anden. »Min Mand er sammenkrympet af Gigt og kun sjældent i Stand til at gøre en Kvinde tilfreds. Jeg maa massere hans stive Fingre og tilgrise mine Fingre med harsk Olie og stinkende Omslag. Jeg er ikke hans Kone, jeg er hans Sygeplejerske!

Ærlig talt, jeg har ikke dit rolige Sind eller rent ud sagt Slavesind. Jeg vil ikke længere finde mig i, at saa stor en Lykke er faldet i Skødet paa en uværdig. Saa du ikke, hvor stolt og hovmodigt hun behandlede os? Hvor hun pralede og blærede sig? Hvordan hun uvillig tilkastede os en lille Skærv af sine umaadelige Rigdomme, og da hun var træt af vort Selskab, gav Ordre til, at vi skulde smides ud og blæses væk og ryge og rejse?

Minsandten om jeg er en Kvinde, hvis jeg ikke vil styrte hende ned fra hendes Højhed! Og hvis du, som du burde være, er lige saa bitter over den Skam, der er overgaaet os, som jeg, saa lad os lægge Raad op sammen og ikke sige til et eneste Menneske, hvad vi har for. Vi skal ikke fortælle til nogen, at hun er i Live, ikke engang til vore Forældre. Det er tilstrækkeligt, at vi selv har set mere, end vi bryder os om. Ikke en Sjæl skal faa at vide, i hvilken Glans og Herlighed hun lever. Man siger jo, at ingen er lykkelig, hvis Rigdom ingen kender. Nu skal hun i alt Fald faa at føle, at vi ikke er hendes Slavinder, men hendes ældre Søstre!

Lad os saa blot tage hjem til vore fattige Hytter og usle Ægtemænd. Lad os tænke alt igennem og lægge en god Plan, og lad os saa vende frygtelige tilbage og straffe hende for hendes Hovmod.«

En saa nederdrægtig Plan var lige noget for de to nederdrægtige Kvindemennesker. De gemte de rige Gaver, de havde faaet af Psyche, rev sig i Haaret, kradsede sig i Ansigtet og græd, som om de var piskede. Forældrene skræmte de næsten fra Vid og Sans og fik deres Sorg til at blusse op med fornyet Styrke. Optændte af vanvittigt Raseri rejste de hjem og pønsede paa deres afskyelige, morderiske Anslag.

Næste Nat advarede Psyches ukendte Mand hende igen mod de Farer, der truede hende:

»Hvis du ikke passer paa, vil det gaa dig galt! Disse Ulvekvinder lægger Snarer for at fange dig. De vil overtale dig til at udspejde min Skikkelse, og jeg har jo allerede sagt dig saa tit, at faar du den een Gang at se, vil du aldrig faa den at se mere.

Naar derfor disse Hekse kommer igen — og det ved jeg, de vil — saa maa du ikke tale med dem. Men jeg ved, hvor ligetil og oprigtig du er, hvor ung og øm af Sind, og maaske kan du ikke lægge saa stærk Tvang paa dig selv. Eet maa du i alt Fald bestemt love mig: at du ikke siger eller hører paa et Ord om mig! Vi vil snart faa et nyt Familiemedlem, og af dit Skød, der før var et Barns, vil springe et nyt Barn, Og hvis du tier med vore Hemmeligheder, vil Barnet blive en udødelig Gud, men hvis du røber dem, vil det blive en dødelig Skabning.«

Nej, hvor Psyche blev glad ved at høre, at hun skulde føde et guddommeligt Barn. Hvor stolt var hun ikke af det Barn, hun skulde føde, og af, at hun skulde opnaa en Moders Værdighed! Hun talte omhyggeligt hver Dag, der kom, og hver Maaned, der svandt, og undrede sig over, at hendes Liv kunde svulme saa vældigt op fra en næsten umærkelig Begyndelse til en saa imponerende Størrelse.

Hendes Søstre, disse nederdrægtige, giftaandende Furier, havde allerede indskibet sig og var undervejs for fulde Sejl.

Psyches Mand advarede hende endnu engang under sit natlige Besøg:

»Den sidste, afgørende Dag er nær! Dine Søstre hader dig, de har allerede rustet sig, er brudt op fra deres Lejr og har stillet deres Slagrækker op. De har draget deres Sværd og sigter efter din Strube. Hav Medlidenhed med dig selv og med os begge! Vær tavs og frels din Mand og dit Hjem, dig selv og dit Barn fra den Fare, der truer os! Du skal hverken høre eller se de forbandede Kvinder, der ikke er værdige til at kaldes dine Søstre. De vil komme som Sirener og raabe og jamre oppe paa Bjerget, men i deres Hjerter bærer de Had og Mord.«

»Endnu har du da ikke, saa vidt jeg ved af,« sagde Psyche grædende, »haft Grund til at beklage dig over, at jeg var troløs og sladderagtig. Jeg skal ogsaa nok denne Gang vise dig, at du kan stole paa mig. Giv blot Zephyr Befaling til at holde sig rede. Din hellige Person maa jeg jo ikke faa at se, lad mig saa trøste mig med at faa Lov til at se mine Søstre. Jeg besværger dig ved dine duftende Lokker, der bølger ned omkring dit Hoved, ved dine Kinder, der er lige saa runde og bløde som mine, ved dit Hjerte, der brænder af en saa usigelig Ild — jeg beder og bønfalder dig: giv mig Lov til at omfavne mine Søstre. Nægt mig ikke den Glæde. Du ved, hvor jeg elsker dig, og jeg skal ikke skuffe dig. Jeg skal jo snart lære dit Ansigt at kende, naar jeg ser det Barn, jeg bærer under mit Hjerte! Jeg skal ikke mere hige efter at faa dig at se, jeg skal ikke længere være bedrøvet over altid at møde dig i Nattens Mørke: jeg har dig jo, du er mit eneste Lys!«

Hendes Ord og blide Omfavnelser henrev hendes Mand, og han aftørrede hendes Taarer med sit Haar. Han kunde ikke andet end give efter for hendes Bønner, og før Daggry var han forsvundet.

De to sammensvorne Søstre besøgte ikke engang deres Forældre,

men skyndte sig lige fra Skibet op paa Bjerget. Saa ivrige var de, at de ikke ventede paa Zephyr, men sprang ud med det samme. Ikke med sin gode Vilje, men fordi hans Herre havde befalet det, opfangede Zephyr dem og bar dem paa en bølgende Luftning ned i Dalen.

Uden at tøve gik de falske Søstre ind i Paladset, omfavnede Psyche og skjulte deres onde Hensigter under en glad Mine.

»Men Psyche dog,« sagde den ene af dem smilende, »du er ikke længere saa smal som før. Du skal snart være Moder. Hvad for en Skat gemmer du mon til os i din lille Ransel? Du kan tro, hele vor Familie vil glæde sig. Det skal rigtignok blive morsomt at se saadan et Gudebarn vokse op. Hvis det bliver lige saa smukt som sine Forældre, og det gør det sikkert, bliver det en rigtig lille Amor!«

Ved al denne hyklede Kærlighed vandt de lidt efter lidt Psyches Hjerte.

Hun bad dem først hvile ud efter Rejsen, lod dem faa et forfriskende Dampbad og beværtede dem siden i sin pragtfulde Spisesal med de vidunderligste Retter, f. Eks. nogle fortrinlige galliske Kødpølser. Hun befalede Citharen at spille, og Tonerne klang, hun lod Fløjterne lyde og Koret synge. De usynlige Musikanter kvægede Sindet med deres melodiske Samspil.

Men de onde Søstre lod sig ikke røre af den søde Musik. Lidt efter lidt drejede de Samtalen saadan, at de kunde stille en Fælde for Psyche. Ligesom tilfældigt spurgte de hende, hvem hendes Mand egentlig var, og hvor han stammede fra. Og i sit Hjertes Enfold glemte Psyche, hvad hun havde lovet sin Husbond, og opdigtede et nyt Svar. Hun sagde, at han var fra en Provins i Nærheden — en midaldrende Storkøbmand, der allerede var begyndt at blive lidt graa i Tindingerne. Og for at undgaa at blive spurgt mere ud overøste hun dem igen med Gaver og lod dem bære bort af den blide Vestenvind.

Og allerede, mens Zephyr løftede dem op paa Bjerget, begyndte de at hidse hinandens Ondskab op:

»Hvad siger du, Søster, til den utrolige Løgn, som det dumme Dyr har villet binde os paa Ærmet? Først paastod hun, at hendes Mand var purung med spirende Skæg, og nu siger hun, at han er ved at blive graahaaret. Hvad kan det være for en, der paa saa kort Tid kan ældes saa meget?«

»Du skal se,« sagde den anden, »at enten har hun stukket os en tyk Løgn ud, eller ogsaa har hun aldrig set sin Mands virkelige Skikkelse! Men lige meget, hvordan det forholder sig — vi maa saa snart som muligt faa hende revet ned fra hendes Højhedssæde. Hvis hun virkelig ikke ved, hvordan hendes Mand ser ud, saa har hun sikkert ægtet en Gud og er svanger med et Gudebarn. Men hvis hun føder en Gud til Verden, hvad jeg haaber, aldrig maa ske, saa gaar jeg hen og hænger mig! Men lad os nu gaa hen til vore Forældre og lad os spekulere paa, hvordan vi bedst skal faa hende lokket i Fælden.«

Hele Natten sad de oppe og lagde Planer, og straks om Morgenen vendte de tilbage til Bjerget. Zephyr bar dem ned i Dalen. De gnider Øjnene for at frempresse Taarer og kalder paa Psyche:

»Du er lykkelig, Psyche, sidder rolig hjemme og aner ikke, hvilken frygtelig Ulykke der svæver over dit Hoved. Men vi, der tager os af dit Ve og Vel, er grebet af den dybeste Medlidenhed med dig. Vi tager virkelig Del i din Skæbne, og vi er de eneste, der kan fortælle dig den skrækkelige Sammenhæng. Sagen er, og vi ved det aldeles sikkert, at en vældig Lindorm, der kryber frem i mange Bugtninger, drypper af Blod og Gift og har et glubende, opspilet Gab i al Hemmelighed ligger hos dig hver Nat. Husk Apollos Orakelsprog, at du skulde blive gift med et grumt og vildt Uhyre! Mange Bønder og Jægere her fra Egnen har set ham vende hjem fra Rov og bade sig her i Strømmen.

De siger allesammen, at det ikke vil vare længe, inden du er

fed nok. Saa vil han ikke længere lade dig opvarte med delikate Retter, men opæde baade dig og dit ufødte Barn. Nu kan du selv bestemme, om du vil høre paa os, der er bekymrede for din Skæbne, saa du kan undslippe Døden og leve sammen med os i Tryghed og Fred — eller om du vil blive boende sammen med den blodtørstige Drage og ende med at finde din Grav i hans Indvolde. Maaske foretrækker du dit ensomme Liv med Stemmerne, og den hemmelige Lyst, som Dragens skændige Omfavnelser bereder dig, men du kan i alt Fald ikke sige, at vi ikke har handlet imod dig som trofaste Søstre.«

Psyche var troskyldig og havde et blødt Sind, og Søstrenes uhyggelige Ord fyldte hende med Skræk. Helt ude af sig selv, som hun var, tænkte hun ikke længere paa sin Mands Advarsler og sine egne Løfter, men styrtede sig selv hovedkuls ud i Afgrunden. Skælvende og bleg som et Lig fik hun endelig fremstammet disse Ord:

»Kæreste Søstre, I har paany vist mig, hvor trofast I elsker mig! Jeg er overbevist om, at alt det, man har fortalt jer, er den rene Sandhed, for jeg har aldrig set min Mand, og jeg ved ikke, hvorfra han kommer. Jeg hører kun hans Stemme om Natten, og jeg har en Mand, hvis Skikkelse jeg ikke kender, og som skyr Dagens Lys, saa jeg maa give jer Ret i, at han sikkert er et Uhyre. Hvorfor skulde han ellers true mig med de største Ulykker, dersom jeg prøver paa at udspejde ham? Dersom I kan finde paa en Maade til at frelse mig paa, maa I komme mig til Hjælp i den overhængende Fare, der truer mig. Ellers er jeres Advarsler mig til ingen Nytte.«

Nu stormede de skammelige Søstre frem fra deres Baghold og trængte ind i Psyches aabne Hjerte med Forræderiets dragne Sværd.

»Ja,« sagde den ene, »vi er af samme Blod, og vi vil ikke vige tilbage for nogen Fare for at frelse dig. Vi har længe overvejet

hvordan. Gem hos dig i Sengen en Kniv, der er saa skarp, at den trænger igennem ved det letteste Stød, og hold en lille, klart lysende Lampe skjult under et Tæppe. Naar saa Dragen kommer krybende ind i Sovekamret og er faldet i Søvn ved din Side, saa snig dig forsigtigt paa bare Fødder hen til Lampen — tag den, den skal hjælpe dig til at fuldføre din store Bedrift! Hæv den tveæggede Kniv og skil dristigt med et vældigt Snit Dragens Hoved fra Halsen. Vi skal nok komme dig til Hjælp, og saa snart du har dræbt ham og reddet dit eget Liv, skal vi være hos dig. Saa vil vi tage alle disse Herligheder med os bort, og dig skal vi nok faa gift med en rigtig Mand og ikke et Uhyre.«

Saadan opflammede de Psyches Hjerte, der allerede i Forvejen var optændt af Uro, og skyndte sig bort i Skræk for den Ugerning, de havde gjort sig skyldige i. Saa snart Zephyr havde baaret dem op paa Bjerget, ilede de ned til deres Skib og sejlede bort.

Psyche var igen alene eller rettere overladt til alle Furiers Selskab. Hun kastedes omkring som paa et Hav af Sorger. Hun var fast besluttet paa at følge Søstrenes Raad, og dog vaklede og tøvede hun, nu hun skulde til at sætte Planen i Værk. Hun vilde og hun vilde ikke, hun tager Mod til sig, hun viger tilbage i Angst. I en og samme Person elsker hun sin Mand og hader Dragen.

Aftenen kommer, og hun begynder at gøre sine Forberedelser til den afskyelige Forbrydelse.

Natten er nær, hendes Ægtefælle kommer, og da Elskovskampen er endt, synker han hen i dyb Søvn.

Psyche var svag baade af Legeme og Sjæl, men den skrækkelige Skæbne, der truer hende, styrker hendes Mod. Hun henter Lampen og griber Kniven, hun er som forvandlet til en Mand.

Og da Lampens Skin falder over Sengens Hemmeligheder, hvad ser hun da? Det blideste og sødeste af alle Uhyrer, selve Amor, den skønne Gud, ligger udstrakt paa Lejet. Lyset skinner klarere af Fryd over Synet, og Mordvaabnet angrer sin Skarphed.

Forfærdet faldt Psyche paa Knæ og prøvede at skjule Kniven. Ja, i sit eget Hjerte vilde hun skjule den, og hun havde ogsaa gjort det, hvis Staalet ikke i Rædsel over en saadan Misgerning var faldet ud af hendes dumdristige Hænder og fløjet langt bort.

Nu var hun sikkert besvimet, hvis ikke Synet af Gudens Skønhed havde indgydt hende nyt Mod. Hun saa de rige, duftende Lokker, der hang ned omkring hans herlige Hoved, Purpurkinder og mælkehvide Hals, og som spredte en Glans, der fik Lampelyset til at blegne.

Paa hans Skuldre glinsede Purpurvinger, og skønt de nu var i Ro, skælvede de fine Dun. Hans andre Lemmer var saa glatte og skønne, at hans Moder Venus sandelig ikke behøvede at fortryde, hun havde født ham.

Ved Fodenden af Sengen laa hans Bue, Kogger og Pile, den store Guds velsignede Vaaben.

Psyche var i een Forundring og tog en af Pilene ud af Koggeret for at prøve dens Od mod sin Finger. Hun sætter Spidsen af Fingeren mod Skærpen, hendes Haand sitrer endnu efter den Skræk, hun har gennemgaaet, og hun berører Staalet stærkere, end hun har til Hensigt. En lille Draabe Blod flyder.

Saadan kommer Psyche ved sin egen Skyld, men uden at vide af det, til at elske Amor.

Hedere og hedere brænder hendes Kærlighed, hun omfavner ham ømt, dækker hans Læber med vellystige Kys og er kun bange for at vække ham for tidligt af hans Søvn.

I sin Glædesrus glemmer hun alt omkring sig, og hvad enten det nu var af Misundelse eller af Lyst til at berøre og kysse saa dejligt et Legeme, saa spilder Lampen en Draabe brændende Olie paa Gudens højre Skulder.

O frække Lampe, du Elskovens daarlige Redskab! Hvordan kan du vove at brænde ham, der sætter alt i Brand? Du som

blev opfundet af en Elsker, for at han ogsaa om Natten kunde nyde Synet af den elskede!

Smerten vækker Guden, han ser hvor troløst Psyche har brudt sit Løfte, og uden et Ord forsvinder han fra sin ulykkelige Kones Arme og Kys. Forgæves griber Psyche ham med begge Hænder om Foden, han løfter hende med sig op, hun maa slippe Taget og synker sammen paa Jorden.

Men Guden elskede hende og kunde ikke forlade hende, som hun laa der, uden et Ord. Han fløj op i den nærmeste Cypres, og oppe fra dens Top talte han dybt bevæget til hende:

»O enfoldige Psyche! Af Kærlighed til dig har jeg glemt min Moder Venus' Befaling. I Stedet for at faa dig gift med den usleste Stodder paa Jorden, steg jeg selv ned fra Himlen for at blive din Elsker. Hvor letsindig var jeg ikke! Jeg den berømteste af alle Bueskytter saarede mig selv med min Pil og tog dig til Ægte. Og du anser mig for et Uhyre og vil skære Hovedet af mig, det Hoved hvis Øjne elskede dig saa højt! Og hvor har jeg ikke advaret dig Gang paa Gang! Men dine fortræffelige Raadgivere skal nok faa deres velfortjente Straf. Og hvad dig angaar, saa skal det være din Straf, at jeg forlader dig.«

Og med disse Ord fløj han bort.

Grædende fulgte Psyche sin Mand med Øjnene, og da han var helt forsvundet, rejste hun sig op og gik hen til Floden for at drukne sig. Hun styrtede sig ud fra Brinken, men Strømmen havde Ærefrygt for den Gud, hvis Ild kan faa Vandet selv til at tørre ud, og bar hende paa venlige Bølger over til den blomstrende Bred.

Tilfældigvis sad netop Pan, den landlige Gud, paa Flodens Skrænt. I sin Arm holdt han Gudinden Ekko og lærte hende alle Slags Sange. Nærved hoppede Gedekid og nippede Græs. Den bukkebenede Gud kendte den stakkelse Psyches Skæbne, kaldte paa hende og opmuntrede hende med trøstende Ord:

»Søde Pige, jeg er ganske vist en Bonde og Hyrde, men jeg er gammel og rig paa Erfaring. Hvis jeg ikke tager fejl, saa slutter jeg af din vaklende Gang, dit blege Ansigt, dine dybe Suk og dine bedrøvede Øjne, at du lider af ulykkelig Kærlighed.

Men hør paa mig: lad dig ikke forlede til at gøre en voldsom Ende paa dit Liv! Hold op at sørge og vend dig hellere til Amor, den største af alle Guder, med dine Bønner. Han er ung og øm af Sind, og naar du trofast ærer og tjener ham, vil du sikkert vinde ham tilbage.«

Saadan talte Hyrdeguden, og Psyche bøjede sig tavs for den store Gud og fortsatte sin Vej.

Paa sin møjsommelige Vandring kom hun ogsaa til den By, hvori en af hendes Søstre var gift med Kongen. Da Psyche havde faaet det at vide, lod hun sig melde hos Søsteren. Hun blev ført ind til hende, og de omfavnede hinanden. Søsteren spurgte hende, hvorfor hun var kommet, og Psyche svarede:

»Husker du ikke, at I raadede mig til at skære Halsen over paa det Uhyre, der kom til mig som min Ægtemand i den Hensigt at opæde mig? Men da jeg saa ham ved Lampens Lys, var det et underfuldt, ja et guddommeligt Syn — Amor selv, Venus' Søn laa foran mig hensunken i sød Søvn! Mine Hænder skælvede af Glæde over saa stor en Lykke, og Lampen spildte en Draabe brændende Olie paa hans Skulder. Smerten vækkede ham, han saa mig staa der med Lampen og Dolken og raabte til mig:

— Paa Grund af den store Misgerning, du har gjort dig skyldig i, forviser jeg dig fra min Seng. Vi skilles for evigt. Din Søster, og her nævnte han dit Navn, skal træde i dit Sted. Og dermed befalede han Zephyr at bære mig udenfor hans Palads.«

Næppe havde Psyche talt færdig, før Søsteren optændtes af rasende Begærlighed. Hun gik straks om Bord i sit Skib, efter at have bildt sin Mand ind, at hun havde faaet Efterretning om Forældrenes Død.

Hun naaede Bjerget, og skønt der blæste en anden Vind end Zephyr, raabte hun i sin blinde Iver:

»Modtag, Amor, en Hustru, der er dig værdig, og du, Zephyr, tag imod din Herskerinde!«

Dermed sprang hun ud, men ikke engang som død kunde hun naa ned i Dalen — hendes Lemmer knustes paa de spidse Klippekanter og blev hængende som et Bytte for Gribbe og vilde Dyr.

Heller ikke den anden Søster undgik sin Straf. Ogsaa til hendes By kom Psyche paa sin Vandring, og hun faldt i samme Snare og fik samme Død som den første Søster.

Imens Psyche drog omkring for at søge efter Amor, laa han i sin Moders Kammer og klagede over sit Brandsaar. En Maage, denne kridhvide Fugl, der svæver hen over Havets Bølger, fløj ud over Oceanet, nærmede sig Venus, der var i Færd med at bade, og fortalte hende, at hendes Søn havde brændt sig slemt og laa og stønnede af Smerte — det var tvivlsomt, om han kunde leve. Ja den tilføjede, at Venus og hele hendes Familie var ved at komme i Miskredit, for Amor tilbragte hele sin Tid med en Elskerinde oppe i Bjergene, og hun selv var altid paa Farten med Oceanus, og Følgen var, at der ikke længere fandtes nogen Glæde, Ynde og Finhed paa Jorden, men alt var blevet plumpt, bondsk og uhyggeligt. Gode Ægteskaber, trofaste Venskaber, barnlig Kærlighed var forsvundet, man saa kun Udsvævelser og raa Last.

Saavidt Maagen. Den nyfigne og sladdervorne Fugl skammede sig ikke engang for at smæde Kærlighedsgudens Navn.

»Naa min rare Søn har en Elskerinde!« raabte Venus opbragt. »Du er en god Fugl, og den eneste, hvis Tjeneste jeg kan stole paa — fortæl mig, hvem det Pigebarn er, der har forført min uskyldige Dreng, som endnu næppe har faaet Dun paa Hagen! Er det en Nymfe? eller en Hora? eller en af Muserne? eller maaske en af mine egne Terner, Gratierne?«

»Det ved jeg ikke,« sagde den evigt skræppende Fugl. »Men jeg tror nok, at Pigen hedder Psyche, og at han er meget forelsket.«

»Hvad for noget, er det hende!« raabte Venus forbitret. »Har han forelsket sig i Psyche, der vover at rivalisere med mig i Skønhed, og som misbruger mit Navn? Og mig anser han maaske for en Koblerske, der har sat ham i Forbindelse med Tøsen!«

Uden at tøve steg Venus op af Havet og begav sig til sit gyldne Kammer, og allerede i Døren raabte hun højt til Sønnen:

»Er det anstændigt, sømmer det sig for din Afstamning og Stilling, at du ikke regner din Moders Befalinger for det Støv, du træder paa, men indlader dig i forsmædeligt Kæresteri med min argeste Fjende! Saadan en skægløs og umoden Dreng hengiver sig til Utugt og vil gøre mig til Bedstemoder! Du er maaske saa fræk, din afskyelige Forfører, fordi du stoler paa, at jeg er blevet for gammel til at faa en anden Søn end dig. Men der maa du tro om, for jeg skal faa en meget bedre Søn end dig! Ja, for rigtigt at skamme dig ud vil jeg tage en af mine Slaver i Barns Sted og skænke ham dine Vinger og din Flamme, din Bue og dine Pile. Det var ikke til den Brug, du gør af dem, at jeg forærede dem til dig — du har nemlig arvet det hele fra mig, din Fader har ikke givet dig noget!

Lige fra din spædeste Barndom har du været en Døgenigt. Du havde ikke Spor Respekt for dem, der var ældre end dig, men drev dit Spil med dem, ikke engang din egen Moder skaanede du, men traf mig tit og ofte med dine Pile. Du foragtede mig og troede, at du kunde byde en værgeløs Enke alt. Og du var ikke engang bange for din tapre, uovervindelige Stedfader, Krigsguden selv. Nej for at ærgre og haane mig har du ført ham sammen med Pigebørn.

Men jeg skal sørge for, at du skal komme til at fortryde dine Kunster, og dit Maskepi med Psyche skal komme dig dyrt at staa.

Vidste jeg blot, hvordan jeg skal hævne mig. Han har holdt

mig offentligt for Nar — hvordan skal jeg faa tugtet denne Lømmel? Skal jeg søge Raad hos min Fjende *Askese?* Hos hende, som jeg saa ofte har fornærmet for denne liderlige Knægts Skyld! Jeg hader at tale med det grove og mugne Fruentimmer. Men Hævnen er sød og kan ikke købes for dyrt. Hun er den eneste, der kan hjælpe mig. Lad hende straffe ham strengt, lad hende tømme hans Kogger, tage hans Pile fra ham, ødelægge hans Bue og slukke hans Fakkel! Han skal ogsaa korporligt faa hendes Straf at smage. Jeg vil ikke slaa mig til Taals, før hun har klippet hans Haar af, som jeg saa ofte har gennemflettet med Guldbaand, og har berøvet ham hans Vinger, som jeg saa ofte, naar han sad paa mit Skød, har stænket med Nektar.«

Fuld af Raseri styrtede Venus ud af sit Palads, og med det samme mødte hun Juno og Ceres, der undrede sig over hendes forstyrrede Udseende og spurgte, hvorfor hun dog satte saa mørk en Mine op og tilslørede sine straalende Øjne med Mismod og Vrede.

»I kommer lige i det rette Øjeblik til at trøste mig,« svarede Venus, »for mit Hjerte er optændt af Harme. Først og fremmest vil jeg bede jer om at opspore denne Psyche, der flakker om, jeg ved ikke hvor. I har jo nok hørt de skændige Rygter, der gaar om hende og mit Hus.«

Gudinderne, der vidste udmærket god Besked med, hvad der var hændt, prøvede at dæmpe hendes Vrede:

»Hvad har din Søn egentlig gjort sig skyldig i,« sagde de, »siden du er saa vred paa ham, fordi han er gaaet hen og har forelsket sig? Er det da en Forbrydelse, at han gerne smiler til en køn Pige? Ved du ikke, at han er en Mand og en ung Mand? Eller tror du, han stadig er et Barn, fordi han ser saa ung ud? Du er Moder og du har et forstaaende Hjerte — er det rigtigt af dig saa nysgerrigt at udspejde hans smaa Elskovseventyr? Naar du dadler hans Kæresterier, saa er det jo din egen Kunst og din

egen Lyst, du ønsker at straffe hos din smukke Søn! Er der nogen Gud, er der noget Menneske, der kan finde det ret og rimeligt, at du udsaar Begær overalt, men lukker Kærligheden ude af dit eget Hus?«

Saadan prøvede Gudinderne at forsvare og undskylde Amor, skønt han ikke var til Stede, for de var ikke saa lidt bange for hans Pile.

Venus følte sig krænket over, at de ikke tog den Fornærmelse, der var tilføjet hende, mere alvorligt, sagde hurtigt Farvel og skyndte sig tilbage til Havet.

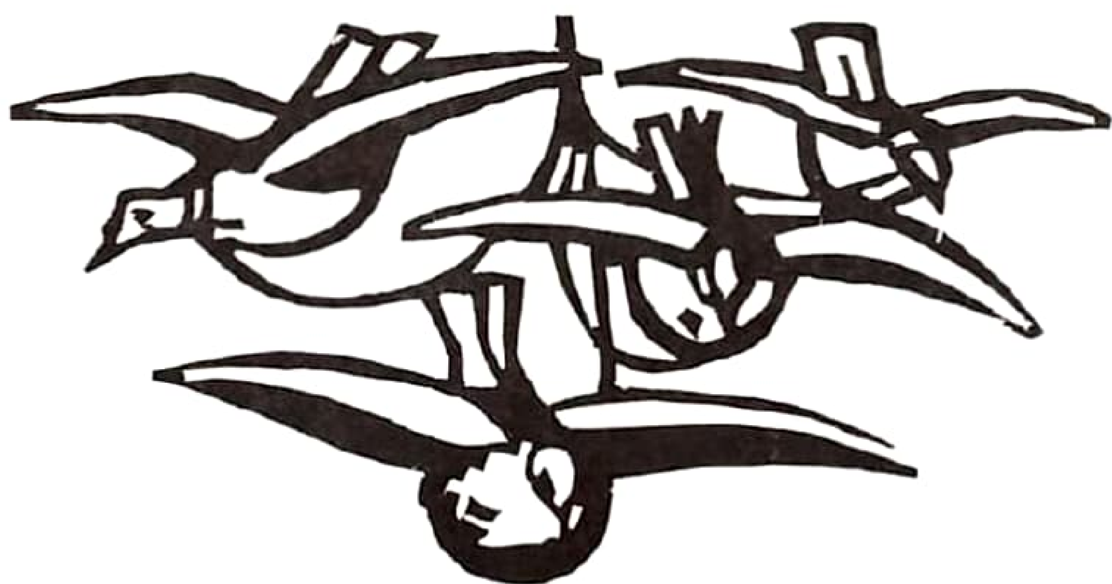
APULEIUS: DET GYLDNE ÆSEL

Apuleius, der fødtes år 125 i Algier, var en indviet i Isismysterierne. Han har ikke skrevet sit Gyldne Æsel for at more publikum med nogle pikante kærlighedshistorier; nok er bogen farverig, og får man ikke andet ud af den har man i hvert fald ikke kedet sig, men som det er tradition i den græske visdomslære ligger der en dybere betydning bag historien.

Den unge Lucius kommer til en by der er berygtet for sine hekse. Foruden at have smag for smukke piger er han vild efter at lære trolddomskunst. Det lykkes ham gennem tjenestepigen Fotis, som han har et kærlighedsforhold til, at få fat i noget heksesalve hvormed han håber at kunne forvandle sig til en ugle. Men ak, det er den forkerte salve - Lucius forvandles til et æsel, og uden at få lejlighed til at ophæve forvandlingen bliver han samme nat stjålet af en røverbande, hvis pakæsel han nu bliver. Det næste han oplever er en række overfald, snyderier, bedragerier, utroskab og brutalitet, der fylder ham med længsel efter at komme ud af nederdrægtigheden. Lucius forvandling til et æsel er et billede på sjælens fald ned i menneskeverdenen, hvor den må bære byrderne af sansernes og lidenskabernes resultater. Det ender med at han flygter fra denne verden, der er skildret som et cirkus, og bliver modtaget i sit åndelige hjem, hvor han gennem mysterie-indvielsen forvandles tilbage og kommer til at leve som en sjæl igen.

VISDOMS BØGERNE
Sankt Ansgars Forlag

ISBN 87-875-0535-5

SJETTE BOG

Imidlertid flakkede Psyche omkring og ledte Dag og Nat efter sin Mand. Hun haabede at omstemme ham, ikke ved kærlige Kærtegn men ved ydre Bønner. Pludselig fik hun Øje paa et Tempel, der stod paa Toppen af et højt Bjerg, og raabte:

»Hvem ved, om min Mand og Herre ikke bor her!«

Hun var meget udmattet, men Haab og Længsel holdt hende oppe. Da hun nærmede sig Templet saa hun en Mængde Hvedeaks, der laa i Dynger eller var flettet i Kranse og blandet med Bygaks. Hun saa ogsaa Segle og alle mulige andre Høstredskaber ligge spredt uordentligt rundt omkring, saadan som Bønderne plejer at slænge dem fra sig i Middagsheden.

Psyche begyndte straks at bringe alle Tingene i Orden, for hun vilde ikke forsømme at vise nogen Guddom sin Ærefrygt, men erhverve sig alles Naade og Medlidenhed.

Hun var helt optaget af sit flittige Arbejde, da Ceres kom ud og sagde til hende:

»Ak, du stakkels Psyche! hele Jorden over er Venus paa Spor efter dig og tænker kun paa at tage Hævn over dig og straffe dig paa det strengeste. Og du tager dig saa pænt af mine Sager og tænker ikke det mindste paa din egen Frelse!«

Psyche kastede sig ned for hendes Fødder, vædede hendes Fodspor med en Strøm af Taarer, mens hendes Lokker aftørrede Jorden, og bad hende med mange Bønner om hendes Beskyttelse:

»O store og hellige Gudinde, ved din frugtbringende højre Haand, ved de glade Høstfester, ved de hemmelighedsfulde, hellige Kurve, ved din flyvende, med Drager forspændte Vogn, ved det frugtbare Siciliens Jord, ved din Datter Proserpinas Nedstigning til Underverdenen og hendes Atterkomst til Dagens Lys og ved alt andet, som er skjult under Tavsheds Dække i Templet i Eleusis — forbarm dig over din Tjenerinde Psyche og lad mig skjule mig nogle Dage under disse Kornneg, indtil den store Gudindes Vrede har lagt sig, eller i det mindste til jeg har samlet lidt Kræfter — jeg har vandret saa langt omkring!«

»Jeg er rørt over dine Bønner og Taarer,« sagde Gudinden, »og jeg vil gerne komme dig til Hjælp. Men hvis jeg giver dig Lov til at skjule dig her, saa vilde jeg blive Uvenner med Venus, der er min nære Slægtning og gamle Ven og for Resten en udmærket Dame. Forlad altsaa mit Tempel og vær glad til, at jeg ikke beholder dig her som min Fange.«

Saadan saa Psyche sit Haab skuffet og dobbelt bedrøvet gaar hun tilbage den Vej, hun er kommet.

Da faar hun i det fjerne Øje paa en mærkelig Tempelbygning, der stod i en Dal ved en Skov, gennem hvis skyggefulde Træer Solens Lys spillede. Hun vilde ikke lade noget uforsøgt, der maaske kunde lede hende til Maalet, og hun var rede til at bede enhver Gud om hans Barmhjertighed, og derfor gik hun til den hellige Hal.

Paa Træernes Grene og paa Søjlerne hang kostbare Gaver og

guldstukne Tæpper, hvori Gudinden Junos Navn var indsyet ledsaget af Taksigelser. Psyche bøjede Knæ og omslyngede Alteret, der var varmt endnu, med sine Arme:

»O du Jupiters Søster og Gemalinde,« bad hun med grædende Taarer, »du som tilbedes i de urgamle Templer paa Samos, hvis Berømmelse alene skyldes, at den har set dig fødes og har hørt din barnlige Graad — du som æres i den højtragende og lykkelige By Carthago som Jomfruen, der kører op til Himlen i en Vogn forspændt med Løver — du, der troner nær ved Floden Inachus' Bred som Herskerinde over Argivernes berømte Borg, Tordnerens Hustru og Gudindernes Dronning: hele den østlige Del af Jorden ærer dig som Zygia, Ægteskabets Gudinde, Vesten kalder dig Lucina, den der staar de fødende bi, men jeg beder dig i min svare Nød være min *Juno Frelseren!* Befri mig for den frygtelige Fare, der truer mig! Red mig, der er træt af saa mange Sorger og saa lang en Vandring! Jeg ved jo, at du aldrig nægter en Kvinde, der er med Barn og i Fare, din Hjælp.«

Juno hørte Psyches Bønner og viste sig for hende i al sin guddommelige Majestæt:

»Ja, Psyche,« sagde hun, »jeg vilde gerne hjælpe dig, men desværre — Venus er min Svigerdatter, og jeg har altid elsket hende som mit eget Barn. For Resten forbyder Loven, at man mod deres Herres Vilje tager flygtede Slaver under sin Beskyttelse.«

Ved dette nye Skibbrud mistede Psyche alt Haab om at genfinde sin Mand og fortvivlet sagde hun til sig selv:

— Hvor skal jeg vende mig hen, naar selv Gudinderne ikke kan hjælpe mig, saa gerne de vil! Hvorhen skal jeg rette mine Skridt, omgivet som jeg er af Farer til alle Sider? Der findes ikke det Tag eller det Mørke, der kan skjule mig for Venus' Blik!

Fat Mod, Psyche, og opgiv dit nytteløse Haab! Overgiv dig frivilligt til Gudinden! Maaske kan din Ydmyghed — hvis den ikke kommer for silde — mildne hendes Vrede. Jeg kan jo heller

ikke vide, om han, som jeg saa længe har ledt efter, maaske opholder sig i sin Moders Hus!

Saadan havde Psyche da besluttet at overgive sig og gaa en usikker Skæbne eller snarere sin Undergang i Møde, og hun begyndte at overtænke, hvordan hun skulde anraabe og prøve at røre Gudinden.

Venus var blevet træt af at lede efter Psyche og begav sig tilbage til Himlen. Hun lod spænde for sin Vogn, som Vulcan havde lavet med stor Kunstfærdighed og givet hende i Bryllupsgave. Saa fint var Vulcans Arbejde, at det Guld, som Filen havde skrællet bort, kun havde forøget dens Værdi. En Mængde Duer boede udenfor Venus' Palads, og fire snehvide Duer fløj frem og bøjede deres regnbuefarvede Halse under det ædelstensfunklende Aag. Saa snart Venus var steget ind, fløj de muntert i Vejret. Bagefter Vognen sværmede en Flok kvidrende Spurve, og Sangfugle forkyndte med honningsød Sang Venus' Ankomst. Skyerne veg til Side, Himlen aabnede sig for sin Datter, den høje Æther modtog hende med Fryd. Hendes Følge af Fugle frygtede hverken Ørnene eller de graadige Høge.

Venus gik straks hen til Jupiters kongelige Slot og krævede med stolt Mine, at Gudens Herold Mercur skulde stilles til hendes Raadighed, hun havde Brug for ham i en vigtig Sag. Jupiter tilnikkede hende et Ja med sine sorteblaa Øjenbryn.

Jublende gaar Venus bort sammen med Mercur og undervejs underretter hun ham om sin Vilje:

»Du ved, min arkadiske Broder, at din Søster Venus aldrig foretager sig noget uden din Hjælp, og du ved sikkert ogsaa, hvor længe jeg forgæves har ledt efter en vis bortløben Pige. Nu er der ikke andet tilbage at gøre end at du offentlig udraaber en Belønning for enhver, der bringer hende tilbage. Skynd dig at udføre mit Ærinde og meddel hendes Signalement, saa ingen kan undskylde sig med Uvidenhed, hvis han har gjort sig skyldig i den Forbrydelse at holde hende skjult.«

Hun gav ham straks et Blad, der indeholdt Psyches Navn og andre Kendetegn, og dermed vendte hun tilbage til sit Hjem.

I alle Lande forkyndte Mercur, at enhver, der kunde give Oplysninger om, hvor den flygtede Kongedatter Psyche holdt sig skjult, skulde indfinde sig ved Maalstøtterne paa Rendebanen og henvende sig til ham. Som Ducør vilde han faa syv søde Kys af Venus selv og et endnu sødere Tungekys.

De dødelige kappedes om at opnaa saa stor en Ducør, og det slog Hovedet paa Sømmet for Psyche: hun tøvede ikke længere med at udføre sin Plan. Hun nærmede sig allerede Venus' Palads, saa fik *Vaneelskov*, en af Gudindens Terner, Øje paa hende og raabte:

»Er det endelig gaaet op for dig, din skidt Tøs, at du har en Frue, du skal tjene? Du er ikke lidt fræk! Nu vil du maaske ovenikøbet lade, som om du ikke ved noget om alt det Besvær, vi har haft med at lede efter dig? Jeg er glad ved, at du er faldet i mine Hænder, det er det samme som at falde i Kløerne paa Døden selv. Du skal snart faa Straffen for din Trodsighed at føle.«

Hun greb Psyche i Haaret og trak hende ind i Paladset til Venus.

Venus vrinskede af skadefro Latter, rystede paa Hovedet af Arrigskab og kradsede sig bag højre Øre, hvor Hævnfølelsen har sit Sæde:

»Naa, gør du endelig din Svigermoder den Ære at aflægge hende en Visit! Eller vil du maaske se til din Mand, som ligger syg af det Saar, du er Skyld i? Du kan være ganske rolig — jeg skal tage imod dig som en god Svigermoder. Hvor er mine Terner *Kummer* og *Sorg?*«

De kom, og hun overgav Psyche til dem, for at de skulde plage og pine hende. De piskede hende med Svøber og martrede hende med andre Torturredskaber. Saa bragte de hende tilbage til Venus, der lo igen:

»Se engang til hende! Hun tror, hun kan vække Medlidenhed med sin tykke Mave, som hun har skaffet sig ved at spille Luder!

Det var en køn en, hvis jeg i min mest blomstrende Alder skulde kaldes Bedstemoder til en Søn af den simple Tøs. Men det kan der heller ikke blive Tale om: Ægteskabet var en Mesalliance, det fandt Sted paa Landet uden Vidner og uden Forældrenes Samtykke — det er altsaa ugyldigt og Barnet uægte, hvis vi da giver det Lov til at komme til Verden.«

Og Venus kastede sig over hende, rykkede hende i Haaret, rev hendes Tøj i Stykker og slog hende i Ansigtet. Hun tog en Mængde Hvede, Byg, Hirse, Valmue, Linser og Bønner og blandede det sammen i en Dynge:

»Se der!« sagde hun. »Du er saa vanskabt, at du kun kan have Haab om at finde Naade for en Mands Øjne ved at vise den yderste Flid og Paapasselighed. Lad mig saa se, hvad du dur til! Skil alle disse Frø og Kærner ad og læg dem i Dynger hver for sig, men lad det være gjort færdigt, inden det bliver mørkt.«

Dermed pegede hun paa den store Dynge og begav sig til en stor Bryllupsfest, der fandt Sted samme Dag.

Psyche begyndte ikke paa Arbejdet, hun vidste, det var umuligt at gøre det. Hun var helt lamslaaet af Gudindens utrolige Befaling og stirrede dumt paa den vældige, sammenrodede Dynge.

Men en lille Myre, der var til Stede, fattede Medlidenhed med hende og ynkedes over, at et saa urimeligt Arbejde blev paalagt hende, der var gift med saa mægtig en Gud. Den fandt Venus' Grusomhed afskyelig og gav sig til at løbe rundt og samle alle Nabolagets Myrer.

»I den alternærende Moders hurtige Børn!« sagde den til sine Kammerater. »Hav Medlidenhed med denne stakkels Pige, der er gift med Amor, og som befinder sig i stor Fare. Lad os hjælpe hende af alle vore Kræfter.«

Straks strømmede det seksbenede Folk til fra alle Sider, adskilte Korn og Frø hver efter sin Slags og skyndte sig bort, lige saa hurtigt de var kommet.

Henimod Midnat kom Venus tilbage, beskænket af Vin, duftende af Balsam og smykket med Kranse af Roser. Hun blev ikke saa lidt forbavset, da hun saa, at Psyche havde løst den umulige Opgave.

»Din slemme Tøs!« raabte hun, »det er ikke dit Værk, det har han gjort, som du til din og hans egen Ulykke har forstaaet at indsmigre dig hos!«

Saa kastede hun en Brødskorpe til hende og gik i Seng.

Imidlertid laa Amor indelukket i et Værelse inderst i Slottet, for at han ikke skulde forværre Saaret ved at begynde paa nye Elskovseventyr og ikke skulde komme til at tale med Psyche. Skønt de var under samme Tag tilbragte de to elskende en sørgelig Nat. Men da Morgenrøden viste sig paa Himlen, kaldte Venus paa Psyche og sagde:

»Ser du den Skov, der strækker sig langs med Floden, hvis Kilder udspringer paa Bjerget i Nærheden? Der græsser de fede Faar med det gyldne Skind. De er ubevogtede. Gaa straks derhen og bring mig en Tot af deres kostbare Uld.«

Psyche rejste sig villigt — dog ikke for at udføre Venus' Befaling, men for at kaste sig paa Hovedet i Floden for at faa en Ende paa sine Sorger. Men det grønne Siv, der altid er svangert med sød Musik, begyndte sagte susende at tale, som om det var inspireret af en Guddoms Aandepust:

»O Psyche, du der plages med saa strengt Arbejde, besmit ikke mine hellige Bølger ved et saa ynkværdigt Selvmord, og tag dig ogsaa i Agt for at gaa hen til de forfærdelige, vilde Faar. Naar Solen brænder, er det ligesom de laaner dens Hede og bliver helt rasende. De angriber alt levende med deres spidse Horn, stenhaarde Pander og giftige Bid. Men naar Middagsheden er ovre og Flokken kommer og køler sig i Brisen fra Floden, kan du skjule dig her hos mig under den store Platan, der drikker af Vandet lige som jeg, og naar saa Faarenes Raseri har lagt sig, kan du gaa

ind i Skoven, og der kan du plukke de Totter af den gyldne Uld, der er blevet hængende paa Buskenes Grene.«

Saadan talte det rare, velsignede Siv og gav Psyche et Raad, der kunde frelse hende ud af den yderste Fare. Med hele Forklædet fuldt af den gyldne Uld gik hun tilbage til Paladset. Men saa farligt dette andet Arbejde havde været, lod Gudinden sig dog ikke formilde, men sagde med rynkede Bryn og et bittert Smil:

»Jeg ved nok, at du ikke selv har været Mester for at samle Ulden! Men nu skal jeg for Alvor prøve dit ukuelige Mod og din enestaaende Klogskab. Ser du den Klippe, der rager ud fra Bjergets Top? Ud fra Klippehulen flyder en dunkel Kildes sorte Vande, der samler sig nede i Dalen og oversvømmer de stygiske Sumpe og faar Cocytus' hult brusende Strøm til at svulme. Bring mig en Krukke af det iskolde Vand fra Kildens Udspring!«

Dermed rakte hun Psyche en Krukke af Krystal og truede hende med den forfærdeligste Straf, hvis hun ikke gjorde, som hun havde faaet Besked om.

Psyche skyndte sig op paa Bjerget, ikke saa meget i den Hensigt at hente Vandet, men snarere for at faa gjort en Ende paa sit ynkværdige Liv. Og da hun var kommet op paa Toppen, saa hun hvor farligt og uigennemførligt hendes Ærinde var. Klippen var uhyre høj og saa stejl og slibrig, at det var umuligt at bestige den og ud af dens Svælg strømmede de frygtelige Vande skummende gennem en snæver Rende ned i den mørke Klippekløft og styrtede sig ned i Dalen. Til begge Sider saa hun store Drager krybe omkring og strække deres lange Halse ud af Klippehulerne. Det var Kildens Vogtere, hvis Øjne aldrig lukkede sig i, skønt man skulde synes Floden nok kunde beskytte sig selv med sit uafladelige Raab:

»Bort med dig! Hvad skal du? Bort med dig! Hvad skal du? Flygt eller dø! Flygt eller dø!«

Psyche stod som forstenet ved at se, hvor umuligt det var at udføre Venus' Befaling. Saa stor og uundgaaelig var den Fare, der truede hende, at hun ikke engang kunde græde en lindrende Taare. Men Psyches uforskyldte Nød undgik ikke Forsynets vagtsomme Øje, og Jupiters kongelige Fugl Ørnen svævede paa udspilede Vinger ned fra sine himmelhøje Baner og flyver tæt hen foran Psyches Ansigt. Den huskede, hvordan Amor engang hjalp den med at føre Ganymedes op til Jupiter, og nu vil den hjælpe Gudens Hustru til Gengæld.

»O du enfoldige og uerfarne Psyche!« sagde Ørnen, »har du virkelig tænkt dig, at du kan hente blot en Draabe af dette skrækkelige Vand? Nej, vær vis paa, at du aldrig vil være i Stand til at komme hen til det. Ved du ikke, at Guderne og selv Jupiter undgaar at nævne de stygiske Vande og sværger ved dem, ligesom I sværger ved Guderne! Men giv mig Krukken!«

Straks tog Ørnen den, og fløj med baskende Vingeslag forbi Dragernes glubende Gab og trebroddede Tunger. Den fyldte Krukken, og Floden lod den slippe uskadt bort, fordi Ørnen sagde, at den handlede efter Venus' Befaling.

Psyche var glad og tog den fyldte Krukke og skyndte sig med den til Venus. Men den grusomme Gudinde lod sig heller ikke nu formilde, hun var endnu mere forbitret end før og sagde med et ondt Smil:

»Man skulde næsten tro, du er en Heks, saa hurtigt du adlyder mine Befalinger. Men der er en Ting endnu, du skal gøre, min lille Ven. Tag denne Daase og gaa til Underverdenen og til Orcus' skumle Hus. Giv Daasen til Proserpina og bed hende sende mig en Smule af sin Skønhed, blot saa meget, som jeg behøver for en Dag. Du kan sige, at jeg har brugt min egen op ved at passe min syge Søn. Men skynd dig tilbage, for jeg skal bruge Sminken til mit Toilette, før jeg møder i Gudernes Raad.«

Nu forstod stakkels Psyche, at alle gode Raad var ude — hvor-

dan skulde hun paa sine Fødder kunne stige ned til Underverdenen og de dødes Boliger?

Hun tøvede ikke, men gik op i et højt Taarn for at styrte sig ud — det var i alt Fald den lige og nemmeste Vej til Dødsriget. Men pludseligt begyndte Taarnet at tale og sagde:

»Stakkels Psyche! hvorfor vil du tage Livet af dig? Hvorfor vil du saa overilet lade dig slaa ned af den nye Fare, der truer dig? Har din Sjæl først skilt sig fra dit Legeme, saa kommer du ganske vist til Underverdenen, men du kommer aldrig tilbage igen. Hør hvad jeg vil sige dig!

Ikke langt herfra ligger Sparta, Achaias vidtberømte By. Derhen skal du gaa og spørge om Vej til Forbjerget Taenarus, der ligger i en øde Egn ikke langt fra Staden. Dér vil du finde en Hule — det er Plutos Aandehul. Gaar du ind gennem de gabende Porte, fører Vejen dig lige ned til Mørkets Rige. Men tomhændet gaar det ikke an at betræde Underverdenen — du skal tage en Honningkage i hver Haand og to Skillemønter i Munden.

Naar du er kommet et godt Stykke frem, vil du faa Øje paa et halt Æsel, belæsset med Brænde, og en Æseldriver, der ogsaa er halt. Han vil bede dig samle nogle Bræddestykker op, der er faldet ned paa Vejen, men du skal gaa forbi uden at tage Notits af ham eller sige et Ord.

Lidt efter kommer du til Dødsfloden, hvor Charon er Færgemand. Han kræver Færgepengene forud, inden han færger de døde over til den anden Bred i sin skrøbelige Baad. Deraf kan du se, at Pengebegærligheden ogsaa regerer de dødes Rige — hverken Charon eller Pluto gør noget for ingenting. Skal en fattig Mand til at dø, maa han sørge for at have Rejsepenge, og hvis han ikke har Pengene parat i sin højre Haand, finder man sig ikke i, at han opgiver Aanden.

Giv altsaa den snavsede Olding en af de Skillinger, du har med dig, men han skal tage den ud af din Mund med sin egen Haand.

Naar du saa er i Færd med at sætte over den dovne Pøl, faar du Øje paa en gammel Mand, der kommer svømmende efter jer og løfter sine Skyggehænder i Vejret for at bede dig om at trække ham ind i Baaden. Men lad dig ikke røre af hans Jammerskrig, for det er ikke tilladt at komme ham til Hjælp.

Ovre paa den anden Bred, vil du møde nogle gamle Koner, der er i Færd med at væve, og som vil bede dig hjælpe dem. Men vogt dig for at gøre dem til Vilje, for alt dette og meget mere er Fælder, som Venus stiller, for at faa dig til at slippe Honningkagerne. Og du maa endelig ikke tro, at det ikke gør saa meget med disse Kager: hvis du mister en af dem, kan du være vis paa aldrig at vende tilbage til Jorden.

Udenfor Indgangen til Proserpinas' Slot ligger der en stor Hund med tre Hoveder, et skrækkeligt Uhyre, der ustandseligt bjæffer ad de døde, der vil træde ind, og indjager dem den største Skræk, skønt han ikke kan gøre dem noget. Dag og Nat vogter han det øde Palads. Kaster du den ene Honningkage til Hunden, saa slipper du helskindet ind i Slottet.

Proserpina vil tage vel imod dig, byde dig en blød Hynde at sidde paa og et lækkert Maaltid, men du skal tage Plads paa Gulvet og ikke bede om andet end et Stykke groft Brød. Saa skal du sige hende dit Ærinde, og naar du har faaet Daasen fyldt, skal du tage Afsked. Helvedhunden skal du give den anden Honningkage og Færgemanden den Skilling, du har tilbage. Saa bliver du sat over Floden og kommer ad samme Vej, som du steg ned, tilbage til Jorden og Stjernernes himmelske Mylder.

Men een Ting er der, som du først og fremmest skal tage dig i Vare for: vogt dig vel for at aabne Daasen og undersøge dens Skat af guddommelig Skønhed!«

Saadan talte og profeterede det vidtskuende Taarn. Psyche tøvede ikke, hun skaffede sig Honningkager og Skillemønter og tog den direkte Vej til Taenarus og derfra til Underverdenen. Hun gik uden

at sige et Ord forbi den halte Æselsdriver, hun betalte sin Skilling i Færgeløn, hun brød sig ikke om den gamle Dødning i Floden eller om Væverskernes lumske Bønner, og hun fik den rasende Helvedhund beroliget ved at kaste en Honningkage i dens Gab.

Hun kom til Proserpinas Slot, og hun vilde ikke sidde paa den bløde Hynde eller spise den lækre Mad, men satte sig ved Gudindens Fødder og nøjedes med en Skive Rugbrød. Hun overbragte Venus' Bøn, Sminkedaasen blev hemmeligt fyldt og hun tog Afsked. Igen stoppede hun Gabet paa Helvedhunden med Honningkage og betalte Charon med en Skilling.

Meget lettere til Sinds stiger hun op fra Underverdenen og tilbeder med Ærefrygt Dagens klare Lys. Saa travlt hun havde med at gøre sit Ærinde færdigt, kan hun dog ikke bekæmpe den Nysgerrighed, der besætter hendes Sind.

»Jeg er et godt Fæ,« siger hun til sig selv. »Her har jeg en Daase med guddommelig Skønhed, og saa tager jeg ikke lidt af den for at sminke mit Ansigt og gøre mig dejlig i min elskedes Øjne.«

Hun aabnede Daasen.

Der var ikke noget i den og ingen Skønhed — intet uden en dødelig Søvn, og saa snart Laaget var lettet, sivede den ind i alle hendes Lemmer og indhyllede hende som en tæt Taage. Som et Lig segnede hun bevidstløs om paa Stedet, hvor hun stod.

Men Amors Saar var nu lægt, og han kunde ikke længere undvære sin Psyche. Han listede sig ud af et Vindu i det Værelse, han var indelukket i, og fløj med nyvakt Kraft i Vingen hurtigere end nogensinde hen til det Sted, hvor hans elskede laa.

Omhyggeligt tørrede han Dødssøvnen af hende og puttede den ned i Daasen. Derpaa vækkede han hende med Spidsen af en uskadelig Pil.

»Nu havde du nær igen styrtet dig i Ulykke ved din Nysgerrighed, du slemme Pige!« sagde han. »Skynd dig nu og udret dit Ærinde hos min Moder, saa skal jeg nok tage mig af Resten!«

Og han fløj atter op i Luften paa lette Vinger, og Psyche bragte Proserpinas Gave til Venus.

Amor havde aldrig været saa forelsket i Psyche som nu, og han var bange for sin Moders uventede Strenghed. Derfor greb han, som han plejede, til List. Han fløj op til Jupiter og forklarede ham med mange Bønner hele sin Sag. Jupiter kyssede og omfavnede ham ømt:

»Ja, ja, min Hr. Søn,« sagde han, »det kan jo ikke nægtes, at du langtfra altid har vist mig den Ære og Respekt, som alle Guder er blevet enige om at vise mig. Du har nok glemt, at det er mig, der giver Naturlovene og bestemmer Stjernernes skiftende Gang. Gang paa Gang har du saaret mit Hjerte med jordisk Vellyst og forledt mig til at forbryde mig mod alle Love, ja selv mod Augustus' Lov om Ægteskabsbrud. Du har næsten ødelagt mit gode Navn og Rygte og faaet mig til at omskabe min ophøjede Skikkelse, saa jeg har forvandlet mig til en Drage, til flammende Ild, til forskellige vilde Dyr, til en Svane eller en Tyr.

Men naar jeg tænker paa min guddommelige Sindsro og paa, at jeg har opfostret dig med disse mine egne Hænder, saa maa jeg vel rette mig efter dit Ønske.

Jeg gør dig blot opmærksom paa, at Rivaler maa du selv tage dig i Agt for. Og til Gengæld for, hvad jeg gør for dig, maa du love mig, at hvis der i Øjeblikket findes en Pige paa Jorden, der er skønnere end alle andre, saa skal du give mig hende!«

Hermed befalede han Mercur at kalde alle Guderne sammen til Møde, og hvis en af dem udeblev, skulde han erlægge en Bøde paa ti tusind Sestertier. Denne Trusel gjorde Guderne saa forskrækkede, at Mødesalen hurtigt blev fuld, og Jupiter talte til dem fra sin høje Trone:

»Alle I Guder, der er indregistrerede af Muserne, I kender sikkert allesammen denne unge Gud Amor, som jeg selv med egne Hænder har opfostret. Jeg har besluttet mig til at lægge en Tømme

paa hans Ungdoms flammende Lidenskab. Han er tilstrækkeligt bekendt alle Vegne for de Udskejelser og Skandaler, han har været Ophavsmand til, og det er paa højeste Tid, at vi faar ham gift. Han har valgt sig en Pige og taget hendes Jomfrudom: lad ham beholde hende og altid glæde sig ved Psyches Omfavnelser! — Og du, mit Barn,« vendte han sig til Venus, »skal ikke være bange for, at han skal gøre dig Skam ved Mesalliance med en dødelig. Jeg skal straks sørge for, at hans Ægteskab bliver lige og lovligt og helt i Overensstemmelse med Civilretten.«

Umiddelbart i Tilslutning til disse Ord befalede han Mercur at føre Psyche op til Himlen. Han tog Udødelighedens Bæger, fyldt med Ambrosia, og rakte det til Psyche:

»Drik mit Barn, og vær udødelig! Aldrig mere skal Amor forlade dig, og jeres Ægteskab skal vare evigt!«

Nu blev der truffet Forberedelser til en pragtfuld Bryllupsfest. Amor sad i Højsædet med sin kære Psyche paa Skødet, og paa samme Maade sad Jupiter med Juno og alle de andre Guder i en lang Række. Hyrdedrengen Ganymedes var Jupiters Mundskænk, og Bacchus skænkede Nektaren for de andre. Vulcan koger og steger, Horaerne pynter med røde Roser og andre Blomster, Gratierne udspreder Balsam, Muserne synger i Kor og spiller paa Fløjte, og Satyrus og Paniscus, de smaa Skovguder, lader deres Skalmeje lyde. Apollo synger til Citharen, og Venus dansede skønne Danse til den søde Musik.

Saaledes blev Psyche gift med Amor, og da Tiden var inde, nedkom hun med en Datter, som vi kalder *Vellyst*.«

* * *

Saaledes fortalte den gamle fordrukne og forvirrede Kone den fangne Pige. Jeg stod ikke langt borte og beklagede, at jeg ikke havde Griffel og Skrivetavle, saa jeg kunde skrive saa smuk en Historie op.

Snart efter vendte Røverne tilbage belæsset med Bytte og havde

aabenbart haft en haard Kamp. De saarede blev forbundne, og de, der var ved Kræfter, gik for at hente Resten af Byttet, som de havde efterladt i en eller anden Hule. I Hast slugte de lidt Mad og tog mig og min Hest med sig, for at vi kunde bære Byrderne. De drev os foran sig med Stokkeslag, og efter en lang Vandring over Bjerg og gennem Dal kom vi til en stor Hule, hvor de læssede en Masse Pakker paa os. Vi fik ikke Lov til at hvile os et Øjeblik, men blev straks drevet hjemefter i stor Hast, mens de blev ved med at piske løs paa os af al Magt.

Resultatet var, at jeg snublede over en Sten paa Vejen og blev liggende. Skønt mit højre Forben og min venstre Baghov var kommet slemt til Skade, tvang de mig med en Regn af Piskeslag til at rejse mig, og en af dem sagde:

»Hvor længe skal vi blive ved med at føde paa det uduelige Dyr, der nu ovenikøbet er blevet halt?«

»Ja,« sagde den anden, »lige siden vi har faaet det Ulykkedyr ind i Huset, har vi ikke haft andet end Modgang, og jeg tror, det er Æslet, der har bragt Uheldet med sig og er Skyld i, at vi har haft saa mange saarede og lidt saa svære Tab.«

En tredje sagde:

»Saa nødigt det vil, skal det faa Lov til at slæbe sin Oppakning hjem til Hulen, saa styrter jeg det bagefter ned i Afgrunden til Føde for Gribbene.«

Mens mine milde Herrer raadslog om min Skæbne, var vi allerede naaet hjem, for Frygten bevingede mine Skridt.

De læssede vore Byrder af og bekymrede sig ikke videre om os. Ingen tænkte paa at slaa mig ihjel, men heller ingen paa at sørge en Smule for os. De tog sig udelukkende af de saarede og gik saa igen til Hulen, hvor der endnu laa nogle Røverkoster, som de sagde, at vor Dovenskab havde hindret dem i at faa med.

Men jeg kunde ikke glemme Røvernes Trusel om at tage Livet af mig og sagde til mig selv:

— Hvad bliver du staaende for, Lucius, og hvad venter du paa? Ser du ikke de skarpe Klippestykker, der vil knuse hver Knogle i din Krop, inden du naar Afgrundens Bund? — Havde den vidunderlige Heks blot givet mig et Æsels tykke Skind, samtidig med at hun gav mig et Æsels Udseende, men mit Skind er lige saa følsomt og sart som en Igles! — Nu er Røverne væk, og du har en glimrende Lejlighed til at flygte. Du er da ikke bange for den gamle Kælling, der er sat til at passe paa dig? Hun er jo mere død end levende, og du kan gøre det af med hende blot ved at give hende et eneste Spark med din halte Hov. Men hvor skal jeg flygte hen? Hvor skal jeg finde et Sted at være? Aa jeg er jo dum som et Æsel! Naturligvis vil alle vejfarende være glade ved at tage sig af mig. De kan jo bruge mig til Ridedyr.

Som tænkt, saa gjort! Jeg rev den Rem over, der bandt mig, og galopperede væk, alt hvad jeg orkede.

Men jeg undslap ikke den gamle Kællings Glenteøjne. Da hun saa, jeg var løs, løb hun efter mig, og med større Mod, end Kvinder i hendes Alder plejer at have, greb hun mig ved Tøjlen og prøvede paa at trække mig hjem. Jeg tænkte paa det grusomme Endeligt, der ventede mig, hvis Røverne fik fat i mig, og uden mindste Medlidenhed gav jeg hende et Spark med mine Baghove og strakte hende til Jorden.

Hun slap ikke Tømmen og lod sig trække et Stykke med hen ad Jorden, mens hun vrælede af fuld Hals og raabte om Hjælp. Men ingen hørte hendes Skrig uden den fangne Adelsfrøken, der kom ud af Hulen for at se, hvad der var paa Færde. Og nu fik hun et Syn at se, der ikke stod tilbage for dengang Dirce blev bundet med sit Haar til en vild Okse og dræbt!

Pigen var imidlertid ikke bange af sig, med sandt Mandsmod vred hun Tømmen ud af den gamles Haand, snakkede godt for mig og fik mig til at staa stille, svang sig op paa min Ryg og satte mig i Gang.

Jeg løb af Sted, Tanken om alle de Prygl, jeg havde faaet, drev mig fremad, og jeg vilde ogsaa gerne gøre mit til at redde Pigen. Jeg fløj af Sted som en ædel Hest og svarede paa hendes søde og tilskyndende Ord med en Brægen. Under Paaskud af, at jeg vilde klø min Ryg, drejede jeg Hovedet om og kyssede min Rytterskes nydelige Fødder.

Hun sukkede af Hjertets Dyb og løftede sit bekymrede Ansigt mod Himlen:

»O I Guder! frels mig af den Fare, jeg svæver i, og du, haarde Skæbne! lad din Vrede hvile! Lad de Lidelser, jeg allerede har gennemgaaet, være dig nok! Og du, lille Æsel, som hjalp mig til at flygte, kan du bære mig fri og frelst til mine Forældre og til min elskede Brudgom, saa skal du se, hvor jeg vil takke og hædre dig, og hvordan jeg skal fede dig op!

Først vil jeg kæmme din Manke og pryde den med mine Ungpigesmykker, Haarlokken i din Pande vil vi flette, og din Hale, der er stiv af Smuds, skal jeg rense, saa den bliver fin og blød. Jeg vil smykke dig med Guldstjerner og Bjælder, og du skal skride frem i Triumftog mellem det jublende Folk. Hver Dag skal jeg bringe dig Mandelkærner og Sukkerbrød i Brystfolden af min Silketunica.

Men du skal ikke blot faa lækker Mad og magelige Dage, der skal ogsaa blive vist dig Hæder! Jeg vil forevige vor Flugt og lade den male i Forsalen til mit Hus, alle skal se Billedet, der vil blive fortalt Eventyr om vore Oplevelser, og vor Historie vil blive optegnet i lærde Skrifter under Titlen: *Prinsessen, der flygtede af Fangenskabet paa et Æsel.*

Du vil blive regnet for et lige saa stort Under som dem vi hører om fra gammel Tid, og nu vi kender dig, vil vi ikke tvivle om, at Phrixus reddede sig fra at drukne ved at svømme gennem Havet paa en Vædder, at Arion brugte et Marsvin til Ridehest og at Europa blev bortført paa Ryggen af en Tyr. Og naar det

i Virkeligheden var Jupiter, der brølede inde i Tyren, kan der vel ogsaa ligge et Menneske eller maaske en Gud gemt inde i mit Æsel.«

Mens Pigen paa min Ryg sukkede og bad, kom vi til en Korsvej. Hun greb straks Tøjlen og vilde styre mig til højre i Retning af Forældrenes Hus, men jeg vidste, at det var den Vej, Røverne var gaaet for at hente Resten af deres Bytte, og strittede imod af alle Kræfter.

— Ulykkelige Pige, tænkte jeg, har du saadan et Hastværk med at styrte dig i Afgrunden? Hvad er det, du vil tvinge mine Ben til at gøre? Vil du da tage Livet af os begge to?

Saadan trak vi hver til sin Side, og imens kom Røverne tilbage belæssede med Bytte og genkendte os paa lang Afstand i Maaneskinnet. De opslog en Haanlatter, og en af dem sagde:

»Hvor skal I hen i saadan en Fart? Er I ikke bange for Nattens Aander og Genfærd? Og du, min Kærnepige, er det dine Forældre du skal paa Besøg hos? Vi skal tage med dig og passe paa, at der ikke tilstøder dig noget, og vise dig Vej!«

En af Røverne tog mig i Tømmen og drejede mig om og gav sig saa til at bearbejde mig med en tyk Knortekæp. Nu jeg gik min snare Død i Møde, kom jeg til at tænke paa min daarlige Hov og begyndte igen at halte og dingle med Hovedet.

»Hvad for noget!« raabte Røveren, »begynder du nu igen at hinke og halte? Dine raadne Skanker løber udmærket, men gaa kan de ikke! Lige før fløj du jo af Sted hurtigere end Vingehesten Pegasus!«

Saadan spøgte han med mig og bankede løs paa mig, lige til vi næsten var kommet til den yderste Forskansning omkring Røverborgen. Og hvad saa vi der? I en høj Cypres hang den gamle Kælling i et Reb, hun havde gjort fast til en Gren.

De skar hende ned og smed hende med Strikken om Halsen ned i den nærmeste Afgrund.

Derpaa lagde de Pigen i Lænker og kastede sig som glubende Rovdyr over det Maaltid, som den stakkels Kone med stor Omhu havde lavet til dem inden sin Død.

Og allerede mens de aad løs, begyndte de at diskutere, hvordan de skulde straffe os og hævne sig paa os. Som det plejer at være i tumultuariske Forsamlinger, var der mange forskellige Meninger. En sagde, at Pigen skulde brændes levende, en anden at hun skulde kastes for de vilde Dyr, en tredje vilde have hende hængt, en fjerde vilde lægge hende paa Pinebænk og lade hende flaa — de var kun enige om een eneste Ting: at dø skulde hun.

Men en af Røverne tiltvang sig Opmærksomhed, og da Larmen havde lagt sig, sagde han ganske roligt:

»Det passer sig ikke for vort Forbund og stemmer ikke med den Mildhed, der besjæler os alle og ikke mindst mig selv, at vi idømmer en haardere Straf, end Forbrydelsen fortjener. Lad os ikke tænke paa vilde Dyr og Galger og Baal og Pinebænk — hun skal i det hele taget ikke slaas ihjel med det samme!

Jeg har et meget bedre Forslag:

»I husker, hvad vi har besluttet om det dovne Æsel, der altid æder mere end det er værd, spiller halt og har hjulpet Pigebarnet til at flygte. Min Mening er, at det skal slaas ned i Morgen, og naar Indvoldene er taget ud af det, syr vi Pigen nøgen ind i Bugen paa det, saa at kun Hovedet stikker udenfor.

Det udstoppede Æsel lægger vi paa en stor Sten i den stegende Solhede.

Paa den Maade kommer de begge to til at lide alle de Straffe, I havde tiltænkt dem:

Æslet bliver slaaet ihjel, som det rigeligt har gjort sig fortjent til. Pigen faar de vilde Dyrs Bid at smage, naar Ormene søndergnaver hendes Krop, og hun faar Ilden at føle, naar Solen brænder paa Æslets Bug. Hun skal lære Galgens Pine at kende, naar Hunde og Gribbe slider hendes Tarme ud. Levende skal hun bo inde

i det døde, stinkende Dyr, hun skal plages af Hunger og Tørst, og hun skal ikke faa Lov til at befri sig for sine Lidelser ved Selvmord, for hun kan ikke faa sine Hænder fri af Æslets Skind.«

Det var et Forslag, der vandt alles Stemmer, og hvad kunde jeg gøre andet, da jeg hørte det med mine lange Ører, end at græde over mig selv, der i Morgen vilde være et Lig?

SYVENDE BOG

Saa snart Dagen brød frem og Solvognen begyndte at skinne, vendte endnu en af Røverne tilbage. Han satte sig i Indgangen til Hulen for at puste ud, og da han havde faaet Vejret, sagde han:

»Vi behøver ikke at nære nogen Frygt hvad angaar Hypatieren Milos Hus. Saa snart I havde begivet jer paa Hjemvejen med det røvede Gods, blandede jeg mig i Trængslen og lod, som om jeg var meget indigneret over Indbrudet. I havde jo givet mig Ordre til at udforske, hvad de vilde gøre for at paagribe Røverne.

Det viste sig, at de allesammen ansaa det for hævet over enhver Tvivl, at en vis Lucius var den skyldige. Nogle Dage i Forvejen havde han skaffet sig Adgang til Milos Hus ved at fremvise nogle forfalskede Anbefalingsbreve. Han havde spillet saa godt Komedie, at Milo havde optaget ham som Husven i sin Familie. Denne Lucius benyttede sig af Lejligheden til at forføre

Milos Tjenestepige og kunde nu i Ro og Mag undersøge alle Nøgler og Gemmesteder.

At han er den skyldige, fremgaar ogsaa tydeligt nok deraf, at han flygtede samme Nat Røveriet fandt Sted, og red sin Vej paa en hvid Skimmel, han havde staaende parat i Stalden.

Det lykkedes at arrestere hans Tjener, som man paagreb inde i Huset. Man underkastede ham Tortur for at faa ham til at gaa til Bekendelse, men skønt han blev pint halvt ihjel, vilde han dog ikke tilstaa noget om sin Herre. Man sendte saa Folk til Lucius' Hjemstavn for at forlange ham udleveret og straffet.«

Ved at høre denne Fortælling kunde jeg ikke lade være med at sukke. Hvor lykkelig havde jeg ikke været som Lucius, hvor elendig var jeg ikke nu som Æsel! Men det er jo et gammelt Ord, at Lykkens Gudinde er blind og altid giver sine Gaver til uværdige, og at Slyngler hæves til Ærens Top og de uskyldige bagvaskes og forhaanes. Og nu var jeg ved Skæbnens grusomme Slag forvandlet til et ynkeligt Dyr — selv det mest haardhjertede og uretfærdige Menneske burde beklage mig, men i Stedet for blev jeg ovenikøbet anklaget for at have gjort Indbrud hos min kære Vært Milo.

Og jeg kunde ikke engang forsvare mig imod denne skændige Beskyldning, for jeg var ude af Stand til at mæle et eneste Ord! Men den, der tier, samtykker, og i min Harme prøvede jeg paa at raabe:

»Nej, nej! jeg er uskyldig!«

Jeg spidsede min hængende Mule, saa godt jeg kunde, men kunde ikke udtale andre Ord end lige Begyndelsen: »Nej, nej!« Men hvad kunde det ogsaa nytte, at jeg klagede over Skæbnens Uretfærdighed, der var saa stor, at den ikke engang havde skammet sig over at gøre mig til Staldbroder med min egen Hest.

Men der var større Sorger, der pinte min Sjæl. Røverne havde jo besluttet at bringe mig som et Slagtoffer til den fangne Piges

Sjæl, og naar jeg kiggede ned ad min Bug, kunde jeg ikke lade være at tænke paa, at jeg snart skulde være svanger med den stakkels Pige.

Røveren, der var kommet med de falske Efterretninger om mig, tog tusind Guldstykker frem, som han havde presset ud af de vejfarende, han havde mødt — som en ærlig Karl lod han dem gaa ind i den fælles Kasse. Han spurgte ogsaa ivrigt om, hvordan det var gaaet Kammeraterne.

Han fik at vide, at adskillige af dem og deriblandt de allertapreste havde mistet Livet, og han raadede dem til at holde sig i Ro en Tid og oprette en Vaabenstilstand paa Vejene. I Pavsen skulde man hverve unge Mennesker til Erstatning for de faldne. De genstridige skulde man tvinge ved Trusler og dem, der var villige, skulde man opmuntre med Belønninger. Der var mange, som gerne vilde opgive deres usle Trællestand og leve som frie Herrer sammen med Banden. For kort Tid siden havde han truffet en kæmpestærk og modig ung Mand og havde overbevist ham om, at han ikke længere skulde lade sine Næver være ledige, men hellere bruge dem til noget nyttigt — det var Synd og Skam at række saadan en Næve ud for at tigge i Stedet for at tage alt det Guld, han behøvede!

De besluttede allesammen at optage den nye Mand som Kammerat i deres Forbund og hverve saa mange Rekrutter, at Kompagniet igen var fuldtalligt. Saa gik den Røver, der var kommet med Forslaget ud og hentede det nye Medlem af Banden. Han var et Hoved højere end alle de andre Røvere og meget kraftigere, skønt Dunene lige var begyndt at spire paa hans Kinder. Han var klædt i Laser af forskellig Slags Tøj og daarligt syede sammen, saa man kunde se hans Bryst og Mave, der var dækkede af en hel Skorpe Snavs. Den nye Kumpan tog Ordet og sagde:

»Vær hilset, I Krigsgudens tapre Følgesvende, der snart skal blive mine Brødre! Optag mig i jeres Forbund, jeg kommer fri-

villigt til jer og I skal faa at se, at jeg er en Mand, der besidder Styrke og Mod, for jeg har modtaget flere Saar paa min Krop end Penge i min Haand, og jeg er ikke ræd for Døden saadan som saa mange andre. Tro ikke, jeg er en forkommen Tigger og bedøm mig ikke efter de Pjalter, jeg gaar i. Jeg har været Anfører for en stor Bande og hærget næsten hele Macedonien. Jeg er den berømte Røver Haemus fra Thracien, for hvis Navn alle Provinser skælver. Min Fader var den store Stratenrøver Theron, jeg er opfødt med Menneskeblod, opfostret midt i min Faders Bande, og jeg er min Faders Arvtager og Efterfølger.

Men Ulykken vilde, at jeg skulde miste hele min gamle Bande og alle de Skatte, jeg havde erhvervet mig, ved et Overfald paa den kejserlige Skatmester, der var faldet i Unaade og kom dragende forbi. Men jeg maa hellere fortælle jer hele Historien.

Ved det kejserlige Hof levede der en Mand, som nød stor Anseelse, beklædte en Mængde Embeder og stod i Kejserens særlige Gunst. Men hans Misundere fik ham styrtet og forvist fra Hoffet.

Hans Hustru Plotina udmærkede sig ved en sjælden Trofasthed og Dyd. Hun havde født sin Mand ti Børn, og hun nærede Foragt for Hovedstadens Fornøjelser og mondæne Liv — langt hellere vilde hun dele sin ulykkelige Mands Vanskæbne og Landflygtighed. Derfor klippede hun Haaret af og tog en Mandsdragt paa. Sine kostbare Juveler og en Del Guldpenge skjulte hun i sit Bælte, og lod sig ikke skræmme af sin Mands Bevogtere og deres dragne Sværd. Alle Farer og al Møje delte hun med ham, vaagede over ham og viste i et og alt en Mands Mod.

De havde allerede gjort en lang Rejse til Lands og til Vands og var undsluppet mange Farer. Nu vilde deres onde Skæbne, at Zacynth blev bestemt til deres midlertidige Opholdssted. Skibet lagde til ved Kysten af Actium, hvor vi netop huserede efter at have trukket os bort fra Macedonien. Da Natten kom, søgte hele Mandskabet ind til et Værtshus, der ikke laa ret langt fra Ky-

sten og Skibet, og her vilde de sove uforstyrret i Fred for det urolige Hav.

Men det skulde gaa anderledes. Vi brød ind og røvede alt. Ufarligt var det nu ikke, for saa snart Plotina hørte den første Støj ved Døren, vækkede hun alle med sine Skrig om Hjælp, kaldte paa Soldater og Tjenere og fik ogsaa hele Nabolaget alarmeret. Dersom de ikke allesammen havde været saa forskrækkede og havde skjult sig i Krogene, var vi ikke kommet fra det med Livet.

Plotina var — naar Sandhed skal siges — en ualmindelig brav Kone og afholdt af alle, der lærte hende at kende. Nu henvendte hun sig med et Bønskrift til Kejseren og opnaaede ikke alene at han straks blev kaldt tilbage, men ogsaa at han fik en fuldstændig Hævn over sine Fjender.

Det kom ogsaa til at gaa ud over Hæmus' Røverbande. Kejseren ønskede, at den skulde forsvinde, og i samme Øjeblik var den ophørt med at eksistere. Saa meget udretter en stor Fyrstes blotte Vink!

Nogle Regimenter blev straks sendt ud for at opspore os, mine Kammerater blev huggede ned, og jeg var den eneste, der undslap Dødens Klør. Jeg iførte mig en blomstret Damedragt, der bølgede omkring mig i løse Folder, Hovedet dækkede jeg med en vævet Hue, og paa Fødderne tog jeg tynde, hvide Damesko. Saadan forvandlede jeg mig til et Medlem af det svage Køn.

Jeg satte mig op paa et Æsel, der bar en Sæk med Byg og slap uden at blive opdaget gennem de forfølgende Soldaters Rækker. Jeg havde endnu ikke faaet Skæg og lignede fuldkommen en Æseldriverske. Jeg skal ikke nægte, at jeg ikke var helt vel til Mode mellem de mange dragne Sværd, men Kvindedragten og mit ungdommelige Udseende hjalp mig saa godt, at jeg uhindret kunde trænge ind i Huse og Slotte, og jeg viste mig som en værdig Søn af min Fader. Skønt jeg var alene om det, lykkedes det mig at skrabe rigelige Rejsepenge sammen.«

Med disse Ord sprættede han sine Laser op og rystede to Tusind Guldstykker ud af dem:

»Tag denne Gave, som jeg tilbyder jer som Medgift, og tag imod mig selv — jeg skal være jer en trofast Anfører. Og hvis I gør mig til jeres Kaptajn, saa lover jeg jer, at jeg i Løbet af kort Tid skal forvandle jeres Klippehule til et Palads af Guld!«

Hans Tilbud blev enstemmigt vedtaget, og de bragte ham en ny statelig Dragt i Stedet for hans gamle Pjalter. Saa kyssede han dem allesammen og tog Plads for Enden af Bordet. De drak ham til og skaalede paa hans Lykke og Held. Og nu fortalte de ham om den unge Adelsfrøken og om, hvordan jeg havde hjulpet hende med at flygte, og hvilken skrækkelig Død de havde idømt os begge.

Han spurgte, hvor Pigen befandt sig, og blev straks ført hen til det Sted, hvor hun laa lænket.

Ved dette Syn trak den nye Røverkaptajn haanligt paa Næsen og sagde:

»Jeg er ikke saa taabelig og fræk, at jeg vil sætte mig op imod jeres Beslutning. Men det strider imod min Samvittighed at skjule noget for jer, der kan være til jeres Fordel. Hør altsaa paa mig — hvis I ikke synes som jeg, staar det jer frit for at udføre jeres Plan med Æslet.

Personlig er jeg ikke i Tvivl om, at alle fornuftige Røvere foretrækker deres egen Fordel for alt andet i Verden, ogsaa for en Hævn, der kommer til at gaa ud over dem selv. Hvis I putter Pigen ind i Æslets Skind, saa faar I ganske vist jeres Hævn, men nogen Fordel har I ikke deraf. Mit Forslag er, at vi bringer hende til en eller anden By og sælger hende der. Hun er ung og smuk, og vi kan faa en høj Pris for hende. Jeg kender selv flere Ruffere, som vil betale en ordentlig Sum i Guldstykker for hende og anbringe hende i et Bordel, der passer sig for hendes høje Stand, og hvor hun ikke skal faa Lejlighed til at flygte saadan

som her. Naar hun først er kommet til at gøre Tjeneste i et Horehus, maa I have faaet Hævn nok.

Det er altsaa min Mening, og nu kan I selv bestemme.«

Saadan talte Røverhøvdingen til Fordel for den fælles Kasse og viste sig som en sand Beskytter af Jomfruen og mig stakkels Æsel.

Røverne raadslog længe, og jeg ventede i Angst og Bæven paa, hvilken Beslutning de vilde tage. Tilsidst blev de enige om at rette sig efter deres nye Kaptajn, og Pigen blev befriet for sine Lænker.

Da hun saa den unge Røverhøvding og hørte Tale om Ruffere og Bordeller, begyndte hun at live op og smile til sig selv. Jeg kunde ikke lade være med at fatte en daarlig Mening om Kvindekønnet, da jeg saa Pigen, som havde sagt, at hun elskede sin Kæreste saa højt, blive henrykt, saa snart man talte om den Slags smudsige Ting. Men jeg dømte som et Æsel om Pigen og hele hendes Køn.

Røverhøvdingen tog igen Ordet og sagde:

»Kammerater! lad os bringe Mars et Offer, for at vi skal have Held med os, naar vi sælger Pigen og gaar ud for at hverve nye Medlemmer. Men saa vidt jeg kan se, er her ikke noget Dyr, der egner sig til Offer, og heller ikke tilstrækkelig Vin. Lad mig faa ti Mand med mig, saa tager vi til den nærmeste By, og jeg skal bringe et Maaltid med mig tilbage, som vilde faa en Ypperstepræst til at glæde sig.«

Mens Høvdingen og de ti Mand var ude paa Togt, tændte de andre Røvere et stort Baal og rejste et Alter af friske Grønsvær til Ære for Mars.

Nu kom Ekspeditionen tilbage og bragte med sig en Masse Vinflasker og en hel Flok Kvæg. En gammel, tyk, stridhaaret Gedebuk blev ofret til deres Kampfælle og Beskytter Mars. Et prægtigt Maaltid blev lavet i Stand, og Høvdingen sagde:

»Jeg vil ikke bare være jeres Anfører, naar det gælder at kæmpe og røve, men ogsaa naar det drejer sig om jeres Fornøjelser.«

Med stor Færdighed gjorde han alt i Stand til Festen, fejede og tørrede af, lagde Hynderne til rette, kogte Maden, bar Retterne frem, og især var han flink til at fylde de store Bægre og lade dem gaa rundt. Af og til lod han, som om han vilde hente et eller andet, der savnedes. Saa listede han hen til Pigen, gav hende hemmeligt noget at spise og rakte hende et Bæger, hvoraf han allerede selv havde drukket.

Hun tog godt mod det altsammen, og da han begyndte at kysse hende, gav hun ham straks hans Kys tilbage. Det gjorde et højst frastødende Indtryk paa mig, og jeg tænkte:

— Har du da helt glemt dit Bryllup og din Brudgom, der elskede dig saa højt, og som du selv var saa forelsket i? Du er Jomfru og foretrækker en fremmed, blodbestænket Røver for din egen Mand, som dine Forældre har bestemt for dig! Samvittighed har du intet af, nej, det passer dig udmærket at spille Skøge mellem alle disse Lanser og Sværd! Er du da ikke Spor bange for, at de andre Røvere skal mærke, hvordan du opfører dig, og skal genoptage deres Plan om at sy dig ind i min Bug? Du morer dig godt, men det er paa Bekostning af en andens Hud!

Saadan angreb jeg i mit stille Sind Pigen, som om jeg var Statsadvokat, men jeg opfattede nogle Ord af deres Samtale, der nok var dunkle men tilstrækkeligt klare for et klogt Æsel, og som gav mig en anden Opfattelse af Situationen. Jeg forstod, at han ikke var den berømte Røver Haemus, men ingen anden end Tlepolemus, hendes egen forlovede! Efterhaanden talte han mere frit, og at jeg var til Stede tog han ikke Notits af, jeg kunde lige saa godt have været død:

»Vær ved godt Mod, elskede Charite,« sagde han til hende, »jeg skal sørge for, at alle dine Fjender her snart skal blive dine Fanger!«

Han blev ved med at fylde Vin paa Røverne, let tempereret, men ikke blandet med Vand. Tilsidst var de allesammen døddrukne, mens han selv undgik at drikke, og jeg tror ogsaa, han havde blandet en stærk Sovedrik i Vinen. Den ene efter den anden sank sammen paa Gulvet og laa som livløse. Nu var det let for ham at binde dem med stærke Reb, og da han var færdig med det Stykke Arbejde, tog han ganske roligt Pigen, satte hende op paa min Ryg og red af Sted med hende.

Da vi næsten var naaet hjem, kom alle Byens Folk strømmende til for at se os. Pigens Forældre, Slægtninge, Venner og Bekendte, Tjenestefolk og Slaver kom os i Møde med glædestraalende Ansigter. Børn og Oldinge var lige henrykte over det usædvanlige Syn: en Jomfru, der drog ind i en By ridende i Triumftog paa et Æsel! Jeg syntes ikke, at jeg vilde vise mindre Glæde end de andre, saa jeg spankede frem med spidsede Ører og udspilede Næsebor og skrød saa højt, at det gjaldede som Trompetstød.

Charites Forældre førte hende ind i deres Hus og tog sig af hende paa alle Maader. Men mig drev Tlepolemus, ledsaget af en stor Menneskemængde tilbage til Røverhulen, og han tog ogsaa andre Lastdyr med sig. Jeg havde ikke noget imod at vende tilbage, for jeg var af Naturen nysgerrig, og jeg var spændt paa at se, hvordan det skulde gaa de fangne Røvere.

Vi fandt dem liggende paa Gulvet, som vi havde forladt dem, og det var mere Vinen end Rebene, der gjorde det af med deres Modstandskraft. Først blev alt, hvad der fandtes af Skatte i Hulen, bragt ud og læsset paa min og de andre Pakdyrs Ryg. Saa kastede de en Del af Røverne ned i Afgrunden, hvor de knustes mod Klipperne, og Resten dræbte de med deres egne Sværd.

Glade og lykkelige drog vi hjem, Røvernes Skatte blev overgivet til Byens Kasse, og Tlepolemus blev endelig gift med sin Charite, som han havde genvundet efter saa mange farefulde Omskiftelser.

Den unge Kone sørgede for, at jeg skulde faa det godt — hun kaldte mig sin Frelser og befalede paa selve Bryllupsdagen, at min Krybbe skulde fyldes med Byg og Hø i saa store Mængder, at det vilde have været nok til en baktrisk Kamel. Men jeg forbandede Fotis, fordi hun ikke havde forvandlet mig til en Hund i Stedet for et Æsel — jeg saa nemlig Hundene fylde sig med Levningerne af det lækre Bryllupsmaaltid.

Morgenen efter Bryllupsnatten glemte Charite ikke at huske sin Mand og sine Forældre paa, hvor meget de skyldte mig. Alle Familiens nærmeste Venner blev kaldt sammen til et Møde for at drøfte, paa hvilken Maade man bedst kunde hædre og belønne mig.

En foreslog, at jeg skulde holdes indelukket i en Stald, fritages for alt Arbejde og fodres og fedes med Byg, Bønner og Vikker. En anden, der tog mere Hensyn til min Frihed, foreslog at jeg skulde løbe frit omkring mellem Hestene ude paa Græsgangene — saa kunde jeg avle mange udmærkede Mulæsler. Det blev hans Forslag, der gik igennem. Der blev kaldt paa Lederen af Stutteriet, og jeg blev med mange Anbefalinger overgivet til ham.

Jeg var henrykt over, at jeg ikke længere skulde slæbe paa tunge Byrder, og jeg haabede ogsaa paa, at jeg til Foraaret skulde finde en Rosenbusk ude paa Markerne. Jeg tænkte ogsaa, at naar man viste mig saa stor Ære og Taknemlighed, nu jeg var et Æsel, hvor meget vilde de saa ikke gøre for mig, naar jeg igen var blevet forvandlet til et Menneske.

Men Virkeligheden skulde forme sig helt anderledes! Stutmesteren førte mig et godt Stykke Vej bort fra Byen, men Frihed og Fornøjelser fik jeg ikke noget af. Han og hans gerrige Kælling spændte mig straks for en Hestemølle, pryglede mig med en frisk Kæp og skaffede sig Brød til hele deres Hus paa Bekostning af mit Skind, ja lod mig endogsaa for Betaling male Mel til Naboerne. Og i Stedet for den Byg, jeg selv havde slidt i det for at

male, fik jeg efter en hel Dags Arbejde og Slæb en Smule groft Klid, der var blandet med Smaasten.

Og dermed var min onde Skæbne endnu ikke tilfreds. En Dag faldt det endelig Stutmesteren ind at adlyde sin Herres Befaling og slippe mig løs paa Engen sammen med Hestene. Jeg hoppede, gjorde Krumspring og dansede af Glæde over min genvundne Frihed og saa mig om efter Hopperne. Men mine glade Forhaabninger skulde snart blive skuffede paa den skrækkeligste Maade.

Hingstene, der var kraftige og velnærede — det hørte jo med til deres Pligter overfor Venus at holde sig i Vigeur — blev skinsyge paa mig. De var meget stærkere end et stakkels Æsel, og disse frygtelige Modstandere havde ikke den ringeste Respekt for Gæsteretten, der beskyttes af selve Jupiter. Med et sandt Raseri for de løs paa mig. En kom stejlende med bred Bringe og løftet Hoved og gav mig Spark paa Spark, en anden brugte Bagbenene, en tredje vrinskede ondskabsfuldt, rejste Ørerne, vrængede Mulen fra Tænderne og bed mig paa det skammeligste. Det gik, som jeg har læst om Kong Diomedes af Thracien, der for at spare paa Havren kastede sine ulykkelige Gæster for sine vilde og udsultede Heste.

Ikke underligt, at jeg længtes efter den daglige Rundgang i Møllen, men Skæbnen havde en ny Ulykke i Baghaanden til mig. Jeg blev sat til at bære Brænde hjem fra Skoven, og som Driver fik jeg den mest nederdrægtige Knægt paa Jorden. Han var ikke tilfreds med, at jeg klatrede op ad Klipperne og sled mine Hove itu paa de skarpe Sten, men han tærskede saadan løs paa mig, at det gjorde ondt lige ind i Marven af mine Knogler, og Blodet randt af mig i stride Strømme. De Læs, han pakkede paa mig, kunde have givet en Elefant tilstrækkeligt Arbejde, og hvis Læsset forskubbede sig, rettede han ikke paa det, men hængte Sten paa den letteste Side for at faa Oppakningen i Ligevægt. Kom

vi til en Flod sprang han ovenikøbet selv op paa min Ryg, for at hans Støvler ikke skulde blive vaade.

Traf det sig, at jeg snublede under Byrden og gled i Æltet ved Flodbredden, hjalp han mig ikke op, som andre vilde have gjort, ved at rykke i Grimen eller aflæsse en Del af Oppakningen, men pryglede mig igennem fra Hoved til Hale, indtil jeg endelig kom paa Benene.

For at plage mig endnu mere fandt han paa at samle giftige og naalespidse Torne, binde dem sammen og stikke dem op under min Hale, saa de dinglede frem og tilbage for hvert Skridt, jeg tog, og stak mig ganske afskyeligt. Jeg var kommet i Klemme mellem to lige modbydelige Muligheder: gav jeg mig til at løbe for at undgaa Pryglene, saa stak Tornene mig endnu værre, og stod jeg stille, tvang Driveren mig med Stokkeslag til at løbe.

Aabenbart var det hans Hensigt at tage Livet af mig enten paa den ene eller den anden Maade, og det truede han ogsaa med. Nu indtraf der ogsaa noget, der yderligere fyrede op under hans Ondskab. En Dag tabte jeg Taalmodigheden og gav ham nogle ordentlige Spark. For at hævne sig fandt han paa at belæsse mig med Hamp og stikke Ild i det med nogle brændende Kul, han stjal i en Landsby. Jeg var sikkert brændt ihjel, hvis jeg ikke havde faaet Øje paa en stor Vandpyt, der havde samlet sig fra Gaardsdagens Regn, og med et Spring var jeg midt i den. Jeg fik Ilden slukket og var samtidig befriet for min Byrde. Men bagefter bildte den frække og ondskabsfulde Knægt sine Kammerater ind, at jeg med Vilje havde ladet mig falde ind i Ilden, dengang vi gik gennem Landsbyen, og at jeg selv havde stukket min Oppakning i Brand for at blive den kvit. Og med et Grin sagde han:

»Hvorlænge skal vi føde den Brandstok til ingen Nytte?«

Der gik ikke mange Dage, før Knægten udpønsede en ny, endnu værre Tortur. Han solgte det Brænde, jeg bar, i den nærmeste

Hytte og førte mig hjem uden Oppakning. Han raabte, at han ikke kunde hamle op med min Ondskab, og at han under ingen Omstændigheder vilde drive mig til Skovs længere:

»Se det dovne Æsel, der i Sandhed er et rigtigt Asen!« raabte han. »Det har plaget mig tilstrækkeligt allerede, og nu har det fundet paa noget nyt for at bringe mig i Forlegenhed! Saa snart det faar Øje paa en Vejfarende, enten det saa er en køn Kone eller en giftefærdig Jomfru eller en nydelig Dreng, slænger han baade Læs og Paksadel, styrter afsted som rasende, vælter sine Ofre om paa Jorden og prøver at kysse dem med sin ækle Snude, skønt han ikke kan andet end puffe og bide.

Paa den Maade risikerer vi at komme i stor Ulejlighed og bliver maaske slæbt for Retten. For ganske nylig smed det sin Oppakning og overfaldt en ung, anstændig Pige, og hvis hun ikke havde faaet tilkaldt Hjælp, havde Bæstet sikkert taget hende med Vold og maaske dræbt hende. Og hvad var der saa ikke sket med os?«

Med den Slags Løgne ophidsede han Hyrderne imod mig, og jeg var dybt nedslaaet over, at jeg ikke kunde forsvare min Kyskhed.

»Lad os dog slagte det liderlige Dyr,« sagde en af dem. »Indvoldene smider vi til Hundene, og Kødet kan Daglejerne faa. Huden strør vi Aske paa og tørrer den, saa kan vi let bilde Herskabet ind, at en Ulv har dræbt Æslet.«

Det var et Forslag, der glædede Knægten, som havde rettet de løgnagtige Anklager imod mig. Han haanede og spottede mig og begyndte at slibe sin Kniv — nu skulde han tage Hævn for de Spark, jeg havde givet ham. Hvor det ærgrede mig, at jeg ikke havde sparket ham ihjel!

»Jeg synes, det er Synd at dræbe saadan et kønt Æsel,« sagde en af Hyrderne. »Selvom det er brunstigt, kan vi godt have Nytte af det. Lad os hellere nøjes med at gilde det — saa skal det nok

blive tamt, og vi løber ikke længere nogen Risiko for at blive rodet ind i noget. Det bliver ovenikøbet meget federe og flottere. Saadan har jeg tit set det gaa baade med Heste og Æsler. Hvis I altsaa synes, saa vent bare, til jeg skal til Marked, saa stikker jeg indenom mig selv og henter de Instrumenter, jeg skal bruge. Jeg skal love jer, at jeg nok skal tage Pippet fra ham og gøre ham tam som et Lam.«

Nu var jeg ganske vist reddet fra Døden, men den Skæbne, der truede mig, var næsten værre, og i min Fortvivlelse besluttede jeg at berøve mig Livet. Jeg tænkte paa at faste mig ihjel eller styrte mig ned fra en Klippe, saa jeg i alt Fald kunde dø hel og holden.

Mens jeg overvejede, hvilken Død jeg skulde foretrække, var det blevet Morgen, og min Plageaand drev mig som sædvanligt op paa Bjerget. Han bandt mig til en stor Eg og gik bort for at hugge Brænde. Men da brød pludselig en stor, forfærdelig Bjørn frem af en Hule i Nærheden og kom anstigende med sit kæmpemæssige Hoved i Vejret.

Ved dette Syn blev jeg saa forskrækket, at jeg strakte Hals og strittede imod med Bagbenene, indtil Rebet sprang, og jeg tumlede om og trillede over Stok og Sten ned i Dalen. Jeg var ikke blot sluppet fra Bjørnen, men ogsaa fra Driveren, der var et endnu værre Uhyre!

En Mand, der kom forbi og saa mig løbe omkring uden Vogter, svang sig op paa min Ryg, slog løs paa mig med sin Stok og red af Sted paa mig ad en Sti, som jeg ikke kendte. Men saa let skulde jeg ikke slippe bort!

Staldkarlene var ude og ledte efter en Ko, der var gaaet vild, og uformodet stødte de paa os. De kendte mig straks igen og vilde tage mig ved Grimen, men min Rytter satte sig kraftigt til Modværge og raabte:

»Hvadfornoget?! Vil I overfalde mig?«

»Du synes maaske ikke, vi behandler dig høfligt nok!« svarede Karlene. »Du glemmer vist, at du har stjaalet vores Æsel! Fortæl os hellere, hvor du har gjort af Driveren, og hvor du har gemt hans Lig!«

De halede ham ned af mig og gennempryglede ham med Næveslag og Spark, skønt han svor paa, at han ingen Driver havde set — han havde sat sig op paa Æslet, fordi han troede, det havde revet sig løs, og han vilde have leveret det tilbage til dets Herre for at faa en Findeløn!

»Havde jeg blot aldrig set det Æsel for mine Øjne!« raabte han. »Eller gid det kunde tale, saa kunde det bevidne min Uskyldighed! Saa vilde I angre den Overlast, I har tilføjet mig.«

Men alle hans Forklaringer hjalp ham ikke en Smule. De vrede Karle bandt ham et Reb om Halsen og førte ham med til Skoven, hvor min Driver plejede at hugge Brænde. De ledte efter ham allevegne og fandt tilsidst Stumperne af hans sønderrevne Krop. Jeg vidste nok, at det var Bjørnen, der havde gjort det, men saa gerne jeg vilde, var jeg ude af Stand til at komme med en Forklaring. I alt Fald glædede jeg mig over, at den ondsindede Driver endelig havde faaet sin sene, men retfærdige Straf.

Karlene samlede hans Rester og brændte dem. Hele Skylden læssede de paa min stakkels Rytter. De førte ham bundet med sig hjem i den Hensigt næste Dag at overgive ham til Dommeren og lade ham dømme til Døden som en overbevist Tyv og Morder.

Imens Driverens Forældre stod og græd over Tabet af Sønnen, kom Sosnideren tilbage med sine Instrumenter for at opfylde sit Løfte og kastrere mig. Men en af Staldkarlene sagde:

»I Øjeblikket har vi vigtigere Ting at tage os af, men kom igen i Morgen, saa kan du ikke blot skære det forbandede Æsel men ogsaa hugge Hovedet af det!«

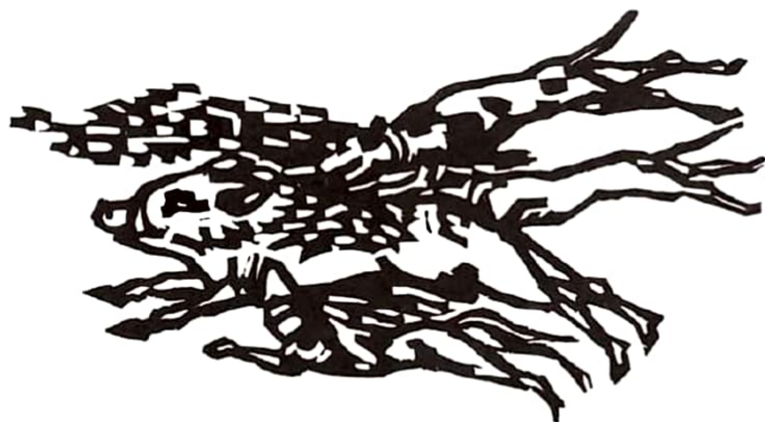
Saadan gik det til, at min Lemlæstelse blev opsat til næste Morgen. Hvor jeg nu var den gæve Gut taknemlig, der ved sin

Død havde skaffet mig en Dags Opsættelse! Men jeg fik ikke ret længe Lov til at glæde mig i Ro.

Driverens Moder kom ind i Stalden, hun var i Sørgeklæder og græd og jamrede over Sønnens grusomme Død, rev sig i Haaret og strøede Aske paa sin Isse og slog sig for sit visne Bryst:

»Er der nogen Mening i,« skreg hun, »at dette afskyelige Dyr skal staa der Dagen lang med Hovedet i Krybben og fylde sin umættelige Vom, uden at have den mindste Medlidenhed med mig eller skænke sin dræbte Herre en Tanke? Det tror vist, at jeg er for gammel og svag til at straffe det for alle dets Misgerninger! Maaske tror det ovenikøbet, at det er uskyldigt. Forbrydere plejer jo at haabe paa, at de skal undgaa Straf, selvom deres Samvittighed er nok saa sort. Dit nederdrægtige Bæst! Selvom du ikke var et umælende Æsel, men den mest veltalende Advokat kunde du ikke overbevise selv den allerstørste Idiot om, at du er uskyldig i det skændige Mord! Da han levede, kunde du Gang paa Gang sparke min Søn, men da det gjaldt hans Liv, kunde du ikke jage Røverne paa Flugt hverken med Spark eller Bid! Hvorfor tog du ham ikke op paa din Ryg og reddede ham i Stedet for at flygte alene og lade din gode Herre og Vogter i Stikken? Ved du ikke, at de, der undlader at bringe Hjælp til dem, der er i Livsfare, bliver straffede med Døden? Naa, du skal ikke længe komme til at haanle af min Ulykke, du Morder! Du skal faa at føle, at Smerten og Sorgen kan give den svage Kræfter.«

Med disse Ord løste hun sit Bælte, bandt mine Ben sammen, tog Stolpen, der stængede for Døren, og slog løs paa mig, lige til hun var saa udmattet, at den faldt ud af hendes Hænder. Forbitret over, at hendes Armkræfter svigtede, løb hun hen til Ildstedet, greb en Brand og stak den op under Halen paa mig. Jeg brugte det eneste Redningsmiddel, jeg havde tilbage, og sprøjtede hende bagfra en saadan Straale i Ansigtet, at hun styrtede ud halvkvalt af Stank og med blindede Øjne.

OTTENDE BOG

Ved Hanegal kom en ung Mand fra den nærmeste By, og det viste sig, at han var en af Charites' Tjenere. Han tog Plads ved Baalet sammen med Hyrderne og begyndte en frygtelig Fortælling om, hvilken Ulykke der havde ramt Charite og hele hendes Hus:

»I Staldkarle, Faarehyrder og Korøgtere! En skrækkelig Hændelse har bedrøvet os vor gode Fru Charite. Men alene er hun ikke steget ned til Fædrenes Aander. Jeg skal fortælle jer alt, der er sket — saa kan Folk, der er mere lærde end mig og bedre forstaar at udtrykke sig, sætte det hele i Stil og lade det trykke i en Bog.

Her paa Egnen boede en ung Mand Thrasyllus af god Familie og meget velhavende, men forfalden til Drik og andre Udskejelser. Hans vilde Liv førte ham sammen med Røvere og Mordere, og han havde mere end een Gang besudlet sine Hænder med Blod. Han hørte til Frøken Charites ivrigste Bejlere, og hans Slægt og

Rigdom gjorde et stærkt Indtryk paa hendes Forældre. Alligevel fik han Afslag paa Grund af sit slette Rygte. Min Herres Datter blev lovet til Tlepolemus. Men Thrasyllus opgav ikke sin Kærlighed, skønt han var vred over at være vraget, og han lagde en skændig Plan. Snart tilbød der sig en Lejlighed til at bringe den til Udførelse.

Paa den Dag, da Frøkenen ved sin Kærestes Snuhed og Tapperhed var blevet befriet af Røvernes Klør, mødte han op sammen med de andre Gratulanter og lod, som om han var den mest henrykte af alle over Pigens Frelse og Parrets nær forestaaende Ægteskab, og spaaede dem et herligt Afkom.

Ikke mindst paa Grund af sin fornemme Slægt blev den afskyelige Hykler fra den Dag af optaget i Huset som en kær Ven. Han kom der til Stadighed, spiste og drak sammen med Familien og forstod at indynde sig mere og mere, samtidig med at han — uden selv at mærke det — sank dybere og dybere ned i sit Begærs Afgrund. Saadan gaar det jo, at Elskov er en Glæde, saa længe den brænder med ny og sagte Flamme, men naar dagligt Samvær gyder Olie paa Ilden, blusser den op og fortærer Mennesket helt.

Thrasyllus spekulerede længe paa, hvordan han skulde opnaa en hemmelig Sammenkomst med Charite. Men hun var omgivet af altfor mange Mennesker, og hun og hendes Mand blev stadig mere og mere forelskede i hinanden. Hun var ogsaa altfor uerfaren til at tænke paa at bedrage ham.

Men netop det umulige lokkede Thrasyllus videre ind i Galskaben, hans Begær voksede, og han veg ikke længere tilbage for noget. Og nu skal I høre — jeg haaber: med bedrøvede Hjerter — hvor vidt hans rasende Lidenskab drev ham.

En Dag gik Tlepolemus sammen med Thrasyllus paa Jagt efter vilde Geder, hvis man da kan kalde Geder for »vilde« — Charite havde nemlig forbudt sin Mand at jage rigtige Vilddyr.

De var kommet til en skovbevokset Høj, Klapperne omringede Gederne, de halsende Støvere blev sluppet løs paa Vildtet og fik Skoven til at genlyde vidt omkring. Men det var ikke en Ged eller en frygtsom Daa eller en blid Hind, der viste sig — nej, et usandsynligt stort Vildsvin, loddent og skiddent med strittende Børster, fraadende Tænder og ildrøde Øjne!

De Hunde, der først for løs paa det, dræbte det med sine Hugtænder, slyngede dem til alle Sider og brød gennem det udspændte Næt. Vaabenløse som vi var og uvante med en saa farlig Jagt skjulte vi os skrækslagne bag Buske og Træer.

Nu havde Thrasyllus fundet det rigtige Øjeblik til at begaa sit Forræderi:

»Hvad staar vi her for,« sagde han, »som om vi var lammede af Skræk ligesom vore Slaver! Vi skal vel ikke lade et saa prægtigt Bytte slippe ud af vore Hænder? Lad os stige til Hest og sætte efter Dyret. Tag du dit Jagtspyd, jeg tager en Lanse!«

Som sagt saa gjort. Uden at spilde Tid sad de i Sadlen og forfulgte Dyret, der gjorde Front imod dem og lod til at overveje, hvem det først skulde spidde paa sine Hugtænder.

Tlepolemus plantede sit Spyd i dets Ryg, men Thrasyllus angreb ikke Vilddyret men slyngede sin Lanse mod Tlepolemus' Hest og overskar Haserne paa dens Bagben, saa den sank til Jorden i sit Blod og kastede sin Rytter af.

I det samme var Vildsvinet over ham, rev hans Klæder i Stykker, og da han prøvede at rejse sig op, gennemborede det ham med Hug efter Hug.

Det var langt fra, at hans Hjertensven angrede sin Udaad eller nøjedes med at se til. Da Tlepolemus søgte at vægre sig mod Vilddyret og ynkeligt raabte om Hjælp, rendte Thrasyllus sin Lanse gennem hans højre Hofte — i Tillid til at Saaret ikke lod sig skelne fra dem, der skyldtes Vildsvinets Hug. Bagefter dræbte han uden Besvær Vildsvinet, og nu kom alle vi Tjenere

ud af vore Skjul og løb bedrøvede hen til vor dræbte Herre.

Thrasyllus skjulte sin Glæde over Tlepolemus' Død, omfavnede hæftigt den Mand, han selv havde dræbt og spillede dybt fortvivlet — blot Taarer kunde han ikke tvinge frem. Og saa godt efterlignede han vor virkelige Sorg, at ingen tvivlede om, at det var Vildsvinet, der havde dræbt vor ulykkelige Herre.

Da Familien fik Underretning om Ulykken, blev Charite helt sanseløs af Sorg og løb grædende og skrigende gennem Byens Gader og ud paa Markerne. En Sværm af Mennesker fulgte hende, saa Byen næsten tømtes. Hun naaede ud til det Sted, hvor hendes Mand laa dræbt, kastede sig over hans Lig, og hendes Hjerte vilde sikkert være bristet af Sorg, hvis hendes Familie og Venner ikke havde revet hende bort og mod hendes Vilje frelst hendes Liv. Saa blev Liget, ledsaget af Folkemængden, baaret ind til Byen for at begraves.

Thrasyllus var den, der bar allerstørst Sorg til Skue, ja nu kunde han til og med græde, formodentlig af Glæde over, hvad der var sket.

»Jeg har mistet min Ven, min Kammerat, min Broder,« sagde han til Charite, og naar hun i sin Fortvivlelse slog sig for Brystet, søgte han at holde hendes Hænder tilbage og anførte for at trøste hende mange Eksempler paa lignende ulykkelige Hændelser. Men naar han kærtegnede hende, var det ikke for at berolige hende, men for under Venskabs Maske at nære sin Lyst ved skammelige Omfavnelser.

Da Begravelsen var forbi, tænkte Charite ikke paa andet end saa snart som muligt at følge sin Mand i Graven. Og af alle Dødsmaader valgte hun den blide og rolige Maade, der ikke kræver noget Vaaben, men ligner en stille Søvn — hun besluttede at sulte sig ihjel.

Bleg og henfalden trak hun sig tilbage til et mørkt Værelse, og her sad hun og ventede paa Døden. Men Thrasyllus lod hende

ikke faa Ro — han blev ved med at trænge ind paa hende og fik Støtte af hendes Forældre og Venner, saa det tilsidst lykkedes at faa hende til at spise og pleje sit udtærede Legeme. Hun gjorde det af Pligtfølelse overfor sin Fader og Moder, ikke af egen fri Vilje. Rolig men uden Glæde begyndte hun igen at tage Livets Byrde op. Sin Sorg gemte hun dybt i sit Hjerte, og Nat og Dag fortæredes hun af Længsel. Hun havde afbildet den døde i Bacchus' Skikkelse, og det var hendes eneste og smertelige Trøst at vi ham en evig Tilbedelse.

Med sin ustyrlige og dumdristige Natur kunde Thrasyllus ikke vente, til Charite havde grædt sin Sorg ud og hendes oprørte Sind havde fundet Fred. Han tog ikke i Betænkning at tilbyde hende Ægteskab, og ved denne Ubesindigned afslørede han sit Hjertes Hemmelighed og sin usigelige Falskhed.

Med Afsky hørte Charite paa hans Tilbud og segnede afmægtil til Jorden, som om hun var ramt af Lynet. Lidt efter kom hun til sig selv og begyndte at skrige som et vildt Dyr. Nu havde hun faaet Øjnene op for Thrasyllus' Skændighed, og for at vinde Tid gav hun ham det Svar, at hun maatte udbede sig Betænkningstid.

Da viste en Nat den ynkeligt myrdede Tlepolemus' Skygge sig for hende i Drømme. Han løftede sit blege og blodige Ansigt og sagde:

»Min Hustru — hvis du stadig elsker mig, skal ingen anden faa Ret til at kalde dig saadan, men hvis min elendige Død har sønderrevet vor Kærligheds Baand, saa gift dig og vær lykkelig — gift dig blot ikke med Thrasyllus! Tillad ham ikke at tale til dig, hold ham borte fra dit Bord og din Seng! Rør ikke min Morders blodige Haand! Mine Saar, hvis Blod dine Taarer ikke kan skylle bort, har jeg ikke faaet af Vildsvinets Hugtænder. Det var Thrasyllus' Lanse, der skilte os fra hinanden.«

Og han forklarede, hvordan det altsammen var gaaet til. Charite laa med sit Ansigt begravet i Puderne, saadan som hun var

sovet ind i sin Sorg med Kinderne vædet af Taarer. Nu for hun op og begyndte at jamre sig og sønderrive sine Klæder. Med rasende Hænder kradsede hun sine skønne Arme til Blods.

Men hun fortalte ikke Nattens Hændelser til nogen og lod sig ikke mærke med, hvad hun vidste om Mordet. I sit stille Sind overvejede hun, hvordan hun skulde tage Hævn, inden hun gjorde Ende paa alle sine Sorger.

Paany kom Charites skamløse Bejler og plagede hende med Forslag om Ægteskab. Hun hørte tilsyneladende venligt paa ham og svarede:

»Endnu staar din Ven, min dyrebare Mands Skikkelse stadig for mine Øjne, endnu mærker jeg Duften af hans Legeme, og endnu lever han i mit Hjerte. Du maa ikke nægte mig Stakkel det Sørgeaar, som ogsaa Loven og Velanstændigheden kræver. Herved vil du kun handle til dit eget Bedste — et forhastet Ægteskab vilde maaske fortørne min Mand i hans Grav, og hans Vrede kunde komme til at gaa ud over dit Liv.«

Thrasyllus lod sig imidlertid ikke bremse og slog sig ikke tilfreds med det Løfte, han havde faaet. Ivrigere og ivrigere trængte han ind paa hende, og tilsidst lod hun, som om hun gav efter for hans hidsige Bønner.

»Men du maa love mig een Ting,« sagde hun, »at vi skal mødes i al Hemmelighed, saa at ingen opdager noget, før Sørgeaaret er omme.«

Det gik Thrasyllus med Glæde ind paa, og helt opfyldt af sit Begær nærede han kun eet Ønske: at det allerede var Nat.

»Kom saa ved Midnat,« sagde Charite, »forklædt og uden Ledsager — du behøver blot at fløjte udenfor Døren, min Amme skal vente paa dig med Øret mod Nøglehullet! Hun skal nok lukke dig ind og føre dig uset til mit Soveværelse.«

Thrasyllus anede ingen Uraad, og fuld af sød Forventning indfandt han sig ved Gadedøren. Ammen førte ham ind i Sove-

værelset og holdt ham hen med Smiger og Snak, som hun havde faaet Ordre til af sin Frue. Fru Charite vilde straks komme, forklarede hun, hun var blot blevet forsinket, fordi hun var inde hos sin Fader, der var blevet syg. Mens hun snakker, skænker hun for ham det ene Glas Vin efter det andet, blandet med en Sovedrik. I sin Utaalmodighed tømmer han Bæger efter Bæger, saa han snart synker om i dyb Søvn.

Værgeløs laa han udstrakt paa Gulvet, og Ammen kaldte paa Charite.

Skælvende af mægtigt Sindsoprør men behersket af mandigt Mod traadte Charite ind og bøjede sig over sin Mands Morder:

»Se der ligger altsaa min Mands tro Kammerat, den tapre Jæger, min tilkommende Ægtefælle! Her er den Haand, der udgød mit Hjerteblod, her er de Øjne, hvis Behag jeg til min Ulykke har vakt! De længtes efter, at Mørket skulde komme, og det skal komme!

Hvil sødt! Drøm behageligt! Jeg skal ikke bruge Sværd eller Jern. Du fortjener sandelig ikke at faa samme Død som min Mand. Men dine Øjne skal dø, mens du endnu er i Live, og du skal intet mere se uden i Drømme.

Jeg skal sørge for, at du kommer til at anse din Fjendes Død for lykkeligere end dit eget Liv. Du skal savne en Haand til at føre dig i Mørket, du skal aldrig favne mig, du skal ikke nyde Dødens Hvile og ikke Livets Fryd — som et usikkert Skyggebillede skal du vandre omkring midtvejs mellem Dagens Lys og Underverdenens Nat.

Ofte skal du lede efter den Haand, der har berøvet dig Lyset, men du skal ikke vide, hvem du skal anklage, og det skal være din værste Straf!

Som et Offer vil jeg udgyde dine Øjnes Blod paa Tlepolemus' Grav.

Men hvorfor tøver jeg? Maaske drømmer du i dette Øjeblik,

at du favner mig? Vaagn op af Søvnens Mørke til et andet forfærdeligere Mørke! Løft dit Ansigt med de tomme Øjenhuler og forstaa din Straf og hele din Elendighed! Saa stærkt Indtryk gjorde dine Øjne paa en ærbar Kvinde, saadan oplyser Bryllupsfaklerne dit Leje! Furierne skal være dine Brudepiger, Blindhed skal vise dig Vejen og et evigt Samvittighedsnag skal aabne sine Arme for dig!«

Med denne Profeti tog hun en stor Naal ud af sit Haar og stak begge hans Øjne ud. Hun lod ham ligge skrigende af Smerte, greb sin Mands Sværd og opfyldt af en skrækkelig Beslutning løb hun som afsindig gennem Byen og ud til Mandens Grav.

Men vi løb allesammen efter hende, Byens Folk lod deres Huse staa tomme, og vi raabte til hinanden om at vriste Sværdet ud af hendes rasende Hænder.

Ved Tlepolemus' Grav standsede hun og holdt os paa Afstand med Sværdet, men da hun saa, at vi alle jamrede og græd, sagde hun:

»Hold op at græde, hold op med disse Klager, der ikke passer til mit Sind! Jeg har hævnet mig paa min Mands Morder og har straffet en nederdrægtig Forbryder, der med Vold og List vilde tvinge mig til Ægteskab. Nu er Tiden inde til, at dette Sværd skal bane mig Vej til min elskede Tlepolemus!«

Og nu fortalte hun alt, hvad hendes Mand havde aabenbaret hende i Drømme, og hvordan hun havde overlistet Thrasyllus. Derpaa stødte hun Sværdet i sit højre Bryst, og væltende sig i sit Blod fremstammede hun nogle uforstaaelige Ord og udaandede sin tapre Sjæl.

Hendes Venner kunde ikke gøre andet end vaske hendes Legeme og begrave hende i samme Grav som hendes Mand, der nu var hendes for evigt.

Da Thrasyllus fik at vide, hvad der var sket, forstod han, at Døden for Sværdet ikke var tilstrækkelig Sonebod for hans Udaad. Han lod sig føre til Graven og raabte:

»Frivillig kommer Offeret til jer, I Aander, som jeg har krænket saa dybt!«

Og han lukkede selv Døren til Gravkammeret og gjorde en Ende paa sit fordømte Liv ved at sulte sig ihjel.«

Saa vidt Tjenerens Fortælling. Alle Hyrderne blev rystede over den Ulykke, der havde ramt deres Herskab, og de var ængstelige ved Tanken om, hvilke nye Herrer de kunde faa. Derfor tog de den Beslutning at flygte.

Stutmesteren, til hvis Omsorg jeg særlig var betroet, stjal alt i Huset, der havde nogen Værdi, og læssede det paa mig og de andre Pakdyr, og saadan forlod han sin gamle Bolig.

Vi maatte slæbe paa Kvinder og Pattebørn, Kyllinger og Gæslinger, Gedekid og Hvalpe — alt, der ikke selv kunde komme hurtigt nok af Sted, maatte bruge vore Ben til at løbe med! Men skønt min Oppakning var tung nok, fandt jeg den alligevel let, for jeg var henrykt over at slippe væk fra den Hyrde, der havde i Sinde at kastrere mig.

Vi kom over et skovbevokset Bjerg og ud paa de aabne Marker og nærmede os henad Aften en stor og velhavende Landsby. Her advarede man os imod at drage videre om Natten, da det vrimlede med glubende Ulve i Omegnen. De laa paa Lur ligesom Stratenrøvere og overfaldt de vejfarende, ja Sulten drev dem til at angribe Landsbyerne og dræbe baade Kvæg og Mennesker. Langs Vejene, vi skulde passere, laa Lig, der var sønderrevne og halvt opædte af Ulvene, saa Benradene stak ud. Der var ikke andet for end at vente, til det blev Dag, og vi maatte endelig holde os tæt sammen, saa vi lettere kunde sætte os til Modværge mod Vilddyrene.

Men vore Førere tog ikke noget Hensyn til disse gode Raad. De var saa rædde for, at man skulde sætte efter dem, og saa ivrige efter at komme af Sted, at de straks efter Midnat drev os videre med vore Oppakninger.

Jeg var ikke lidt angst for den Fare, der truede os, og trængte mig ind midt mellem de andre Pakdyr, saa jeg kunde have min Ryg dækket. Alle undrede sig over, at jeg kunde løbe hurtigere end Hestene, men det var egentlig ikke noget at rose mig for: det var Skrækken, der gav mig Vinger, ligesom den berømte Hest Pegasus sprang lige op til Himlen af Skræk for den ildsprudende Chimaeras Bid.

Vore Drivere var bevæbnede som Krigere med Spyd, Lanser og Køller. Nogle bar store Sten, de havde sanket paa Bjergstierne, andre forsynede sig med spidse Gærdestave, og de fleste bar Fakler til at skræmme Ulvene bort med. Vi manglede intet for at udgøre et helt Regiment undtagen en Trompet.

Hvad enten nu Ulvene lod sig skræmme af Faklerne og den Støj, vi frembragte, eller de var søgt til andre Egne — vi saa ikke det mindste til dem hverken nær eller fjern. Men der truede os en langt større Fare.

Beboerne i den næste Landsby havde faaet den Opfattelse, at vi var en Røverbande, og hidsede i deres Skræk en Flok store Hunde paa os. De var mere glubende end Ulve og Bjørne og overfaldt os fra alle Sider, ophidsede af deres Herrers Tilraab. De kastede sig uden Forskel over Mennesker og Dyr, væltede dem om paa Jorden og forfulgte dem, der flygtede, med deres frygtelige Bid — et grufuldt Syn, og det blev værre endnu!

Fra Tagene af deres Huse og fra Toppen af Bakkerne overdængede Bønderne os med store Sten, saa vi tilsidst ikke vidste, om Hundebid eller Stenkast var den største Fare.

Blandt dem, der blev ramt, var ogsaa den Kvinde, der red paa min Ryg. Hun fik en Sten i Hovedet og kaldte sin Mand til Hjælp med ynkelige Skrig. Han kom løbende, tørrede Blodet af hendes Ansigt og raabte bandende og sværgende til Bønderne:

»Hvorfor overfalder I os? Vi er ikke Røvere men fredelige Vejfarende. Vi har ikke taget noget fra jer. Og I bor jo ikke i Huler

som vilde Dyr eller i øde Bjerge som barbariske Mennesker, der tørster efter Menneskeblod.«

Hans Raab fik Stenregnen til at holde op, Hundene blev kaldt tilbage, og en af Bønderne raabte oppe fra Toppen af en høj Cypres:

»Vi vil ikke røve noget fra jer men kun forhindre, at I røver noget fra os! Drag kun videre i Fred!«

Saa fortsatte vi da vor Vej, og der var ikke een af os, der ikke var saaret enten af Hundebid eller Stenkast.

Efter en temmelig lang Rejse kom vi til en Skov med høje Træer og smukke Lysninger, og her bestemte vore Førere, at vi skulde holde Rast og pleje vore Saar.

Hele Flokken slog saa Lejr, vaskede Blodet af med Kildevand, dyppede Svampe i Eddike og lagde dem paa Bulerne og forbandt Saarene med Klude.

Nu fik vi Øje paa en gammel Mand, der stod paa en Høj midt mellem sine Geder og kiggede paa os. En af os spurgte, om han kunde sælge os noget Ost eller friskmalket Mælk.

»Tænk dog ikke paa det!« sagde Hyrden og rystede nogle Gange paa Hovedet. »Er der da virkelig ingen af jer, der aner, hvad det er for et Sted, I befinder jer paa?«

Med disse Ord stavrede han af Sted med sine Geder, saa hurtigt hans Ben kunde bære ham.

Hans Svar og ilsomme Flugt gjorde os helt forskrækkede, og vi saa os om til alle Sider, men der var ikke en eneste, vi kunde spørge til Raads. Endelig fik vi Øje paa en gammel Mand, han var meget høj men krumbøjet af Ælde og slæbte sig frem støttet til en Stok.

Saa snart han saa os, omfavnede han Hyrdernes Knæ og bad os grædende om Hjælp:

»Hvis I ønsker at faa et langt Liv og en lykkelig Alderdom, saa hjælp mig elendige Olding, frels min lille Sønnesøn fra Dø-

den og giv ham tilbage til mig gamle Mand! Mit Barnebarn, min kære Ledsager paa Rejsen, svæver i den yderste Livsfare! Han vilde fange en Fugl, der sang i en Busk, og saa styrtede han ned i en Faldgrube, der var skjult under Løvet. Endnu lever han, for han kalder stadig paa sin Bedstefader, men jeg er for gammel og svag til at komme ham til Hjælp. I er unge og kraftige og kan let trække ham op. Tænk paa, at han er mit eneste Barnebarn — den eneste, der kan føre min Slægt videre!«

Saadan bad han og udrev sine hvide Haar. Det var umuligt ikke at fatte Medlidenhed med ham. Den yngste og stærkeste af hele vor Flok og den eneste, der var sluppet med hele Lemmer fra Bøndernes Overfald, sprang op og spurgte, hvor den Faldgrube var, som Drengen var styrtet ned i. Den gamle pegede paa et tæt Krat, og de fulgtes ad derhen.

Vi var nu igen kommet til Kræfter, og alle vi Pakdyr fik læsset vore Byrder paa Ryggen. Men vi vilde ikke forlade Lejren uden at have den unge Mand med, og Hyrderne gav sig til at raabe og fløjte efter ham.

Der kom ikke noget Svar, og tilsidst sendte de en Mand af Sted for at lede efter ham.

Lidt efter kom Udsendingen tilbage askegraa i Ansigtet og skælvende over hele Kroppen. Han fortalte, at han ganske rigtigt havde fundet den forsvundne Kammerat, men han laa paa Ryggen, og ovenpaa ham sad en forfærdelig Drage, der allerede næsten havde fortæret ham. Den ulykkelige gamle Mand var ingensteds at se.

Da Hyrderne havde hørt hans Beretning, tvivlede de ikke om, at den første Olding — Gedehyrden paa Højen — havde villet advare dem mod Dragen, og de skyndte sig at komme væk fra dette øde og skrækkelige Sted og sparede ikke paa Stokken for at sætte Fart i os Pakdyr.

Efter en hurtig Rejse kom vi til en Landsby, hvor vi overnattede,

og der fik vi at høre om en mærkværdig og uhyggelig Tildragelse, som jeg har stor Lyst til at fortælle videre:

En Slave, som hans Herre havde betroet Overopsynet med hele hans Hus, og som boede paa Hovedgaarden, hvor vi var taget ind, havde giftet sig med en af sin Herres Slavinder, men ikke desto mindre brændte han af Kærlighed til en fri og fremmed Kvinde.

Hans Kone var saa skinsyg og saa harmfuld derover, at hun stak Ild paa Gaarden og opbrændte al Kornet sammen med Mandens Regnskabsbøger. Ikke tilfreds med det bandt hun sit og Mandens fælles Barn fast til sig med en Strikke og styrtede sig sammen med Barnet ned i en dyb Brønd.

Godsejeren blev vred over dette Dobbeltmord og gav Slaven Skylden derfor. Han lod ham klæde af, lod hans Krop smøre ind med Honning og bandt ham til et Figentræ, i hvis hule Stamme der var en Myretue, saa snart Myrerne mærkede den søde Honninglugt, vrimlede de frem og faldt over den ulykkelige. Og lidt efter lidt opaad de med deres utallige, smaabitte Stik og Bid hele hans Krop, saa kun den hvide Benrad hang tilbage paa den raadne Træstamme, saadan som vi selv saa det.

Vi forlod dette gruelige Sted og rejste videre over en udstrakt Slette, indtil vi sent ud paa Aftenen meget trætte naaede til en stor, folkerig By.

Her besluttede Hyrderne at slaa sig ned, fordi de mente, at saa langt bort vilde ingen forfølge dem, og Omegnen var frugtbar og indbydende.

I tre Dage lod de deres Kvæg og Pakdyr hvile sig og samle Kræfter, for at vi skulde blive lettere at sælge. Derpaa trak de os hen til Torvet, og Udraaberen forkyndte med høj Røst Prisen paa hvert enkelt Dyr.

Hestene og de øvrige Æsler fandt straks velhavende Købere, men jeg blev vraget med Foragt og stod alene tilbage.

Nogle af de Prangere, der kom forbi, spærrede min Mule op for at se paa mine Tænder, hvor gammel jeg var. Tilsidst blev jeg træt deraf, og da der igen kom en og stak sine stinkende Fingre ind mellem mine Gummer, snappede jeg til og bed omtrent Fingrene af.

Nu var der slet ikke Tale om, at nogen vilde købe saadan et vildt Bæst. Udraaberen var helt hæs af at skrige, og nu begyndte han at gøre sig lystig paa min Bekostning:

»Hvorfor spilder vi Tiden med at faldbyde dette gamle, grimme Æsel, der har slidt sine Hove op, og som er bidsk alligevel i al sin skabede Affældighed. Det er jo ikke til anden Nytte, end at man slaar det ned og laver et Sold af Skindet. Lad os forære det væk, hvis der er en der gider spilde Foder paa ham.«

De omkringstaaende brast i Latter, men min onde Skæbne, der havde forfulgt mig gennem saa mange Lande, var endnu ikke blevet formildet — den skaffede mig en Køber paa Halsen, der var et rent Fund, dersom det gjaldt om at pine og plage mig.

Det var en gammel Kastrat med skaldet Isse og lange, graa Haartjavser i Nakken — en af det Tiggerpak, der under Cymblers og Kastagnetters Klang drager rundt i Landsbyer og Flækker med den syriske Gudinde.

Han kom løbende til Udraaberen og spurgte ivrigt, hvor jeg stammede fra.

»Fra Cappadocien,« sagde han, »og han er meget stærk.«

»Og hvor gammel er han?«

»En Stjernetyder har nylig stillet hans Horoskop, og han fortalte mig, at han er fem Aar gammel. Men det maa han selv bedst vide fra sin Fødselsattest. Jeg er ganske klar over, at jeg overtræder den corneliske Lov, hvis jeg sælger en romersk Borger til Dem, men lad gaa! Han er et skikkeligt Skrog, som De kan have stor Gavn af baade hjemme og ude.«

Men den forbandede Køber var endnu ikke tilfreds og spurgte, om jeg nu ogsaa var rigtig skikkelig og from.

»From!« svarede Udraaberen. »Han er saa from som et Lam! Han bider aldrig, sparker aldrig — man skulde nærmest tro, at det taalmodigste Menneske i Verden havde taget Ophold i hans Skind! De kan selv overbevise Dem derom, stik blot Deres Hoved ind imellem hans Bagben, saa skal De se, hvor han er from!«

Den gamle Slyngel mærkede nok, at Udraaberen gjorde Nar af ham, og sagde vredt:

»Dit gamle, døvstumme, forrykte Aadsel af en Udraaber! Gid den almægtige og allestedsnærværende syriske Gudinde og Sankt Sabadius og Bellona og den idæiske Moder og Fru Venus sammen med sin Adonis maa slaa begge dine Øjne med Blindhed, din Spottefugl! Tror du, dit Kvæghoved, at jeg vil sætte Gudinden op paa Ryggen af et vildt Dyr, der maaske faar Kuller og smider det hellige Billede ned paa Jorden, saa jeg bliver nødt til at rende rundt med flagrende Haar og lede efter en eller anden Læge til min Gudinde i Gadesnavset!«

Ved disse Ord fik jeg pludselig Lyst til at hoppe og stejle, som om jeg var besat, for at han skulde tro, jeg var meget vild, og lade være med at købe mig. Men han kom mig i Forkøbet og betalte, hvad jeg kostede. Min forrige Herre var meget tilfreds med de sytten Denarer, han fik, og med ovenikøbet at komme af med mig, og han rakte min Halmgrime til min nye Herre, hvis Navn var Philebus.

Han trak af med mig, og næppe var han ved Døren, hvor han boede, før han raabte:

»Hallo, Smaapiger! se hvilken smuk Slave, jeg har bragt med til jer!«

Disse »Smaapiger« var i Virkeligheden Kastrater, der straks brød ud i skrattende Jubelraab med deres kvindeagtige Stemmer. Men da de saa, at jeg ikke var en ung Slave, men et Æsel, rynkede de paa Næsen og skældte deres Anfører ud:

»Det er ikke en Slave, du har bragt for os, men snarere en El-

sker til dig selv! Behold nu ikke det smukke Føl helt for dig selv, men lad ogsaa os, dine smaa Dueunger, faa lidt Fornøjelse af ham!«

Under den Slags Snak førte de mig ud i Stalden og bandt mig ved Krybben.

Sammen med dem var en temmelig fed, ung Mand, der var en dygtig Musikant, og som de havde købt for deres Sparepenge. Naar de bar Gudinden rundt, maatte han trutte i Hornet, og hjemme maatte han lade sig bruge paa anden Vis. Han fyldte min Krybbe med Foder og sagde henrykt:

»Endelig har jeg faaet en Vikar, der kan overtage mit smudsige Arbejde! Gid du maa leve længe og falde i vore Herrers Smag, saa jeg kan faa Lejlighed til at hvile mine trætte Lemmer.«

Nu forstod jeg, hvilken sørgelig Skæbne der ventede mig.

Den følgende Dag udstafferede de sig i spraglede og vanvittige Dragter, sminkede sig og malede deres Øjenbryn. Saa drog de ud i Procession — nogle af dem havde spidse Huer paa Hovedet og bar safrangule Klæder af Silke eller Linned, andre trak i hvide Tunikaer med Purpurstriber og Bælter og med gule Sko paa Fødderne. Gudinden satte de indhyllet i en Silkekjole op paa min Ryg.

Saa drog de af med Armene nøgne op til Skuldrene. De svang mægtige Sværd og Økser og hoppede og sprang ekstatisk til Fløjtens hidsende Toner.

Vi kom gennem forskellige smaa Landsbyer, og tilsidst kom vi til en rig Mands Hus, hvor vi gik ind. Straks begyndte de at hyle og skrige og vride sig i en fanatisk Dans. Med sænket Hoved drejede de Halsen, saa Haaret fløj til alle Sider. Undertiden bed de sig selv i de opsvulmede Armmuskler eller saarede sig i Armene med de tveæggede Sværd.

En af dem teede sig endnu mere vildt end alle de andre og sukkede og stønnede, som om han var besat af en Aand. Man skulde tro, at Guddommens Nærvær ikke styrkede Mennesket, men

svækkede det og gjorde det sygt. Men læg Mærke til, hvordan Forsynet gav ham hans retfærdige Straf.

Hykleren begyndte at anklage sig selv og beskylde sig for, at han havde forsyndet sig imod sine religiøse Pligter og vilde tildele sig selv Straffen for sin Helligbrøde. Han tog en Svøbe frem af den Slags, der er helt besat med smaa, spidse Faareknogler, og som disse Halvmænd plejer at føre med sig. Med den slog han løs paa sig selv, saa Blodet flød.

Jeg blev helt ræd for, at Gudinden ogsaa skulde faa Lyst til Æselblod, saadan som visse Mennesker kan lide Æselmælk.

Endelig blev de trætte af at skabe sig og holdt en Pavse i Blodbadet. Folkene i Huset gav dem en Masse Kobber- og Sølvmønter, som de gemte i deres Brystklæde, et Fad Vin, Mælk, Ost, Rugmel og Hvedemel, ja endogsaa Byg til mig, der bar Gudinden. Men jeg fik intet, for de puttede det hele ned i deres medbragte Sække og læssede det paa min Ryg. Saadan tjente jeg dem baade som Tempel for Gudinden og som Magasin for deres Korn.

Paa den Maade drog de omkring fra Sted til Sted og udplyndrede Egnen.

De havde efterhaanden samlet saa meget sammen, at de besluttede at gøre Ophold i en Landsby og lave et Festmaaltid. Under Paaskud af, at Gudinden var sulten, havde de fralokket en Forpagter en fed Bede som Offer. De gjorde alting rede til Middagen, vaskede sig og inviterede en ung, kraftig Bondeknøs til at spise med.

Men næppe var de første Retter blevet serveret, før de begyndte med deres sædvanlige Afskyeligheder. De trak Tøjet af den unge Fyr, omringede ham fra alle Sider og væltede ham om paa Gulvet.

Jeg kunde ikke længere udholde at se paa det og vilde raabe: »I Afskum, hold op!« Men jeg kunde ikke faa mere end de første Bogstaver frem og skrød højt og tydeligt: »I — A!« som et rigtigt Æsel.

Det var alligevel et Ord i rette Tid. Nogle unge Karle fra Landsbyen var ude at lede efter et bortløbet Æsel, og da de hørte min Stemme, tænkte de, at det maaske var deres Æsel, man havde stjaalet og lukket inde.

De stormede ind i Stuen og overrumplede Præsterne midt i deres Griserier. Øjeblikkelig kaldte de Naboerne sammen, afslørede Præsternes Gemenhed og overdængede dem med Haan og Spot for deres kyske og hellige Liv.

Mine Herrers Rygte var aldeles ødelagt, og ved Midnatstid sneg de sig beskæmmede bort med al deres Pik og Pak. Vi vandrede af Sted hele Natten, og op ad Dagen kom vi til en øde Egn, hvor de begyndte at raadslaa om at tage Livet af mig.

De satte Gudinden ned paa Jorden, tog Dækkenet af mig og gav mig saa mange Tærsk, at jeg nær havde opgivet Aanden. En af dem truede med at hugge Haserne over paa mig med sin Økse, fordi jeg med min Skryden saa skammeligt havde kompromitteret hans Dyd.

Det blev alligevel til, at de sparede mit Liv af Hensyn til Gudinden, der ikke kunde blive liggende paa Jorden. Saa læssede de alting paa mig igen og drev mig videre med Slag af den flade Klinge.

Vi kom til en anselig By, hvis første Borger var meget religiøs. Da han hørte de klingende Metalbækkener og Paukernes Gjalden og den frygiske Sangs blide Melodi, løb han os i Møde og inviterede Gudinden og alle hendes Præster til at være Gæster hos ham og førte os ind i hans vidtstrakte Palads. Med den største Ærefrygt søgte han at indlægge sig Fortjeneste af Gudinden ved at berede hende et overdaadigt Offermaaltid.

Her kom jeg igen i den allerstørste Livsfare. En Bonde havde bragt Husets Frue en stor, fed Dyrekølle, og man havde været saa uforsigtig at hænge den op bag Køkkendøren. En Jagthund fik Færten af den og løb bort med den. Saa snart Kokken op-

dagede det, jamrede han over sin egen Forsømmelighed, og i sin Desperation — Middagen stod lige for Døren — løb han hen til sin lille Søn og tog Afsked med ham og greb saa en Strikke for at klynge sig op.

Men hans Kone styrtede til i Tide, rev Strikken ud af hans Haand og sagde:

»Er du da gaaet helt fra Forstanden? Ser du ikke, at Forsynet har sendt os et udmærket Redningsmiddel? Ret dig efter mig, saa skal du nok slippe godt fra det! Tag det fremmede Æsel og før det ud til et afsides Sted og slaa det ned. Skær saa en Kølle af det og lav den til i den rigtige Sovs og server den for Herren.«

Den fordømte Kok syntes godt om Konens Forslag og besluttede at redde sit Liv paa min Bekostning. Han gik ud til Slibestenen for at hvæsse sin Kniv.

NIENDE BOG

Jeg havde allerede taget min Beslutning. Jeg sprængte Rebet, der bandt mig, for med vilde Spark og Spjæt ud gennem en Korridor og brasede lige ind i Stuen, hvor Husherren sad og holdt Offermaaltid sammen med Præsterne.

I min løbske Fart væltede jeg Bordet med alle Tallerkner og Fade. Husherren blev rasende over dette Postyr og gav en af Tjenerne Ordre til at fange mig og lukke mig inde, for at jeg ikke igen skulde faa Kuller og forstyrre Middagen.

Jeg var glad for at blive bragt hen til et roligt Sted, hvor jeg var udenfor Kokkens Rækkevidde, men ingen kan afvende sin onde Skæbne!

Pludselig kom en ung Fyr, skælvende af Angst, ind i Stuen og fortalte, at en gal Hund var kommet løbende ind i Gaarden ad en Bagdør. I sit Raseri havde den overfaldet Jagthundene og var trængt ind i Staldene, hvor den for løs paa Kvæget. Ogsaa Men-

nesker havde den bidt, baade Kokken Hephaestion, Kammertjeneren Hypatius, Lægen Apollonius og flere andre, der vilde jage den bort. Adskillige af de skambidte Dyr havde allerede vist Tegn paa Vandskræk.

Alle i Stuen blev forfærdede og troede, at ogsaa jeg var blevet bidt af den gale Hund. De greb de Vaaben, der var nærmest ved Haanden, og skreg og raabte til hinanden om at afværge den fælles Fare, saa man skulde tro, at de selv var blevet angrebet af Hundegalskab.

Der kan ikke være Tvivl om, at de vilde have hugget mig til Finker med de Økser, Spyd, Hakker og andre Vaaben, som Slaverne i en Fart skaffede til Veje, hvis det ikke i Tide var lykkedes mig at slippe fra dem og ind i et Rum, der var anvist mine Herrer Præsterne til Gæsteværelse.

De slog Døren i efter mig, laaste den og satte Vagt udenfor — saa regnede de med, at Sygdommen vilde gøre det af med mig i al Stilhed. Jeg var glad over at være fri for dem og lagde mig til at sove paa Sengen — det var lang Tid siden jeg havde nydt en Søvn paa menneskelig Maner.

Det var allerede lys Dag, da jeg stod op, vel udhvilet paa den bløde Seng og i udmærket Humør. Udenfor hørte jeg Vagtposterne snakke sammen.

»Mon Æslet derinde stadig har Vandskræk?« sagde en af dem. »Jeg skulde snarere tro, Giften allerede har raset ud.«

De kunde ikke blive enige om, hvad de skulde tro, og besluttede sig til at undersøge Sagen. Gennem en Sprække i Døren saa de mig staa stille og rolig midt i Værelset. Døren blev lukket op, og de gik i Gang med at undersøge, om jeg nu ogsaa virkelig var faldet til Ro. En af dem, som jeg tror Forsynet havde sendt mig for at frelse mit Liv, kom med det Forslag, at de skulde hente en Spand Vand og sætte den foran mig. Hvis jeg drak uden Frygt som sædvanligt, var der ingen Tvivl om, at jeg var rask, men hvis

Vandet indgød mig Angst og Skræk, var det et sikkert Bevis paa, at jeg var smittet af Hundegalskab — det var noget, man kunde læse i gamle, sandfærdige Bøger, og det stemmede ogsaa med Erfaringen.

Jeg tøvede ikke et Øjeblik, men løb straks hen til Spanden, stak Hovedet ned i den og drak al Vandet, der virkelig var et Frelsens Vand for mig.

Nu dristede de sig til at klappe mig, klø mig bag Ørerne og føre mig omkring ved Grimen, og jeg fandt mig sagtmodigt i alt.

Paa den Maade lykkedes det mig at redde Livet, og næste Dag blev jeg igen belæsset med Gudindens Billede og under Kastagnetters og Paukers Klang ført omkring i Præsternes Tigger-Procession.

Vi kom gennem forskellige Flækker og Smaalandsbyer og tilsidst ind i Kroen i en lille By, som Indbyggerne fortalte var opført paa Ruinerne af en mægtig Stad. Her hørte vi i Værtshuset en lystig Historie om en fattig Tømrer, som hans Kone gjorde til Hanrej. Her er Historien:

En fattig Tømmermand, der maatte fortjene sit Brød ved at arbejde som Daglejer, havde en Kone, der i al sin Armod havde Ry for at være utrolig liderlig.

En Dag kom han uformodet hjem paa et Tidspunkt, hvor Konens Elsker fornøjede sig med hende inde i Huset. Manden anede intet ondt, men glædede sig over at have saa ærbar en Kone, som omhyggeligt holdt alle Døre lukkede og laaste.

Han bankede paa og gav hende — som han plejede — et Fløjtesignal. Men Konen var lumsk og ikke uforberedt paa den Slags Tilfælde. I en Fart rev hun sig ud af Elskerens Arme og skjulte ham i et stort Kar, der stod tomt og halvt nedgravet i en Krog. Saa lukkede hun op for Manden og begyndte at skælde ham Bælgen fuld:

»Naa, der kommer du, din Dagdriver, med tomme Hænder og

har ikke engang tænkt paa at tage lidt Mad og Drikke med hjem, mens jeg Stakkel Dag og Nat maa slide og slæbe med at spinde Uld, saa vi i alt Fald kan faa Raad til lidt Lys i Hytten. Saa er min Naboerske Daphne anderledes lykkelig! Hun kan spise og drikke, som det lyster hende, sammen med sine Elskere!«

»Hvad er der løs?« spurgte Manden helt betuttet. »Min Mester skulde møde i Raadsforsamlingen og derfor gav han mig fri, men du maa ikke tro, at jeg ikke har sørget for noget til Middag. Det gamle Kar derhenne, der tager Plads op til ingen Nytte og kun er i Vejen, har jeg solgt for fem Denarer, og om lidt kommer Køberen og betaler Pengene og henter det. Giv mig en Haandsrækning, saa vi kan tage det op og gøre det parat til ham.«

Den snu Kone havde allerede faaet en Idé, hun slog en høj Latter op og sagde:

»Sikke en flink og dygtig Købmand, jeg har faaet mig til Mand! Du har solgt Karret for en Bagatel, mens jeg har siddet herjemme hele Dagen uden at røre mig af Flækken og alligevel har solgt det for hele syv Denarer!«

Manden var godt tilfreds med den højere Pris og spurgte, hvem det var, der vilde betale saa meget.

»Se her, dit Fæ!« sagde hun. »Han sidder nede i det og undersøger, om det ikke er i Stykker.«

Elskeren var straks med, rakte Hovedet op af Karret og sagde:

»Ærligt talt, lille Frue, saa er Karret gammelt og fuldt af Revner.«

Derpaa vendte han sig til Manden og lod, som om han ikke vidste, hvem han var:

»Hør Kammerat, tag lige og hent en Lampe til mig, jeg vil skrabe Snavset af indvendig og se, om jeg kan bruge Karret — jeg vil jo heller ikke smide mine Penge væk for ingenting.«

Det skikkelige Fæ af en Ægtemand anede ikke Uraad, men skyndte sig at tænde en Lampe.

»Her!« sagde han. »Men lad hellere mig, Kammerat! Det skal

De ikke have Besvær med. Saa kan De se efter, naar jeg er færdig.«

Og hermed tog han Overtøjet af og krøb med Lampen i Haanden ned i Karret og begyndte ivrigt at skrabe løs. Imens morer Galanen sig med hans Kone, der staar bøjet ud over Karret, og mens Galanen er bedst i Gang, drejer hun Hovedet fra den ene Side til den anden og viser Manden, hvor der er noget at skrabe.

Endelig er baade Mand og Elsker færdige med deres Arbejde. De syv Denarer bliver betalt, og den stakkels Hanrej maa ovenikøbet selv slæbe Karret hjem til Elskeren.

Efter at vi havde opholdt os nogle Dage i denne Landsby og fedet os rigeligt paa offentlig Bekostning, fandt Præsterne paa en ny Maade at spaa paa og trække Penge ud af Folks Lommer. De lavede et Orakelsprog, der kunde passe paa alle mulige Tilfælde, og som lød:

I Aag gaar sammen Pløjeokser,
og Korn af deres Møje vokser.

Hvis f. Eks. et forelsket Par spurgte, om de skulde gifte sig eller ikke, saa svarede Præsterne, at der jo tydeligt stod i Oraklet, at de skulde bøje sig under Ægteskabets Aag og avle en Masse Børn. Kom der en og vilde vide, om han skulde købe en Ejendom, saa svarede de, at Oraklet lovede ham Okser og frodige Agre. Var en i Tvivl, om han skulde foretage en Rejse, lød Svaret, at han skulde ingen Bekymring nære, Okserne — de skikkeligste af alle Dyr — stod allerede parate foran Vognen, og de kornrige Marker lovede et godt Resultat. Spurgte man, om det var tilraadeligt at levere et Slag eller sætte efter Røvere, svaredes der, at Oraklet lovede Sejr: Fjenderne vilde bøje deres Nakker under Aaget ligesom Okser, og de vilde høste et rigt Bytte, naar de fik fat paa Røverne.

Ved dette snedige Bedrageri tjente Præsterne en Masse Penge, men tilsidst blev de træt af de evige Spørgsmaal og de samme Svar og besluttede at rejse videre.

Vejen var meget daarlig, fuld af gabende Huller og saa moradsig, at jeg Gang paa Gang gled og faldt, og da jeg endelig naaede ud paa jævn Vej, var jeg saa forslaaet og udmattet, at jeg næppe kunde slæbe mig af Sted. Og da kom pludselig en Flok Ryttere i fuld Galop efter os. Saa hurtigt red de til, at de næsten ikke kunde standse Hestene, da de naaede hen til os.

De for løs paa Philebus og hans Præster, greb dem i Struben, skældte dem ud for skændige Kirkerøvere, bankede dem igennem og gav dem Haandjern paa.

»Røverpak!« skreg de, »kom med den gyldne Kalk, som I har stjaalet fra Gudernes Moders Alter! I stjal den, mens I lod, som om I skulde afholde en hemmelig Gudstjeneste. Derfor har I ogsaa sneget jer væk før Daggry. Men I tager meget fejl, hvis I bilder jer ind, at I saadan kan slippe ustraffet bort!«

En af dem begyndte at visitere mig, og fra selve den syriske Gudindes Skød trak han den eftersøgte Kalk frem.

Men saa klart deres Tyveri var bragt for Dagens Lys, lod disse skammelige Væsner sig ikke forbløffe, men lod som om det hele var en herlig Spøg:

»Hvad er Meningen?« raabte de og lo, »er det saadan, man behandler uskyldige Folk? Her kommer I og truer os — Religionens sande Forkyndere — med Døden bare paa Grund af et lille Bæger, som Gudernes Moder var saa venlig at give sin Søster til Foræring!«

Men al deres Snak hjalp dem ikke det mindste. Bønderne førte dem med sig tilbage og kastede dem lænkede ned i et underjordisk Fangehul. Den gyldne Kalk og Gudinden, jeg bar, bragte de hen til Templets Skatkammer.

Næste Dag blev jeg dreven til Torvs og stillet til Salg.

Jeg blev købt af en Bager og Møller, der gav syv Denarer mere for mig, end Philebus havde gjort. Han belæssede mig med det Korn, han havde købt ind, og trak mig ad en stenet og vanskelig

Vej hjem til sin Mølle. En Mængde Heste og Æsler gik rundt i stadig Kresgang og drev Møllehjul af forskellig Størrelse — ikke blot om Dagen, men ogsaa om Natten ved Lys.

Min nye Herre viste mig til at begynde med stor Godhed, formodentlig for ikke straks at tage Humøret fra mig. Hele den første Dag havde jeg fri, og min Krybbe var fuld af Foder.

Men denne glade Ferietid skulde ikke blive af lang Varighed. Tidligt næste Morgen blev jeg spændt for den største af alle Hestemøllerne. Man bandt mig for Øjnene og drev mig rundt og atter rundt i den samme Cirkelgang, saa jeg stadig maatte træde i mine egne Trin og stadig paany maatte begynde den samme Rundtur. Men jeg var klog nok til ikke uden videre at lægge mig i Selen. Ganske vist havde jeg, dengang jeg var Menneske mellem Mennesker, set mange af den Slags Hestemøller og vidste god Besked om deres Indretning. Alligevel spillede jeg uvidende og rørte mig ikke af Stedet, i det Haab at man vilde betragte mig som uegnet til det Arbejde og sætte mig til et lettere — ja, jeg drømte endogsaa om at blive sluppet fri paa Græs. Men min List var mig til ingen Nytte — pludselig følte jeg mig omringet af en Mængde Slaver, der var bevæbnede med Stokke. Jeg stod der intetanende med mine tilbundne Øjne, og paa et givet Tegn udstødte Slaverne frygtelige Hej- og Hipraab, Slagene haglede ned over mig, forfærdet lagde jeg mig i Selen og trak af alle Kræfter, og hele Kompagniet brast i Skoggerlatter over den pludselige Forandring i min Sindstilstand.

Dagen var næsten til Ende, og jeg var segnefærdig af Træthed, da de endelig spændte mig løs fra Kværnen og tøjrede mig ved Krybben. Men saa træt jeg var, og saa meget jeg trængte til at spise og samle nye Kræfter, glemte jeg næsten mit Foder, saa stærk var min medfødte Nysgerrighed, og saa levende interesseret var jeg i at betragte det frygtelige Opholdssted, som et Mølleværk er.

I gode Guder! Hvor mange Mennesker fandtes ikke her, med Huden stribet af blodige Strimer, med sønderpisket Ryg og med

Pjalter, der ikke dækkede deres Nøgenhed, men snarere laa over dem som Pletter af Skygge! Enkelte havde et Lændeklæde, de fleste var saa godt som nøgne.

Her var brændemærkede, halvragede Mennesker med Lænker om Benene, blege som Lig, Øjenvipperne sværtede af Bagerovnens Sod og Røg, saa de knap kunde se ud af Øjnene. Som Gladiatorer er dækket af Arenaens Støv, saadan var de fra Isse til Fod pudrede med Mel og Aske og ukendelige af Snavs.

Men hvordan skal jeg beskrive den Tilstand, hvori jeg fandt mine Lidelsesfæller Hestene, Muldyrene og Æslerne? De fleste af dem var gamle Krikker, der vaklede af Alderdomssvaghed. Med lukkede Øjne og hængende Hoved stod de ved deres Krybber og gumlede Hakkelse. Halsen sad i een Buldenskab, der kom en sprukken Hoste ud af de slappe Næsebor, Bringen var gnavet i Stykker af Seletøjets Bastbaand, Ribbenene blottede af Piskeslag, Hovene udtraadte af den evige Traven rundt, og hele Benraden overtrukken med Skurv og Skab.

Da jeg saa dette skrækkelige Syn, blev jeg angst og bange — skulde jeg virkelig selv ende i en saadan Tilstand? Hvor lykkelig havde jeg ikke været i min Menneskelid! Den eneste Trøst, jeg fandt i min Fortvivlelse, skyldtes min Nysgerrighed. Det morede og adspredte mig at høre, hvad Folk snakkede om. De kunde jo ikke ane, at jeg forstod hvert Ord, og paalagde sig derfor ingen Tvang, naar jeg var i Nærheden.

Med hvor stor Ret kalder ikke den guddommelige Homer den Mand for vis, der har berejst mange Lande og truffet mange Folkeslag og derved har erhvervet sig Erfaring. Derfor er jeg ogsaa nu taknemlig for, at jeg har levet i et Æsels Skind og derved vundet om ikke Visdom, saa dog større Erfaring. Og nu skal jeg fortælle jer en lille, sød Historie, som jeg netop oplevede paa Møllen, og som ikke er helt almindelig:

Mølleren, der havde købt mig, var en hæderlig og anstændig

Mand, men han var gift med et rent Afskum af en Kone, der gjorde Hjemmet til et Helvede: i al Stilhed nærede jeg den dybeste Medlidenhed med ham i mit Hjerte. Der findes ikke den Fejl eller Last, hans Kone ikke var i Besiddelse af, alle Dyder og Udyder var flydt sammen i hendes Sjæl som i en Kloak. Hun var ondskabsfuld, grusom, mandgal, fordrukken, stædig, trættekær, smaalig naar det gjaldt om at skrabe Penge til sig, ødsel naar det gjaldt at øde dem bort paa skammelig Vis, en Fjende af Troskab og Dyd. Guderne og den sande Religion foragtede hun og bekendte sig til den skændige Lære, at der kun er een Gud. Under Paaskud af alle Slags intetsigende religiøse Ceremonier førte hun alle Mennesker bag Lyset, bedrog sin Mand, drak fra Morgen til Aften og horede uafladeligt.

Dette Utyske af en Kvinde havde et Horn i Siden paa mig, af hvilken Grund aner jeg ikke. Straks tidlig om Morgenen, længe før hun tænkte paa at staa op, raabte hun:

»Spænd dog det ny Æsel for Møllen!«

Og saa snart hun var oppe, var det første hun gjorde, at lade mig ordentlig gennempiske, mens hun saa til. Til Fodringstid, naar alle de andre allerede var spændt fra og i Færd med at spise, var jeg den sidste, der blev sluppet hen til Krybben. Hendes Haardhed imod mig gjorde, at jeg holdt endnu ivrigere Øje med hendes Meriter.

Jeg hørte altid et ungt Menneske gaa ud og ind hos hende, og jeg vilde meget gerne have set hans Ansigt, men jeg havde jo Bind for Øjnene. Ellers skulde jeg nok have afsløret hendes Gemenheder.

Hun var ogsaa uadskillelig fra en gammel Rufferske, der var Mellemhandler mellem hende og hendes Elskere. Naar de havde spist Frokost sammen og drukket godt, saa begyndte en Forhandling om, hvordan de igen skulde narre den skikkelige Ægtemand.

Saa vred jeg var paa Fotis, fordi hun havde forvandlet mig til et Æsel i Stedet for til en Fugl, var jeg alligevel glad for mine lange Ører — kønne var de ikke, men de gjorde det muligt for mig paa lang Afstand at høre hvert Ord, der blev sagt. En Dag hørte jeg den skamløse gamle Kælling sige til Møllerens Kone:

»Tænk over, Frue, hvad De vil gøre med den slappe Fyr, som De uden at spørge mig til Raads har valgt til Deres Elsker. Han ryster af Skræk, blot Deres brutale og ækle Mand rynker Øjenbrynene, og i sin Angst svigter han, naar De selv er mest oplagt til Omfavnelser. Saa er rigtignok Philesitherus en ganske anden ung Mand! Køn og flot i Pengesager og fyrig, og hvad bryder han sig om en skinsyg Ægtemands Mistænksomhed! *Han* fortjener at nyde alle Fruers Gunst, *han* fortjener at smykkes med en Krone af Guld! Hør blot f. Eks. det kostelige Puds, han forleden spillede en skinsyg Ægtemand — saa kan De selv dømme om, hvem af de to, der er at foretrække som Elsker:

Kender De Senatoren Barbarus — ham, som Folk paa Grund af hans skarpe Tunge kalder Skorpionen? Han har en meget smuk Kone, som han altid holder bevogtet og indelukket i sit Hus.«

»Hende kender jeg udmærket,« sagde Møllerkonen, »hun hedder Arete, jeg har gaaet i Skole sammen med hende.«

»Naa,« sagde den gamle, »saa kender De ogsaa hele Historien med Philesitherus?«

»Slet ikke,« sagde Møllerkonen, »fortæl mig den endelig!«

Saa begyndte den gamle Sladdertaske at plapre løs:

En Dag skulde Barbarus ud paa en meget vigtig Rejse, og nu gjaldt det om at sikre sig Konens Kyskhed, mens han var borte. Derfor kaldte han paa sin Slave Myrmex, som han af Erfaring vidste, han kunde stole paa. I al Hemmelighed paalagde han ham at vogte paa Konen og truede ham med Fængsel og Hungersdøden i Lænker, dersom en Mand blot i Forbigaaende rørte hende med sin Lillefinger. Og sin Trusel besvor han med en Ed ved alle Him-

lens Guder. Saa rejste han, og i sin Angst vovede Myrmex ikke at lade sin Frue gøre et Skridt, uden at han var med — selv naar hun sad og spandt, sad han trofast ved hendes Side og passede paa. Naar hun gik i Bad om Aftenen, fulgte han med og holdt hende i Kjolen, saa ivrig var han for at udføre sin Herres Befaling.

Men den smukke Kones Skønhed kunde ikke forblive skjult for Philesitherus' brændende Øjne. Hendes berømte Kyskhed og den strenge Maade, hvorpaa hun blev bevogtet, optændte ham endnu mere. Han var parat til at forsøge alt for at bryde igennem den Mur, der omgav hende, og han satte sin Lid til den menneskelige Skrøbelighed og til det gamle Ord, at Guld sprænger selv Porte af Kobber.

En Dag traf han Myrmex alene og fortalte ham om sin Kærlighed. Med rørende Ord tryglede han ham om at skaffe Lindring for hans Kvaler — han kunde ikke længere bære sine Lidelser, enten maatte han faa sit Ønske opfyldt, eller han vilde dø! Hvad han bad om var kun en Bagatel, og Myrmex behøvede ikke at være det mindste bange. Han vilde blot en Aften beskyttet af Mørket snige sig ind i Huset, ikke en Sjæl uden Myrmex skulde faa ham at se, og han skulde ikke blive der længere end et Minut.

Til alle disse overtalende Ord føjede Rævepelsen endnu et Middel, der var mere egnet end noget andet til at rokke Myrmex' Standhaftighed. Han viste ham ti skinnende nye Guldstykker og sagde, at han vilde give hans Frue tyve Guldkroner og ham selv ti.

Myrmex blev forfærdet over dette uhørte Forslag, vilde intet høre og skyndte sig bort. Men Guldets Glans blev ved med at forfølge ham, og stadig saa han Pengene som et blændende og lokkende Bytte for sine Øjne. Han vidste hverken ud eller ind: paa den ene Side Troskaben mod hans Herre og den frygtelige Trusel, der svævede over ham — paa den anden Side al den Fordel og Nydelse, Guldpengene kunde skaffe ham! Tilsidst overvandt Begærligheden efter Guldet Frygten for Døden. De straa-

lende Mønters Magi svækkedes ikke, fordi han ikke længere saa dem for sig med sine legemlige Øjne. Han drømte om dem om Natten, og formanede Angsten for hans Herre ham til at holde sig hjemme i Ro, saa drev Guldet ham til at opsøge Philesitherus.

Endelig bed han Hovedet af al Skam og forklarede sin Frue hele Sagen.

Arete svigtede ikke Kvindens medfødte Letsind, og det forbandede Metal vandt øjeblikkelig Sejr over hendes Kyskhed.

Hjertensglad besluttede Myrmex at dreje Halsen om paa sin Troskab. Han skyndte sig saa hurtigt som muligt hen til Philesitherus og fortalte, at hans Frue var villig, og at han gerne vilde have den lovede Sum udbetalt. Og han, der aldrig havde ejet saa meget som en Kobberslant, holdt et Øjeblik efter de ti Guldstykker i sin Haand.

Da Natten kom, førte Myrmex den fyrige Esker med tilhyllet Ansigt ind i Huset og viste ham Vej til Aretes Sovekammer.

Men hvad sker? Netop da de to elskende som et Par nøgne Krigere aftjente deres første Værnepligt i Venus' Sold, kom Ægtemanden mod al Forventning tilbage og bankede paa Døren. Da han ikke straks blev lukket ind, begyndte han at raabe op, bombardere Døren med Sten og true Myrmex med al Landsens Ulykker. Slaven mistede al Besindelse af Skræk, og det eneste han kunde finde paa at sige, var at han havde gemt den store Nøgle til Yderdøren saa omhyggeligt, at han nu i Mørket ikke selv kunde finde den igen. Imens hørte Philesitherus Spektaklet, tog hurtigt Tøjet paa og løb uden at tænke paa sine Sko barfodet ud af Værelset!

Endelig kommer Myrmex med Nøglen, lukkede op og modtog sin Herre, der skældte og smældte, mens han skyndte sig til sit Sovekammer og Philesitherus ubemærket smuttede ud. Befriet for sin Frygt stænger Myrmex Døren efter ham og gaar beroliget i Seng.

Næste Morgen, da Barbarus var ved at forlade Sovekamret, fik

han Øje paa et Par Sko, der laa under Sengen, og som han ikke syntes, han kendte. Ikke saa mærkeligt, at han blev grebet af Mistænksomhed og Skinsyge! Men han vilde ikke røbe sin Bekymring for sin Kone eller for nogle af Tjenerskabet. I al Hemmelighed puttede han Skoene ind paa Brystet og gav sine andre Slaver Befaling til at binde Myrmex og straks slæbe ham for Domstolen. Sukkende og sorgfuld gik han selv med derhen og var overbevidst om, at Skoene nok skulde bringe ham paa Sporet af Galanen.

Mens nu Barbarus gik af Sted med rynkede Bryn og tyk i Hovedet af Vrede og bagefter ham den fængslede Myrmex, der i sin onde Samvittighed græd og jamrede for at paakalde Folks Medlidenhed, skete der det, at Philesitherus tilfældig kom ned ad Gaden og lige imod dem.

Han var straks klar over, at dette Optog var Resultatet af den Fadæse, han havde begaaet Aftenen i Forvejen. Og som det hurtige Hoved han var, lod han sig ikke forvirre, men skubbede Slaverne til Side, styrtede sig med et højt Brøl over Myrmex og knaldede ham den ene Lussing efter den anden.

»Slyngel! Løgnhals!« skreg han. »Gid din Herre vil slaa dig ihjel, og gid alle Himlens Guder vil straffe dig for alle de falske Eder, du har aflagt. Du har stjaalet mine Sko i Badehuset igaar. Du fortjener at komme til at slide dine Lænker op i det mørkeste Fangehul!«

Barbarus lod sig fuldstændig narre af den dristige unge Mands listige Paafund. Han vendte straks om og gik hjem, og Myrmex fik Ordre til at levere Skoene tilbage til deres Ejermand.«

Den gamle Kælling var næppe færdig med sin Historie, før Møllerkonen sukkede og sagde:

»Hvor lykkelig er dog ikke den Kvinde, der har en saa trofast Elsker! Jeg stakkels Kone har faaet en Elsker, der bliver forskrækket, bare han hører Larmen af Møllehjulene eller ser det skabede Æsel dér med det tildækkede Hoved.«

»Jeg skal nok sørge for, at De kan faa den raske og kække Elsker, jeg talte om«, sagde den gamle Rufferske, »og han skal være hos Dem allerede i Aften.«

Og dermed gik hun.

Den kyske Møllerkone begyndte straks at tilberede et herligt Maaltid med Overflod af Vin og udsøgte Retter, hun stegte og brasede og forberedte sig paa at tage mod Elskeren, som var det en Gud, der skulde være hendes Gæst. Det traf sig saa heldigt, at hendes Mand var inviteret ud til en Valker, der boede i Nabolaget. Da det blev Fyraften, glædede jeg mig ikke blot over at være færdig med mit Slid, men langt mere over, at Bindet blev taget fra mine Øjne, saa jeg kunde iagttage Konens skændige Færd.

Solen var allerede gaaet ned i Oceanet for at lyse paa de underjordiske Egne, da den gamle Rufferske kom anstigende med den dristige Galan ved Armen. Han saa nærmest ud som en Dreng med kønne, glatte Kinder, og Møllerkonen kyssede ham Gang paa Gang og bad ham tage Plads ved Bordet. Men næppe havde han smagt paa den første Bid og ført Bægret til Læberne, før Manden ganske uventet kom tilbage. Den gode Kone forbandede ham af hele sit Hjerte og ønskede, at han maatte brække baade Arme og Ben, saa snart han traadte ind over Tærskelen. Bleg af Angst skyndte hun sig at skjule sin Elsker under en Træsold, hvori man plejede at rense Korn, og som stod lige i Nærheden. Saa gik hun Manden i Møde, som om der ingenting var paa Færde, og spurgte, hvorfor han kom saa tidlig hjem fra Selskabet hos sin Ven.

»Jeg kunde ikke holde ud at se paa, hvor skammeligt hans Kone opførte sig,« sagde Mølleren med et dybt Suk. »From og skikkelig ser hun ud, og saa hengiver hun sig til de værste Udskejelser, der kan tænkes — jeg vilde ikke have troet det, hvis jeg ikke havde set det med mine egne Øjne!«

Det gjorde Møllerkonen nysgerrig, og hun vilde endelig vide, hvad den slemme Naboerske da havde gjort. Tilsidst rykkede han

ud med hele Vennens Elendighed uden at ane noget om sin egen.

»Hun har altid haft det bedste Rygte,« sagde han, »og gik for at være Mønstret paa en Hustru, og tænk dig, saa har hun i al Hemmelighed anskaffet sig en Elsker! Og nu i Aften, da vi kom hjem fra Badet for at spise til Aften, havde hun Fyren hos sig. Hun skyndte sig at skjule ham under en Vidjekurv, der var behængt med Tøj, som skulde bleges med Svovldamp. Saa troede hun, at Faren var drevet over, og satte sig ganske rolig til at spise sammen med os.

Men den usalige Galan var ilde faren, for han sad i en Taage af Svovldamp, der var ved at kvæle ham og krilrede ham saadan i Næsen, at han ikke kunde lade være med at nyse den ene Gang efter den anden. Valkeren troede, det var Konen, der nyste — hun sad nemlig lige ved Kurven — og raabte:

»Gud velsigne dig! Gud velsigne dig!«

Men da denne Nysen slet ikke vilde holde op, begyndte han endelig at fatte Mistanke. Han skubbede Bordet tilbage, løftede Vidjekurven op og trak Galanen frem, der stønnede og pustede og var lige ved at udaande sit sidste Suk.

Valkeren blev saa rasende over den Skændsel, der var overgaaet ham, at han greb et Sværd og vilde myrde den unge Mand, skønt det var ganske unødvendigt — han var allerede lige ved at opgive Aanden. Med Besvær holdt jeg hans Haand tilbage og bad ham ikke bringe os allesammen i Vanskeligheder — han behøvede ikke at begaa Mord, Svovldampen skulde nok gøre det af med Fyren. Jeg ved ikke, om mine Ord gjorde noget Indtryk paa ham, men i alt Fald indsaa han, at der ikke var andet at gøre end at tage Sagen med Fatning. Saa slæbte han Fyren, halvdød som han var, ud paa Gaden og lod ham ligge der.

Mens han var ude, gav jeg Konen det Raad at se at komme bort og holde sig skjult hos en Ven, indtil hendes Mands Vrede havde sat sig en Smule — hvis hun ventede, til han kom tilbage,

kunde hun risikere, at han vilde gøre en Ulykke baade paa hende og paa sig selv.

Hun fulgte mit Raad, og jeg forlod det forstyrrede Selskab og gik hjem.«

Da Mølleren havde fortalt, hvad der var sket begyndte hans frække og skamløse Kone at rakke ned paa Valkerens Kone og skælde hende ud for en Luder og en Skændsel for hele Kvindekønnet, der havde brudt sit Troskabsløfte og forvandlet sin Mands Hus til et Bordel. Saadan et Kvindemenneske fortjente ikke bedre end at blive levende brændt.

Men hendes egen Samvittighed var jo ikke for god, og for at faa sin egen Elsker befriet fra det Sold, han laa under, gjorde hun sig al Umage for at faa sin Mand til at gaa tidlig i Seng. Men han var gaaet Glip af sin Aftensmad, vilde absolut have noget at spise, før han lagde sig, saa hun meget imod sin Vilje blev nødt til at servere ham den Mad, hun havde tiltænkt en ganske anden.

Det skar mig i Hjertet, naar jeg tænkte paa, hvad denne Kvinde havde gjort sig skyldig i, og hvor fræk hun nu var, og jeg overvejede, om jeg ikke kunde hjælpe min Herre til at opdage hendes Falskhed ved at sparke Laaget af det Træsold, Elskeren laa gemt under som en Skildpadde under sit Skjold. Og nu kom det guddommelige Forsyn mig til Hjælp, for den gamle, lamme Mand, der havde Opsyn med os Dyr, kom for at drive os til Vands. Derved fik jeg Lejlighed til at sætte min Hævn i Værk.

Jeg lagde Mærke til at Soldet ikke dækkede den unge Fyr helt, Fingrene stak udenfor, og da jeg passerede forbi, traadte jeg saa haardt paa dem med min Hov, at jeg omtrent knuste dem. Det gjorde saa ondt, at han hylende sprang op og kastede Soldet af sig. Og dermed var Møllerkonens Usædelighed afsløret.

Mølleren lod ikke til at tage sig sin Kones Utroskab videre nær. Han vendte sig til Drengen, der stod dødbleg og rystende af Skræk, og sagde med venlig Mine:

»Vær ikke bange for, at jeg skal gøre dig noget, lille Ven! Jeg er ingen Barbar eller raa Bondeknold, og jeg vil ikke kvæle dig med Svovldamp, saadan som min Nabo Valkeren gjorde, eller straffe dig efter den juliske Lov, der bestemmer, at alle Ægteskabsbrydere skal straffes paa Livet. Det er du altfor køn og sød til. Nej, du skal dele Seng med mig og min Kone, for vi har altid holdt sammen og været enige i alt, saadan som vise Mænd siger, at et Ægteskab skal være. Det vilde heller ikke være retfærdigt, at Konen skulde have nogen Rettighed fremfor Manden.«

Med denne ondskabsfulde Spøg førte han Drengen ind i sit Værelse og lukkede sin Kone inde et andet Sted, og alene med hendes Elsker tog han hele Natten en sød Hævn for de Horn, hun havde tiltænkt ham.

Næste Morgen ved Solopgang kaldte han paa to af sine stærkeste Bagersvende, der holdt Drengen i Vejret, mens han selv gav hans Bag et ordentlig Lag Tærsk med et Birkeris.

»Skammer du dig ikke,« sagde han, »du, som er saadan en indtagende ung Mand, over at svigte alle de Elskere, der har samme yndige Alder som du selv, og i Stedet for at løbe efter gifte Koner og optræde som Horkarl?«

Saa piskede han løs paa ham igen og smed ham tilsidst ud af Huset. Den unge Fyr, der var saa kæk og dristig en Elsker, styrtede af Sted det bedste, han havde lært, og var glad ved at slippe derfra med Livet og en øm Bagdel.

Fra Konen lod han sig skille. I sin Ondskab blev hun saa forbitret over den Skam, der med fuld Ret var overgaaet hende, at hun greb til Trolddomskunster for at hævne sig, saadan som Kvinder har for Skik. Hun opsøgte en gammel Heks, som havde Ord for at være Mester i Trolddom og Besværgelser. Hende bestormede det skændige Kvindemenneske med Bønner og Løfter om en stor Belønning og opfordrede hende til at faa Manden forsonet eller — dersom det ikke lod sig gøre — sende ham et Spøgelse

paa Halsen, der rigtigt kunde pine og plage Sjælen ud af ham.

Til at begynde med brugte Heksen sine mildere Metoder og prøvede ved forskellige Kunster at faa den dybt fornærmede Mand til igen at vende sit Hjerte til Hustruen. Men det var forgæves. Saa blev hun vred paa sine Hjælpeaander, der havde svigtet hende, og ophidset over at gaa Glip af den lovede Belønning begyndte hun at tragte den arme Mand efter Livet. Ved sine Besværgelser manede hun Genfærdet af en Kvinde frem, som havde lidt en voldsom Død, og sendte Spøgelset til Mølleren for at myrde ham.

Men maaske gør den opmærksomme Læser her en Indsigelse og stiller mig det Spørgsmaal, hvordan jeg, der var spærret inde i Møllen, kunde komme paa Sporet af Heksens Hemmeligheder. Det skal jeg straks forklare.

En Eftermiddag kom der til Møllen en Kvinde klædt i Pjalter, med et forgræmmet Ansigt, halvnøgen og med bare Fødder, bleg og udtæret og med det graasprængte, askestrøede Haar ned over Ansigtet.

Hun gav venligt Mølleren Haanden og lod, som om hun havde noget hemmeligt at fortælle ham. Saa trak hun ham ind i Stuen og lukkede Døren i Laas. Der gik en Tid, og da alt det Korn, Møllerkarlene havde ved Haanden, var malet færdigt, opsøgte de deres Herre for at faa udleveret mere. De bankede paa Døren og kaldte paa ham, men ingen svarede, og tilsidst begyndte de at fatte Mistanke om, at noget var galt fat. Saa besluttede de at bryde Døren op, sprængte med Magt Laasen og trængte ind i Værelset.

De fandt ingen Kvinde, kun deres Herre, der hang ned fra en Bjælke. Under Graad og Jammer skar de Liget ned, og han blev begravet paa sømmelig Vis og under stor Deltagelse.

Næste Dag kom hans Datter, der boede med sin Mand i en Naboby. Hun græd og rev sig i sit flagrende Haar og slog sig for Brystet af Sorg. Skønt hun endnu ikke havde faaet sendt Bud om

den Ulykke, der havde ramt hendes Familie, var hun underrettet om alt, for hendes Faders Aand havde vist sig for hende om Natten med Strikken om Halsen og havde aabenbaret hende, hvordan det hele var gaaet til. Saadan blev hendes Stedmoders Forbrydelse, Ægteskabsbruddet og Hekseriet, afsløret, og det blev opklaret, hvordan Genfærdet havde hængt ham.

Det varede længe, før Slægt og Venner fik trøstet Datteren i hendes store Sorg, men tilsidst faldt hun til Ro, og paa den niende Dag bragte hun sin Fader det brugelige Gravoffer. Bagefter satte hun som hans Arving alle hans Ejendele — Hus og Slaver, Møbler og Dyr — til Auktion, og saadan vilde Skæbnen, at alt, hvad den ene Mand havde ejet, blev spredt paa mange forskellige Hænder.

Mig gik det saadan, at jeg blev solgt til en fattig Gartner for halvtreds Denarer — en høj Pris, syntes han, men han regnede med, at han og jeg nok skulde tjene det ind igen ved vort fælles Arbejde. Hver Morgen belæssede han mig med en Mængde Grønsager og drev mig til den nærmeste By. Naar han havde solgt sine Varer, satte han sig op paa min Ryg og red tilbage til sin Have. Mens han gravede, plantede og vandede og sled i det med krum Ryg, havde jeg ikke andet at gøre end at nyde min Frihed. Men da Aaret i sin Kresgang var kommet ind i Vædderens Tegn, og Høstens Glæder afløstes af Hagl, Slud og Frost, maatte jeg staa ude i en Stald uden Tag og var nær frosset ihjel. Min Herre var saa fattig, at han ikke kunde skaffe sig selv, og langt mindre mig, et Leje af Straa og et Tag, men maatte lade sig nøje med en Hytte af Grene.

Rart for mig var det ikke hver Morgen at vade paa mine bare Ben gennem det frosne Dynd eller stolpre af Sted over Isen, og det gjorde ikke Sagen bedre, at jeg ikke kunde faa den Mad, jeg var vant til, for min Herre og jeg spiste altid sammen og fik den samme elendige Kost — gammel pindetør Salat, der forlængst var gaaet i Frø, og hvis søde Saft var blevet bitter som Galde.

En regnfuld og maaneløs Nat hændte det, at en Mand fra den nærmeste Landsby søgte Ly i vores Have sammen med sin udmattede Hest. Han blev vel modtaget efter fattig Lejlighed, og som Tak for Gæstfriheden lovede han at forære Gartneren noget Korn og Olie og et Par Krukker Vin, som han kunde afhente paa hans Gaard, naar det passede ham. Det lod Gartneren sig ikke sige to Gange. Han læssede en Sæk og to tomme Krukker paa mig og red til Landsbyen, der laa tres Stadier borte. Gaardejeren beværtede min Herre paa det bedste, men som de sad og spiste og drak sammen, skete der pludselig et stort Mirakel.

En af de mange Høns ude i Gaarden løb omkring og kaglede af alle Kræfter, som om den vilde lægge et Æg. Gaardejeren lagde Mærke til den og raabte:

»Er det ikke en udmærket Høne — hver eneste Dag lægger den et Æg, og nu har den aabenbart i Sinde at lægge et til vor Frokost! Skynd dig Dreng og sæt Kurven, som Hønsene plejer at lægge i, hen i Krogen til den.«

Men Hønen vilde ikke gaa paa sin sædvanlige Rede — i Stedet for lagde den lige for Gaardejerens Fødder et altfor tidligt og højst ildevarslende Afkom — ikke et Æg, men en fuldbaaren Kylling med Fjer og Klør og Øjne, og som straks løb pibende efter sin Moder.

Og endnu et langt større og skrækkeligere Vidunder hændte. Lige under Bordet, som de spiste ved, aabnede Jorden sig, og en sprudlende Blodkilde sprang frem og oversprøjtede hele Opdækningen. Og mens de fulde af Angst og Gru stirrede paa det rædsomme Syn, kom en af Slaverne løbende op fra Kælderen og fortalte, at Vinen bruste saadan i Fadene, som om der var tændt Ild under dem. Paa samme Tid saa man nogle Væsler, der trak af Sted med en død Slange, og ud af Kæften paa en Hyrdehund sprang en grøn Frø, og straks efter for en Vædder, der stod i Nærheden løs paa Hunden og dræbte den med et eneste Bid.

Alle disse Jertegn forfærdede alle, der saa dem, de vidste hverken ud eller ind og anede ikke, hvordan de skulde formilde Gudernes Vrede.

Og nu kom et Bud til Husets Herre med Besked om en frygtelig Ulykke, der havde ramt ham. Han havde tre voksne Sønner, som han havde givet en god Opdragelse, og af hvis Kundskaber og pæne Opførsel han var meget stolt. De var nære Venner af en ubemidlet Mand, der ejede en lille Gaard i Nærheden. Op til hans Grund stødte nogle udstrakte og frugtbare Herregaardsjorder, der tilhørte en ung Junker, som misbrugte sine Fødselsprivilegier og havde skaffet sig saa mange Tilhængere i Byen, at han kunde handle fuldstændigt efter sit eget Hoved. Han undsaa sig ikke for at dræbe sin fattige Nabos Faar, stjæle hans Okser og træde hans Korn ned, før det var blevet modent. Og ikke tilfreds med at ødelægge Afgrøden forsøgte han at lægge Beslag paa selve Ejendommen og begyndte en helt urimelig Grænseproces for at faa et Paaskud til at gennemføre sine Planer.

Den fattige Landmand fandt sig til at begynde med i alt, men da han saa, at Naboens Graadighed ikke var til at standse, og at han tilsidst ikke vilde faa Lov at beholde saa megen Jord, at han kunde grave sig en Grav, kaldte han i sin Nød alle sine Venner sammen, for at de kunde vidne for ham i Sagen om Grænseskellet. Blandt dem, der samledes for at komme ham til Hjælp, var ogsaa de tre Brødre. Men ikke en Gang alle disse gode Borgeres Fremmøde kunde skræmme den forrykte Junker og overtale ham til at opgive sine uforskammede Krav. De andre søgte i høflige Vendinger at faa ham til at indse det meningsløse i hans Fordringer, men han lod sig ikke sige og svor og bandede paa, at han ikke brød sig en Døjt om alle disse Voldgiftsmænd. Det var et Øjebliks Sag for hans Slaver at tage hans Modpart ved Ørerne og smide ham ud af Huset!

Mandens Frækhed harmede alle de tilstedeværende, og en af de

tre Brødre sagde rent ud, at han ikke skulde stole for meget paa sin Rigdom og spille uindskrænket Herre, for Loven gjaldt ogsaa for de fattige og havde Magt til at bremse de riges Overmod.

Disse Ord virkede som Olie paa Ilden eller Svovl i Flammerne. Det var som at lægge Svøben i Furiens Haand.

Det gale Menneske mistede den sidste Rest af Besindelse og skreg, at han vilde se dem allesammen i Galgen og Lovene med!

Saa gav han Ordre til, at Gaardhundene og Vogterhundene skulde hidses paa dem, nogle store, vilde Bæster, der var vante til at æde Aadsler paa Marken og trænede op til at springe paa de vejfarende.

Ikke saa snart havde de glubske Dyr hørt deres Vogteres vante Tilraab, før de optændtes af Raseri og gøende af fuld Hals for løs paa deres Ofre fra alle Sider og sled dem i Stykker med Tænderne. Dem, der prøvede at flygte, forfulgte Hundene med endnu større Vildskab.

Under Flugten var den yngste af Brødrene saa uheldig at snuble over en Sten og styrte til Jorden som et værgeløst Bytte for Hundene, der bed og sled i ham. Hans Dødsskrig kaldte Brødrene til Hjælp. De viklede deres Klæder om den venstre Arm og sankede Sten for at jage Hundene bort. Men det var forgæves — de kunde ikke drive Bæsterne væk, og de maatte se deres Broder blive revet i Stumper og Stykker. Hans sidste Ord var en Bøn om Hævn.

Uden at skænke deres eget Liv en Tanke for de to Brødre ind paa Junkeren og kastede i deres Forbitrelse en Mængde Sten imod ham. Men han var vant til den Slags Skærmydsler og slyngede sit Spyd tværs gennem den ene af dem. Den ramte sank ikke sammen paa Jorden, for Spydet kom ud af hans Ryg, borede sig ned i Jorden og holdt ham svævende i Luften.

Og nu kom der en af Junkerens Slaver til, en lang, bomstærk Karl, og smed paa lang Afstand en Sten efter den tredje af Brødrene. Han sigtede efter den højre Arm, men kiksede, og Stenen naaede

kun at strejfe Armen. Det gav den sidste Broder en Chance til at hævne sig. Han lod, som om Armen var knust, og raabte til Junkeren:

»Glæd dig over, at hele vor Familie er udryddet! Nu kan du mætte din Grusomhed med tre Brødres Blod og triumfere over dine Medborgeres Nederlag. Men glem ikke, at hvor langt du udvider dine Grænser, vil du altid have en Nabo! Og hvis jeg ikke havde faaet min Arm knust, skulde den have skilt dit Hoved fra Skuldrene!«

Hans Ord gjorde Junkeren endnu mere rasende end før. Han trak sit Sværd og styrtede løs paa det unge Menneske for at dræbe ham med egen Haand. Men hans Modstander var ikke saa værgeløs, som han troede — med et rask Tag vristede han Sværdet ud af Junkerens Haand og gav ham en Række frygtelige Hug, saa han styrtede døende til Jorden. For at undgaa at blive taget til Fange af Slaverne, der løb deres Herre til Hjælp, skar han Halsen over paa sig selv med det Sværd, der endnu dryppede af hans Fjendes Blod.

Det var disse Rædselsgerninger, der blev varslet om ved de sære og frygtelige Jertegn, der havde vist sig i den ulykkelige Gaardejers Hus. Saa dybt rystet var han ved Efterretningen om Sønnernes Død, at han ikke engang kunde græde, men fulgte sin Søns Eksempel og greb den Kniv, han havde brugt til at skære for af Osten og de andre Retter, og overskar sin Hals. Han sank sammen hen over Bordet, og hans strømmende Blod udslettede de Draaber, der var sprøjtet op fra den mirakuløse Blodkilde.

Saa hurtig var en hel Familie udslettet! Gartneren græd af ganske Hjerte over saa ond en Skæbne og vred sine Hænder af Sorg over de gode Gaver, han gik Glip af. Derpaa satte han sig op paa min Ryg og begav sig paa Vejen hjem.

Men Ulykken var stadig ude efter os. Paa Vejen mødte vi en Legionærsoldat, en lang, uniformeret Rækel, der i en fræk og over-

legen Tone spurgte min Herre, hvor han skulde hen med det Æsel.

Gartneren var endnu helt rystet efter de skrækkelige Oplevelser, han havde haft, og tilmed forstod han ikke Latin. Han red videre uden at svare, men nu blev Soldaten fornærmet og gav ham et Slag i Ansigtet med sin Stok, saa han faldt ned fra min Ryg.

Den stakkels, mishandlede Gartner forklarede, at han ikke forstod, hvad Soldaten spurgte om, og den lange Legionær gentog sit Spørgsmaal paa Græsk.

Gartneren svarede, at han skulde til den nærmeste Landsby.

»Jeg har Brug for det Æsel,« sagde Soldaten, »det skal hjælpe med til sammen med de andre Dyr at bære Kaptajnens Bagage.«

Dermed tog han mig ved Grimen og vilde trække af med mig. Men Gartneren viskede Blodet væk, der løb ned over Ansigtet efter Stokkeslaget, og bad pænt og høfligt Soldaten om at have Medlidenhed med ham og lade ham beholde Æslet.

»Det er et dovent Dyr,« tilføjede han, »og for Resten har det Kuller og er knap i Stand til at bære nogle Bundter Grønsager fra min Have til Byen. Det bliver straks forpustet, og noget tungt dur det slet ikke til at slæbe paa.«

Men Soldaten lod sig ikke røre af hans Bønner, tværtimod løftede han igen Stokken og drejede den om for at give ham et Slag i Hovedet med den tykke Ende. Gartneren lod, som om han vilde falde paa Knæ foran ham og omfavne hans Fødder for at bevæge ham til Medlidenhed. Paa den Maade saa han sit Snit til at gribe Soldaten om Benene og vælte ham omkuld, lige saa lang han var.

Øjeblikkelig faldt han over ham og gik løs paa hans Ansigt, Hænder og Sideben med Næver og Tænder og med en Sten, han tog op fra Vejen. Soldaten kunde ingen Modstand gøre og maatte nøjes med at sværge en dyr Ed paa, at saa snart han kom paa Benene igen, skulde han hugge Gartneren til Finker.

Da Gartneren hørte denne Trusel, trak han Soldatens Sværd

ud af Skeden og smed det langt bort. Derpaa gav han ham en endnu værre Dragt Prygl, end den han allerede havde faaet, saa han tilsidst ikke saa anden Redning end at spille død.

Gartneren sprang endelig op og hentede Sværdet, satte sig op paa min Ryg og red, saa hurtigt jeg kunde strække ud, ind til den nærmeste By. Han brød sig ikke om at vende tilbage til sin Have men opsøgte en af sine Venner, forklarede ham, hvad der var sket, og bad ham frelse hans Liv og skjule ham i nogle Dage, indtil Faren var drevet over. Mig bandt han Benene sammen paa og førte mig op ad Trappen til et lille Kammer, mens Gartneren blev skjult i en Kiste.

Imidlertid havde Soldaten rejst sig op, helt fortumlet af alle de Prygl, han havde faaet, som efter en mægtig Kæfert, og svinglede støttet til sin Stok ind til Byen. Alt, hvad han foretog sig, fik jeg sidenhen at vide. Han vilde ikke fortælle nogen, hvad der var hændt, og heller ikke klage til Domstolene for ikke at blive anklaget for Fejghed. Altsaa bed han Skammen i sig, men tilsidst kunde han alligevel ikke holde tæt men røbede det hele for nogle Kammerater, der gav ham det Raad at holde sig skjult nogen Tid for ikke at udsætte sig for Spot og undgaa Straf, fordi han havde mistet sit Sværd.*) I Mellemtiden vilde de gøre sig al mulig Umage for at opspore min Herre og hævne sig paa ham.

Tilsidst var der en Slyngel af en Nabo, der fortalte dem, hvor vi var. Straks gik Soldaterne til Øvrigheden og foregav, at der under Marchen var forsvundet et meget værdifuldt Sølvkar, og at en vis Gartner havde fundet det men nægtede at udlevere det og holdt sig skjult i en Vens Hus.

Saa snart Øvrigheden havde hørt om Kaptajnens Tab og faaet opgivet hans Navn, indfandt den sig i egen høje Person foran vort Hus og befalede med høj Røst vor Vært øjeblikkelig at udlevere

*) At en Soldat mistede sit Sværd, blev betragtet som lige saa stor en Forbrydelse som Desertion og straffet med samme Strenghed.

os, da man meget vel vidste, at vi holdt os skjult hos ham — hvis ikke, vilde det komme til at gaa ud over hans eget Liv.

Men vor Vært viste sig som en sand Ven og lod sig ikke kyse. Han benægtede standhaftigt, at han vidste, hvor vi opholdt os, og sagde, at det var flere Dage siden, han havde set noget til Gartneren.

Soldaterne paastod det modsatte og svor ved Kejseren, at han var skjult i Huset og ingen andre Steder.

Alligevel fastholdt vor Vært sin Paastand, og tilsidst besluttede Øvrigheden at foretage en Husundersøgelse. Lictorer og andre Politibetjente ledte i hver eneste Krog, men fandt hverken Menneske eller Æsel. Et stort Skænderi opstod — Soldaterne svor ved Kejseren paa, at vi var der, Værten svor ved alle Guder paa, at vi ikke var der!

Spektaklet vakte min medfødte Nysgerrighed, jeg gjorde lang Hals og strakte Hovedet ud af Vinduet for at se, hvad der var paa Færde. Til al Ulykke fik en af Soldaterne Øje paa min Skygge og gjorde straks sine Kammerater opmærksom paa mig.

Soldaterne brølede af Latter, styrtede op ad Trappen og førte mig bort som Fange. Ogsaa Gartneren blev trukket frem fra sit Skjulested og overleveret til Øvrigheden for at lide Dødsstraf. Soldaterne kunde ikke glemme, hvor komisk det saa ud, da jeg kiggede ud af Vinduet, og derfra stammer Ordsproget om det nysgerrige Æsel og dets Skygge.

TIENDE BOG

Hvordan det gik min Herre Gartneren den næste Dag, ved jeg ikke, men den flinke Soldat, som havde faaet saa dygtig en Dragt Prygl for sin enestaaende Frækhed, trak mig ud af min Stald, og uden at nogen gjorde Indsigelse derimod, førte han mig til sit eget Kvarter.

Her belæssede og udrustede han mig paa fuld militærisk Vis. Ovenpaa Bagagen skinnede hans Hjelm, hans spejlblanke Skjold og den umaadelige lange Lanse, som han ikke brugte til andet end at skræmme de vejfarende med.

Vi begav os af Sted, Vejen var god, og vi kom til en lille Landsby, hvor vi tog ind, ikke i Kroen men hos en Korporal. Jeg blev overgivet til en af Tjenerne, og Soldaten begav sig til sin Kaptajn, der havde Kommandoen over en Styrke paa tusind Mand.

Mens vi opholdt os i Byen der, skete der en skrækkelig og højst ugudelig Forbrydelse, som jeg ikke vil undlade at fortælle om.

En Mand havde en overordentlig veloplært og velopdragen Søn, hvis Lige enhver Fader maatte ønske sig. Moderen var forlængst død, men Faderen havde giftet sig igen, og med sin anden Kone havde han en Søn, der var fyldt tolv Aar.

Stedmoderen gjorde sig mere gældende ved sin Skønhed end ved gode Karakteregenskaber. Hvad enten hun nu var ukysk af Natur, eller Skæbnen drev hende til at begaa saa stor en Synd, saa forelskede hun sig i sin Stedsøn. Det er altsaa ikke et Lystspil, du skal overvære, kære Læser, men et Sørgespil, og jeg sætter nu Komediens lave Sko fra mig og bestiger Kothurnen.

I Begyndelsen da Cupidos Ild endnu brændte med en blidere Flamme, kunde hun let holde sin Tilbøjelighed nede — endnu havde Skamfølelse og Frygt Magten over hende. Men efterhaanden som Elskovens Ild luede op, gav hun efter for Cupidos Raseri.

Hun foregav, at hun var syg, for at man skulde tro, at det var hendes Legeme, der var angrebet og ikke hendes Sjæl. Enhver ved, hvor let det er, fordi Elskovens Kendetegn minder saa meget om en legemlig Sygdom. Hun var bleg, hendes Øjne matte, hendes Knæ sitrede, hendes Søvn var urolig, og tunge Suk steg op fra hendes Bryst. Hvis hun ikke havde grædt ustandseligt, vilde man have troet, hun havde Feber.

Hvor Læger dog er uvidende! De følte hendes hæftige Puls, hørte hendes stønnende Suk, saa hende kaste sig paa Lejet — og forstod ingenting. Den, der kender til Elskov, kunde let og og uden Lægehjælp løse denne Gaade: en, der brænder uden legemlig Hede.

I lang Tid led hun under sin overmægtige Lidenskab, og tilsidst kunde hun ikke længere tie, men lod Sønnen kalde til sig (hvor gerne havde hun ikke udslettet dette Ord »Søn«, der fik hende til at rødme af Skam!)

Det unge Menneske adlød straks sin syge Stedmoders Befaling,

og med Rynker i Panden som en gammel Vismand traadte han ind til sin Faders Hustru og sin Broders Moder.

Saa gerne hun vilde røbe alt, hvad der brændte hende paa Tungen, saa forkastede hun alligevel hvert Ord, hun i Forvejen havde lagt til Rette. Skamfølelsen i hende var endnu ikke helt udslukt, hun stammede og tav.

Stedsønnen, der intet ondt anede, spurgte hende høfligt og med nedslagne Øjne, hvad hun fejlede. Og nu fik hun endelig Mod til at benytte sig af Lejligheden. Grædende slog hun Hænderne for Ansigtet og sagde med skælvende Stemme:

»Det er dig og ingen anden, der er Skyld i min Lidelse, og du er ogsaa det eneste Lægemiddel, der kan helbrede mig. Dine dejlige Øjne har gennemtrængt mine egne Øjne med deres Lys og optændt en Ild i mit Bryst. Hav Medlidenhed med mig, der dør for din Skyld! Lad dig ikke afskrække af Frygt for din Fader — du redder jo hans elskede Hustrus Liv! Jeg elsker i dig hans udtrykte Billede! Benyt dig af den Lejlighed, vi har, nu vi er ene, og husk hvad Ordsproget siger: Uset er usket!«

Den unge Mand blev højst forfærdet over denne uventede og ugudelige Opfordring. Men saa stor hans Afsky var, vilde han dog ikke ubetænktsomt opirre hende ved at give hende et strengt Afslag, men søgte at berolige hende med tomme Løfter. I en lang Tale lovede han at være hende til Vilje, men foreløbig bad han hende være ved godt Mod og tage vare om sit Helbred, indtil hans Fader en Dag tog ud paa Rejse. Paa den Maade slap han bort fra hende.

Det var en Sag, der truede med at ødelægge hele hans Familie, og han trængte til at høre et godt Raad. Uden Opsættelse gik han hen til sin forrige Lærer, en klog gammel Mand, og fortalte ham det hele.

Efter lang Overvejelse mente den gamle, det klogeste var, at Sønnen for en Tid tog bort fra Hjemmet for at undgaa det Uvejr, der trak op over hans Hoved.

Men Stedmoderen kunde ikke finde sig i den mindste Opsættelse og tilskyndede Manden til at inspicere nogle fjerntliggende Godser, han ejede. Næppe var han borte, førend Haabet om snart at faa sit Begær tilfredsstillet helt fortumlede hendes Forstand, og hun opfordrede rasende af Lidenskab Sønnen til at opfylde sit Løfte. Men det blotte Syn af hende var ham en Pest, og han fandt stadig paa Undskyldninger. Tilsidst forstod hun paa hans undvigende Svar, hvad Meningen var, og straks forvandlede hendes forbryderiske Elskov sig til et lige saa glødende Had.

En Slave, som hun havde taget med sig som en Del af sin Medgift, og som var rede til at støtte hende i de værste Forbrydelser, gjorde hun til sin fortrolige, og de blev enige om, at det bedste var at rydde Stedsønnen af Vejen. Slaven købte Gift og blandede den med Vin, og de to sammensvorne lagde Raad op om, hvordan de skulde give den unge Mand Giften.

Nu traf det sig saadan, at den yngre Broder kom hjem fra Skole og var meget tørstig, efter at han lige havde spist til Middag. Han tog det Bæger, der stod parat til hans Broder, tømte det i et Drag og sank livløs om.

Forfærdet over hans pludselige Død udstødte Drengens Hovmester et højt Skrig, saa at Moderen og Tyendet styrtede til.

Der kunde ikke være Tvivl om, at Vinen havde været forgiftet. Men ingen vidste, hvem Gerningsmanden var, og den ene mistænkte den anden.

Den nederdrægtige Kvinde, et sandt Mønster paa en ond Stedmoder, lod sig ikke røre af Sønnens Død, som hun tilmed selv var Skyld i, og heller ikke af den Sorg, som Tabet af en Søn vilde volde hans Fader. Tværtimod tænkte hun kun paa at drage Fordel af det ulykkelige Tilfælde og bruge det til at faa Hævn over Stedsønnen.

Hun sendte Bud til Manden om den Katastrofe, der havde ramt hans Hus, og saa snart han kom, fortalte hun i sin utrolige

Frækhed, at Drengen var død af Broderens Gift. (I Grunden var det heller ingen Løgn, for saa vidt som han var dræbt af den Gift, der egentlig havde været bestemt for hans Broder). Grunden til Mordet forklarede hun var den, at hun ikke havde villet give efter for de skammelige Tilnærmelser, Stedsønnen havde gjort overfor hende. Ovenikøbet fortalte hun, at han havde truet med at jage sit Sværd igennem hende, hvis hun sladrede af Skole.

Stor var den nedbøjede Mands Sorg: den ene Søn laa allerede paa Baaren, den anden vilde utvivlsomt blive dømt til Døden for Blodskam og Brodermord. Og jo mere, han hørte paa sin dyrebare Hustrus hyklede Jammerklager, des stærkere blev det Had, han nærede til sin unaturlige Søn.

Næppe var hans yngste Søns Ligbegængelse til Ende, før han — lige vendt tilbage fra Graven — skyndte sig hen i Retten og anklagede sin ældste Søn for at have besudlet sin Faders Ægteskab, myrdet sin Broder og truet sin Stedmoder paa Livet.

Anklagen vakte en saadan Medlidenhed og Harme baade hos Dommerne og blandt hele Folket, at man saa bort fra alle Formaliteter, ja, saa stor var Forbitrelsen mod den formentlige Forbryder, at man hverken brød sig om Beviser fra Anklagerens Side eller om den anklagedes Forsvar. Alle raabte med een Mund, at han skulde stenes til Døde.

Men den øverste Dommer var bange for, at en saadan Lynchjustits kunde faa ubehagelige Følger for ham selv og true Retssikkerheden i Staten. Han rejste sig og begyndte at berolige Folket og bad sine Meddommere endelig behandle Sagen paa sædvanlig Vis med Afhøring af Vidner fra begge Sider og ikke som vilde Barbarer og grusomme Tyranner dømme et Menneske uhørt — et slet Eksempel at give Verden i en fredelig Stat.

Dette fornuftige Raad vandt Bifald. Alle Dommerne blev kaldt sammen af Herolden og tog Plads i Rangfølge. Derpaa kaldtes først Anklageren og derefter den anklagede ind. Og ligesom ved

Mars' Domstol i Athen blev det betydet deres Sagførere at fatte sig i Korthed uden vidtløftige Indledninger og Forsøg paa at paavirke Tilhørernes Følelser. (Saadan hørte jeg senere Folk fortælle, men under Retsforhandlingen stod jeg bundet ved min Krybbe, saa jeg kan ikke give nøjagtigt Referat af Anklagens og Forsvarets Repliker og Dupliker).

Efter at begge Parter havde talt, besluttede Retten, at man intet Hensyn skulde tage til Formodninger og Mistanker, men gaa over til Vidneførslen. Først og fremmest skulde Slaven fremstilles, som man paastod var den eneste, der kunde give fuld Oplysning i denne tungtvejende Sag.

Galgenfuglen blev ført ind, og uden Frygt hverken for den høje Ret eller sin egen Samvittighed aflagde han Ed paa alle sine Løgne:

»Den unge Mand var rasende over, at hans Stedmoder ikke vilde føje sig efter hans Vilje. Han kaldte mig ind til sig og paalagde mig at tage Livet af hendes Søn. Han lovede mig ogsaa en stor Belønning for at tie og truede mig med Døden, dersom jeg vægrede mig. Han blandede selv Giften og vilde have, at jeg skulde give Broderen den, men da det varede ham for længe, rakte han Drengen Bægeret med egen Haand.«

Denne Forklaring fremsatte Slynglen med hyklet Frygt og paa en Maade, der bar Sandhedens Præg.

Man skred til at fælde Dommen, og den lød eenstemmigt paa, at den anklagede skulde indsyes i en Sæk og druknes.*)

Efter gammel Skik skulde nu alle Stemmer lægges i en Kobberurne, og naar det var gjort, var Dommen inappellabel, og der stod kun tilbage at overlevere den dømte til Bøddelen.

Men nu rejste sig en gammel Dommer, en velanset Læge, og

*) Det var Fadermorderes og lignende Forbryderes Straf at indsyes i en Lædersæk sammen med en Hund, en Hane, en Slange og en Abe og kastes i Floden eller Havet.

lagde sin Haand over Urnen, for at ingen ubesindindigt skulde putte sin Stemme i den, og talte saaledes til Forsamlingen:

»Et langt Liv har jeg levet imellem Dem, mine Herrer, og jeg glæder mig over min Alder, fordi jeg har vundet Deres Agtelse og Bifald. Men derfor kan jeg heller ikke tillade, at en uskyldig bliver dømt til Døden, og at De, mine Herrer, hvis Pligt det er at fælde en retfærdig Dom, ledes paa Vildspor af en slyngelagtig Slaves Løgnehistorier. Jeg skylder min Samvittighed og min Ærefrygt for Guderne at forklare Dem, hvordan Sagen i Virkeligheden hænger sammen.

Denne Slave, der er moden til Galgen, opsøgte mig for nogle Dage siden og tilbød at betale mig hundrede Guldstykker, dersom jeg vilde give ham en stærk Gift, der havde øjeblikkelig Virkning. Han fortalte, at den var til en syg, der led af en uhelbredelig og smertefuld Sygdom.

Jeg mærkede snart paa hans usammenhængende Stammen, at det var en plump Løgn, og at han havde ondt i Sinde, og alligevel gav jeg ham en Drik. Ja, jeg gav ham den! (Bevægelse i Salen!)

For ikke at løbe nogen Risiko, naar Sagen senere blev Genstand for Undersøgelse, tog jeg ikke imod den tilbudte Betaling, men sagde, at da der maaske kunde findes falske eller undervægtige Guldstykker imellem, var det bedst, at han forseglede Pungen med sit Signet, saa kunde vi næste Dag gaa til en Vekselerer og faa dem prøvet.

Det gjorde han — og derved fangede han sig selv!

Saa snart han blev indkaldt som Vidne i Dag, sendte jeg en af mine Tjenere hjem og hente Pungen — her er den! Og lad mig nu se, om han vover at fornægte sit eget Segl eller ikke! Og hvordan kan han beskylde denne unge Mand for Brodermord, naar han vitterligt selv har købt Giften af mig?«

Ved disse Ord begyndte Slynglen at ryste og bæve, han blev

dødbleg, og den kolde Sved sprang frem paa hans Pande. Han flyttede usikkert paa Benene, kradsede sig i Hovedet og fremmumlede med halvlukkede Læber noget uforstaaeligt Tøjeri — ingen, der saa ham, kunde tvivle om hans Skyld.

Endelig vandt han sin Fatning igen, benægtede alt, han var anklaget for, og paastod frækt væk, at Lægen løj. Den gamle Hædersmand, der saa sin Dommered og Ære mistænkeliggjort, gjorde alt for at overbevise den haardnakkede Benægter, men forgæves. Tilsidst gav Dommerne Ordre til, at Betjentene skulde gribe Slavens Hænder og tage hans Signet. Det blev lagt ved Siden af Seglet paa Pungen. Segl og Signet stemmede overens, og dermed var Mistanken mod ham i høj Grad bestyrket.

Men hverken Hjul eller andre Torturredskaber, der efter græsk Retspleje blev bragt til Anvendelse, hverken Piskeslag eller Ild formaaede at fremtvinge en Tilstaaelse, saa forstokket var denne forhærdede Misdæder.

Nu tog Lægen igen Ordet og sagde, at han ikke kunde finde sig i, at en uskyldig blev dømt, og at en forbryderisk Slave skulde have Lov til at holde Retten for Nar og undgaa sin retfærdige Straf. Derfor vilde han give et uimodsigeligt Bevis for Rigtigheden af sin Paastand:

»De maa vide, at da denne Slave bad mig om Giften, sagde jeg til mig selv, at det ikke var min Opgave at dræbe, for jeg har lært, at Lægekunsten ikke er opfundet for at berøve Mennesker Livet men for at holde det ved lige.

Paa den anden Side frygtede jeg for, at hvis jeg afslog hans Begæring, vilde han købe Giften af en anden eller maaske gribe til Sværdet. Derfor gav jeg ham — ikke en Gift, men en Drik af Mandragora, der som bekendt frembringer en dødlignende Søvn. Det er heller ikke saa underligt, at denne Galgenknebel, der ved, at han har fortjent Døden, kan udholde disse Pinsler, der er saa meget lettere.

Nuvel — dersom Drengen virkelig har drukket den Drik, jeg selv med egne Hænder har tilberedt, da er han endnu i Live, han sover kun, og han skal atter vaagne! Men hvis han er død, maa De, mine Herrer, søge efter andre Aarsager til hans Død!«

Den gamles Tale fandt almindeligt Bifald, og alle var ivrige efter at gaa hen til Gravstedet, hvor Drengen var bisat. Ikke en eneste af Raadet, ikke en af de fornemme i Byen og ikke en af det jævne Folk holdt sig tilbage. Alle var spændte til det yderste paa, hvad de vilde faa at se.

Med sin egen Haand løftede Barnets Fader Laaget af Kisten, og saa snart han begyndte at ryste Drengen, forsvandt den bedøvende Søvn, og han stod op fra de døde.

Stum af Glæde omfavnede Faderen sin genvundne Søn og viste ham frem for alt Folket. Og saadan som han var, indhyllet i sine Ligklæder, bar han ham hen for Domstolen.

Nu var den skurkagtige Slave og den endnu mere nederdrægtige Stedmoder afsløret, og Sandheden laa klar for alle. Hun blev dømt til livsvarig Landflygtighed, og Slaven blev korsfæstet.

Alle var enige om, at den retskafne Læge skulde beholde Pungen med Guldstykkerne som Belønning.

Saaledes fik denne mærkværdige og indviklede Historie en Udgang, der var det guddommelige Forsyn værdig. Den haardtprøvede Mand, der troede, at hele hans Afkom var udryddet, fik i et eneste Nu begge sin Sønner tilbage. — —

Hvad mig angaar, var jeg igen en Kastebold for Skæbnens Luner.

Soldaten, som havde købt mig ganske gratis, og uden at nogen havde solgt mig, blev af sin Kaptajn beordret til at bringe et Brev til Kejseren i Rom, og før han rejste, solgte han mig for elve Denarer til to Brødre, der boede i Nabolaget. Den ene af dem var Konditor hos en meget rig Mand, og den anden var hans Mundkok.

De førte fælles Husholdning, og mig købte de for at bruge mig som Lastdyr, naar de var ude og rejse med deres Herre. Aldrig har jeg haft en bedre Tjeneste, vi levede i Virkeligheden sammen som Staldbrødre. Om Aftenen, naar deres Herre var færdig med sit overdaadige Maaltid, bragte de Levningerne af en Mængde lækre Retter med sig til deres Kvarter. Den ene kom med en Overflod af Svinesteg, Kyllinger og Fisk, den anden med Brød, Bagværk, Postejer, Tærter og Syltetøj. Naar de saa laaste Døren og gik i Bad, var jeg ikke den, der lod de fine Retter staa og nøjedes med det tørre Hø!

Længe gik det godt, for jeg var saa forsigtig kun at tage lidt af hver Ret, og der var ingen, som fattede Mistanke. Men efterhaanden blev jeg dristigere, valgte de allerlækreste Retter og spiste væk af dem, saa Brødrene opdagede, at der maatte være nogen, der bestjal dem. Mig tænkte de ikke paa, og det endte med, at de gensidig mistænkte hinanden for Tyveri og hver for sig begyndte at tælle deres Forraad efter og vaage omhyggeligt over hver eneste Ting.

Endelig tabte den ene af dem Taalmodigheden og sagde til sin Broder:

»Er det rigtigt af dig, at du hver Dag stjæler det bedste af mit Forraad og sælger det til din egen Fordel — og alligevel vil dele lige med mig, hvad der er tilbage? Hvis du er blevet ked af at være i Kompagni med mig, saa kan vi jo være lige gode Brødre for det og Partnere i alt andet, men lad os holde op med at være fælles om vore Forraad! Jeg har allerede lidt et stort Tab, og det har jeg Grund til at beklage mig over, men jeg vil nødigt have, at det skal ende med Uvenskab imellem os.«

»Det kalder jeg en Frækhed uden Lige,« sagde den anden. »Først stjæler du af mit Forraad, og saa begynder du at beklage dig for at forhindre mig i at klage! Og her har jeg gaaet og baaret mit Tab i Tavshed, fordi jeg ikke vilde beskylde min Broder for Ty-

veri! Men det er godt det samme, at vi er kommet til at tale rent ud af Posen om Sagen — saa kan vi maaske komme til en Ordning og undgaa at blive Fjender, saadan som det gik Eteocles og hans Broder.*)

Saadan kivedes de sammen nogen Tid, og begge svor højt og helligt paa, at de ingenting havde stjaalet. Tilsidst blev de enige om at gøre sig al optænkelig Umage for at opdage Tyven. At et Æsel kunde have Smag for den Slags Retter, kunde de ikke ane, og jeg var den eneste levende Skabning, der kom ind i Kamret foruden dem selv. Og saa store og graadige Fluer eksisterede vel ikke længere, som dengang Harpyerne aad Maden bort fra Munden af Kong Phineus. Og dog forsvandt hver eneste Dag de allerlækreste Stykker!

Imidlertid blev jeg fed og mit Skind blev glat og glinsende af al den udmærkede Mad. Og netop min Skønhed skulde medføre min Vanære, for den vakte endelig mine Herrers Mistanke til mig, især da de ogsaa lagde Mærke til, at jeg lod Høet ligge urørt. De besluttede at passe paa mig. Til sædvanlig Tid lukkede de Døren i Laas, som om de vilde gaa i Bad, men blev staaende udenfor og belurede mig. Og nu saa de gennem en Sprække, hvordan jeg gjorde mig til Gode med Retterne.

Synet hensatte dem i den største Forbavselse, og i Stedet for at ærgre sig over deres Tab var de ved at revne af Latter over en saa mærkværdig Slikvornhed hos et Æsel. De kaldte paa andre Tjenere og viste dem, hvilken enestaaende Gourmand deres Æsel var. Der blev en saadan Latter, at den naaede Herrens Øre. Han blev nysgerrig og spurgte, hvad der var saa morsomt. Han fik Besked og gik selv til Sprækken, kiggede igennem den og morede sig saadan over min Appetit, at han nær var blevet kvalt af Latter.

For rigtig at kunne nyde Synet af mig gav han Ordre til, at

*) Eteocles og Polynices var Sønner af Odysseus og dræbte hinanden i den thebanske Broderstrid.

Døren skulde lukkes op. Jeg mærkede, at Lykken langt om længe begyndte at smile til mig, og den almindelige Munterhed gav mig Mod, saa jeg blev ved med at æde uden i mindste Maade at lade mig forstyrre, indtil Herren i Huset med egne Hænder førte mig ind i sin Spisesal og gav Ordre til, at der skulde dækkes et Bord for mig og sættes alle Slags Retter frem.

Skønt jeg allerede havde taget ganske godt til mig, spiste jeg for at indynde mig hos min Herre alt, hvad der blev sat for mig, med den største Appetit. For rigtigt at prøve mig, havde man dækket op med Retter, som man skulde tro, et Æsel maatte have den største Afsky for: Ragouter med spansk Peber, Fricasseer med Carry, Fisk med skarp Sovs paa udenlandsk Maner.

Alle de tilstedeværende skoggerlo, og en Spøgefugl raabte: »Skal vor Gæst ikke ogsaa have et Glas Vin — han maa jo være tørstig!«

Herren fulgte Vinket.

»Du har Ret, din Skælm,« sagde han. »Hør Dreng! fyld den store Guldpokal med Honningvin, ræk den til min Gæst og sig, at jeg vil skaale med ham.«

Allesammen stirrede paa mig, og jeg lod mig ikke forbløffe, men spidsede Munden og tømte Pokalen i et eneste Drag. Alle raabte Bravo og Velbekomme.

I den Grad morede jeg Herren, at han lod Kokken og Bageren, der havde købt mig, kalde til sig og gav dem fire Gange saa meget for mig, som de selv havde givet. Derpaa overgav han mig til en af sine frigivne, en ret velstaaende Mand, der stod i høj Gunst hos sin Herre, og gav ham Besked om at sørge godt for mig paa alle Maader, hvad han ogsaa gjorde.

Han behandlede mig med Venlighed og Høflighed, og for at indynde sig hos sin Herre lærte han mig forskellige Kunster, som jeg kunde more ham med. Jeg lærte at ligge til Bords støttet paa den ene Albue ligesom et Menneske og at danse med Forbenene

i Vejret, ja hvad der forekom allermest mærkeligt: han lærte mig endogsaa at besvare hans Ord og Haandbevægelser. Naar jeg nikkede, betød det Ja, naar jeg slog Hovedet tilbage, betød det Nej*). Naar jeg ønskede noget at drikke, skulde jeg blinke til Mundskænken først med det ene og saa med det andet Øje.

Jeg havde let ved at vise mig lærvillig, da jeg kunde det altsammen i Forvejen. Men hvis jeg uden Dressur var begyndt at bære mig ad som et Menneske, kunde jeg risikere, at man skulde anse mig for et ulykkevarslende Jertegn og slaa mig ihjel til Føde for Gribbene.

Rygtet om mine vidunderlige Færdigheder bredte sig hurtigt og gjorde min Herre helt berømt. Hvor han viste sig, sagde man: »Se der! Det er ham, der har et Æsel, der sidder til Bords sammen med ham, et Æsel, der danser, gør Kunster og forstaar hvert Ord, man siger til det, og som kan gøre sig forstaaelig ved Tegn!«

Men jeg har helt glemt at fortælle, hvem min Herre var. Han hed Thyasus og var født i Korinth, som er Hovedstaden i Provinsen Achaia. Som hans Fødsel og Rang krævede det, havde han beklædt forskellige Æresposter, indtil han endelig var blevet udnævnt til Overborgmester. For at fejre Tiltrædelsen af Embedet paa passende Maade forberedte han et Gladiatorspil, der skulde vare tre Dage, og for at sikre Sukcessen var han selv rejst til Thessalien for at købe de ædleste vilde Dyr og de berømteste Gladiatorer.

Skønt han ejede mange prægtige Kareter, baade aabne og med lukket Karosseri, talrige Bærestole og de ypperste galliske Hingste og thessaliske Gangere, foretrak han at ride paa mig, og lod mig i den Anledning smykke med en guldbeslaaet Tømme, en kostbar Saddel, et Purpurskaberak, en broderet Sadelgjord og Sølvbjælder. Ofte klappede han mig, mens han red, og forsikrede mig, at det

*) Endnu i vore Dages Italien udtrykker man Nægtelse ved at slaa Hovedet tilbage.

var ham en stor Fornøjelse, at han i mig havde fundet en Selskabsbroder og Bærer.

Da vi efter en lang Rejse kom til Korinth, strømmede en Mængde Folk sammen, og det var vistnok mere for at se mig end for at hylde Thyasus.

Min Oppasser havde stor Fordel af det Ry, der gik af mine mærkværdige Evner. Da han mærkede, hvor opsat Folk var paa at se mine Kunster, holdt han mig under Laas og Lukke og lod mig ikke forevise uden Entré. Derved tjente han en god Skilling.

Blandt de mange Tilskuere befandt sig ogsaa en rig og fornem Dame, der morede sig saa meget over mine Kunster, at hun tilsidst forelskede sig dødeligt i mig. Hun lod haant om alle andre Midler til at helbredes for sin forrykte Lidenskab og higede udelukkende efter at opnaa min Gunst. Min Vogter tilbød hun en stor Sum, dersom han vilde arrangere et Stævnemøde, og han nærde ingen Betænkeligheder ved at tjene Penge paa den Maner. Om Aftenen, da han og jeg havde spist til Aften i vor fælles Herres Hus og kom hjem, fandt vi allerede Damen ventende ved Døren.

Og hvilke Forberedelser havde hun ikke truffet!

Fire Kastrater redte en Seng paa Gulvet. Der var en svulmende Dunmadras, et Tæppe indvirket med Guld og tyrisk Purpur og Puder af den Slags, som forvænte Kvinder bruger til at støtte Hovedet og Nakken.

Eunukkerne lukkede Døren og gik. Inde i Værelset var tændt straalende Vokskerter. Hun tog Tøjet af, selv sin Brystholder og staaende i Lysskæret begyndte hun at salve sig selv og mig med Balsam fra et Tinfad. Hun kyssede mig temperamentsfuldt og ikke som i Bordellerne men med ren og inderlig Følelse og tiltalte mig med alle de Kælenavne, hvormed Kvinder plejer at vise deres egen Lidenskab og vække andres: »Du er den eneste, jeg elsker! Jeg kan ikke leve uden dig!« o.s.v.

Endelig tog hun mig ved Grimen og trak mig ned til sig. Jeg var nervøs for, hvordan jeg med mine lange, klodsede Skanker skulde omfavne saa smuk en Skabning, hvordan jeg skulde kærtegne hendes sarte, honningduftende Hud med mine haarde Hove, og hvordan jeg skulde kysse hendes Purpurmund med min plumpe Mule og uhyre Tænder. Kom jeg til at gøre hende Fortræd, risikerede jeg at bidrage til Underholdningen ved min Herres Festspil og blive kastet for de vilde Dyr.

Men jeg behøvede ikke at nære nogen Frygt. Hun omfavnede mig, som var hun Minotaurus' Moder, og efter en travl og søvnløs Nat traf hun Aftale med min Vogter om at komme igen næste Nat og begav sig bort inden Daggry for ikke at blive set.

Vogteren gik gerne ind paa hendes Ønske, dels for Betalingens Skyld og dels fordi han gerne vilde gøre sin Herre den Fornøjelse at lade ham overvære det usædvanlige Skuespil.

Saa snart vi paany lod Tæppet gaa op, kaldte han paa Thyasus, der gav ham en rigelig Ducør og traf den Bestemmelse, at jeg skulde gentage Forestillingen offentligt ved hans store Folkefest. Den rige Dame var naturligvis altfor fornem til at spille med ved en saadan Lejlighed. For en stor Sum købte han af Statholderen en Forbryderske, der var dømt til at kastes for de vilde Dyr. Hun skulde være min Partnerske.

Efter hvad jeg hørte, forholdt det sig saadan med hendes Historie:

Hendes Mands Fader havde engang, da hans Kone var i velsignede Omstændigheder, tiltraadt en Rejse og forinden befalet sin Kone at ombringe Barnet, dersom det blev en Datter.*) Men af naturlig Ømhed for den nyfødte kunde Moderen ikke nænne at rette sig efter sin Mands Befaling, men overgav Barnet til en af sine Naboer.

*) Hos Grækerne og Romerne stod det Faderen frit, om han vilde lade sit Barn leve.

Pigen voksede op og naaede den giftemodne Alder, og Moderen vidste ikke, hvordan hun skulde give hende et passende Udstyr, uden at Manden fik det at vide. I sin Forlegenhed fortalte hun hele Hemmeligheden til sin Søn — hun havde ogsaa den Grund til at betro sig til ham, at hun nærede Frygt for, at han i sin ungdommelige Fyrighed intetanende skulde komme Søsteren for nær.

Den unge Mand, der var en god Søn, gjorde hvad hans naturlige Pligtfølelse paalagde ham. Han lod, som om det var af Medlidenhed med den forældreløse Pige, at han tog hende i Huset, behandlede hende som en Søster og udsatte en betydelig Medgift for hende af sin egen Formue. Og han var netop i Færd med at gifte hende bort til en nær Ven, da den misundelige Skæbne greb ind og ødelagde alt for ham.

Han var selv gift og netop med den Kvinde, der senere skulde blive dømt til at kastes for de vilde Dyr og optræde som min Partnerske ved Thyasus' Show.

Hun troede, at den unge Pige var Mandens Elskerinde, og i sin rasende Skinsyge begyndte hun at stræbe hende efter Livet. Hun stjal Mandens Seglring, rejste ud paa Landet og sendte en Slave, der var hende tro men iøvrigt en nederdrægtig Slyngel, ind til Pigen. Han skulde vise hende Ringen og sige, at Broderen bad hende komme ud paa Landet til ham, og at hun skulde komme alene, saa hurtigt hun kunde.

Pigen anede ingen Uraad — hun var indviet i Hemmeligheden ved hendes Fødsel, og hun saa Broderens Signetring. Saadan gik det til, at hun faldt i den Snare, som den skændige Kvinde havde lågt for hende. Forbrydersken lod hende klæde af, gennempiskede hende, og det hjalp ikke, at hun græd og skreg, at hun ikke var Mandens Elskerinde men hans Søster. Den rasende Furie ansaa det for Løgn og Digt, og vild af Skinsyge stødte hun en brændende Fakkel op mellem Laarene paa hende, saa hun ynkeligt omkom.

Rygtet om den skrækkelige Begivenhed kaldte Broderen og Brud-

gommen til, og under stor Sorg og Jammer lod de den ulykkelige Pige begrave. Og saa stærkt Indtryk gjorde Søsterens Død paa den unge Mand, at han sank hen i et dybt Tungsind, der snart gik over til hidsig Feber, som bragte ham til Gravens Rand. Hurtig Lægehjælp var nødvendig, og hans Hustru — hvis hun endnu fortjente dette Hædersnavn — gik til en Læge, der havde et yderst slet Rygte og allerede havde ekspederet mange over i den anden Verden. Hun lovede ham 50 Sestertier, hvis han vilde sælge hende en hurtigt virkende Gift til hendes Mand. Da det var aftalt, ordinerede Lægen for at styrke Brystet og rense Galden den Medicin, som Lægerne paa Grund af dens udmærkede Virkninger kalder »den hellige«. Men den Drik, han tilberedte til den syge, var snarest helliget Dødsgudinden.

I Overværelse af Mandens Familie og Venner blandede Lægen med egen Haand Drikken og vilde række den til Patienten. Men den frække Kvinde vilde gerne rydde sin Medvider af Vejen og samtidig spare de Penge, hun havde lovet ham. Hun holdt Bægret tilbage og sagde:

»Nej, Hr. Overlæge, drik først selv af Medicinen, inden De giver den til min Mand! Hvordan kan jeg vide, om der ikke er blandet Gift i den? De maa ikke føle Dem fornærmet, jeg ved, De er en fornuftig Mand, som ikke vil tage en øm Hustru hendes Omhu og Forsigtighed ilde op!«

Lægen blev ganske forvirret og kunde ikke finde paa nogen Udvej — hvis han vægrede sig ved at drikke, vilde han altfor tydeligt røbe sin onde Samvittighed. Han tog altsaa Bægeret og drak en god Slurk, og Patienten drak Resten.

Nu vilde Lægen skynde sig hjem for at tage en Modgift, men den frygtelige Kvinde vilde ikke give ham Lov til at vige en Fodsbred, førend hun havde set, hvordan Medicinen virkede paa hendes Mand. Endelig lod hun sig bevæge af hans Bønner og lod ham slippe, men da havde Giften allerede bredt sig og var trængt ind

i den inderste Marv. Pint af frygtelige Smerter vaklede han hjem, og naaede næppe at fortælle sin Kone, hvad der var sket, og paalægge hende at indkræve den Løn og Erstatning, han havde Krav paa, før han sank død sammen.

Ikke længe efter døde ogsaa den unge Mand under sin Kones fremhyklede Taarer. Efter Begravelsen krævede Lægens Enke de 50 Sestertier, og den onde Kvinde lovede at udbetale dem paa den Betingelse, at hun gav hende endnu en Portion af den samme Drik. Enken vilde gerne staa sig godt med den rige Frue, skyndte sig hjem og bragte hende den ønskede Gift. Og nu strakte hun sine blodige Hænder ud efter et nyt Offer.

Hun havde i sit Ægteskab en lille Datter, som efter Loven var Arving til sin Faders Godser og Formue. Det var Moderen meget ilde tilfreds med, og hun besluttede at rydde Barnet af Vejen. Ved given Lejlighed anrettede hun med egne Hænder en Middag og forgav baade Barnet og Lægeenken. Det spæde Barn døde straks, men Enken, der havde en kraftig Konstitution, og som mærkede paa sit svigtende Aandedræt, at Døden var nær, løb hen til Borgmesterens Hus og raabte med høje Skrig om Hjælp. Folk strømmede til, og nu aabenbarede hun lige fra Begyndelsen alle Giftmorderskens Forbrydelser. Og næppe var hun færdig, før hendes Sanser omtaagedes. Hun skar Tænder, vred sig som en Orm og styrtede død om foran Borgmesterens Fødder.

Borgmesteren, der var en energisk og erfaren Mand, tog øjeblikkelig Affære og lod Giftblanderskens Tjenestepiger gribe og spænde paa Pinebænken. De bekendte Sandheden af Lægeenkens Forklaring, og Misdædersken blev dømt til at kastes for de vilde Dyr — en mild Straf for saa frygtelige Forbrydelser, men dog den værste, der kunde tænkes.

Det var denne Kvinde, som jeg skulde tage til Ægte for Øjnene af hele Folket!

Saa stor Angst nærede jeg for den Dag, Forestillingen skulde

løbe af Stabelen, at jeg besluttede hellere at tage Livet af mig end lade saa stor en Vanære overgaa mig. Men jeg kunde jo ikke gribe til Sværdet med mine plumpe Hove! Et Glimt af Haab trøstede mig. Foraaret var ved at bryde frem, Buskene stod med svulmende Knopper, og Græsset paa Egnen grønnedes. Snart vilde de duftende Roser begynde at blomstre paa Tjørnene, og jeg kunde faa min menneskelige Skikkelse igen!

Dagen kom, og med stor Pomp og Pragt blev jeg ført hen til Amfiteatret. Forestillingen begyndte med Dans og Pantomime, og mens jeg stod foran Teatrets Port og nippede af det friske Græs, kunde jeg se de unge Piger og Drenge i deres prægtige Dragter danse i skiftende Grupperinger. Saa lød der et Trompetsignal — Forhænget blev trukket til Side, og Skuepladsen forestillede en skovklædt Høj omtrent som det berømte Ida, som Homer har besunget. Skrænterne var bevoksede med Buske, og ned fra Toppen randt en lille kunstig Bæk. Ved dens Bred græssede Geder. En ung Mand agerede Hyrde og var klædt i en guldindvirket frygisk Dragt. Paa Hovedet havde han en gylden Tiara.

Efter ham fulgte en smuk, nøgen Dreng, der kun havde en kort Kappe over den venstre Skulder. Hans Haar var blond, og hans smaa Guldvinger og den bevingede Slangestav viste, at han forestillede Mercur. Han dansede hen til Paris og overrakte ham Æblet, tilkendegav med Miner og Gestus, at han handlede efter Jupiters Befaling, og dansede bort.

Og nu optraadte tre Piger, den ene efter den anden. Først kom en statelig ung Kvinde med et bredt Diadem om Panden og et Scepter i Haanden — hun forestillede Juno. Derefter kom Minerva med skinnende Hjelm, der var bekranset med en Olivengren. Hun var udrustet med Skjold og Lanse. Tilsidst svævede en yndig Skikkelse ind, hele hendes Væsen aandede Ynde, og ambrosisk Duft bølgede om hende. Det var Venus, Venus som Jomfru! Intet Klæde dækkede hendes Skønhed, kun et gennemsigtigt Flor

vandt sig om hendes Lænder, og den kaade Vind legede med det, løftede det forelsket i Vejret, saa hendes unge Yndigheder aabenbaredes, eller svøbte det vellystigt om hendes Former. Hendes Hud var blændende hvid, fordi hun var nedsteget fra Himlen, og det søgrønne Slør mindede om, at Havet var hendes Hjem.

Hver af Gudinderne havde sit Følge. Juno var ledsaget af Castor og Pollux, der blev fremstillet af to Skuespillere med runde Hjelme, smykkede med funklende Stjerner. Med rolig Majestæt skred hun frem under Fløjternes smeltende, ioniske Toner og lovede med højtidsfuld Mine Paris Herredømmet over hele Asien, dersom han vilde give hende Skønhedsprisen.

Minerva ledsagedes af to unge, fuldt rustede Mænd med nøgne Sværd — *Skræk* og *Rædsel*. Bag dem gik en Fløjtespiller, der blæste en dorisk Krigsmelodi og snart med skingrende, snart med mørke Toner ophidsede dem til Kamp. Pigen begyndte at danse, rystede truende paa Hovedet og kastede frygtindgydende Blikke til Paris. Hvis han vilde tilkende hende Prisen, lovede hun, at hun vilde gøre ham til den stærkeste og sejrrigeste af alle Krigere.

Saa kom Venus og præsenterede sig selv med søde Smil til alle Tilskuerne. Hun var omgivet af en Skare buttede Smaadrenge med smaa Vinger og Buer, rigtige smaa Eroter. De bar flammende Fakler, som om de gik til en Bryllupsfest. Og nu strømmede et Kor af dejlige Piger ind, yndige Chariter, skønne Horaer, der dansede rundt om Gudinden og strøede Blomster for hendes Fødder.

Fløjterne spillede en smeltende, lydisk Melodi, og Tilskuernes Hjerter slog af Vellyst. Langsomt og harmonisk dansede Venus og bøjede sit Legeme i Takt til Tonerne. Snart udstraalede hun Naade og Mildhed, snart trodsede og truede hun, snart syntes hun kun at danse med Øjnene. Og da hun traadte hen for Dommeren og lovede ham den skønneste Kvinde paa Jorden, hvis han vilde give hende Sejrsprisen, rakte han hende straks Guldæblet, Tegnet paa hendes Sejr.

Kan man undre sig over, at Tingstude og togaklædte Gribbe, dette usle Pak, sælger deres Samvittighed for Penge, naar allerede i Tidernes Morgen en slyngelagtig Hyrde og Dommer lod sig bestikke ved Løftet om en Smule Fornøjelse, der skulde medføre hele hans Families Undergang? Blev ikke ogsaa Palamedes uretfærdigt anklaget og dømt, blev ikke Ulysses mod al Retfærdighed foretrukket for den langt stærkere og modigere Aiax? Og hvordan stod det til hos Athenienserne, disse kloge Hoveder, der er Eksperter i alle Videnskaber? Blev ikke den guddommelige Socrates, som det delfiske Orakel kaldte det viseste af alle Mennesker fældet af et skændigt Komplot og dømt til at tømme Giftbægret som Ungdomsfordærver, skønt hans hele Stræben netop gik ud paa at vejlede og opdrage Ungdommen? En Skændsel, som denne By aldrig vil kunne afvaske! Vi ser jo, hvor mange Filosoffer, der i deres Stræben efter den højeste Lykke sværger til hans Navn. Men for at ingen skal spørge, om nu ogsaa Æslerne giver sig til at filosofere, vil jeg vende tilbage til min Historie.

Efter Dommens Afsigelse forlod Juno og Pallas vrede og utilfredse Skuepladsen, og Venus dansede af Glæde med hele sit Følge. Fra Toppen af Højen udsprang en Kilde af safranfarvet Vin og faldt som en duftende Regn ned over de græssende Geder og forgyldte deres Skin. Hele Teatret fyldtes med Vellugt. Og nu aabner Jorden sig, og hele det kunstige Bjerg forsvinder.

Derefter begyndte Folk at raabe paa Forbryderskeh, og en Soldat blev sendt ud for at hente hende i Fængslet. Med stor Omhu blev Brudesengen gjort parat. Den skinnede af indisk Elfenben og bugnede af Hynder, stoppede med Dun og betrukne med broget Silketøj.

Jeg skammede mig over at skulle holde Bryllup midt for alles Øjne med det skammelige Utyske, og jeg var bange for, at det skulde koste mig Livet. Det var jo ikke sandsynligt, at de vilde Dyr, naar de blev sluppet løs paa hende, skulde være kloge eller veldresserede nok til at respektere min Uskyldighed.

Derfor benyttede jeg mig af et upaaagtet Øjeblik, hvor mine Vogtere var helt optagne af at glo paa Brudesengen, og de andre Tjenere var beskæftiget med de vilde Dyr, og listede mig ganske stille hen til Byporten, der ikke var langt borte, og gav mig til at løbe af alle Livsens Kræfter.

Seks Tusind Skridt havde jeg tilbagelagt i fuld Galop og befandt mig ved Cenchreæ, en korinthisk Koloni, der beskylles af det ægæiske og saroniske Hav og har en meget sikker Havn, som besøges af et stort Antal Skibe.

Jeg vilde gerne undgaa Menneskevrimlen og opsøgte et ensomt Sted paa Strandbredden. Her strakte jeg mine mødige Lemmer i det bløde Sand nær ved Bølgeskvulpet. Solens Vogn var allerede dukket under Horisonten, og en sød Søvn sænkede sig over mig.

ELVTE BOG

Omtrent ved den første Nattevagt blev jeg vækket af en pludselig Skræk.

Maanen steg netop i sin fulde Glans op af Havet. Ved mig selv tænkte jeg, at nu var den hemmelige Time inde, hvori Gudinden havde størst Magt. Jeg betænkte, at alle Menneskers Skæbne regeres af hendes Forsyn, og at ikke blot vilde og tamme Dyr, men ogsaa alle livløse Ting paa Jord, i Luft og i Hav holdes oppe af hendes guddommelige Kraft og øger og mindsker i Overensstemmelse med hendes Bevægelser. Træt af min Vanskæbne fandt jeg Trøst og et sent, men ufejlbarligt Lægemiddel i Bønnen til hendes Guddom. Jeg rystede Søvnen af mig, sprang op, og efter at jeg havde dukket mit Hoved syv Gange under Vandet — det Tal, som Filosoffen Pythagoras anser for det mest passende til religiøse Ceremonier — bad jeg glad og vel til Mode, men med Taarer i Øjnene:

»Himlens Dronning, enten du nu er den altnærende Ceres, Kornets Opfinder, der i Glæde over at have genfundet din Datter gav Menneskene, der ernærede sig af Agern, en mildere Spise, og som nu bebor de eleusinske Marker,

eller du er den himmelske Venus, der i Tidernes Morgen forenede de to Køn i Elskov og saaledes forplantede den menneskelige Slægt, der nu ærer dig i din Helligdom paa det havomskyllede Paphos,

eller du er Phøbus' Søster, der som den store Fødselshjælperske har bragt saa mange Folkeslag til Verden og tilbedes i det berømmelige Tempel i Ephesus,

eller du er den trefoldige Proserpina, som opvækker hellig Gysen, naar du om Natten højt skrigende genner Spøgelserne ned under Jorden og vanker om i afsides Skove og æres paa mange forskellige Vis,

du som oplyser alle Jordens Byer med dit kvindelige Lys, du som faar Kornet til at vokse ved din fugtige Hede, og som udstraaler dit skiftende Lys i Overensstemmelse med Solens Kresgang,

under hvilket Navn, paa hvilken Maade og i hvilken Skikkelse det behager dig at paakaldes,

hjælp mig i min yderste Nød, giv mig atter Haab og Fred, for sandelig har jeg døjet tilstrækkelig Fare og Møje,

befri mig for min forhadte Æsels-Skikkelse, giv mig tilbage til Menneskeslægten og gør mig atter til Lucius,

og har jeg paa noget Punkt forsyndet mig mod din guddommelige Majestæt, lad mig da hellere dø end leve saaledes!«

Efter at jeg havde endt denne Bøn og aabenbaret min Nød for Gudinden, gik jeg tilbage til mit forrige Hvilested og faldt atter i Søvn. Og næppe havde jeg lukket mine Øjne, før jeg saa en guddommelig Skikkelse løfte sit Ansigt som selv Guderne bøjer sig for, op over Havet. Og lidt efter lidt steg Gudinden højere op, til hun stod helt synlig for mine Øjne.

Jeg vil forsøge at beskrive hendes Skikkelse, saa godt det gaar med menneskelige Ord, og dersom hendes Guddomskraft vil forlene mig med tilstrækkelig Veltalenhed.

Et rigt Haar bølgede om hendes Hals, om Hovedet havde hun Blomsterkranse, og midt i Panden skinnede en rund Plade ligesom et Spejl eller snarere ligesom Fuldmaanen. Omkring den snoede sig Slanger, over den sænkede sig Kornaks.

Hendes Klædebon var af fin Bomuld, der skiftede i mange Farver, snart hvidt, snart safran, snart rosa. Men mere og mere blendedes mit Øje af hendes Overklædning, der var dybsort og fra højre Side var trukket hen til venstre Skulder og hang ned fra Knuden i mange Folder og Frynser. Baade Bræmmerne og Kappen var oversaaet med funklende Stjerner, og midt imellem dem skinnede Fuldmaanen i al sin Glans. Rundt om hele den bølgende Dragt snoede sig en Krans af Blomster og Frugter.

I Hænderne holdt Gudinden forskellige Ting: I højre Haand en Messingranglc, i hvis smalle, sammenbøjede Blade nogle smaa Metalstykker klingrede, i venstre et gyldent Drikkekar, over hvis Hank der rejste sig en Slange med højt løftet Hoved og svulmende Hals.

Hendes ambrosiske Fødder var iklædt Sandaler af Sejrspalmens Blade.

Saaledes smykket og duftende af det lykkelige Arabiens Vellugt værdigedes Gudinden at tale til mig med følgende Ord:

»Her er jeg, Lucius! Rørt af dine Bønner iler jeg dig til Hjælp, jeg der er alle Tings Moder, Herskerinde over alle Naturens Elementer, Tidens førstefødte Barn, Skyggernes Dronning, den højeste af de himmelske, og som i mig forener alle Guders og Gudinders Skikkelse,

jeg som med et Vink behersker Himlens straalende Hvælving, Havets helbredende Vinde og Underverdenens triste Tavshed,

og som er den eneste Guddom, der i mangfoldig Skikkelse, under

forskelligt Navn og med mange Slags Riter dyrkes over hele Jordens Kres:

thi mig kalder Phrygerne, de førstefødte af alle Mennesker, for Moder til de pisiniske Guder, Attikas oprindelige Beboere kalder mig for den cecropiske Minerva og de af Havet ombølgede Cyprier den paphiske Venus,

hos de pilebevæbnede Creter hedder jeg den dictynniske Diana, hos Sicilierne, der taler i tre Tunger, den stygiske Proserpina og hos Indvaanere af Eleusis den gamle Gudinde Ceres,

andre kalder mig Juno, andre Bellona, andre Hecate, andre Rhramnusia,

men begge de æthiopiske Folkeslag, der bestraales af den opstaaende Sols første Straaler, og Ægypterne, der sidder inde med den allerældste Viden, kalder mig med mit sande Navn:

Dronning Isis.

Rørt af din ulykkelige Skæbne kommer jeg dig til Hjælp. Stands din Graad og hold op med din Klage. Mit Forsyn har beredt dig en Frelsens Dag. Lad da dit bekymrede Hjerte lytte til mine Bud!

Den Dag, der fødes af denne Nat, er efter gammel Skik viet til mig. Vinterstormene har lagt sig, Havet er igen blevet sejlbart, og mine Præster helliger mig et nybygget Skib som Søfartens Førstegrøde.

Med et fromt Sind og uden Frygt skal du afvente denne hellige Ceremoni, thi paa min Befaling vil Ypperstepræsten i sin højre Haand holde en Rangle, omvundet af en Rosenkrans.

Ban dig Vej gennem Vrimlen, stol paa min Beskyttelse og følg med Processionen. Og naar du kommer Ypperstepræsten nær, saa lad som om du vil kysse hans Haand og pluk, uden at nogen mærker det, et Par Roser. Straks vil du aflægge denne væmmelige, mig saa forhadte Dyreskikkelse.

Frygt ikke, at der vil opstaa nogen Vanskelighed, naar du udfører min Befaling. Thi i dette Øjeblik, da jeg staar foran dig,

aabenbarer jeg mig ogsaa i Drømme for min Ypperstepræst og forkynder ham, hvad der vil ske og hvad han skal gøre. Paa min Befaling skal Folkemængden aabne dig Vej. Ingen skal under det skønne og glade Optog tage Forargelse af din hæslige Skikkelse eller tænke ondt om din pludselige Forvandling.

Men det maa du mindes og altid holde fast i din inderste Sjæl, at Resten af dit Liv lige til dit sidste Aandedræt skal være helliget mig. Thi det er billigt, at du ofrer hele dit Liv til den, ved hvis Naade du igen vender tilbage til Menneskene.

Lykkelig og æret vil du leve under min Beskyttelse, og naar du har endt din Bane her og vandrer ned til Underverdenen, vil du ogsaa paa hin underjordiske Halvkugle tilbede mig, der oplyser Acherons Mørke og hersker i de stygiske Boliger, og som en Beboer af de elysiske Marker vil du fryde dig over min Gunst.

Og hvis jeg ser, at du er lydig mod mine Bud og ved fortsat Askese gør dig værdig til min guddommelige Naade, da skal du vide, at jeg ogsaa evner at forlænge dit Liv ud over det Spand af Tid, Skæbnen har bestemt dig.«

Da Gudinden havde talt og endt sin Forudsigelse, tonede hun bort i sig selv. Jeg vaagnede straks, med Hjertet fyldt baade af Frygt og Fryd og Panden dækket af Sved. Fuld af Undren over den mægtige Gudindes Aabenbaring stænkede jeg mig med Havvandet og overvejede nøje hendes Bud og Formaninger.

Ikke længe efter, at Natten var veget for Solen, saa jeg Gaderne fyldes af Folk, der strømmede til for at overvære den hellige Procession. Alt syntes paa denne Dag at straale af Glæde, selv alle Dyr, ja selv Husene syntes at fryde sig. Den raa Taage var borte, og Luften var klar og lun. Øre af Foraaret hilste Fuglene med liflig Kvidren Stjernernes Moder, Tidernes Herskerinde og Verdens Dronning. Baade Frugttræerne og de Træer, der maa nøjes med at give Skygge, skinnede med glinsende Knopper, og deres Grene

svajede med sagte Susen for Søndenvinden. Ikke en mørk Bølgekam løftede sig paa Havet, og Himlen straalede skyfri i sit eget blændende Lys.

Og nu viste Spidsen af Processionen sig. Alle Deltagerne var klædt i prægtige Dragter, enhver i Overensstemmelse med de Løfter, han havde aflagt til Guddommen. En var udrustet som Soldat, en som Jæger, og en var klædt ud som Kvinde med gyldne Sandaler, Silkedragt, kostbare Smykker og opsat Haar. Saa kom en Gladiator med Halvstøvler, Skjold, Hjelm og Dolk, en purpurbræmmet Embedsmand ledsaget af Retsbetjente og en Filosof med Kappe, Stok, Tøfler og langt Gedebukkeskæg. Efter ham kom en Fisker med Medestang og en Fuglefænger med Limpinde. Jeg saa ogsaa en tam Bjørn, der var klædt ud som en fornem Dame og blev baaret i en Bærestol, en Abe maskeret som Ganymedes med Turban paa Hovedet, safrangul, broderet Dragt og en Guldskaal i Haanden. Allersidst fulgte et Æsel, som havde Vinger limet paa Ryggen, og ved Siden af gik en gammel, affældig Mand. Det skulde forestille Bellerophon med Pegasus og var et højst lattervækkende Syn.

Efter den muntre Fortrop kom endelig min Skytsgudindes højtidsfulde Procession.

Hvidklædte Kvinder strøede Blomster, andre bar Spejle paa Ryggen, hvori Gudinden kunde se sit Følge, som om det kom vandrende hen imod hende, atter andre havde Elfenbenskamme i Hænderne og lod, som om de flettede Isis' Haar, og andre igen stænkede vellugtende Vande paa Gaderne.

Derpaa fulgte en stor Skare af begge Køn med Lamper, Fakler, Vokslys og alle Slags Kærter til Ære for Stjernernes Moder. Fløjter og Klarinetter lød, et Barnekor i snehvide, ærmeløse Dragter sang en Hymne, som en af Muserne inspireret Digter havde skrevet til Festen. Musikere, der var indviede til Serapis, blæste paa Fløjter, som de holdt hen imod det højre Øre, og Herolder raabte med

skingrende Røst, at man skulde gøre Plads for Helligdommene.

Frem strømmede de indviedes Skare, Mænd og Kvinder af alle Stænder og Aldre, i skinnende Linned. Kvinderne havde dækket det salvede Haar med hvide Hovedklæder, Mændenes Hoveder var glatragede, saa den salvede Isse glinsede. De var den ærværdige Religions jordiske Stjerner. Og lydt klang deres Rangler af Messing, Sølv og Guld.

I en Gruppe for sig kom Præsterne i tætsluttende, hvidt Linnedstøj, der naaede dem lige til Fødderne. De bar Gudernes hellige Symboler. Den første bar en Lampe af Guld, formet som et Skib, den anden holdt i begge Hænder de saakaldte Hjælpealtre, hvis Navn peger hen paa Gudindens naaderige Forsyn. Den tredje holdt en gylden Palmegren og en Merkurstav. Den fjerde bar som Retfærdighedens Sindbillede en Skulptur af en aaben Venstrehaand — Venstrehaand er jo af Naturen mere lad og mindre behændig end den højre og derfor velegnet til at symbolisere Billighed og Ret. Han bar ogsaa en Guldskaal formet som et Kvindebryst, og hvorfra der dryppede Mælk. Den femte bar et Sold med gylden Rist, og den sjette en Vandkrukke med dobbelt Hank.

Straks efter saa man Guderne selv, der havde nedladt sig til at gaa omkring paa Menneskefødder: Anubis, dette Sendebud for Himlens og Underverdenens Guder, løftede sin stive Hundenakke og viste snart et sort, snart et gyldent Ansigt. I venstre Haand svang han Heroldstaven, i højre en Palmegren. Efter ham fulgte en opretstaaende Ko, den alternærende Gudindes frugtbare Sindbillede, baaret paa Skulderen af en Præst. Derefter kom en Præst med den mystiske Kurv, der gemmer Religionens Hemmeligheder, og en anden bar i sit Skød Guddommens Billede, ikke formet som et Dyr, en Fugl eller et Menneske men — uforstaaeligt for de profane — som en Snabelkande med rund Bund, dekoreret med Figurer i ægyptisk Stil og med en Slange snoende sig som en Knude

om Hanken med sin skællede og opsvulmede Hals rejst lige i Vejret.

Og tilsidst nærmede sig Ypperstepræsten, og i fuld Overensstemmelse med Isis' Forudsigelse bar han i højre Haand den religiøse Rangle og en Krans, der for mig i Sandhed var en Sejrskrans. Ja, endelig skulde jeg ved Gudindens Hjælp efter saa mange Farer og Genvordigheder besejre min Vanskæbne. Men jeg lod mig ikke henrive af min Glæde og styrtede ikke pludseligt frem, for ikke at forstyrre Processionen, men gik Skridt for Skridt som et rigtigt Menneske gennem Trængslen, der veg og gav Plads for mig til begge Sider.

Og nu stod Præsten stille — tydeligt nok erindrede han sit natlige Syn. Af sig selv rakte han Haanden ud imod mig og holdt den skæbnesvangre Krans tæt hen til min Mund.

Skælvende og med hamrende Hjerte aad mine graadige Læber den skønne Krans. Og i et Øjeblik var Gudindens Forjættelse opfyldt.

Den hæslige Dyreham faldt pludselig af mig, de skidne Børster forsvandt, Huden blev tyndere, den tykke Bug trak sig sammen. Mine flade Baghove forvandledes til Tæer, Forhovene blev til Hænder. Den lange Hals blev kortere, Hovedet rundedes, de lange Ører skrumpede ind, og de store Tænder blev menneskelige. Og Halen, den Del af min Æselsskikkelse, der havde ærgret mig mest, forsvandt helt og holden.

Folket var slaaet med Undren, og de fromme tilbad Gudinden og priste hende med oprakte Arme og høje Skrig for det store Mirakel.

Selv var jeg saa overvældet, at jeg næppe kunde rumme min Glæde, og en Stund stod jeg ganske stum. Men Ypperstepræsten vinkede, at man skulde række mig et linned Klædebon — fra det Øjeblik af, jeg var blevet forvandlet, havde jeg nemlig bukket mig sammen og forsøgte med Hænderne at skjule min Nøgenhed. En

af de indviede tog straks sin Overkjortel af og kastede den over mig.

Med stor Venlighed begyndte Ypperstepræsten at tale til mig: »Efter saa mange Omskiftelser er du endelig, kære Lucius, kommet til Fredens Havn og Barmhjertighedens Alter. Hverken din Afstamning, din Stand eller din udmærkede Belæsthed har gavnet dig noget — du har snublet paa Ungdommens slibrige Bane, og du har maattet undgælde dyrt for din ulyksalige Nyfigenhed. Men den blinde Skæbne har gennem Synd og Fare ført dig til Frelse. Lad nu Skæbnen udøse sit Raseri over andre — den har ingen Magt over den, der er udkaaret til Gudindens Tjener. Hvad har nu Røverne, hvad de vilde Dyr, hvad dit Slaveri og Døden, der truede dig hver eneste Dag, nyttet den fjendske Lykke? Den blinde Skæbnes Tyranni er til Ende, og du er taget under Beskyttelse af en Guddom, hvis klare Lys skinner for alle de andre Guder. Glæd dig, som det sømmer sig dit hvide Klædebon, og følg med Jubel med i din Velgørerindes Festtog! Og lad dem, der ikke ærer Gudinden, erkende deres Vildfarelse og sige:

— Her gaar Lucius, som Gudinden har befriet fra saa store Ulykker! Se, hvor han triumferer over sin endelige Sejr!

Og for at du kan leve trygt og i Fred, skal du melde dig til Krigstjeneste i vor hellige Orden og lydigt underkaste dig vore Regler, indtil du kan aflægge dit højtidelige Løfte. Thi jo før du begynder at tjene Gudinden, des snarere vil du komme til at nyde den fulde Frugt af din Befrielse.«

Efter at Ypperstepræsten havde udtalt disse profetiske Ord, tav han stakaandet og forpustet. Jeg gik videre i Processionen, og alle pegede paa mig og priste mig, der ved mit tidligere, skyldfri Liv havde gjort mig fortjent til saa stor en Naade og straks efter min Genfødsel var blevet opfordret til at vi mig til Isis' Dyrkelse.

Nu nærmede vi os Stranden og den selvsamme Plet, hvorpaa jeg om Natten havde hvilet som Æsel. Dér blev Gudindens Sym-

boler opstillet, og Ypperstepræsten indviede et Skib til Gudinden. Det var smykket rundt omkring med ægyptiske Billeder, og han rensede det med brændende Fakler, Æg og Svovl.

Paa de hvide Linnedsejl var malet Bønner for lykkelig Sejlads. Den høje, glatte Fyrremast stod med skinnende Knap, Skibets Agterdel var dækket med Guldplader og ellers funklede det af poleret Træ.

Alle — baade Præster og Lægfolk — bar en Mængde Kurve med Krydderier og andre Offergaver frem og gød en Vælling af Mælk i Bølgerne. Og da Skibet var helt fyldt med Gaver og Sonofre, løstes Ankertovet og en blid Brise, der blæste alene for dette Skib, førte det ud i rum Sø.

Da vi havde tabt det af Syne, blev alle de hellige Ting, der var bragt med til Stranden, i Procession baaret tilbage til Templet og stillet paa Plads. De højeste Isispræster — Pastophorerne — samlede sig foran Indgangen, og den øverste Tempelskriver besteg et højt Podium og oplæste en Bøn for Kejseren, Senatet, Ridderne og det romerske Folk, Skibsfarten og alt, der var under vort Herredømme. Han sluttede med det græske Ord:

PLOIAPHESIA

der betyder, at Havet nu er aabnet for Skibsfarten.

Alle jublede og kyssede Fødderne paa en Sølvstatue af Gudinden, der stod paa Templets Trin, og begav sig saa hjem med grønne Grene i Hænderne. Men jeg var saa fængslet af Gudindens Skønhed, at jeg ikke var i Stand til at flytte en Fod, men blev staaende hensunket i Tanken om alt, jeg havde gennemgaaet og var blevet frelst fra.

Rygtet om min forunderlige Redning naaede hurtigt vidt omkring og kom ogsaa til min Fødeby. Venner, Slægtninge og Tjenere kom rejsende og havde Gaver med til mig som til en Mand, der er staaet op fra de døde. Jeg takkede dem hjerteligt men tog

ikke mod Gaverne, da mine Tjenere havde bragt mig alt, jeg behøvede.

Jeg lejede mig et Hus indenfor Templets Indhegning for stadig at kunne være i Præsternes Selskab og vise Gudinden min uafladelige Tilbedelse. Og hver eneste Nat aabenbarede hun sig for mig og befalede mig at træde ind i Ordenen, men saa stærkt jeg higede derefter, holdtes jeg tilbage af min Ærefrygt for Guddommen og skræmtes ogsaa af det møjsommelige Liv, den strenge Lydighed og absolute Kyskhed, der var paalagt Præsterne.

En Nat viste Ypperstepræsten sig for mig i en Drøm med hele sit Skød fuldt af rige Gaver, og da jeg spurgte ham, hvad det betød, svarede han, at disse Gaver var sendt mig fra Thessalien, og at min Tjener Candidus ogsaa vilde komme.

Jeg undrede mig over dette Drømmesyn, da jeg aldrig havde haft en Tjener af det Navn. I stor Forventning gik jeg hen i Templet, og da Forhænget blev trukket fra Alteret, bad jeg foran Gudindens Ansigt, mens Præsten forrettede Morgengudstjenesten og stænkede Vievand, og Menigheden sang Salmer. Og nu kom de Tjenere, som jeg havde ladt tilbage i Hypata, dengang Fotis ved sin ulykkelige Fejltagelse havde omskabt mig til et Æsel. De havde min Hvidskimmel med sig, som var gaaet gennem forskellige Hænder, men var blevet genkendt paa et Mærke paa Ryggen og krævet tilbageleveret. Nu forstod jeg, at mit Drømmesyn var gaaet i Opfyldelse til Punkt og Prikke, og at det var min Hvidskimmel, der mentes med min Tjener Candidus.*)

Med endnu større Iver end før helligede jeg mig Gudindens Dyrkelse, og ofte havde jeg Samtaler med Ypperstepræsten og bad ham indtrængende om at indvi mig i den hellige Nats Hemmeligheder. Men han holdt mig tilbage med faderlig og venlig Værdighed og forklarede mig, at den Dag, da nogen skal indvies, plejer

*) Eftersom det andet Ord staves med stort eller lille Forbogstav, betyder *servus candidus* min »Tjener Candidus« eller »min hvide Tjener«.

at tilkendegives af Gudinden, der ogsaa vælger den Præst, som skal forrette Tjenesten, ja selv Omkostningerne ved Ceremonien bliver bestemt paa den Maade. Jeg skulde væbne mig med Taalmodighed og hverken trænge for stærkt paa eller nøle, naar Kaldelsen kom. Ingen af hans Præster vilde gøre sig skyldig i en saa ugudelig Handling som at indvi nogen uden Gudindens udtrykkelige Befaling.

Baade Død og Liv laa i Gudindens Haand, og at indtræde i hendes Præsteskab var som en frivillig Død og en vanskelig Genfødsel til et nyt Liv. Foreløbig maatte jeg afholde mig fra al vanhellig Spise, for at jeg des bedre kunde være skikket til at modtage Religionens Hemmeligheder.

Saadan dæmpede Ypperstepræsten min Utaalmodighed. Og Gudinden pinte mig heller ikke med en lang Ventetid, men aabenbarede sig for mig en mørk Nat og sagde i Ord, der var alt andet end mørke, at nu var den saa længselsfuldt ventede Dag inde. Hun bestemte ogsaa Omkostningerne og valgte Ypperstepræsten Mithras til min Mystagog, som hun sagde var forbundet med min Skæbne ifølge Planeternes Konstellation.

Straks om Morgenen opsøgte jeg i min Glæde Ypperstepræsten, som jeg var saa heldig at træffe, da han kom ud fra sit Værelse. Jeg behøvede ikke at fortælle ham om den Aabenbaring, jeg havde haft — han kom mig i Forkøbet og priste mig lykkelig over, at jeg nu var naaet til mine brændende Ønskers Maal. Venligt lagde han Hænderne paa mig og førte mig hen til det mægtige Tempels Port. Og efter at Morgengudstjenesten var til Ende, tog han nogle Bøger frem fra det Allerhelligste, skrevne med Hieroglyfer, der lignede Dyr, Hjul eller Vinranker og var uforstaaelige for den profane Læser.

Af disse Bøger læste han op for mig, hvilke Forberedelser jeg skulde træffe til Indvielsen, og jeg skyede ingen Omkostninger, men købte alt, jeg havde faaet Paabud om at skaffe.

Timen var inde. Efter et Renselsesbad blev jeg ført til Templet og tog Plads ved Gudindens Fødder. Ypperstepræsten gav mig nogle hemmelige Befalinger, som det er strengt forbudt at meddele til andre, og indskærpede mig i de ti nærmeste Dage ikke at spise Kød eller drikke Vin. Først naar disse Dage var omme, skulde den egentlige Indvielse finde Sted.

Paa den tiende Dag ved Solens Nedgang mødte en stor Skare Præster op og hædrede mig efter en gammel, hellig Skik med alle Slags Gaver. Alle uindviede blev fjernet, og jeg blev iført en grov Linneddragt, og Præsten førte mig ved Haanden ind i det Allerhelligste.

Maaske spørger den nysgerrige Læser om, hvad der skete derinde, men min Mund er lukket med syv Segl, og røbede jeg noget, vilde baade min Tunge og min Tilhørers Ører komme til at bøde derfor.

Saa meget kan jeg sige for at tilfredsstille en Videbegærlighed, der er udsprunget af virkelig religiøs Interesse:

Jeg kom til Dødens Grænser og Proserpinas Tærskel, min Vej gik gennem alle Elementer, og midt om Natten saa jeg den klare Sol straale. Baade Over- og Underverdenens Guder har jeg set og tilbedt paa nært Hold...

Nu har jeg fortalt dig noget, som du ikke kan begribe, selvom du har hørt det. Hør saa ogsaa, hvad jeg kan fortælle dig uden at krænke nogen Hemmelighed.

Tolv Gange havde jeg skiftet Dragt i Løbet af Natten, og da jeg om Morgenen traadte ind i Templet var jeg iført en Klædning, der nok var mystisk, men som jeg godt kan omtale, da saa mange af Menigheden saa mig i den.

Jeg blev stillet paa en Platform af Træ, der stod midt i Templet foran Gudindens Statue. Min Underklædning var af fint, blomstermalet Linned, og en kostbar Kaabe hang ned lige til mine Fødder og var smykket med brogede Billeder. Her saa man

den indiske Drage og den hyperboreiske Grif. Det er denne Stola, Præsterne kalder den olympiske. I min højre Haand holdt jeg en flammende Fakkel, om mit Hoved var bundet en Krans af Palmeblade, der stod ud som Solstraaler. Saaledes stod jeg smykket som Solguden og gjorde Tjeneste som en Statue af Helios. Pludselig blev Forhængene trukket til Side, og jeg viste mig for Menighedens undrende Blik.

Min lykkelige Genfødelsesdag fejrede jeg med et stort og muntert Gilde. Tredjedagen efter fik jeg Befaling af Gudinden til at rejse hjem. Jeg kunde næppe rive mig løs, og kastede mig grædende for hendes Ansigt. Afbrudt af Hulken bad jeg en brændende Bøn:

Hellige Frue, du der evigt holder Menneskeslægten oppe, beskytter de dødelige og med en Moders Ømhed lindrer de lidendes Smerter!

Ingen Dag, ingen Nat, intet Øjeblik gaar hen, uden at du kommer Menneskene til Hjælp baade paa Land og paa Hav.

Med din højre stiller du Stormen, optrevler Skæbnens forviklede Traade, formilder Ulykkens Orkan og standser Planeternes skadelige Løb.

Dig ærer Guderne over Jorden og under Jorden, du drejer Himmelhvælvingen rundt, du giver Solen dens Lys, du behersker Universet, du træder Tartarus under Fødder.

Paa din Stemme svarer Stjernernes Kor, ved dig vender Aarstiderne tilbage, dig tiljubler Guderne, dig tjener Elementerne.

Paa dit Vink rejser Vindene sig, nærer Skyerne Jorden, vokser Kornet og modnes Frugten.

For din Majestæt skælver Himlens Fugle, Bjergenes Vilddyr, Slangerne i Støvet og Havets Uhyrer.

Men jeg er ikke i Stand til med min svage Aand at synge din Lovsang og for fattig paa jordisk Gods til at bringe dig sømmeligt Offer. Min Stemme formaar ikke at fatte i Ord, hvad jeg føler overfor din guddommelige Majestæt. Selv tusind Tunger i tu-

sind Munde vilde ikke slaa til, selvom de i al Evighed vilde lovprise din uendelige Storhed og Godhed.

Kun eet kan jeg gøre: evigt bevare dit Aasyn og dit helligste Væsen dybt i mit inderste Hjerte!

— — Inden jeg rejste, omfavnede jeg min aandelige Fader Mithras, kyssede ham utallige Gange og bad ham tilgive, at jeg ikke kunde gengælde de store Velgerninger, hvormed han havde overøst mig.

Vinden var gunstig, og i en Hast maatte jeg pakke mine Sager sammen og gaa om Bord i Skibet, der skulde føre mig til Ostia. Derfra tog jeg Vogn til Rom og naaede den tolvte December om Aftenen i hurtig Kørsel den hellige By.*)

Intet laa mig mere paa Sinde end ogsaa her at tilbede Isis, der har sit Tempel paa Marsmarken, og som dér dyrkes med den allerstørste Ærefrygt. Og selvom jeg var en fremmed i Templet, var jeg ikke længere en fremmed for hendes Religion.

Solen havde passeret gennem alle Himmeltegn, og Aaret var endt, da Gudinden atter i et Drømmesyn opfordrede mig til at lade mig indvie. Jeg undrede mig i højeste Grad over, hvad det skulde betyde, da jeg allerede ansaa mig for fuldstændig indviet. Jeg blev grebet af Skrupler, som jeg søgte at overvinde dels ved Selvransagelse, dels ved at tale med Præsterne. Og nu først gik det op for mig, at jeg vel var indviet til Isis, men ikke i den store Gud og højeste Faders, den uovervindelige Osiris Mysterier. Og selvom de to Guder var tæt forbundne eller rettere helt forenede i Væsen og Dyrkelse, bestod der dog en stor Forskel i Indvielsen. Derfor krævedes det af mig, at jeg ogsaa skulde føle mig som den store Guds Tjener.

Længe skulde min Usikkerhed ikke vare. Allerede næste Nat saa jeg i Drømme en af Præsterne i Linnedsdragt træde ind. Med sig bragte han en Thyrsusstav, Vedbendgrene og en Ting, det ikke

*) Den store Isisfest med Aabningen af Skibsfarten fandt Sted den 5. Marts.

sommer sig sig at omtale*), og stillede dem op i mit Kammer. Han satte sig paa en Stol og gav mig Befaling til at forberede et stort Festmaaltid til Ære for Indvielsen. For at jeg skulde kunne kende ham igen, viste han mig sin forkrøblede venstre Fod, der fik ham til at halte en Smule.

Al min Tvivl var hævet, og ved Morgengudstjenesten betragtede jeg opmærksomt alle Præsterne for at se, om der var nogen, der haltede. Det varede heller ikke længe, før jeg fik Øje paa en, der ikke alene paa Gangen men ogsaa i Højde og Klædedragt ganske nøje lignede min natlige Gæst. Hans Navn var Asinius Marcellus, hvad der ogsaa syntes at hentyde til min tidligere Tilværelse som Æsel**).

Det viste sig, at ogsaa han i et Nattesyn havde faaet Besked om min Indvielse. Mens han om Natten fæstede Kranse paa den store Gud, forekom det ham, at den Mund, der bestemmer alle Menneskers Skæbne, forkyndte ham, at han vilde sende ham en Madaurer***), som han uagtet hans Fattigdom straks skulde indvie i hans Mysterier. Herved skulde Madaureren engang opnaa stor Berømmelse som en Mand, der var kyndig i mange Arter af Viden, og han selv skulde faa en stor Belønning.

Desværre lagde mine Formueomstændigheder mig Vanskeligheder i Vejen. Rejseomkostningerne havde slugt en stor Del af min Kapital, og Udgifterne ved en Indvielse i Hovedstaden var meget større end i Provinsen. Men Guddommens Tilskyndelse lod mig ikke i Ro, og tilsidst solgte jeg mine Klæder, saa ringe de var, og skrabede paa den Maade de nødvendige Penge sammen, som jeg udtrykkelig havde faaet Befaling til. »Har du nogensinde sparet dine Klæder,« spurgte Præsten, »naar det gjaldt om at skaffe Penge til Udskejelser? Nu skal du modtage saa stor en Indvielse,

---

*) Formodentlig en Phallos.
**) Asinius minder om det latinske Asinus, et Æsel.
***) Se Indledningen Side 7.

og saa frygter du for en Fattigdom, der kun gør dig Ære!«

Efter ti Dages Faste og efter at jeg havde faaet barberet en Tonsur, deltog jeg i den store Guds natlige Orgier. Flittigt besøgte jeg Gudstjenesten, hvad der var mig til stor Trøst under Fraværelsen fra mit Fædreland. Det viste sig ogsaa snart, at min Fromhed havde en gunstig Indflydelse paa mine Formueomstændigheder, for nu var Lykken med mig, og jeg tjente gode Penge ved at paatage mig at føre Sager for Retten, hvad jeg gjorde paa Latin.

Efter kort Tids Forløb blev jeg til min grænseløse Forundring opfordret af Guderne til at lade mig indvie for tredje Gang!

Jeg vidste hverken ud eller ind og begyndte at fatte Mistanke om, at de Præster, der havde vejledet mig, havde forsømt noget ved min Indvielse. Mine Skrupler drev mig næsten til Vanviddets Rand, men da aabenbarede en Nat et venligt Drømmesyn sig:

»Der er intet blevet forsømt ved dine tidligere Indvielser,« sagde det. »Du skal ikke plage dig med Frygt og Tvivl, men tværtimod fryde dig over, at Guderne tre Gange under dig en Indvielse, der næppe tilstaas andre en eneste Gang. Lad dig altsaa med glad Sind indvie paany! Det er ogsaa nødvendigt af den Grund, at Gudindens hellige Klædebon, som du modtog i Provinsen, er blevet tilbage i hendes Tempel, og det kan du ikke undvære paa Festdagene her i Rom, eller naar det ellers bliver forlangt.«

Tilsidst gav Synet mig Besked om alt, hvad jeg ellers skulde foretage mig. Jeg gjorde alle Forberedelser med from Iver og indkøbte alt det nødvendige i langt større Mængde end foreskrevet. Og aldrig har jeg angret disse Udlæg, for Guden understøttede mig med sit Forsyn, saa jeg havde stor Fortjeneste i min Virksomhed som Sagfører.

Og endelig efter nogle faa Dages Forløb værdigede den største og højeste af alle Guder, den øverste Hersker Osiris, mig den Naade at vise sig for mig under Søvnen, ikke i formummet Skikkelse men Ansigt til Ansigt.

Han befalede mig, at jeg nu helt skulde hellige mig de berømmelige Retshandlinger paa Forum og ikke frygte de Bagvaskere der misundte mig den Lærdom og Kunnen, som jeg havde erhvervet mig ved min utrættelige Flid.

Og det var hans Vilje, at jeg ikke skulde deltage i hans Mysterier som almindelig Præst men træde ind i Pastophorernes Collegium, ja udnævnes til en af de femaarige Forstandere.

Saa lod jeg mig da paany kronrage, og uden at skamme mig det mindste over min Tonsur traadte jeg med ubedækket Hoved ind i dette ældgamle Collegium, der stammede helt fra Sullas Tid.